

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"צ שליט"א

פרשת
ויקרא
ז' – י"ג אדר ב' תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

מַאי גּוֹבָה אֶת הַכֹּל מָנֶה וּמָאתַיִם הוּא דְּאִית לָהּ וְאֶלָּא מִדְּתָנֵי רַב חִיָּיא בַּר אַמֵּי אִשְׁתּוֹ אֲרוּסָה לֹא אוֹנֵן וְלֹא מִטַּמֵּא לָהּ וְכֵן הִיא לֹא אוֹנֶנֶת וְלֹא מִטַּמְּאָה לוֹ מֵתָה אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ מֵת הוּא גּוֹבָה כְּתוּבָּתָהּ דִּלְמָא דִּכְתַב לָהּ וְכִי תֵּימָא דִּכְתַב לָהּ מַאי לְמֵימְרָא מֵתָה אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ אֶלָּא אַבַּיֵּי מִגּוּפַהּ דְּמַתְנִי' קָא הָדַר בֵּיהּ דְּאִי ס"ד בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין כְּתוּבָּה עָסְקִינַן דְּגֵט הַיְינוּ כְּתוּבָּתָהּ אָטוּ גֵּט מָנֶה מָאתַיִם כְּתִיב בֵּיהּ וְכִי תֵּימָא כֵּיוָן דְּתַקִּינוּ רַבָּנַן לְמִגְבָּא לָהּ כְּמַאן דִּכְתִיב בֵּיהּ דָּמֵי לִטְעוֹן וְלֵימָא פָּרַעְתִּי וְכִי תֵּימָא דְּאָמְרִינַן לֵיהּ אִי פְּרַעְתָּהּ אִיבָּעֵי לָךְ לְמִיקְרְעֵיהּ אָמַר לָן לֹא שַׁבְקַתַּן אָמְרָה בְּעֵינָא לְאַנְסוּבֵי בֵּיהּ וְכִי תֵּימָא אַמְרִינַן לֵיהּ אִיבָּעֵי לָךְ לְמִיקְרְעֵיהּ וּמִכְתַּב אַגַּבֵּיהּ גִּיטָּא דְּנַן דִּקְרַעְנוּהוּ לֹא מִשּׁוּם דְּגִיטָּא פְּסוּלָה הוּא אֶלָּא כִּי הֵיכִי דְּלֹא תִּגְבֵּי בֵּיהּ זִמְנָא אַחֲרִיתִי אָטוּ כָּל דְּמַגְבֵּי בְּבֵי דִּינָא מַגְבֵּי: **מתני'** מָצָא גִּיטֵּי נָשִׁים וְשִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים דְּיַיתֵּיקֵי מַתָּנָה וְשׁוֹבָרִין הֲרֵי זֶה לֹא יַחֲזִיר שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כְּתוּבִין הָיוּ וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶן שֶׁלֹּא לִתְּנָן: **גמ'** טַעְמָא דְּנִמְלַךְ שֶׁלֹּא לִתְּנָן הָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין וַאֲפִילּוּ לִזְמַן מְרוּבֶּה וּרְמִינְהוּ הַמֵּבִיא גֵּט וְאָבַד הֵימֶנּוּ מְצָאוֹ לְאַלְתַּר כָּשֵׁר אִם לָאו פָּסוּל אָמַר רַבָּה לֹא קַשְׁיָא כָּאן בְּמָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת כָּאן בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַשַּׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת וַאֲפִי' בְּמָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת וְהוּא שֶׁהוּחְזְקוּ שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן בְּעִיר אַחַת דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכִי קַשְׁיָא דְּרַבָּה אַדְּרַבָּה דְּהַהוּא גִּיטָּא דְּאִשְׁתַּכַּח בֵּי דִּינָא דְּרַב הוּנָא דַּהֲוָה כָּתוּב בֵּיהּ בְּשׁוּירֵי מָתָא דְּעַל רָכִים נַהֲרָא אָמַר רַב הוּנָא

חיישינן

רש"י

מַאי גּוֹבָה אֶת הַכֹּל. מֵאַחַר שֶׁלֹּא הִתְנָה עִמָּהּ כְּלוּם מַהוּ הַתּוֹסֶפֶת: **לֹא אוֹנֵן.** אֵין אֲנִינוּת חָל עָלָיו לְאִיסּוּר אֲכִילַת קָדָשִׁים: **וְלֹא מִטַּמֵּא לָהּ.** אִם כֹּהֵן הוּא דִּכְתִיב (ויקרא כא) כִּי אִם לִשְׁאֵרוֹ וְהַיְינוּ אִשְׁתּוֹ וְהַאי לָאו שְׁאֵרוֹ הוּא דְּלֹא בָּאוּ עֲדַיִין לִידֵי קֵירוּב בָּשָׂר: **וְלֹא מִטַּמְּאָה לוֹ.** לַאו מִשּׁוּם כְּהוּנָּה קָאָמַר דְּאֵין כֹּהֲנוֹת מוּזְהָרוֹת עַל הַטּוּמְאָה דִּכְתִיב (שם) בְּנֵי אַהֲרֹן אֶלָּא אֵינָהּ זְקוּקָה לִטַּמֵּא לוֹ לֹא כֹּהֶנֶת וְלֹא יִשְׂרְאֵלִית שֶׁמִּצְוָה לְהִתְעַסֵּק בְּשִׁבְעָה מֵתֵי מִצְוָה הָאֲמוּרִים בַּפָּרָשָׁה דִּכְתִיב לָהּ יִטַּמָּא וְתַנְיָא לָהּ יִטַּמָּא מִצְוָה וְאִם לֹא רָצָה מְטַמְּאִין אוֹתוֹ עַל כָּרְחוֹ וּמַעֲשֶׂה בְּיוֹסֵף הַכֹּהֵן כו' בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים: **מֵתָה אֵינוֹ יוֹרְשָׁהּ.** דִּירוּשַּׁת הַבַּעַל נַפְקָא לָן מִשְּׁאֵרוֹ הַקָּרוֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וְיָרַשׁ אוֹתָהּ וְגוֹ' בְּב"ב (דף קיא:) וְהָא לַאו שְׁאֵרוֹ הוּא: **אֶלָּא אַבַּיֵּי.** דְּאָמַר לְעֵיל לַאו מִילְּתָא הִיא דְּאַמְרֵי מִגּוּפָא דְּמַתְנִי' דְּהוֹצִיאָה גֵּט מִשּׁוּם דְּהִיא גּוּפָא קַשְׁיָא לֵיהּ הָדַר בֵּיהּ: **דְּאִי ס"ד.** דְּטַעְמָא לַאו מִשּׁוּם דְּאֵין טוֹעֲנִין אַחַר מַעֲשֵׂה ב"ד הוּא אֶלָּא מִשּׁוּם דְּגֵט הַיְינוּ כְּתוּבָּה: **אָטוּ גֵּט מָנֶה מָאתַיִם כְּתִיב בֵּיהּ.** דְּנֵימָא הוּא מוֹכִיחַ עַל הַחוֹב: **כְּמוֹ דִּכְתִיב בֵּיהּ דָּמֵי.** דְּהָא פְּסִיקָא לָן מִילְּתָא דִּכְתוּבָּה מָנֶה מָאתַיִם: **אָטוּ כָּל דְּמַגְבֵּי בְּבֵי דִּינָא מַגְבֵּי לָהּ.** וְכִי כָּל הַפּוֹרֵעַ חוֹב בָּא לְב"ד בְּמָקוֹם שֶׁפָּרַע לָהּ לֹא הָיוּ ב"ד שֶׁיִּכְתְּבוּ לוֹ כֵּן: **הָא אָמַר תְּנוּ.** עַכְשָׁיו: **נוֹתְנִין.** וַאֲפִילּוּ נִמְצָא לִזְמַן מְרוּבֶּה מִשֶּׁנָּפַל וְלֹא חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא גֵּט אַחֵר הוּא שֶׁשְּׁמוֹתֵיהֶן שָׁוִין וּמֵאָדָם אַחֵר נָפַל: **מְצָאוֹ לְאַלְתַּר.** הָתָם (גיטין כז:) מְפָרֵשׁ כְּדֵי שֶׁתַּעֲבוֹר שַׁיָּירָא וְתִשְׁרֶה וּבְתוֹךְ כַּךְ לֵיכָּא לְמֵימַר מִשַּׁיָּירָא שֶׁעָבְרָה שָׁם נָפַל שֶׁהֲרֵי לֹא שָׁהָה שִׁיעוּר שֶׁתַּחֲנֶה: **וַאֲפִילּוּ בְּמָקוֹם כו'.** לַאו רַבָּה קָא מַסִּיק אֶלָּא גְּמָרָא הוּא דְּקָאָמַר לָן דְּכִי אָמַר רַבָּה בְּמָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת לֹא אָמַר אֶלָּא כְּשֶׁהוּחְזְקוּ בְּעִיר אַחַת שֶׁנִּכְתַּב בָּהּ הַגֵּט שְׁנַיִם שֶׁשְּׁמוֹתֵיהֶן שָׁוִין וּשְׁמוֹת נְשׁוֹתֵיהֶן שָׁווֹת: **דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכִי.** דְּרַבָּה תַּרְתֵּי בָּעֵי קַשְׁיָא דְּרַבָּה אַדְּרַבָּה: **בֵּי דִּינָא דְּרַב הוּנָא.** בְּמָקוֹם שֶׁהוּא יוֹשֵׁב וְדָן וּמִתּוֹךְ שֶׁהַכֹּל רְגִילִין אֶצְלוֹ לָדוּן הֲוֵי לֵיהּ מָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת שָׁם:

חיישינן

תוספות

אָטוּ גֵּט מָנֶה וּמָאתַיִם כְּתִיב בֵּיהּ. תֵּימַהּ הֵיכִי מוּכָח דַּאֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְבִין כְּתוּבָּה דְּגַבְיָא אֲפִי' כִּי לֹא נְקִיטָא כְּתוּבָּה דִּלְמָא הָכָא בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין וְגַבְיָא בִּשְׁטַר גֵּט וְכוֹתְבִין בְּגֵט שְׁטָרָא דְּנַן כו' כִּדְסָבַר (רָבָא) [רַב] בְּפ' הַכּוֹתֵב (כתובות דף פט:) וְאַבַּיֵּי נַמִּי לוֹקְמָא הָכִי אִי נַמִּי נוֹקֵי בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין כְּתוּבָּה וְגַבְיָא בְּעֵדֵי הַגֵּט אֲבָל גֵּט לֹא קַרְעִינַן מִשּׁוּם דְּבַעְיָא לְאִנְסוּבֵי בֵּיהּ וַהֲוֵי כְּמוֹ הֵיכָא דְּלֹא אֶפְשָׁר דְּכוֹתְבִין שׁוֹבָר אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְבִין כְּתוּבָּה לֹא יִפְרַע עַד שֶׁתּוֹצִיא שְׁטַר כְּתוּבָּה מִיָּדָהּ אוֹ מִשּׁוּם שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן לוֹמַר פָּרַעְתִּי דְּלֹא כְּרַבִּי יוֹחָנָן אוֹ מִשּׁוּם דְּאֵין כּוֹתְבִין שׁוֹבָר וְעוֹד כֵּיוָן דְּמִן אַלְמָנָה מִן הַנִּשּׂוּאִין בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין לֹא בָּעֵי לְאוֹכוּחֵי כְּמוֹ שֶׁפֵּי' לְעֵיל (דף יז: ד"ה אלמנה) אֵיךְ מוּכָח מִגְּרוּשָׁה מִן הַנִּשּׂוּאִין בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין כֵּיוָן דְּגֵט לַאו הַיְינוּ כְּתוּבָּה וּמִשּׁוּם דִּבְעֵינָא לְאִנְסוּבֵי בֵּיהּ פְּשִׁיטָא דְּאֵין נֶאֱמָן לוֹמַר פָּרַעְתִּי כֵּיוָן דְּלֹא נִיתְקְנָה כְּתוּבָּה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם וְי"ל דִּלְאַבַּיֵּי מַתְנִיתִין קָשִׁיתֵיהּ דִּתְנַן כְּתוּבָּה וְאֵין עִמָּהּ גֵּט אַלְמָא בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹתְבִין כְּתוּבָּה עָסְקִינַן דְּאֵין סְבָרָא לְהַעֲמִיד שֶׁכֵּן אֵירַע שֶׁכָּתַב לָהּ בַּעֲבוּר אַהֲבָתָהּ לְכַךְ פָּרִיךְ כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לָהּ כְּתוּבָּה וְאֵין מוֹצִיאָה רַק גֵּט לֵימָא פָּרַעְתִּי אֶלָּא וַדַּאי לֹא אָמַר כְּלוּם וְכוֹתְבִין שׁוֹבָר:

הָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין. וְא"ת מְנָלַן דִּלְמָא אֲפִילּוּ אָמַר תְּנוּ אֵין נוֹתְנִין וְהָא דְּקָתָנֵי נִמְלַךְ ה"ק וְנִמְלַךְ שֶׁלֹּא לִיתְּנָן וּמֵחֲמַת כֵּן לֹא חָשַׁשׁ לִשְׁמוֹר וְנֶאֱבַד וְעַכְשָׁיו רוֹצֶה לַחֲזוֹר וּלְגָרְשָׁהּ דְּסָבַר שֶׁזֶּהוּ הַגֵּט שֶׁאָבַד מִמֶּנּוּ וְאָמַר תְּנוּ וַאֲפִילּוּ הָכֵי אֵין נוֹתְנִין דְּשֶׁמָּא אֵין זֶה גִּיטּוֹ אֶלָּא נָפַל מֵאַחֵר שֶׁשְּׁמוֹ כִּשְׁמוֹ אֲבָל לֹא נִמְלַךְ לְכַתְּחִילָּה מִלְּגָרְשָׁהּ וְגֵרְשָׁהּ מַחֲזִירִין לָהּ הַגֵּט לִרְאָיָה אֲפִי' אֵינוֹ שֶׁלָּהּ וְי"ל דְּדַיֵּיק מִדְּלֹא קָתָנֵי כְּתוּבִים הָיוּ וְלֹא נְתָנָן וּמִדְּקָתָנֵי וְנִמְלַךְ מַשְׁמַע שֶׁחוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא אֵינוֹ רוֹצֶה עַתָּה לְגָרְשָׁהּ אֲבָל אִם אָמַר תְּנוּ לָהּ נוֹתְנִים וְאֵין לָחוּשׁ שֶׁמָּא מֵאַחֵר נָפַל וְא"ת וּמְנָלַן וַאֲפִי' לִזְמַן מְרוּבֶּה דִּלְמָא לְאַלְתַּר דַּוְקָא כִּדְפָרִיךְ ר' זֵירָא לְקַמָּן וְר' זֵירָא גּוּפֵיהּ מְנָלָן דְּיַחֲזִיר לָאִשָּׁה אֲפִילּוּ לִזְמַן מְרוּבֶּה וּמִמָּה פָּשׁוּט לוֹ דִּבְרַיְיתָא קָאָמַר לִזְמַן מְרוּבֶּה יוֹתֵר מִמַּתְנִי' וְי"ל דְּמִבְּרַיְיתָא מַשְׁמַע דְּבִזְמַן שֶׁהַבַּעַל מוֹדֶה יַחֲזִיר לָאִשָּׁה אֲפִי' לִזְמַן מְרוּבֶּה דְּאִי לְאַלְתַּר דַּוְקָא פְּשִׁיטָא אֲבָל בְּמַתְנִי' מָצֵי לְמֵימַר לְאַלְתַּר דַּוְקָא דְּאִם אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין אֵינוֹ מְפוֹרָשׁ בְּמַתְנִי' וְהִיא גּוּפָהּ אָתָא לְאַשְׁמוּעִינַן דְּלֹא יַחֲזִיר דְּחַיְישִׁינַן לְשֶׁמָּא נִמְלַךְ אֲבָל רַבָּה דַּיֵּיק מִדְּקָתָנֵי וְנִמְלַךְ וְלֹא קָתָנֵי כְּתוּבִין הָיוּ וְלֹא נָתַן א"כ אָתָא לְאַשְׁמוּעִינַן אִם אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין וְהַיְינוּ אֲפִי' לִזְמַן מְרוּבֶּה דְּאִי לְאַלְתַּר פְּשִׁיטָא וְא"ת וַהֲלֹא אֲפִילּוּ אִי הֲוֵי לְאַלְתַּר הֲוֵי חִידּוּשׁ דְּלֹא חַיְישִׁינַן דִּלְמָא כָּתַב בְּנִיסָן וְלֹא נָתַן עַד תִּשְׁרֵי כִּדְפָרִיךְ לְקַמָּן (דף יט.) וְכֵן לְקַמָּן (עמוד ב) דְּפָרִיךְ עַל רַבִּי יִרְמְיָה דְּמוֹקֵי כְּגוֹן דְּקָאָמְרֵי עֵדִים כו' מַאי לְמֵימְרָא לֵימָא דְּקָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא חַיְישִׁינַן דִּלְמָא כָּתַב בְּנִיסָן כו' וְי"ל דְּס"ל כְּמַאן דְּאָמַר אֵין לְבַעַל פֵּירוֹת מִשְּׁעַת חֲתִימָה וְאָז לֵיכָּא חִידּוּשׁ דִּכְתַב בְּנִיסָן וְלֹא נָתַן עַד תִּשְׁרֵי דַּאֲפִילּוּ הָכֵי שַׁפִּיר טְרָפָה וְעוֹד י"ל דְּרַבִּי זֵירָא דַּיֵּיק אֲפִי' לִזְמַן מְרוּבֶּה מִדְּקָתָנֵי בִּזְמַן שֶׁהַבַּעַל מוֹדֶה יַחֲזִיר לָאִשָּׁה מַשְׁמַע שֶׁמּוֹדֶה שֶׁמִּמֶּנָּה נָפַל וּכְבָר גֵּירְשָׁהּ בּוֹ וְאִי לְאַלְתַּר דַּוְקָא א"כ צ"ל שֶׁרָאִינוּ הַגֵּט בְּיָדָהּ דְּאִי לֹא רָאִינוּ א"כ בַּמֶּה אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁהוּא לְאַלְתַּר וְאַחֲרֵי שֶׁרָאִינוּ הַגֵּט בְּיָדָהּ הֲרֵי כְּבָר מְגוֹרֶשֶׁת פְּשִׁיטָא דְּיַחֲזִיר וּמַאי קָא מַשְׁמַע לָן וַהֲלֹא אֲפִילּוּ לֹא גִּיטָּהּ הוּא זֶה נִיתָּן לָהּ לִרְאָיָה וְאֵין הַבַּעַל מוֹדֶה נַמִּי אַמַּאי לֹא יַחֲזִיר אֶלָּא וַדַּאי מַיְירֵי שֶׁלֹּא רָאִינוּ הַגֵּט בְּיָדָהּ וְקָמַשְׁמַע לָן דְּאע"פ דְּחַיְישִׁינַן שֶׁמָּא מִבַּעַל נָפַל וַעֲדַיִין לֹא גֵּירְשָׁהּ תִּתְגָּרֵשׁ עַתָּה בְּהַחְזָרַת הַגֵּט וְלֹא חַיְישִׁינַן שֶׁמָּא מֵאַחֵר נָפַל א"כ הֲוֵי אֲפִי' לִזְמַן מְרוּבֶּה כֵּיוָן דְּלֹא יָדְעִינַן מִמִּי נָפַל מִן הַבַּעַל אוֹ מִן הָאִשָּׁה וְרַבָּה דַּיֵּיק דְּמַתְנִי' נַמִּי אֲפִי' לִזְמַן מְרוּבֶּה דּוּמְיָא דִּשְׁטָרֵי חֲלִיצָה וּמֵיאוּנִין דְּיַחֲזִיר אֲפִי' לִזְמַן מְרוּבֶּה דִּלְאַלְתַּר הַיְינוּ שֶׁרָאִינוּ בְּיָדָהּ פְּשִׁיטָא כֵּיוָן דְּחָלְצָה נַחֲזִיר לָהּ לִרְאָיָה אֲפִילּוּ אֵינוֹ שֶׁלָּהּ אֶלָּא מַיְירֵי שֶׁלֹּא רָאִינוּ בְּיָדָהּ וְאַף לֹא יָדְעִינַן שֶׁחָלְצָה וְהַיְינוּ לִזְמַן מְרוּבֶּה וְדוּמְיָא דְּהָכֵי מַשְׁמַע לֵיהּ דְּמַיְירֵי בְּרֵישָׁא וְרַבִּי זֵירָא לֹא מוֹקֵי לָהּ דּוּמְיָא דְּסֵיפָא: **לְאַלְתַּר** כָּשֵׁר. אֲפִילּוּ אַבַּיֵּי דְּחָיֵישׁ לִתְרֵי יִצְחָק אֲפִילּוּ הֵיכָא דְּלֹא הוּחְזַק (יבמות דף קטו:) בְּגֵט שֶׁמְּצָאוֹ לְאַלְתַּר לֹא חָיֵישׁ דְּהָתָם הֲוֵי כְּמוֹ לִזְמַן מְרוּבֶּה דְּלֹא שַׁיָּיךְ הָתָם לְאַלְתַּר:

וְהוּא שֶׁהוּחְזְקוּ. תֵּימַהּ אַמַּאי לֹא מוֹקֵי אִידֵּי וְאִידֵּי שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת וּמַתְנִי' בְּלֹא הוּחְזְקוּ דְּהַשְׁתָּא הֲוֵי דּוּמְיָא דְּסֵיפָא דְּכָל מַעֲשֵׂה ב"ד דְּמַיְירֵי בְּהָכִי וְי"ל דְּעוּבְדָּא דִּבְסָמוּךְ דַּהֲוֵי בְּבֵי דִּינָא דְּרַב הוּנָא הֲוֵי בְּרֵישָׁא וְאַשְׁמוּעִינַן דִּבְלֹא הוּחְזְקוּ יַחֲזִיר אֲפִי' שַׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת וְהָכָא אַשְׁמוּעִינַן דְּאִם הוּחְזְקוּ נַמִּי יַחֲזִיר אִם אֵין שַׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת וְא"ת וּמַאי טַעְמָא יַחֲזִיר לָאִשָּׁה כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן בָּעִיר וְי"ל כֵּיוָן שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים שֶׁזֶּה אִבֵּד גֵּט כָּאן אֵין לָחוּשׁ שֶׁגַּם הָאַחֵר אִיבֵּד כֵּיוָן שֶׁאֵין שַׁיָּירוֹת מְצוּיוֹת וּשְׁמַעְתִּין אַתְיָא כְּר"א דִּלְרַבִּי מֵאִיר כֵּיוָן שֶׁהוּחְזְקוּ שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן אֵין הַגֵּט כָּשֵׁר עַד שֶׁיְּהֵא מוֹכִיחַ מִתּוֹכוֹ שֶׁהוּא שֶׁל זֶה כִּדְמוּכָח פֶּרֶק כָּל הַגֵּט (גיטין דף כד:) דִּתְנַן כָּתַב לְגָרֵשׁ אֶת הַגְּדוֹלָה לֹא יְגָרֵשׁ בּוֹ אֶת הַקְּטַנָּה וְדַיֵּיק הָא גְּדוֹלָה מָצֵי לְגָרֵשׁ מַנִּי ר"א הִיא וּבְעֵדֵי מְסִירָה מַשְׁמַע דִּלְר"מ אֲפִילּוּ גְּדוֹלָה לֹא מָצֵי מְגָרֵשׁ וְהַהוּא דְּהַמְגָרֵשׁ (שם דף פו:) דִּשְׁנֵי גִּיטִּין שָׁוִין שֶׁנִּתְעָרְבוּ וּמוֹקֵי כְּר"מ מַיְירֵי בִּמְשׁוּלָּשִׁים דְּמוֹכִיחַ מִתּוֹכוֹ: [וע"ע תוס' גיטין כד: ד"ה בעדי]:

חיישינן

חַיִּישִׁינַן לִשְׁנֵי שְׁוִירֵי. וְאִ"ת אִ"כ לְרַב הוּנָא הַיְאַךְ יִגְרֹשׁ כָּל אֶחָד אֶת שֶׁתּוֹ לר"מ דְּאִינוּ מוֹכִיחִ מִתּוֹכוֹ בֵּיוָן דְּחַיִּישִׁינַן לִשְׁנֵי שְׁוִירֵי וְ"ל בֵּיוָן דְּלֹא הַחֲזִיקוּ הֲוֵי שִׁפּוּר מוֹכִיחַ מִתּוֹכוֹ וּמ"מ בְּשֶׁנִּפְּלוּ לַחֲזָקָה חַיִּישִׁינַן לִשְׁנֵי שְׁוִירֵי וְ"ל כֵּיוָן דְּלֹא הַחֲזִיקוּ וְתוֹ דְּבִעלְ לֹא נִגְיַע בָּהּ כְּתִיב בֵּיהּ הַנָּפֵק וְהַשְׁכֵּח כָּל מַעֲשֶׂה ב"ד הֲרֵי זֶה יְחַזִּיר. פִּרְשִׁ"י דְּהַהוּא נָפַק מִן הַשְׁלִיחַ קָשֶׁה דְּא"כ מַה מוֹעִיל הַנָּפֵק בֵּיוָן שֶׁלֹּא בָּא לְיַד הָאִשָּׁה עַדַיִין דְּאִם יֵשׁ לְחוּשׁ לְנִמְלַךְ בְּלֹא הַנָּפֵק הָכִי נַמִי יֵשׁ לְחוּשׁ לְהַנָּפֵק וְתוּ דְּבִעלְ לֹא מְקַיֵּים גִּיטָּא וְ"ל דְּאִי כְּתִיב בֵּיהּ הַנָּפֵק מְיֵירִי שֶׁנָּפַל מִן הָאִשָּׁה וְשׁוֹאֵלִת אוֹתוֹ הָאִשָּׁה וְאוֹמֶרֶת שֶׁהוּא שֶׁלָּהּ וְקָא פָּשִׁיט דְּחַיִּישִׁינַן לְאוֹ וְחַיִּישִׁינַן שֶׁמָּא מְשֻׁכָּרֶת וּמִאֲשָׁה אַחֶרֶת נָפַל אע"ג דְּהַשְׁתָּא מְצִיאוֹת בֵּיוָן דְּלֹא הַחֲזִיקוּ כְּמוֹ בְּמַעֲשֶׂה ב"ד דְּיַחֲזִיר וְאע"ג דְּאִשְׁתַּכַּח בְּב"ד שֶׁהַשְׁתָּא מְצִיאוֹת וְלֹא חַיִּישִׁינַן שֶׁמָּא מֵאַחֵר נָפַל בֵּיוָן דְּלֹא הַחֲזִיקוּ וְאִי מְיֵירִי שֶׁהִשְׁלִיךְ שׁוֹאֵלוֹ לְגַרֵשׁ אוֹתוֹ הָאִשָּׁה וְ"ל דְּלֹא כְּתִיב בּוֹ הַנָּפֵק וּמוֹכִיחַ נַמִי שִׁפּוּר בֵּיוָן דְּבְמַעֲשֶׂה ב"ד יַחֲזִיר דְּלֹא חַיִּישִׁינַן לְנִמְלַךְ דְּכֵיוָן שֶׁכָּתוּב בּוֹ הַנָּפֵק וְדְאִי עֲשָׂאָה הִלְאָה דְּלֹחֶה לֹא מְקַיֵּים שִׁטְרָא כִּדְאָמְרִינַן לְקַמָּן בְּפֶרֶק ג (דף כ:) וְלֹא חַיִּישִׁינַן נַמִי שֶׁמָּא מֵאַחֵר נָפַל אע"ג דְּהַשְׁתָּא מְצִיאוֹת בֵּיוָן דְּלֹא הַחֲזִיקוּ בֶּהֱחֵיא גִּיטָּא נַמִי דְּאִשְׁתַּכַּח שֶׁהִשְׁלִיךְ שׁוֹאֵל הַגֵּט וְלֹא שַׁיְּיךְ לְמֵימַר נִמְלַךְ בֵּיוָן שֶׁהַגֵּט בְּיַד הַשְׁלִיחַ דְּאִין יְכוֹל לְבַטֵּל הַגֵּט שֶׁלֹּא בִּפְנֵי הַשְׁלִיחַ וְלֹא נִיחוּשׁ כְּמוֹ בְּגוֹ שֶׁמָּא מֵאַחֵר נָפַל אַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא מְצִיאוֹת בֵּיוָן דְּלֹא הַחֲזִיקוּ וְא"ת אֲבֵי דְּאָמַר פ' הָאִשָּׁה שֶׁהֶחֱלִיקָה (יבמות דף קטו: ושם) דְּחַיִּישִׁינַן לְתֵרֵי יִצְחָק אֲפִי' לֹא הַחֲזִיקוּ תִּקְשֵׁי לֵיהּ מִמַּתְנִיתִין דְּכָל מַעֲשֶׂה ב"ד דְּהֲרֵי זֶה יְחַזִּיר וְ"ל דְּמוֹקֵי לָהּ דְּאִשְׁתַּכַּח חוּץ לְכ"ד שֶׁאֵין הַשְׁתָּא מְצִיאוֹת כר' זְרִיקָא אֲבָל לְגַבֵּי תְּרֵי יִצְחָק לֹא שַׁיְּיךְ לְפְלוּגֵי בֵּין מְצִיאוֹת לְשְׁאֵין מְצִיאוֹת דְּלְעוֹלָם יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק בְּיִצְחָק מֵעִיר אַחֶרֶת כְּמוֹ מֵעִיר זוּת אִי נַמִי מוֹקֵי מַתְנִי' דְּאִשְׁתַּכַּח בְּב"ד וַאֲפִי' הָכִי לֹא חַיִּישִׁינַן לְאַחַר בֵּיוָן שֶׁזֶּה הָאִישׁ שׁוֹאֵל גַּט וְיִדְעִינַן שֶׁאֵצֶל גַּט וְאֵין אָנוּ מַכִּירִין אַחַר אֵין לְחוּשׁ שֶׁמָּאחַר נָפַל וְנָפַל אָנוּ מִמֶּנּוּ כְּמוֹ כֵּן כָּאן אֲבָל הָהֵם אֵין אָנוּ יוֹדְעִים אֵיזֶה יִצְחָק מֵת אִם מֵעִיר זוּת אוֹ מֵעִיר אַחֶרֶת:

אִין הַבַּעל מוֹדֶה לֹא יְחַזִּיר. אע"ג דְּאָמְרַתְּ לְמוֹר גַּרְשָׁתַנִי (גיטין דף סד:) הָכָא אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת דְּמֵעִיקָּה פָּנְיָה כֵּיוָן דְּהַגֵּט מְסֻיָּעְיָה:

וְאֲפִילּוּ לְמוֹן מוֹרִשָּׁה. תִּימָה בֵּיוָן שֶׁמּוֹדֶה שֶׁמֵּמֵּנָּה נָפַל וְכִבר נִירְשׁוּהָ אֲמַאי הָוֵה לָן לְמֵימַר דְּלֹא יְחַזִּיר דְּנֶאֱמָן לוֹמַר גַּרְשָׁתִיהָ כְּדְאָמַר פֶּרֶק יֵשׁ נוֹחָלִין (ב"ב דף קלד:) אֲפִילּוּ נָפַל מֵאַחַר נֶחְזִיר לָהּ לְרֵאִיָּה בְּעלְמָא וְ"ל דְּנֶאֱמָן לוֹמַר גַּרְשָׁתִיהָ וְתֹהֵא מְגוֹרֶשֶׁת מִכָּאן וּלְהַבָּא הוֹאִיל וּבְיָדוֹ לְגָרְשָׁהּ אֲבָל הָכָא שֶׁאוֹמֵר שֶׁכְּבָר גֵּרַשְׁתִּיהָ מִזְּמַן הַכְּתוּב בְּגוֹ כְּמוֹ שֶׁאִינוֹ נֶאֱמָן לְמַפְרֵעַ כָּךְ אֵינוֹ נֶאֱמָן לְהַבָּא וְיֶחֱזִיר לְאִשָּׁה דְּקָנְיָה בְּעִדִּים דְּגַרְשָׁתִי וְאִיהִי לָא יָדְעָה זוּ בְּחֶזְרָה זוּ וְלֹא חַיִּישִׁינַן שֶׁמָּא מֵאַחַר נָפַל וְאֲפִילּוּ לְזְמַן מְרוּבֶּה:

מֵעוֹלָם לֹא תְּחַנֵּנוּ אֶלָּא עַל גַּט אֶחָד כו'. וְאוֹמֵר הַבַּעל שֶׁהוּא אוֹתוֹ יוֹסֵף וְא"ת הֲלֹא כְּשֶׁאִין הָעֵדִים נֶאֱמָרִים בֵּן אֵינוֹ נֶאֱמָן לוֹמַר שֶׁהוּא שְׁלוֹ אֶלָּא אֲנוּ חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא מֵאַחַר נָפַל וְעַתָּה שֶׁעֵדִים נֶאֱמָרִים שֶׁלֹּא תְּחַנֵּנוּ אֶלָּא עַל גַּט אֶחָד וְ"ל דְּמֵעוֹלָם לֹא חָשְׁשִׁינַן שֶׁמָּא מֵאַחַר נָפַל וְעַתָּה שֶׁעֵדִים נֶאֱמָרִים שֶׁלֹּא תְּחַנֵּנוּ אֶלָּא עַל גַּט אֶחָד שֶׁל יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן אִי הָכִי מַאי לְמֵימְרָא מַהוּ דְּתֵימָא לֵיחוּשׁ דִּלְמָא אִתְרְמֵי שֶׁמָּא כְּשֶׁמָּא וְעֵדִים כְּעֵדִים קָא מַשְׁמַע לָן רַב אַשִׁי אָמַר גִּטָּן דְּקָא אָמַר נָקֵב יֵשׁ בּוֹ בְּצַד אוֹת פְּלוֹנִית וְרָוְקָא בְּצַד אוֹת פְּלוֹנִית אֲבָל נָקֵב בְּעלְמָא לֹא רַב אַשִׁי מְכַפְּקָא לֵיהּ סִימָנִים אִי דְּאוֹרַיְיתָא אִי דְּרַבָּנָן רַבָּה בַּר בַּר חָנָה

חַיִּישִׁינַן לִשְׁנֵי שְׁוִירֵי וְאִ"ל רַב חִסְדָּא לְרַבָּה פּוֹק עַיֵּין בָּהּ דִּלְאוּרְתָּא בָּעֵי מִינָּךְ רַב הוּנָא נָפַק דַּק וְאִשְׁכַּח פִּתְנֵן כָּל מַעֲשֶׂה ב"ד הֲרֵי זֶה יְחַזִּיר וְהָא בֵּי דִּינָא דְּרַב הוּנָא דְּכִי מְקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצִיאוֹת דָּמֵי וְקָא פָּשִׁיט רַבָּה דְּיַחֲזִיר וְהוּא יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן אִין אִי לֹא לָא עָבַד רַבָּה עוּבְדָּא (בַּהֲוּא גִּיטָּא דְּאִשְׁתַּכַּח) בֵּי כִּיתְנָא דְּפוּמְבְּדִיתָא כִּשְׁמַעְתֵּיהּ אֵיפָא דְּאָמְרֵי הֵיכָא דְּמֻזְבָּנֵי כִּיתְנָא וְהוּא שֶׁלֹּא הוּחְזְקוּ אע"ג דְּהַשְׁתָּא אַלְמָא אִי הוּחְזְקוּ שְׁנֵי הֵיכָא דְּתָרוּ כִּיתְנָא וְאע"ג דְּאָמְרֵי שַׁיָּירָתָא וְאֵיפָא דְּאָמְרֵי שַׁיָּירָתָא וּמְשַׁנֵּי תְּנַן הַמֵּבִיא גֵּט וְאָבַד הֵימֵנוּ מָצְאוּ לְאַלְתַּר כָּשֵׁר וְאִם לְאו פָּסוּל וּרְמִינְהִי מָצָא גֵּט אִשָּׁה בַּשּׁוּק בְּזִמְנוֹ שֶׁהַבַּעַל מוֹדֶה יַחֲזִיר לְאִשָּׁה וַאֲפִילּוּ אֵין הַבַּעַל מוֹדֶה לְזְמַן מְרוּבֶּה וּמְשַׁנֵּי כַּאן בְּמָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצִיאוֹת וְכָאן בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַשַּׁיָּירוֹת מְצִיאוֹת אֵיפָא דְּאָמְרֵי וְהוּא שֶׁהוּחְזְקוּ דִּלְמָא נַהֲדַר וְהֵיינוּ דְּרַבָּה אֵיפָא דְּאָמְרֵי אע"ג דִּלְמָא הוּחְזְקוּ לֹא נַהֲדַר וּפְלִיגָא דְּרַבָּה בְּשִׁלְמָא רַבָּה לֹא אָמַר כְּרַ' זְרִיקָא דְּאָמַר כְּרַ' יִצְחָק לֹא אָמַר כְּרַ' זְרִיקָא דְּאָמַר מַתְנִיתִין אֲלִיבָּא דְּלֹחֶה אֲבָל לְרַבִּי מְרוּבֶּה דִּלְמָא הָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין וְאֲפִי' לְזְמַן מְרוּבֶּה וּפְלִיגָא דְּרַבִּי יִצְחָק הָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין וּלְעוֹלָם כִּדְרַבִּיימָא לָן לְאַלְתַּר לְמ"ד לְרֹ' זְרִיקָא בְּמָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצִיאוֹת וְאע"ג שֶׁלֹּא הוּחְזְקוּ שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן וּפְלִיגָא דְּרַבָּה בְּמַאי קָא מִיפְלְגִי רַבָּה סָבַר ד"ה הַנָּפֵק כָּל מַעֲשֶׂה ב"ד הֲרֵי זֶה יְחַזִּיר דְּאִשְׁתַּכַּח בְּב"ד עַסְקִינַן וּב"ד בְּמָקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצִיאוֹת וְהוּא שֶׁהוּחְזְקוּ לֹא יַחֲזִיר לֹא הוּחְזְקוּ יַחֲזִיר וְרַבִּי זְרִיקָא אָמַר לָךְ מִי שֶׁהָיָה בְּעַל כָּל מַעֲשֶׂה ב"ד יַחֲזִיר וְהָא בֵּי דִּינָא דְּרַב הוּנָא דְּכִי מְקוֹם שֶׁהַשַּׁיָּירוֹת מְצִיאוֹת דָּמֵי וְקָא פָּשִׁיט רַבָּה דְּיַחֲזִיר וְהוּא שֶׁהוּחְזְקוּ אֵיפָא דְּאָמְרֵי הֵיכָא דְּמֻזְבָּנֵי כִּיתְנָא וְאֵיפָא דְּאָמְרֵי שַׁיָּירָתָא וּמְשַׁנֵּי תְּנַן הַמֵּבִיא גֵּט וְאָבַד הֵימֵנוּ מָצְאוּ לְאַלְתַּר כָּשֵׁר וְאִם לְאו פָּסוּל וּרְמִינְהִי מָצָא גֵּט אִשָּׁה בַּשּׁוּק בְּזִמְנוֹ שֶׁהַבַּעַל מוֹדֶה יַחֲזִיר לְאִשָּׁה וַאֲפִילּוּ אֵין הַבַּעַל מוֹדֶה לְזְמַן מְרוּבֶּה תֵּן אַבָּל בְּרִיתָא בְּהָדְיָא יַחֲזִיר לְאִשָּׁה הָוֵה לֵיהּ לְפַלּוגֵי בֵּין לְאַלְתַּר בֵּין לְזְמַן מְרוּבֶּה דִּלְמָא הָכָא דְּמֵיעִיקָּה פָּנְיָה הֵיכָא דְּאָמַר תְּנוּ וְכֵיוָן וּמִדְּקָא תָּנֵי יַחֲזִיר הֵיכָא דְּאָמַר תְּנוּ וְכֵיוָן דִּלְמָא תָּנֵא יַחֲזִיר לֹא הָוֵה לֵיהּ לְפַלּוגֵי: **דְּאִשְׁתַּכַּח אַבְרֵי.** שֶׁאִין הַשַּׁיָּירוֹת מְצִיאוֹת: **ר' יִרְמְיָה אָמַר.** הָא דְּקָתָנֵי יַחֲזִיר כְּגוֹן דְּאָמְרֵי עֵדִים הַחֲתוּמִין בּוֹ מֵעוֹלָם לֹא חָתַמְנוּ כו': **וְרָוְקָא בְּצַד אוֹת פְּלוֹנִית.** דְּוַדַּאי לֵיהּ סִימָן מוּבְהָק וְאֲפִילּוּ אִם תִּימְצֵי לוֹמַר גַּבֵּי חַזָּרַת אֲבִידָה בְּסִימָנִין דְּאִינְהוּ לָן לְקַמָּן (דף כו.) דְּאוֹרַיְיתָא אוֹ דְּרַבָּנָן אֲפִילּוּ פְּשִׁטָּת סִימָנִין דְּרַבָּנָן יֵשׁ לִסְמוֹךְ עַל סִימָן מוּבְהָק כְּזֶה לְמִשְׁרֵי אִשָּׁה אִישׁ דְּאוֹרַיְיתָא: **מְכַפְּקָא** לֵיהּ לְרַב אַשִׁי סִימָנִין. שֶׁמְּחַזִּירִין בָּהֶן אֲבִידָה אִי דְּאוֹרַיְיתָא הִיא וְאֲפִילּוּ בְּאִיסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא מַכְרִיזִין אוֹתָן כָּל דְּהוּ: **אִי דְּרַבָּנָן.** וְדוֹקָא בַּאֲבִידָה שֶׁתַּפְקִיד ב"ד הַפְקֵר אֲבָל בְּמִידֵּי דְּאִיסּוּרָא לֹא סָמְכִינַן וְאִי קְשִׁיָא נִימָא הָכִי קָסָבַר סִימָנִין דְּרַבָּנָן וְנִפְשׁוּט בְּעִיָּין דִּלְקַמָּן לְאוֹ פִּירְכָא הִיא דִּמְנָלַן דִּפְשִׁיטָא לֵיהּ אִי נַמִי מְכַפְּקָא לֵיהּ אִית לֵיהּ לְמֵיסַר

אירכם ליה גיטא. שהרי שלים לחביא ואישכוחיה: **אמר אי סימנא.** חשיבא לכו אית לי בגויה סימנא: **ואי טביעות עין.** חשיבא לכו אית לי בגויה טביעות עינא מכירו שקבע בו ואין בו סימן: **וקסברי.** רבנן סימנין דאורייתא שלא אמרתי סימן מובהק והחזירוהו לי: **ורוקא לצורבא מדרבנן.** דמוחזק לן ביה דלא משני בדיבוריה: **לא נתן עד תשרי.** וכל זמן שלא נתן היה לו לאבול ולמכור בשמ' גיטין בפ' שני (דף יז:): **אימת מטא ניפלי ליורך.** מיד בעליון: **אימת מטא שקרא ליורך.** מיד הלוה מתחלה: **אתי לזוקי ויבע.** אי אתיא למיטרף מסיק אדעתיה לתבוע מודע שייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך בזמנא קמא: **מקמי דידי.** מקודם שמכר לי הלוה נכסיו מקמא שטר מיד לוה למלוה בראשונה: **חניא לט"ד בו'.** פ"ק דגיטין (דף יב:): **זכות הוא לעבד.** טובה היא אצלו שמחירו בקהל ויכין דוכות הוא איכא לתרוצי דמשעה שנכתב זוכה בשחרור דלכי מטא שטר נפל לידיה נעשה בן חורין למפרע משעת חתימה: **חוב הוא לעבד.** חובתו הוא שיוצא מתחת רבו כלומר הפסד הוא לו שאם עבד כהן הוא פוסלו מן התרומה ואם של ישראל אוסרו בשפחה בעניות דילא ליה: **ושכיחא ליה ופריצא ליה: מאי איכא למימר.** דהשתא ליכא למימר עדיו בתחומיו חכין לו דאין חבין לאדם שלא בפניו: **דא תא לפיקם.** שטר זה יהיה לקום ולהיות בכל הכתוב בו ב': **דדברי שכיב מרע בכתובין וכמסורין דמי: מתנה.** מתנת בריא איזו היא כל שכתוב בו ב': **מחיים ולאחר מיתה.** גוף הקרקע קנוי לו מן היום ואין לו עוד רשות למוכרה ולזיכרה והפירות אינו אוכל כל ימי חייו אלא לאחר מיתה: **ואי לא לא קני.** בתמיה כל שכן דאם יהיב ליה גוף ופירות במעמד שלשתן דקני טפי סתם מתנת שכיב מרע לא קניא לו אלא לאחר מיתה: **דמחמת מיתה הוא מצוחה: הא אמר תנו ניתנין.** אמתני' פרק ד' דכלי טעמא בשאני אומר נמלך עליהם שלא לתתן: **אפותיקאות.** שעשתה לו שדה אפותיקי למלוה על פנה שהיתה לו עליו מלוה ישנה: **לא יחזיר.** שמא כתבה לו ולא מסר לו ולא זבה בקרקע וחזר וכתבה לאחר ומסר לו השטר וזכה בו וגבא בו מן השני ורוצה לתת לראשון ותפץ שימסרו לו שטר של זה שיוציאנה בבית דין ונמצא זמן שטר של זה קודם לשטרו של שני ויוציאנה בדיון: **הא** מיהא יחזיר לעבד ואמאי ניחוש שמא כתב לו ונתן לו עד תשרי ואזל עבדא וקנה נכסין מניכן ועד תשרי ואזיל הרב ונבניהו ומפיק ליה לשחרורו דכתב בניכן וקא טריף לכולהו שלא בדין הניחא למ"ד זכות הוא לעבד שיוצא מתחת רבו בניכן ולא לוקח ליה: **מאי איכא למימר דכי אתי למטרף ניחא ליה אייתי ראיה אימת מטא שחרורו לידך:** ת"ר איזו היא דייתיקי דא תהא לימקם ולהיות שאם מת נכסיו לפלוני מתנה כל שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה אלמא אי בתיבא מהיום ולאחר מיתה הוא דקני ואי לא לא קני אמר אביי הכי קאמר איזו היא מתנת בריא שהיא כמתנת שכיב מרע אלא לאחר מיתה כל שכתוב בה מהיום ולאחר מיתה טעמא דלא אמר תנו הא אמר תנו נותנין ורמינהו מצא דייתקאות ומתנות אע"פ ששניהם מודין לא יחזיר לא זה ולא זה אמר רבי אבא בר ממל לא קשיא הא

אי סימנין דאורייתא. בגט נמי מהדרינן ואי סימנין דרבנן מה שמחזירין אבידה בסימן שאינו מובהק מדרבנן דהפקר בית דין הפקר אבל מדאורייתא צריך או עדים או סימן מובהק וגט נמי דאישור הוא לא מהדרינן אלא בסימן מובהק:

אבל איניש דעלמא לא. מפרש ר"ת דעם הארץ נמי אית ליה טביעות עינא בדאמר בפ' גט פשוט (ב"ב דף קסח.) האי מאן דבעי לקדושי איתתא ליידבר עם הארץ ההיא דלא מהדרינן ולא חיישינן משום דלא מהימן: **ולימוש** דלמא כתב ליתן בניכן כו'. ואפילו לאביי דאמר עדיו בתחומיו זכין לו הכא אשה חוב הוא לה ואמתני' דדייקינן הא אמר תנו נותנין וכן אמתני' דהמביא גט ממדינת הים לא צריך ניחוש שמא כתב ליתן בניכן כו' ביון דעתה שבא לגרשה רואין שהזמן מוקדם ויש קול שלא נמסר ביום שנכתב ויזכרו לקרותו לומר אייתי ראיה אימת מטא גיטא לידך ואמאי לא צריך אמתני' דכותבין גט לאיש אע"פ שאין אשתו עמו ליחוש שמא לא יתן עד שנה וכי תימא ביון דליכא דעיותא דנפיל"ו יום שנכתב נמסר ואפי' נמסר נמי אחר זמן יש קול שלא נמסר ביום שנכתב כי רואים בשעת קבלת הגט שהוא מוקדם ויזכרו לקרותו לומר בשתרוח אייתי ראיה דהא ליעיל (דף יב:) צריך גבי כותבין שטר ללוה ויש לומר דגבי כותבין שטר ללוה צריך שפיר משום דמאן דיזיף בצנעא יזיף (ב"ב מב.) ויש לחוש שמא כתב לאחר זמן ימסור לו בצנעא ויסברו לקרותו שנמסר לו משעת כתיבה אבל גט דיהבי בפרהסיא צריך עדי מסירה אפילו לר"מ דאין דבר שבערוה פחות משנים כדפירש ר"ת ורשב"ם בגיטין (ה. ד"ה דק"ל) ועוד דרגילות לגרש בפרהסיא לגלות שהיא פנויה יש קול שנתגרשה אחר זמן כתיבה ולא יטעו הלקוחות אבל אפתי קשה אמאי כותבין גט לאיש כו' ניחוש שמא תונה אחר הכתיבה ויחן לה בצנעא כדי לחפות עליה וי"ל דמיד שנכתב הגט נותן לה דלא מקדים איניש פורענות לנפשיה: **אימת** מטא גיטא לידך. כשאר גיטין לא אמרינן כן דמסתמא ביום שנכתב נמסר אבל זה דנפל אתרע:

ברייתא

הָא בְּבָרִיא וְהָא בִּשְׁכִיב מְרַע מַתְנִיתִין דְּקָתָנֵי הָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין בִּשְׁכִיב מְרַע דְּבַר מֶהֱדַר הוּא דְּאַמְרִינַן מַאי אִיכָּא לְמֵימַר דִּלְמָא כָּתְבָהּ מֵעִיקָּרָא לְהַאי וְאִמְּלִיךְ וְלָא יַהֲבָהּ נִיהֲלֵיהּ וְהָדַר כָּתְבָהּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא וְיַהֲבֵיהּ נִיהֲלֵיהּ הַשְׁתָּא קָא הָדַר בֵּיהּ מֵהַהוּא דְּיַהֲבָהּ נִיהֲלֵיהּ אִי בְּמַתְּנַת בָּרִיא יַהֲבָהּ לֵיהּ לֵית לֵיהּ פְּסֵידָא דְּכִי נַפְקָא תַּרְתֵּי בַּתְרַיְיתָא זָכֵי דְּהָא הָדַר בֵּיהּ מִקַּמַּיְיתָא אִי בְּמַתְּנַת שְׁכִיב מְרַע נַמִּי יַהֲבָהּ נִיהֲלֵיהּ לֵית בָּהּ פְּסֵידָא דְּבַתְרַיְיתָא זָכֵי דְּקָא הָדַר בֵּיהּ מִקַּמַּיְיתָא כִּי קָתָנֵי בִּבְרַיְיתָא אע"פ שֶׁשְּׁנֵיהֶם מוֹדִים לֹא יַחֲזִיר לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה בְּבָרִיא דְּלָאו בַּר מֶהֱדַר הוּא דְּאַמְרִינַן דִּלְמָא כָּתְבָהּ לְהַאי מֵעִיקָּרָא וְאִמְּלִיךְ וְלָא יַהֲבָהּ לֵיהּ וְהָדַר כָּתְבָהּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא וְיַהֲבָהּ לֵיהּ הַשְׁתָּא קָא הָדַר בֵּיהּ מֵהַהוּא דְּיַהֲבָהּ לֵיהּ וְסָבַר מֶהֱדַר לָא מָצֵינָא הָדַרְנָא בֵּי אֵימַר לְהוּ דַּאֲנָא לְהַאי יְהַבְתָּא וְנִיהַדְרוּ נִיהֲלֵיהּ כְּתָבָא כִּי הֵיכִי דְּכִי מַפֵּיק הַאי כְּתָבָא דְּקָדִים זָכֵה בֵּיהּ הוּא אֶלָּא אַמְרִינָן לֵיהּ אֲנַן הַאי כְּתָבָא לָא יַהֲבִינָן לֵיהּ לְהַאי דִּלְמָא מִכְתַּב כְּתַבְתְּ מֵיהַב לָא יַהֲבַתְּ נִיהֲלֵיהּ וִיהַבְתָּהּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא וְקָא הַדְרַתְּ בֵּיהּ אִי לָא יְהַבְתָּהּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא וְקָא בָּעֵית דְּתֵיתְבָהּ לְהַאי כְּתִיב לֵיהּ הַשְׁתָּא כְּתָבָא אַחֲרִינָא וְיַהֲבֵיהּ נִיהֲלֵיהּ דְּאִי יְהַבְתְּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא לֵית בָּהּ פְּסֵידָא דְּקָדִים זָכֵי מַתְקִיף לָהּ רַב זְבִיד וְהָא אִידֵי וְאִידֵי דַּיְיתֵּיקָאוֹת קָא תָּנֵי אֶלָּא אָמַר רַב זְבִיד הָא וְהָא בִּשְׁכִיב מְרַע וְלָא קַשְׁיָא הָא בֵּיהּ וְהָא בִּבְרֵיהּ מַתְנִיתִין דְּקָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין בְּדִידֵיהּ דְּבַר מֶהֱדַר הוּא דְּאַמְרִינַן א"נ יַהֲבָהּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא לֵית בָּהּ פְּסֵידָא דְּקַמָּא וּבַתְרָא בַּתְרָא זָכֵי דְּהָא הָדַר בֵּיהּ מִקַּמָּא כִּי קָא תָּנֵי בִּבְרַיְיתָא אע"פ שֶׁשְּׁנֵיהֶם מוֹדִים לֹא יַחֲזִיר לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה בִּבְרֵיהּ דְּאַמְרִינַן דִּלְמָא כָּתַב אֲבוּהַּ לְהַאי וְאִמְּלַךְ וְלָא יַהֲבֵיהּ נִיהֲלֵיהּ וּבָתַר אֲבוּהַּ כָּתַב אִיהוּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא וְיַהֲבָהּ לֵיהּ וְהַשְׁתָּא קָא הָדַר בֵּיהּ מֵהַהוּא סָבַר מֶהֱדַר לָא מָצֵינָא הָדַרְנָא בֵּי אֵימַר לְהוּ דְּאַבָּא יַהֲבָהּ לֵיהּ לְהַאי וְנֶתְבוּ לֵיהּ כְּתָבֵיהּ וְנֵיזִיל וְנַפֵּיק מִינֵּיהּ דְּהוּא זָכֵי וְנִפְלוֹג בַּהֲדֵיהּ הִלְכָּךְ אַמְרִינָן לֵיהּ אֲנַן הַאי כְּתָבָא לָא יַהֲבִינָן לֵיהּ לְהַאי דְּדִלְמָא מִכְתַּב כַּתְבֵיהּ אֲבוּהַּ מֵיהַב לָא יַהֲבָהּ לֵיהּ וִיהַבְתֵּיהּ אַתְּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא וְקָא הַדְרַתְּ בֵּיהּ אֶלָּא אִי קוּשְׁטָא קָא אָמְרַתְּ דִּיהַב לֵיהּ אֲבוּךְ זִיל אַתְּ הַשְׁתָּא כְּתִיב לֵיהּ שְׁטָרָא אַחֲרִינָא דְּאִי נַמִּי לָא יַהֲבָהּ לֵיהּ אֲבוּהַּ וּכְתַבְתֵּיהּ אַתְּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא לֵית בָּהּ פְּסֵידָא דְּקַמָּא וּבַתְרָא קַמָּא זָכֵי:

ת"ר מָצָא שׁוֹבָר בִּזְמַן שֶׁהָאִשָּׁה מוֹדָה יַחֲזִיר לַבַּעַל אֵין הָאִשָּׁה מוֹדָה לֹא יַחֲזִיר לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה בִּזְמַן שֶׁהָאִשָּׁה מוֹדָה מִיהַת יַחֲזִיר לַבַּעַל וְלֵיחוּשׁ דִּלְמָא כָּתְבָהּ לִיתֵּן בְּנִיסָן וְלֹא נָתְנָה עַד תִּשְׁרֵי וְאָזְלָה זַבִּנְתָּהּ לִכְתוּבָּה בְּטוֹבַת הֲנָאָה מִנִּיסָן עַד תִּשְׁרֵי וּמַפֵּיק לֵיהּ לְשׁוֹבָר דִּכְתִיב בְּנִיסָן וְאָתָא לְמִטְרַף לְקוּחוֹת שֶׁלֹּא כַּדִּין אָמַר רָבָא

רש"י

הָא בְּבָרִיא. שֶׁהָיָה שְׁטַר מַתְּנַת בָּרִיא דְּלֹא כְּתִיב בֵּיהּ כִּדְקָצִיר וְרָמֵי בְּעַרְסֵיהּ כְּדִין שֶׁכּוֹתְבִין בְּשִׁטְרֵי מַתָּנוֹת שְׁכִיב מְרַע: דְּבַר מֶהֱדַר הוּא. שֶׁיָּכוֹל לַחֲזוֹר בְּמַתְּנָתוֹ אִם כָּתַב שְׁנֵי שְׁטָרוֹת הַשֵּׁנִי זוֹכֶה שֶׁהֲרֵי חָזַר בּוֹ מֵרִאשׁוֹן: אִי בְּמַתְּנַת בָּרִיא יַהֲבָהּ נִיהֲלֵיהּ. לְהַהוּא בַּתְרָא: לֵית לֵיהּ פְּסֵידָא. בְּהַאי שְׁטָרָא דִּמְהַדְּרָא לֵיהּ לְהַאי: בְּבָרִיא. כְּגוֹן שֶׁהָיָה הַשְּׁטָר זֶה הַנִּמְצָא מַתְּנַת בָּרִיא שֶׁהוּא זוֹכֶה לַשְּׁטָר הַמְּאוּחָר לוֹ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר בְּמַתְּנָתוֹ: דְּאִי יְהַבְתֵּיהּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא לֵית לֵיהּ פְּסֵידָא. בִּשְׁטָרָא דִּכְתַבְתְּ הַשְׁתָּא דְּמַאן דְּקָדִים שְׁטָרֵיהּ זָכָה: בֵּיהּ. שֶׁעֲדַיִין הוּא קַיָּים וְאָמַר תְּנוּ לָזֶה: הָא בִּבְרֵיהּ. שֶׁמֵּת מֵחָלְיוֹ וְזֶה בְּנוֹ אוֹמֵר הַחֲזִירֵהוּ: דְּבַר מֶהֱדַר הוּא. מִמַּתָּנָה זוֹ אִם חָזַר בּוֹ לְאַחַר שֶׁיָּצְאוּ שְׁנֵי שְׁטָרוֹת בְּבֵ"ד יִזְכֶּה הָאַחֲרוֹן: א"נ יַהֲבָהּ. שׁוּב לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא בְּמַתְּנַת בָּרִיא: לֵית לֵיהּ פְּסֵידָא. לְהַהוּא בַּתְרָא בְּהַאי שְׁטָרָא דִּמְהַדְּרִינָא לֵיהּ לְהַאי: כָּתְבָהּ אִיהוּ. הַבֵּן: דְּהוּא קָדִים. שֶׁיְּהֵא שְׁטָרוֹ קוֹדֵם דְּכֵיוָן דְּמֵת אָבִיו מֵחָלְיוֹ זָכָה מִשֶּׁנְּתָנָהּ לוֹ: וְנִפְלוֹג בַּהֲדֵיהּ. אֶחְלוֹק עִמּוֹ בְּקִנּוּנְיָא זוֹ: קַמָּא זָכָה. מֵאַחַר שֶׁשְּׁנֵי הַשְּׁטָרוֹת יָצְאוּ מִשִּׁמְךָ הַקּוֹדֵם זָכָה שֶׁמַּתְּנַת בָּרִיא הֵם וְהַשְׁתָּא דְּאוֹקִימְנָא טַעְמָא דְּלֹא יַחֲזִיר מִשּׁוּם דִּלְמָא כָּתְבָהּ לְהַאי וְאִמְּלִיךְ וְלֹא יַהֲבָהּ לֵיהּ וְהָדַר כָּתְבָהּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא לֵיכָּא לְמִרְמֵי אַמַּתָּנוֹת וְלֹא תֵּידוּק מַתְנִי' גַּבֵּי מַתָּנוֹת הָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין דְּכִי נַמִּי אָמַר תְּנוּ שַׁיָּיךְ לְמֵימַר טַעְמָא דְּלֹא יַחֲזִיר מִשּׁוּם שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כְּתוּבִין הָיוּ וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶן שֶׁלֹּא לִתְּנָן וְהָדַר כָּתְבָהּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא וְגַבֵּי דַּיְיתֵּיקָאוֹת ע"כ אִם אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין אִם הוּא קַיָּים דְּהָא תָּלָה תַּנָּא דִּידָן טַעְמָא מִשּׁוּם שֶׁאֲנִי אוֹמֵר נִמְלַךְ עֲלֵיהֶן שֶׁלֹּא לִתְּנָן וְאִי נַמִּי הָכֵי הֲוָה דְּנִמְלַךְ הַשְׁתָּא אִם אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְמִידֵי וְה"ק מָצָא דַּיְיתֵּיקֵי אוֹ מַתָּנָה לֹא יַחֲזִיר שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כּוּ' וְהֵיכָא דְּאָמַר תְּנוּ [אִי] שַׁיָּיךְ לְמֵימַר לֹא יַחֲזִיר מִשּׁוּם טַעְמָא דְּשֶׁאֲנִי אוֹמֵר כְּגוֹן מַתְּנַת בָּרִיא אוֹ בִּשְׁכִיב מְרַע וּמֵת וּבְרֵיהּ קָאָמַר תְּנוּ שַׁמְעִי' מִמַּתְנִי' דְּלֹא יַחֲזִיר וְלֹא דַּיְיקִינָן הָאָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין וְהֵיכָא דְּלֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כְּגוֹן בִּשְׁכִיב מְרַע שֶׁלֹּא מֵת מֵחָלְיוֹ דַּיְיקִינָן הָאָמַר תְּנוּ דְּבָטֵל שֶׁאֲנִי אוֹמֵר הִלְכָּךְ נוֹתְנִין: מָצָא שׁוֹבָר. שֶׁכָּתְבָה אִשָּׁה לְבַעְלָהּ הִתְקַבַּלְתִּי כְּתוּבָּתִי וְעוֹדָהּ תַּחְתָּיו: וְלֹא נָתְנָה עַד תִּשְׁרֵי. וְהוּא לֹא פָּרַע עַד תִּשְׁרֵי: וְאָזְלָה. אִיהִי בְּעוֹדָהּ תַּחְתָּיו בֵּין נִיסָן לְתִשְׁרֵי: וְזַבִּנְתָּהּ לִכְתוּבָּה. לְאַחֵר: בְּטוֹבַת הֲנָאָה. כְּלוֹמַר בְּזוֹל לְפִי שֶׁנּוֹתֵן מָעוֹתָיו בְּסָפֵק שֶׁאִם תָּמוּת הִיא יִירָשֶׁנָּה בַּעְלָהּ וְיַפְסִיד מִי שֶׁלְּקָחָהּ וְאִם יָמוּת בַּעְלָהּ אוֹ יְגָרְשֶׁנָּה יִהְיֶה לוֹקֵחַ בִּמְקוֹמָהּ וְיִגְבֶּה כְּתוּבָּתָהּ וְשׁוּב לֹא הָיָה לְבַעְלָהּ לִפְרוֹעַ לָהּ הַכְּתוּבָּה אֶלָּא לְלוֹקֵחַ וְשׁוֹבָר שֶׁנִּכְתַּב בִּשְׁמָהּ אֵינוֹ כְּלוּם: וּמַפֵּיק לְשׁוֹבָר. שֶׁכָּתוּב בְּנִיסָן וְיִקְדּוֹם לִשְׁטָרוֹ שֶׁל לוֹקֵחַ וְיַחֲזִיק הַבַּעַל בְּקַרְקַע הַמְּיוּחֶדֶת לִכְתוּבָּתָהּ שֶׁלֹּא כַּדִּין:

תוספות

בְּרַיְיתָא בְּבָרִיא דִּלְמָא כָּתְבָהּ לְהַאי וְלֹא יַהֲבֵיהּ לֵיהּ. הַיְינוּ דְּלֹא כְּאַבַּיֵּי דִּלְדִידֵיהּ אַמַּאי לֹא נֶהֱדַר כֵּיוָן שֶׁהוּא רוֹצֶה דְּעֵדָיו בַּחֲתוּמָיו זָכִין לוֹ הֵיכָא דְּמָטָא שְׁטָרָא לְיָדֵיהּ וְאַבַּיֵּי יְתָרֵץ כִּדְרַב זְבִיד דִּבְסָמוּךְ: וְהָא אִידֵי וְאִידֵי דַּיְיתֵּיקָאוֹת קָתָנֵי. וְא"ת וְּלִפְרוֹךְ נַמִּי וְהָא מַתָּנוֹת קָתָנֵי וְאוֹר"ת דְּמַיְירֵי מַתְנִי' שֶׁפֵּירֵשׁ שֶׁנּוֹתֵן לוֹ גוּף וּפֵירֵי מֵהַיּוֹם אִם לֹא יַחֲזוֹר עַד לְאַחַר מִיתָה דְּמָצֵי הָדַר בֵּיהּ וְרַשִׁ"י דָּחַק לְפָרֵשׁ דְּגַבֵּי מַתָּנוֹת אֲפִי' אִם אָמַר תְּנוּ אֵין נוֹתְנִין וְה"פ דְּמַתְנִיתִין שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כְּתוּבִין הָיוּ וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא לִיתְּנָן וְיָהִיב לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא וְעַתָּה רוֹצֶה לַחֲזוֹר בּוֹ מִן הַשֵּׁנִי וְלִיתְּנָהּ לָרִאשׁוֹן לְפִיכָךְ אֲפִילוּ אִם אָמַר תְּנוּ אֵין נוֹתְנִין אֲבָל דַּיְיתֵּיקֵי אִם אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין דַּאֲפִילוּ נִמְלַךְ וְנָתַן לְאַחֵר יָכוֹל לַחֲזוֹר וְקָשֶׁה לְפֵירוּשׁוֹ דְּא"כ פֵּירוּשׁ דְּנִמְלַךְ דְּמַתְנִי' יִהְיֶה בִּשְׁנֵי עִנְיָינִים וְתוּ לְעֵיל גַּבֵּי גֵּט דְּדַיֵּיק הָא אָמַר תְּנוּ נוֹתְנִין אֲפִילוּ לִזְמַן מְרוּבֶּה לְפֵרַשִׁ"י ז"ל מנ"ל לְפָרוּשֵׁי הָכֵי דִּלְמָא ה"פ מִשּׁוּם דְּנִמְלַךְ אִיכָּא לְמֵיחַשׁ שֶׁמָּא לֹא נִיתַּן הַגֵּט עֲדַיִין וּלְכָךְ אֲפִילוּ אִם אָמַר תְּנוּ אֵין נוֹתְנִין אֶלָּא לָשׁוֹן וְנִמְלַךְ מַשְׁמַע שֶׁעַתָּה אֵינוֹ רוֹצֶה כִּדְפָרֵישִׁית לְעֵיל (י"ח. ד"ה הא): וּבָתַר אֲבוּהַּ כָּתְבָהּ אִיהוּ לְאִינִישׁ אַחֲרִינָא. תֵּימַהּ אַמַּאי לֹא אַמְרִינַן נַמִּי שֶׁנְּתָנָהּ הָאָב תְּחִלָּה בְּמַתְּנַת שְׁכִיב מְרַע וְאח"כ הָאָב עַצְמוֹ כָּתְבָהּ לְהַאי וְלֹא יַהֲבָהּ לֵיהּ וּמֵת הָאָב וְנִתְקַיְּימָה הַמַּתָּנָה לָרִאשׁוֹן וְהַבֵּן רוֹצֶה שֶׁתִּהְיֶה לַשֵּׁנִי: מָצָא שׁוֹבָר כּוּ' וְלֵיחוּשׁ דִּלְמָא כָּתַב לִיתֵּן בְּנִיסָן כּוּ'. וְא"ת לִפְרוֹךְ עַל מַתְנִי' דְּגֵט פָּשׁוּט (ב"ב דף קסז.) דְּכוֹתְבִין שׁוֹבָר לָאִשָּׁה וְכ"ת לֹא חָיְישִׁינָן אֶלָּא הֵיכָא שֶׁנָּפַל וְאִתְרַע הָא פָּרִיךְ לְעֵיל (יב:) גַּבֵּי כּוֹתְבִין שְׁטָר לַלֹּוֶה אע"ג דְּלֵיכָּא רֵיעוּתָא וְי"ל דְּמָצֵי לְדַחוּיֵי בְּשִׁטְרֵי הַקְנָאָה אֲבָל הָכָא אִי בְּשִׁטְרֵי הַקְנָאָה מַיְירֵי כִּי אֵין הָאִשָּׁה מוֹדָה נַמִּי יַחֲזִיר לַבַּעַל דְּאֵין אִשָּׁה מוֹדָה מַשְׁמַע אֲפִילוּ אֵינָהּ אוֹמֶרֶת שֶׁהוּא מְזוּיָּף אֶלָּא אוֹמֶרֶת שֶׁכָּתְבָה לִיתֵּן וְלֹא נָתְנָה וְאוֹמֶרֶת עַתָּה אַל תִּתְּנוּ לְפִי שֶׁנִּמְלְכָה דּוּמְיָא דְּמָצָא שׁוֹבָרִין דְּמַתְנִיתִין דְּלֹא יַחֲזִיר שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כְּתוּבִים הָיוּ וְנִמְלַךְ כּוּ':

שְׁמַע מִינָּהּ אִיתָא לְדִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר שְׁמוּאֵל הַמּוֹכֵר שְׁטַר חוֹב לַחֲבֵירוֹ וְחָזַר וּמְחָלוֹ מָחוּל וַאֲפִי' יוֹרֵשׁ מוֹחֵל אַבַּיֵּי אָמַר אֲפִילּוּ תֵּימָא לֵיתֵיהּ לְדִשְׁמוּאֵל הָכָא בְּמַאי עַסְקִינָן בְּשֶׁשְּׁטַר כְּתוּבָּה יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָהּ וְרָבָא אָמַר אִי מִשּׁוּם שְׁטַר כְּתוּבָּה חַיְישִׁינָן לִשְׁתֵּי כְתוּבּוֹת וְאַבַּיֵּי אָמַר חֲדָא לִשְׁתֵּי כְּתוּבּוֹת לָא חַיְישִׁינָן וְעוֹד שׁוֹבָר בִּזְמַנּוֹ טָרִיף אַבַּיֵּי לְטַעְמֵיהּ דְּאָמַר עֵדָיו בַּחֲתוּמָיו זָכִין לוֹ: **מתני'** מָצָא אִיגְּרוֹת שׁוּם וְאִיגְּרוֹת מָזוֹן שִׁטְרֵי חֲלִיצָה וּמֵיאוּנִין וְשִׁטְרֵי בֵּירוּרִין וְכָל מַעֲשֵׂה ב"ד הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר מָצָא בַּחֲפִיסָה אוֹ בִדְלוּסְקְמָא תַּכְרִיךְ שֶׁל שְׁטָרוֹת אוֹ אֲגוּדָּה שֶׁל שְׁטָרוֹת הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר וְכַמָּה אֲגוּדָּה שֶׁל שְׁטָרוֹת שְׁלֹשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בָּזֶה רשב"ג אוֹמֵר אֶחָד הַלֹּוֶה מִשְּׁלֹשָׁה יַחֲזִיר לַלֹּוֶה שְׁלֹשָׁה הַלֹּוִין מִן הָאֶחָד יַחֲזִיר לַמַּלְוֶה מָצָא שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתָיו וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה טִּיבוֹ יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ אִם יֵשׁ עִמָּהֶן סִמְפּוֹנוֹת יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁבַּסִּמְפּוֹנוֹת: **גמ'** מַאי שִׁטְרֵי בֵּרוּרִין הָכָא תַּרְגִּמוּ שִׁטְרֵי טַעֲנָתָא רַבִּי יִרְמְיָה אָמַר זֶה בּוֹרֵר לוֹ אֶחָד וְזֶה בּוֹרֵר לוֹ אֶחָד: וְכָל מַעֲשֵׂה ב"ד הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר: הַהוּא גִּיטָּא דְּאִשְׁתַּכַּח בֵּי דִינָא דְּרַב הוּנָא דַּהֲוָה כְּתִיב בֵּיהּ בְּשׁוּיְרֵי מָתָא דְּעַל רָכִיס נַהֲרָא אָמַר רַב הוּנָא

חיישינן

רש"י

ש"מ. מִדְּלָא חַיְישִׁינָן לְהָכֵי דְּאִי נַמִּי הֲוָה הָכֵי שַׁפִּיר זָכֵי בַּעַל בַּשּׁוֹבָר שֶׁנִּכְתַּב לִשְׁמָהּ: **אִיתָא לְדִשְׁמוּאֵל.** דְּאָמַר הַמּוֹכֵר שְׁטַר חוֹב לַחֲבֵירוֹ וְחָזַר הַמּוֹכֵר הַזֶּה וּמְחָלוֹ מָחוּל הוּא אֵצֶל הַלֹּוֶה הִלְכָּךְ אִם מְכָרָהּ זוֹ כְּתוּבָּתָהּ בְּאִיָּיר דְּהַיְינוּ שְׁטַר חוֹב וְחָזְרָה וּמְחָלָתָהּ לַבַּעַל בְּתִשְׁרֵי מָחוּל וְשַׁפִּיר טָרִיף בַּעַל: **בְּשֶׁשְּׁטַר כְּתוּבָּה יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָהּ.** שֶׁמְּבִיאָה לְפָנֵינוּ דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְשֶׁמָּא מְכָרָהּ בְּטוֹבַת הֲנָאָה שֶׁאִילּוּ מְכָרְתָהּ הָיְתָה מוֹסֶרֶת הַכְּתוּבָּה בְּיַד הַלּוֹקֵחַ: **לִשְׁתֵּי כְּתוּבּוֹת.** שֶׁמָּא שְׁנֵי שִׁטְרֵי כְּתוּבָּה הָיוּ לָהּ [וְיֵשׁ] לָחוּשׁ שֶׁמָּא מְסָרָהּ אֶחָד לַלּוֹקֵחַ וּבָאָה לַחֲזוֹר בָּהּ וְלִמְחוֹל אֵצֶל בַּעְלָהּ וּמוֹסֶרֶת לוֹ שׁוֹבָר הַמּוּקְדָּם לִשְׁטָרוֹ שֶׁל לוֹקֵחַ אֶלָּא וַדַּאי אִיתָא לְדִשְׁמוּאֵל וּמִתּוֹךְ שֶׁבְּיָדָהּ לִמְחוֹל שְׁטַר כְּתוּבָּה לְבַעְלָהּ עַכְשָׁיו לֹא חַיְישִׁינָן לְשֶׁמָּא כָּתְבָה לִיתֵּן בְּנִיסָן כו': **וְאַבַּיֵּי אָמַר.** מֵהָכָא לֹא תְּסַיֵּיעַ לִשְׁמוּאֵל: **חֲדָא דִּלִשְׁתֵּי כְּתוּבּוֹת לֹא חַיְישִׁינָן.** הִלְכָּךְ לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְדִלְמָא זַבְּנְתָהּ בְּטוֹבַת הֲנָאָה: **וְעוֹד.** אִי נַמִּי זַבִּנְתָּהּ בְּטוֹבַת הֲנָאָה לֵית לָן לְמֵיחַשׁ לְשֶׁמָּא כָּתְבָה לַשּׁוֹבָר בְּנִיסָן וְלֹא קִבְּלָה עַד תִּשְׁרֵי דְּאִי נַמִּי הָכֵי הֲוָה כִּי מָטָא שׁוֹבָר לְיָדֶיהָ בְּתִשְׁרֵי זוֹכֶה לְמַפְרֵעַ בּוֹ מִזְּמַן חֲתִימָתוֹ וְלֹא הָיָה מְמַכְרָהּ שֶׁבֵּנְתַיִים כְּלוּם וְשׁוֹבָר מִזְּמַן הַכָּתוּב בּוֹ טוֹרֵף וְאַבַּיֵּי לְטַעְמֵיהּ כו': **מתני'** **אִיגְּרוֹת שׁוּם.** שֶׁשָּׁמוּ ב"ד נִכְסֵי לֹוֶה לַמַּלְוֶה בְּחוֹבוֹ: **וְאִיגְּרוֹת מָזוֹן.** שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו לָזוּן אֶת בַּת אִשְׁתּוֹ: **מֵיאוּנִין.** קְטַנָּה יְתוֹמָה שֶׁהִשִּׂיאוּהָ אִמָּהּ וְאַחֶיהָ לְדַעְתָּהּ יוֹצְאָה מִמֶּנּוּ בְּמֵיאוּן וְאֵינָהּ צְרִיכָה גֵּט אֶלָּא אוֹמֶרֶת בִּפְנֵי שְׁלֹשָׁה אִי אֶפְשִׁי בִּפְלוֹנִי בַּעְלִי וְכוֹתְבִין לָהּ ב"ד שְׁטָר שֶׁמֵּיאֲנָה בִּפְנֵיהֶם לִהְיוֹת לָהּ עֵדוּת שֶׁמּוּתֶּרֶת לִינָּשֵׂא: **שִׁטְרֵי בֵּרוּרִין.** בַּגְּמָרָא מְפָרֵשׁ: **הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר.** דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְשֶׁמָּא נִמְלַךְ דְּהָא ב"ד לֹא כָּתְבוּם אֶלָּא בְּדָבָר מְקוּיָּים וּלְפִרְעוֹן נַמִּי לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ דִּבְהָנֵי שְׁטָרוֹת לֹא שַׁיָּיךְ בְּהוּ פִּרְעוֹן כִּדְאַמְרִינַן לְעֵיל (ד' טז:) וַאֲפִילּוּ לְמ"ד שׁוּמָא הָדַר אִיהוּ דְּאַפְסִיד אַנַּפְשֵׁיהּ: **מָצָא בַּחֲפִיסָה אוֹ בִּדְלוּסְקְמָא.** שׁוּם שְׁטָר: **אוֹ שֶׁמָּצָא תַּכְרִיךְ שֶׁל שְׁטָרוֹת.** בְּכֶרֶךְ אוֹ בַּאֲגוּדָּה וּבַגְּמָרָא מְפָרֵשׁ מַאי חֲפִיסָה וּדְלוּסְקְמָא וְתַכְרִיךְ וַאֲגוּדָּה: **הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר.** דְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן הוּא כִּדְמְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא שֶׁהַכְּלִי סִימָן כְּשֶׁיֹּאמְרוּ הַבְּעָלִים בִּכְלִי כַּךְ וְכַךְ מָצָאתָ אוֹתָם וְכֵן תַּכְרִיךְ וַאֲגוּדָּה הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר דְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן הוּא כִּדְמְפָרֵשׁ בַּגְּמָ': **אֶחָד הַלֹּוֶה מִשְּׁלֹשָׁה.** אִם שְׁלֹשָׁה שְׁטָרוֹת שֶׁל לֹוֶה אֶחָד הֵן שֶׁלָּוָה מִשְּׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם: **יַחֲזִירֵם.** מוֹצְאָם: **לַלֹּוֶה.** דְּוַדַּאי פְּרָעָם וְהֶחֱזִירָם לוֹ וּמִיָּדוֹ נָפְלוּ שֶׁאִם מִיָּדָם נָפְלוּ מִי קִבְּצָם לְמָקוֹם אֶחָד: **וְאִם שְׁלֹשָׁה לֹוִים הֵם.** שֶׁלָּווּ מֵאָדָם אֶחָד: **יַחֲזִירֵם.** הַמּוֹצְאָם: **לַמַּלְוֶה.** שֶׁהַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁמִּמֶּנּוּ נָפְלוּ: **מָצָא שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתָיו וְאֵין יוֹדֵעַ מַה טִּיבוֹ.** אֶצְלוֹ אִם הַלֹּוֶה הִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ אוֹ הַמַּלְוֶה אוֹ שֶׁמָּא מִקְצָתוֹ פָּרוּעַ וּמְסָרוּהוּ לוֹ לִהְיוֹת שָׁלִישׁ בֵּינֵיהֶם וְשָׁכַח: **יְהֵא מוּנָּח.** בְּיָדוֹ וְלֹא יַחֲזִיר לֹא לָזֶה וְלֹא לָזֶה: **וְאִם יֵשׁ עִמָּהֶן סִמְפּוֹן.** מִילֵּי מִילֵּי קָתָנֵי הַמּוֹצֵא בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שׁוֹבָר שֶׁנִּכְתַּב עַל אֶחָד מִשְּׁטָרוֹתָיו: **יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁבַּסִּמְפּוֹן.** וְהַשְּׁטָר בְּחֶזְקַת פָּרוּעַ וְאַעַ"פ שֶׁהָיָה לַשּׁוֹבָר הַזֶּה לִהְיוֹת מוּנָּח בְּיַד הַלֹּוֶה אַמְרִינָן הֶאֱמִינוֹ הַלֹּוֶה וְאוֹמֵר מָחָר תְּנֵהוּ לִי וְשָׁכַח: **גמ'** **זֶה בּוֹרֵר לוֹ אֶחָד.** כְּשֶׁבּוֹרְרִין לָהֶן דַּיָּינִין כּוֹתְבִין לָהֶן זֶה בֵּירֵר לוֹ אֶת פְּלוֹנִי וְזֶה בֵּירֵר לוֹ אֶת פְּלוֹנִי שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לַחֲזוֹר בָּהֶן: **דְּאִשְׁתַּכַּח בֵּי דִינָא.** מְקוּיָּים בְּהֶנְפֵּק וְהַשָּׁלִיחַ הַמְּבִיאוֹ אוֹמֵר מִמֶּנּוּ נָפַל:

חיישינן

תוספות

ש"מ אִיתָא לְדִשְׁמוּאֵל. וְא"ת וְנֵיחוּשׁ שֶׁמָּא מְכָרָהּ בְּמַעֲמַד שְׁלָשְׁתָּן שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לִמְחוֹל כִּדְמוּכָח פֶּרֶק הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ (קדושין ד' מח. ושם ד"ה כי) גַּבֵּי הִתְקַדְּשִׁי לִי בִּשְׁטַר חוֹב אוֹ בְּמִלְוֶה שֶׁיֵּשׁ לִי בְּיַד אֲחֵרִים דְּקָאָמַר בְּמִלְוֶה בִּשְׁטָר בְּמַאי פְּלִיגֵי בְּדִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר שְׁמוּאֵל הַמּוֹכֵר שְׁטַר חוֹב לַחֲבֵירוֹ וְחָזַר וּמְחָלוֹ מָחוּל וְאִיבָּעֵית אֵימָא כ"ע אִית לְהוּ דִּשְׁמוּאֵל וּבְאִשָּׁה סָמְכָה דַּעְתָּהּ פְּלִיגֵי כו' וּבְמִלְוֶה עַל פֶּה פְּלִיגֵי בִּדְרַב הוּנָא דְּאָמַר בְּמַעֲמַד שְׁלָשְׁתָּן קָנָה וְלֹא מַסִּיק כ"ע אִית לְהוּ דְּרַב הוּנָא וּבְאִשָּׁה סָמְכָה דַּעְתָּהּ פְּלִיגֵי כִּדְאָמַר לְעֵיל ש"מ דְּאֵינוֹ יָכוֹל לִמְחוֹל וְי"ל דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ שֶׁמָּא מְכָרָהּ בְּמַעֲמַד שְׁלָשְׁתָּן דְּאִי לֵיכָּא עֵדִים שֶׁמְּכָרָהּ הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה יַכְפְּרוּ הַמְּכִירָה וְאִי אִיכָּא עֵדִים נְשַׁיְּילִינְהוּ הֵיכִי הֲוָה אִם אוֹמְרִים שֶׁנִּתְרַצָּה הַבַּעַל אוֹ שָׁתַק א"כ מוֹדֶה שֶׁהַשּׁוֹבָר שֶׁקֶר וְאִם מוֹחֶה שֶׁאָמַר כְּבָר פְּרַעְתִּי לָהּ א"כ הַשּׁוֹבָר נַעֲשָׂה קוֹדֶם הַמְּכִירָה וְאִינְהוּ דְּאַפְסִידוּ אַנַּפְשַׁיְיהוּ וְעוֹד י"ל דְּלֹא תִּקְּנוּ מַעֲמַד שְׁלָשְׁתָּן אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁרָאוּי לִגְבּוֹת מִיָּד אֲבָל בִּכְתוּבָּה דְּאֵינוֹ חַיָּיב עַתָּה עַד אַחַר גֵּרוּשִׁין וְגַם שֶׁמָּא לֹא תִּתְגָּרֵשׁ לֹא תִּקְּנוּ מַעֲמַד שְׁלָשְׁתָּן וְכֵן צָרִיךְ לוֹמַר בְּפֶרֶק הַחוֹבֵל (ב"ק דף פט. ושם) גַּבֵּי הָאִשָּׁה שֶׁחָבְלָה)בְּבַעְלָהּ) לֹא הִפְסִידָה כְּתוּבָּתָהּ וְאַמַּאי תְּזַבִּין בְּמַעֲמַד שְׁלָשְׁתָּן אֶלָּא מִשּׁוּם דְּלֹא תִּקְּנוּ בִּכְתוּבָּה כִּדְפִרִישִׁית וְזֶה אֵין לָחוּשׁ שֶׁמָּא מְכָרָהּ אַחַר גֵּרוּשִׁין בְּמַעֲמַד שְׁלָשְׁתָּן כִּי אַחַר גֵּרוּשִׁין מִסְתָּמָא מְכָרָהּ בְּדָמִים יְקָרִים וּכְשֶׁיּוֹצִיא הַבַּעַל שׁוֹבָרוֹ שֶׁקָּדַם הִיא צְרִיכָה לְשַׁלֵּם וְלֹא תַּרְוִיחַ כְּלוּם בְּקְנוּנְיָא וְלֹא חַיְישִׁינָן אֶלָּא שֶׁמָּא מְכָרָהּ בְּעוֹדָהּ תַּחְתָּיו בְּטוֹבַת הֲנָאָה שֶׁהִיא דָּבָר מוּעָט וְאֵינָהּ צְרִיכָה לְשַׁלֵּם אֶלָּא מְעַט וּמַרְוַוחַת הַרְבֵּה וּמְשַׁנֵּי אִיתָא לְדִשְׁמוּאֵל וְאִם הָיְתָה מוֹחֶלֶת לְבַעְלָהּ לֹא תִּפְרַע לַלְּקוּחוֹת אֶלָּא דָּבָר שֶׁנָּתְנוּ וְתַרְוִיחַ הַרְבֵּה וְאע"ג דְּגַבֵּי עָרֵב לָאִשָּׁה בִּכְתוּבָּה וְרוֹצֶה לְגָרְשָׁהּ תְּנַן בְּפֶרֶק גֵּט פָּשׁוּט (ב"ב ד' קעג:) דִּידּוֹר הֲנָאָה אַלְמָא חַיְישִׁינָן לִקְנוּנְיָא אע"פ שֶׁיִּתְחַיֵּיב לִפְרוֹעַ הַכֹּל לֶעָרֵב וּלְכָךְ חַיְישִׁינָן לִקְנוּנְיָא לְפִי שֶׁאֵין לוֹ בַּמֶּה לְשַׁלֵּם לֹא דָּמֵי דְּהָתָם מַפְסִיד הֶעָרֵב מִיָּד וְחַיְישִׁינָן לִקְנוּנְיָא אֲבָל הָכָא דְּאֵינוֹ אֶלָּא חֲשָׁשָׁא בְּעָלְמָא שֶׁמָּא לֹא מְכָרָהּ וַאֲפִי' מְכָרָהּ שֶׁמָּא לֹא יַפְסִידוּ הַלְּקוּחוֹת כִּי אֵינוֹ מוֹצִיא מֵהֶם אֶלָּא חוֹב שֶׁהָיָה לָהֶם עַל הַבַּעַל יִהְיֶה לָהֶם עַל הָאִשָּׁה וְגַבֵּי חַיָּיב מוֹדֶה דְּחַיְישִׁינָן לְעֵיל לִקְנוּנְיָא לְפִי שֶׁיּוֹצִיא מִיָּד מִן הַלְּקוּחוֹת וְעוֹד יֵשׁ לָחוּשׁ מִשּׁוּם לְקוּחוֹת שֶׁלֹּא בְּאַחְרָיוּת שֶׁיַּפְסִידוּ לְגַמְרֵי: **שׁוֹבָר** בִּזְמַנּוֹ טוֹרֵף. אע"פ שֶׁשְּׁטַר מְכִירָה נִמְסַר לַלְּקוּחוֹת תְּחִילָּה אֵינוֹ מוֹעִיל וְטוֹרֵף הַבַּעַל כַּדִּין וְכֵן אָמַר לְעֵיל גַּבֵּי שִׁחְרוּרֵי עֲבָדִים וְנִרְאֶה שֶׁתַּקָּנַת חֲכָמִים הִיא שֶׁזּוֹכֶה מִשְּׁעַת חֲתִימָה אע"פ שֶׁלֹּא נִמְסַר לוֹ עַד יָמִים רַבִּים אַחֲרֵי כֵן שֶׁאִם לֹא כֵן לְעוֹלָם לֹא יוּכְלוּ הָעֵדִים לַחְתּוֹם אֶלָּא אִם יִרְאוּ הַמְּסִירָה מִשּׁוּם חֲשָׁשָׁא דְּכָתַב בְּנִיסָן וְלֹא נָתַן עַד תִּשְׁרֵי וּמְזַבִּין בֵּינֵי וּבֵינֵי וּלְעִנְיַן אִיסּוּר נִרְאֶה דְּאִם עֶבֶד בָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל קוֹדֶם שֶׁבָּא לְיָדוֹ גֵּט שִׁחְרוּר שֶׁפְּסָלָהּ וְשֶׁמָּא גַּם גַּבֵּי אִיסּוּר זָכִין לוֹ מִשְּׁעַת חֲתִימָה אע"פ דְּלֹא שַׁיָּיךְ טַעְמָא דְּפִרִישִׁית מ"מ לֹא פְּלוּג רַבָּנָן וְיֵשׁ כֹּחַ בְּיַד חֲכָמִים לַעֲקוֹר דָּבָר מִן הַתּוֹרָה וְא"ת וְהָא אַבַּיֵּי סָבַר כְּר"א דְּאָמַר עֵידֵי מְסִירָה כָּרְתֵי גַּבֵּי מַתְּנָתָא דַּחֲתִימֵי עֲלָהּ תְּרֵי גִּיסֵי וְר"א סָבַר בְּפֶרֶק מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי (כתובות דף צד:) כָּתַב לָזֶה וְלֹא מָסַר לוֹ לָזֶה וּמָסַר לוֹ לָזֶה שֶׁמָּסַר לוֹ תְּחִילָּה קָנָה וְי"ל דְּהַיְינוּ בִּשְׁנֵי שְׁטָרוֹת שֶׁזְּמַנָּן כָּתוּב בְּשָׁוֶה בְּיוֹם אֶחָד שֶׁאֵין נִיכָּר מִתּוֹכוֹ אֵיזֶהוּ מֵהֶם קוֹדֶם לְכָךְ אָזְלִינַן בָּתַר מְסִירָה אֲבָל אֵין זְמַנָּן שָׁוֶה הֶחָתוּם קוֹדֶם זָכָה אע"פ שֶׁהַמְּאוּחָר נִמְסַר תְּחִילָּה וּבְעוּבְדָּא דְּהָתָם דִּכְתַבְתִּינְהוּ לְרָמִי בַּר חָמָא בְּצַפְרָא וּלְרַב עוּקְבָא בְּפַנְיָא וְאוֹקְמֵיהּ רַב שֵׁשֶׁת בִּידֵיהּ דְּרָמִי בַּר חָמָא מִשּׁוּם דְּקָדִים וְרַב נַחְמָן אוֹקְמֵיהּ לְרַב עוּקְבָא בְּנִכְסֵיהּ מִשּׁוּם שׁוּדָא הָתָם מַיְירֵי דְּלֹא יָדְעִינָן לְמִי נִמְסַר תְּחִילָּה וְרַב שֵׁשֶׁת סָבַר כְּמוֹ שֶׁנִּכְתַּב תְּחִילָּה לְרָמִי מִסְתָמָא גַּם לוֹ נִמְסַר קוֹדֶם וְרַב נַחְמָן סָבַר כֵּיוָן דְּאֵינוֹ מוֹכִיחַ מִכֹּחַ הַשְּׁטָר שֶׁקָּדַם אֵין לוֹמַר שֶׁנִּמְסַר לוֹ תְּחִילָּה אע"ג שֶׁנִּכְתַּב קוֹדֶם וּלְכָךְ הֲוָה דִּינָא שׁוּדָא אֲבָל אִם הֲוָה יָדְעִינָן לְמִי נִמְסַר קוֹדֶם הָיָה זוֹכֶה כֵּיוָן שֶׁשְּׁנֵיהֶם כְּתוּבִים בְּיוֹם אֶחָד וְא"ת וְנֵיחוּשׁ דִּלְמָא זַבְנָה כְּתוּבָּה בַּיּוֹם שֶׁנִּכְתַּב הַשּׁוֹבָר דְּהַשְׁתָּא לֵיכָּא לְמֵימַר עֵדָיו בַּחֲתוּמָיו זָכִין לוֹ וּכְשֶׁיּוֹצִיאוּ הַבַּעַל וְהַלְּקוּחוֹת שְׁטָרָם יְהֵא זְמַנָּם שָׁוֶה וְאֵין יָדוּעַ דְּמִי קָדַם וְיֹאמַר הַבַּעַל לַלְּקוּחוֹת תָּבִיאוּ רְאָיָה שֶׁקְּדַמְתֶּם לְפִי שֶׁהוּא מוּחְזָק שֶׁהַנְּכָסִים שֶׁלּוֹ וְהַלְּקוּחוֹת רוֹצִין לִטְרוֹף בִּשְׁבִיל הָאִשָּׁה וְי"ל דְּהָא לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ שֶׁתִּמְכּוֹר בְּיוֹם כְּתִיבַת הַשּׁוֹבָר:

איסורא

איסורא מִמְּמוֹנָא. וא"ת טְפֵי אֲנַן מְחַמְּירִין בְּמִמּוֹנָא דְּהָא אֵין אָנוּ הוֹלְכִים בְּמָמוֹן אַחַר הָרוֹב וּבְאִיסּוּרָא אָזְלִינַן בָּתַר רוֹבָּא אַפֵּי' הֵיכָא דְּאִיכָּא חֶזְקָה דְּאִיסּוּרָא בְּגַוֵּהּ הָרוֹב וְלֹא חִיְישִׁינַן שְׁמָא נָקֵב קָא שָׁחִיט וּ"ל דְּמ"מ בְּאִשָּׁה אִישׁ הֶחֱמִירוּ דְּמִים שֶׁאֵין לָהֶם סוֹף לֹא תִּנָּשֵׂא לְכַתְּחִילָּה אע"פ שֶׁרוֹבָּם מֻתָּרִים וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא לֹא חִיְישִׁינַן לִשְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן אֲבָל מִדְּרַבָּנָן חִיְישִׁינַן מִשּׁוּם לֹעַז וּבְמַמּוֹנָא לֹא שַׁיְיךְ לוֹמַר לְכָךְ פָּרִיךְ שִׁפּוֹד הֵיכִי פָּשִׁיט מִר אִיסּוּרָא מִמַּמּוֹנָא:

מָצָא בְּחַפִּיסָה אוֹ בְּדלוֹסְקְמָא. תִּימָה בִּשְׁלָמָא חַפִּיסָה חֲזִי סִימָן בְּדַאֲמַר בְּפֶרֶק שְׁנֵי (דף כח.) הוֹאִיל וְאוֹמֶרֶת בְּחַפִּיסָה וְהֵיא אוֹמֶרֶת בְּחַפִּיסָה יִתֵּן לוֹ דְּמִידַּע יְדִיעָה דִּכְלִי מֵאי דְּאִית לֵיהּ בְּחַפִּיסָה מְנָח לֵיהּ מִשְּׁמַע דְּלֹא מֵעַלְמָא חֲזִי סִימָן אֶלָּא דְּלוֹסְקְמָא הֵיכִי חֲזִי סִימָן דְּלֹא דָּרְכָּה לְהַנִּיחַ שְׁטָרוֹת בְּדלוֹסְקְמָא בְּדַתְּנַיָא בְּתוֹסְפְתָּא דְּשִׁבּוּעוֹת עֲשָׂרָה דְּלוֹסְקְמָאוֹת מְלֵאִים שְׁטָרוֹת מִסְתָּרֵי לָךְ י"ל דְּמִיירֵי הָכָא שֶׁנּוֹתֵן בְּדלוֹסְקְמָא עַצְמָהּ סִימָן שֶׁאִינוֹ מוּבָהָק וְלֹא חִיְישִׁינַן לִשְׁאֵלָה לִשְׁמָא הַשְׁאִיל לְאַחֵר וְאוֹתוֹ הִנִּיחַ בּוֹ שְׁטָרוֹת דְּהָכִי תְּקִין רַבָּן דְּלֹא חִיְישִׁינַן כְּמוֹ שֶׁתִּקְּנוּ לְהַחֲזִיר אֲבֵידָה בְּסִימָן שֶׁאִינוֹ מוּבְהָק אֲפִילּוּ סִימָנִין לְאוֹ דְּאוֹרַיְיתָא: **סְמָפוֹן** שִׁיּוּשׁ עָלָיו עֲדָיִים יְתֵרִים בְּחוֹתָמוֹ. נִרְאֶה דְּמִשְּׁמַע לֵיהּ שֶׁהוּא בְּיַד הַלּוֹקֵחַ וְלֹא בְּיַד הַמּוֹכֵר מִדְּקָרֵי לֵיהּ סְמָפוֹן דְּבִיד הַלּוֹקֵחַ קָרֵי לֵיהּ שׁוֹבֵר וּלְשׁוֹן סְמָפוֹן לְשׁוֹן בִּיטוּל וְעוֹד דְּבִיד הַלּוֹקֵחַ פְּשִׁיטָא דִּכְשֵׁר ע"י קִיּוּם:

הַדָּרָן עָלָךְ שְׁנַיִם אוֹחֲזִין

חַיִישִׁינַן לִשְׁנֵי שְׁוִירֵי. א"ל רַב חִסְדָּא לְרַבָּה פּוֹק עַיֵּין דְּלְאוּרְתָּא בָּעֵי לֵהּ רַב הוּנָא מִינָּךְ נְפַק דָּךְ וְאַשְׁכַּח דִּתְנַן כָּל מַעֲשֶׂה ב"ד הָרֵי זֶה יָחֲזִיר א"ל רַב עַמְרָם לְרַבָּה הֵיכִי פָּשִׁיט מַר אִיסּוּרָא מִמָּמוֹנָא א"ל תַּרְדָּא שְׁטָרֵי חֲלִיצָה וּמֵיאוּנִין תְּנַן פָּקֵעַ וּמַר אָרְוָא דִּבֵי רַב מַר אָמַר מְשׁוּם לַחֲאי דִּידֵי פָּקֵעַ: מָצָא בַּחֲפִיסָה אוֹ בְּדלוֹסְקְמָא: מַאי חֲפִיסָה אָמַר רָבָה בַּר בַּר חָנָה חֻמְּת קְטַנָּה מַאי דלוֹסְקְמָא אָמַר רָבָה בַּר שְׁמוּאֵל טְלִיקָא דְּסַבֵּי: תַּכְרִיךְ שֶׁל שְׁטָרוֹת אוֹ אֲגוּדָּה שֶׁל שְׁטָרוֹת וכו': ת"ר כַּמָּה הוּא תַּכְרִיךְ שֶׁל שְׁטָרוֹת שְׁלֹשָׁה כְּרוּכִין זֶה וְכַמָּה הִיא אֲגוּדָּה שֶׁל שְׁטָרוֹת שְׁלֹשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בָּזֶה שֶׁמָּעָת מִינָּהּ קֶשֶׁר סִימָן הָא תְּנִי רַבִּי חִיָּיא שֶׁלֹּשָׁה כְּרוּכִין זֶה בָּזֶה אִי הָכִי הֵיינוּ תַּכְרִיךְ תַּכְרִיךְ כָּל חַד וְחַד בְּרִאשָׁה דַּחֲבֵרֵיהּ אֲגוּדָּה דְּרִמְנִי אַהֲדָדֵי וְכְרוּכוֹת מֵאי מַכְרִיז מְנָן מֵאי אַרְיָא תְּלָתָא אֲפִילּוּ תֵּרִין נְמֵי אֶלָּא דְּוַאי נְמֵי מַכְרִיז רַבִּינָא מִכְּרִיז מִכְּרִיז הָכָא נְפַל לָא מַשְׁכֵּי לֵיהּ אִינִישׁ נְפַל מַשְׁכֵּי אִינִישׁ קִיּוּמֵיהּ בִּידָא דְּסַפְּרָא: שְׁלֹשָׁה שָׁלוּ מֵאֶחָד יַחֲזִיר לְמַאן דְּיָהֵיב וכו': דְּאִי ס"ד דְּלוּן נִינְהוּ מַאי בָּעוּ מַשְׁכֵּי לֵיהּ אִינִישׁ קִיּוּמֵיהּ בִּידָא דְּסַפְּרָא וְלָא מַשְׁכֵּי לֵיהּ אִינִישׁ קִיּוּמֵיהּ בִּידָא דְּסַפְּרָא: שְׁלֹשָׁה שָׁלוּ מֵאֶחָד יַחֲזִיר לְמַאן דְּיָהֵיב וכו': דְּאִי ס"ד דְּלוּן נִינְהוּ מַאי בָּעוּ מִכְּרִיז אִינִישׁ כְּרִיזְנֵי בְּתִלַּת יְדֵי סַפְּרֵי וְדִלְמָא לְקִיּוּמֵיהּ אָזְלִי מַלְוֶה אֶלָּא לְמִכְתְּבִנְהוּ אָזְלִי דִּכְתִיבִי בְּתִלַּת יְדֵי סַפְּרֵי וְדִלְמָא לְקִיּוּמֵיהּ אָזְלִי מַלְוֶה: מְכָרִים שֶׁטָּרֵיהּ לוֹוֶה לֹא מְכָרִים שְׁטָרֵיהּ: אִם יֵשׁ עִמָּהֶן מְסַמְּפוֹנוֹת יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁמְּסַמְּפוֹנוֹת: אָמַר רַב יִרְמְיָה בַּר אַבָּא אָמַר רַב מְסַמְּפוֹן הַיּוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי מַלְוֶה אע"פ שֶׁכָּתוּב בְּכִתְבַ יָדוֹ אֵינוֹ אֶלָּא כְּמִשְׁתַּכֵּר וּפְסוּלוֹ לֹא מִבְּעָיָא כָּתוּב בְּכִתְבַ יַד סוֹפֵר דְּאִיכָּא לְמֵימַר סְפָרָא אִתְרַמֵּי לֵיהּ וְכָתַב אֶלָּא אֲפִילּוּ כָּתוּב בְּכִתְבַ יָדוֹ פְּסוּל כָּבַר דִּלְמָא מִתְרַמֵּי וְאָתֵי בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת וְקָא פָּרֵע לִי דְּאִי לֹא יְהֵיבְנָא לֵיהּ לֹא יְהִיב לִי זוּזֵי אֲכָתּוֹב אֲנָא דְּכִי אֲיָיתֵי לִי זוּזֵי אֲתֵי לֵיהּ תְּנַן אִם יֵשׁ עִמָּהֶן מְסַמְּפוֹנוֹת יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁמְּסַמְּפוֹנוֹת בֵּין שְׁטָרוֹת קְרוּעִין הָכָא נַמֵּי שְׁמָצְאוּ בֵּין שְׁטָרוֹת קְרוּעִין ת"ש נִמְצָא לְאֶחָד בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁלּוֹ יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן פָּרוּעַ שְׁטָרוֹת שֶׁנִּיהֶם פְּרוּעִין כְּדְאָמַר רַב סַפְרָא שֶׁנִּמְצָא בֵּין שְׁטָרוֹת קְרוּעִין הָכָא נַמֵּי שֶׁנִּמְצָא בֵּין שְׁטָרוֹת קְרוּעִין ת"ש שִׁבְעָה שֶׁלֹּא פָּקְדָנוּ אֶצְלוֹ אַבָּא וְשֶׁלֹּא מָצָאנוּ בֵּין שְׁטָרוֹתָיו קְרוּעִים. וְהוּא אֵינוֹ קָרוּעַ לְפִיכָךְ סוֹמְכִין עַל הַשּׁוֹבֵר שֶׁמִּקּוֹם הַשְּׁטָר מוּכִיחַ עַל הַשּׁוֹבֵר שֶׁהוּא אָמַת שָׁאם לֹא נִפְרַע לֹא הָיָה נוֹתֵן הַשְּׁטָר אֵצֶל הַשְּׁטָרוֹת קְרוּעִין

כך שָׁמַעְתִּי וְלִי נִרְאֶה שֶׁנִּמְצָא הַשּׁוֹבֵר בֵּין הַשְּׁטָרוֹת קְרוּעִין הַלְכָךְ אֵיכָא לְמֵימַר שֶׁנִּתְקַבֵּל הַחוֹב וְהַשּׁוֹבֵר הַזֶּה אֵין צָרִיךְ לְמַלְוֶה וְהַלְוֶה שֶׁכָּח בְּיָד זֶה לְפִיכָךְ נִתְּנוּ זֶה עִם הַשְּׁטָרוֹת שֶׁאֵין צָרִיכִין לוֹ דְּאִי ס"ד מַלְוֶה כָּתְבוּ לוֹ כְּשֶׁיִּרְצֶה לוֹוֶה לִפְרֹעַ לֹא נִתְּנוּ עִם שְׁטָרוֹת שֶׁאֵין צְרִיכִין לוֹ: **נִמְצָא** בֵּין שְׁטָרוֹתָיו. מִתְּנֵי' הִיא בְּגֵט פִּשּׁוּט (ב"ב דף קעב.) שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן בְּיוֹעֵר אַחַת וְנִמְצָא שׁוֹבֵר לְאֶחָד מֵהֶן בֵּין שְׁטָרוֹתָיו וְכָתוּב בּוֹ שִׁטְרוֹ שֶׁל יוֹסֵף בֶּן שִׁמְעוֹן שֶׁבִּיְדֵי פָּרוּעַ הוּא וְהָיָה לוֹ שְׁנֵי שְׁטָרוֹת עַל שְׁנֵיהֶם: **שְׁטָרוֹת שֶׁנִּיהֶם פְּרוּעִין.** שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לוֹמַר עַל שֶׁלִּי נִכְתַּב שׁוֹבֵר וּבִבְּבָא בְּתַרָא פָּרִכִינַן בְּלֹא שׁוֹבֵר נַמֵּי הָא תְּנַן אֵין אָחָד יָכוֹל לְהוֹצִיא שְׁטַר חוֹב עֲלֵיהֶם וּמוֹקְמִינַן לֵיהּ בִּמְשׁוּלְשִׁין בְּשׁוֹבֵר וְאֵין מְשׁוּלְשִׁין בְּלֹא שׁוֹבֵר וְהָכָא דְּיוֹצֵא מִתַּחַת יַד מַלְוֶה הוּא: **שֶׁנִּמְצָא.** הַשְׁטָר בֵּין הַשְּׁטָרוֹת פְּרוּעִין וְכָל אֶחָד אָמַר דְּהוּ שְׁטַר שֶׁלִּי: **שִׁבְעָה שֶׁלֹּא פָּקְדָנוּ אֶצְלוֹ אַבָּא.** מִשְׁנָה הִיא בִּשְׁבוּעוֹת (דף מה.) יְתוֹמִין מִן הַיִּתּוֹמִין לֹא יִפָּרְעוּ אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה וּמִדְּאֵין שִׁבְעָה שֶׁלֹּא פָּקְדָנוּ אֶצְלוֹ אַבָּא אָמַר לָנוּ קוֹדֶם לְכֵן וְשֶׁלֹּא מָצִינוּ שׁוֹבֵר בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁל אַבָּא עַל שְׁטָר זֶה שֶׁיְּהֵא פָּרוּעַ הָא אִם מָצְאוּ סְמָכִינַן עֲלֵיהֶם: **יְתֵרִים בְּחוֹתָמָיו.** קָא ס"ד אִם אָמַר מַלְוֶה לֹא נִפְרְעוּ וְתֹדַע שֶׁהֲרֵי לֹא מְסַרְתִּי לְיָדָךְ יְתֵרִים בְּחוֹתָמָיו עַל פִּי חוֹתָמָיו יְתֵרִים אִם הַחוֹתָמִים מְעִידִין שֶׁהַחֲתוּמוֹת אֵין הַמַּלְוֶה נֶאֱמָן אֲבָל כָּל כַּמָּה דְּלֹא מְקַיְּים מֵהֵימָן דְּמֵאן מְפַיֵּס לֵיהּ מַלְוֶה וּמַלְוֶה הָא אָמַר פְּסוֹל הוּא:

דְּשַׁיְירִינַן לְהוּ. אם רָאוּ הַפָּרָשִׁין וְאם לֹאו נֶאֱמָן הַמְּזַלְזֵל לוֹמַר שֶׁלֹּא נִכְתַּב אֶלָּא לְהִיוֹת מוֹכֵן לִכְשֶׁיִּפָּרֵט: עֲדֵי קַיּוּם. שֶׁכְּתָבוּהוּ בְּנֶפֶשׁ דְּבֵי דִינָא לֹא מִקַּיְּמִי לֵיהּ אֶלָּא אם כֵּן פָּרֵט: סְמָפוֹן שֶׁיֵּשׁ עָלָיו עֲדֵי. בְּעִדֵּי קַיּוּם מוֹקְמִינַן לַהּ: יְתֵקֵנִים בְּחוֹתָמֵי. וְאַפֵּילּוּ יוֹצֵא מִתַּחַת יַד מַלְוֶה כֻּשׁ: אֵין עָלָיו עֲדֵי קַיּוּם. אֲבָל עֲדִים חֲתוּמִין עָלָיו: וְיוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי שָׁלִישׁ. שָׁאִין הַלְוֶה מוֹצִיאוֹ וְלֹא הַמַּלְוֶה אֶלָּא שָׁלִישׁ שֶׁבֵּינֵיהֶם נֶאֱמָן:

אֵלּוּ מְצִיאוֹת שְׁלוּ: כְּרִיכוֹת בְּרה"ר. בִּכְרִיכוֹת דְּוָקָא מִפְּלִיג בֵּין רה"ר לְרה"י מִשּׁוּם דִּלְמָא (לקמן כב:) סִימָן הָעֲשׂוּי לְיִדָּרֵס הֲוֵי סִימָן וְמָקוֹם הֲוֵי סִימָן מְיֻיחָד הָכָא דְּלֵיכָּא סִימָן וּמָקוֹם נָמֵי לֹא הֲוֵי סִימָן בְּרה"ר מִשּׁוּם דְּמִנְּשָׁתַּפֵּי בְּרה"ר הֲוֵי מָקוֹם סִימָן וְחָתֵים בְּהִכְרֵי וּמְיֻיחָד דְּאִשְׁכַּח דֶּרֶךְ הִינּוּחַ וּכְרֹרוֹת שֶׁל נִחְתּוֹם וְעִיגּוּלֵי דְּבֵילָה מִן בָּהֶם סִימָן וְהָוֵי שְׁלוּ אַף בְּרה"ר וּמְיֻיחָד לְאַתּוֹיֵי מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ: אֵין הַלְוֶה מוֹצִיאוֹ אֶלָּא שָׁלִישׁ. שֶׁאִין בְּיָדוֹ לְהַחֲזִיר לְמַלְוֶה: שׁוֹבֵר אֶלָּא מַלְוֶה וְהוּא מְסָרוֹ לְיַד הַשָּׁלִישׁ:

הַדָּרָן עָלָךְ שְׁנַיִם אוֹחֲזִין

אֵלּוּ מְצִיאוֹת: מָצָא פֵּירוֹת מְפוּזָּרִין. נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מֵהֶן כְּדַאֲמַר בְּגִמָּרָא וְהֶפְקֵר הֵן: מָעוֹת מְפוּזָּרוֹת. הוֹאִיל וְאֵין לָהֶם סִימָן נִיכָּר אֵיאוּשֵׁי מֵיאֲשׁ וְהָוֵי לְהוּ הֶפְקֵר וְזָהֵב טָעִם כּוּלָּם: כְּרִיכוֹת. עוֹמְרִים קְטַנִּים כְּמוֹ מְאֻלָּמִים אֲלוּמִים וּמִתַּרְגְּמִינַן בִּירוּשַׁלְמִ' מְכַרְכֵּן כְּרִיכִין (בראשית לו): בְּרה"ר. שֶׁהַכֹּל דָּשִׁין עֲלֵיהֶן וְאם הָיָה סִימָן נָקֹשׁ עֲלֵיהֶן הֲרֵי הוּא נִשְׁכָּח: שֶׁל נְחָתוֹם. כָּל כִּכָּרוֹת הַנַּחְתוֹמִין שׂוֹרִין אֶבֶל כִּכָּרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת יֵשׁ בָּהֶן סִימָן: מְמֻדָּיָנְתָּן. כְּמוֹת שֶׁהֵן גּוֹזוֹת בְּשׂוֹאֵר כָּל גִּיזָּת הַמְּדִינָה לְאַפּוֹקֵי הַבָּאוֹת מִבֵּית הָאוֹמָּן כִּדְקָתָנֵי בְּרֵישָׁא: סִיפָא: אֲנִיצֵי פִּשְׁתָּן. רישו"א בל' אַשְׁכְּנַז וּבְמִקְוֵימִנוּ פופ"ר: וְלִשׁוֹן שֶׁל אַרְמָיָן. צֶמֶר סָרוּק וּמְשׁוּךְ כְּמִין לָשׁוֹן וְצִבְעוֹ אַרְגָּמָן וּמִצְוַיִּין הֵן: מָצָא עֲיָנוּל. שֶׁל דְּבֵילָה: אֲגָפוּרְיָא. בְּגִמָּ' מְקֹרָשׁ: גמ' וְכַמָּה. חְשׁוּב פְּיזוּר: קָב. מִפּוּזָּר בְּאַרְבַּע אַמּוֹת אֲבָל בְּג' אַמּוֹת לֹא הֲוֵי פִּיזוּר וְטַעֲמָא מִקְרֵא וְאָזַלִי: אי דֶּרֶךְ נְפִילָה. אם מְצָאם דֶּרֶךְ נְפִילָה שִׁיּוּ לְדַעַת שֶׁלֹּא הוּנְחוּ שָׁם מִדַּעַת אֶלָּא נָפְלוּ: אַפֵּילּוּ טוֹבָא. מִקַּב נָמֵי דְּכִיוָן דְּאִין סִימָן מֵאֵישׁוֹי מֵיאֵשׁ: וְאי דֶּרֶךְ הִינּוּחַ וְכוּ'. עַיֵּין לְחַזֵּר וּלְיַשְּׁלָן: בְּמַכְנְסָתָא. דְּבֵי דִּבֵּי. בִּשְׁעַת אֲסִיפַת גְּרָנוֹת וְכֹאן דָּשִׁן בְּעֵלֵיהֶן וְנִשְׂאוּ אֶת הָעִיקָּר וְנוֹתְרוּ אֵלּוּ: נְפִישׁ טְרַחֲיֵיהוּ. לְקַבְּצָן: בְּצִיר מַחֲבִי. אם הָיָה פּוֹזְרָן בְּפָחוֹת מִכֵּן: מְשׁוּם דְּלֹא חֲשִׁיבִי. עֲלֵיהֶם קָב פֵּירוֹת לְטָרְחָא עֲלֵיהֶן: טוֹרַח קִיבּוּץ שֶׁל אַרְבַּע אַמּוֹת: שׁוּתְּפֵי. דִּקְיָן מְאד וְיֵשׁ טוֹרַח בְּקִיבּוּצָן יוֹתֵר מִדַּאי אֲבָל דְּמֵיקַן יְקָרִין: תְּמָרִים וְזֵיתִים. נִפְּיס הֵן וְאֵין טוֹרַח בְּקִבּוּצָן: יאוש

דְּשַׁיְירִינַן לְהוּ לְמֵהֲדֵי אִי פָּרֵוץ אִי לֹא פָּרֵוץ ת"ש סְמָפוֹן שֶׁיֵּשׁ עָלָיו עֵדִים כֶּשֵׁר מַאי עֵדִים עֲדֵי קִיּוּם הָכֵי נָמֵי מְסַתַּבְּרָא מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא וְשֶׁאֵין עָלָיו עֵדִים פָּסוּל מַאי אֵין עָלָיו עֵדִים אִילֵימָא דְּלֵיכָּא עֲלוֹיהּ עֵדִים כְּלָל צְרִיכָא לְמֵימַר דְּפָסוּל אֶלָּא לָאו עֲדֵי קִיּוּם גּוּפָא סְמָפוֹן שֶׁיֵּשׁ עָלָיו עֵדִי' יִתְקָנִים בְּחוֹתָמָיו אֵין עָלָיו עֵדִים וְיוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי שָׁלִישׁ אוֹ שֶׁיּוֹצֵא לְאַחַר חִיתּוּם שְׁטָרוֹת כֶּשֵׁר יוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי שָׁלִישׁ דְּהָא הֵימֵינֵיהּ מַלְוֶה לְשָׁלִישׁ יוֹצֵא לְאַחַר חִיתּוּם שְׁטָרוֹת נָמֵי דְּאִי לָאו הָכִי דִּפְרֵיעַ לֵיהּ הָוֶה מָרֵע לֵיהּ לְשִׁטְרֵיהּ:

הַדָּרָן עָלָךְ שְׁנַיִם אוֹחֲזִין

אֵלּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ וְאֵלּוּ חַיָּב לְהַכְרִיז אֵלּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ מָצָא פֵּירוֹת מְפוּזָּרִין מָעוֹת מְפוּזָּרוֹת כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְעִגּוּלֵי דְּבֵילָה כִּכָּרוֹת שֶׁל נַחְתּוֹם מֻרְחָזוֹת שֶׁל דָּגִים וַחֲתִיכוֹת שֶׁל בָּשָׂר וְגִיזֵי צֶמֶר הַלָּקוּחִין מִמְּדִינָתָן וַאֲנִיצֵי פִּשְׁתָּן וּלְשׁוֹנוֹת שֶׁל אַרְגָּמָן הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר ר' יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁינּוּי חַיָּב לְהַכְרִיז בֵּיצַד מָצָא עֲגוּל וּבְתוֹכוֹ חֹרֶם כִּכָּר וּבְתוֹכוֹ מָעוֹת רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר כָּל כֵּלִי אַנְפּוֹרְיָא אֵין חַיָּב לְהַכְרִיז:

גמ' מָצָא פֵּירוֹת מְפוּזָּרִין וְכַמָּה א"ר יִצְחָק קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת הֵיכִי דָּמֵי אִי דֶּרֶךְ נְפִילָה אֲפִילּוּ טוֹבָא נָמֵי וְאִי דֶּרֶךְ הִינּוּחַ אֲפִילּוּ בְּצִיר מֵהֲכֵי נָמֵי לֹא א"ר עוּקְבָא בַּר חָמָא בְּמַכְנְסָתָא דְּבֵי דָּרֵי עִסְקִינַן קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת דְּנָפִישׁ טִרְחַיֵּיהוּ לֹא טָרַח אִינִישׁ וְלֹא הָדַר אָתֵי וְשָׁקִיל לְהוּ אַפְקוּרֵי מַפְקַר לְהוּ בְּצִיר מֵהֲכֵי טָרַח וְהָדַר אָתֵי וְשָׁקִיל לְהוּ וְלֹא מַפְקַר לְהוּ בְּעֵי רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב יְהוּדָה כּוּ' דְּצָרִיךְ לוֹמַר דְּרַב יְהוּדָה אָמַר לְעוֹלָם וְכֵן בְּפֶרֶק לֹא יַחְפּוֹר (ב"ב דף כב: ושם ד"ה וכמה) גַּבֵּי מִרְחִיקִין מִן הַחֲלוֹנוֹת דְּקָאָמַר וְכַמָּה אָמַר רַב יֵיבֵא בְּמִלּוֹא רוֹחַב חֲלוֹנָן: **חָצֵי** קָב בְּשִׁתֵּי אַמּוֹת מַהוּ. תֵּינֵימָא הָלְאַ קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת הָוֵי נָמֵי חֲצִי קָב בְּשִׁתֵּי אַמּוֹת וּמַאי קָמְבָעֵיָא לֵיהּ ר"ל בֵּיוָן דְּלֵיכָּא אֶלָּא חֲצִי קָב לֵיכּוֹת בֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ טוֹרַח לְגַמּוֹר אֲבָל קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת יֵשׁ לוֹ טוֹרַח לְלַקּוֹת הַכֹּל וְאֵין מַלְקֹט בְּכָל אי נָמֵי קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת מְרוּבָּעִין הָוֵי חֲצִי קָב בְּשִׁתֵּי אַמּוֹת רוֹחַב וְאָרְבַּע אַמּוֹת אוֹרֶךְ וְהָכָא בְּעֵי חֲצִי קָב בְּב' אַמּוֹת עַל ב' אַמּוֹת:

אֵלּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ: כְּרִיכוֹת בְּרה"ר. בִּכְרִיכוֹת דְּוָקָא מִפְּלִיג בֵּין רה"ר לְרה"י מִשּׁוּם דִּלְמָא (לקמן כב:) סִימָן הָעֲשׂוּי לְיִדָּרֵס הֲוֵי סִימָן וּמָקוֹם הֲוֵי סִימָן מְיֻיחָד הָכָא דְּלֵיכָּא סִימָן וּמָקוֹם נָמֵי לֹא הֲוֵי סִימָן בְּרה"ר מִשּׁוּם דְּמִנְּשָׁתַּפֵּי בְּרה"ר הֲוֵי מָקוֹם סִימָן וְחָתֵים בְּהִכְרֵי וּמְיֻיחָד דְּאִשְׁכַּח דֶּרֶךְ הִינּוּחַ וּכְרֹרוֹת שֶׁל נִחְתּוֹם וְעִיגּוּלֵי דְּבֵילָה מִן בָּהֶם סִימָן וְהָוֵי שְׁלוּ אַף בְּרה"ר וּמְיֻיחָד לְאַתּוֹיֵי מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ. אֵין הַלְוֶה מוֹצִיאוֹ אֶלָּא שָׁלִישׁ. שָׁאִין בְּיָדוֹ לְהַחֲזִיר לְמַלְוֶה: שׁוֹבֵר אֶלָּא מַלְוֶה וְהוּא מְסָרוֹ לְיַד הַשָּׁלִישׁ:

וְכַמָּה א"ר יִצְחָק קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. צָרִיךְ לוֹמַר דְּרַבִּי יִצְחָק גּוּפֵיהּ בָּעֵי וְכַמָּה דְּאִי אֲמָרַתְּ בְּעֵי מִמָּאי בָּעֵי לוֹקֵי דֶּרֶךְ נְפִילָה וְאַפֵּילּוּ טוֹבָא כִּדְפָרֵיךְ גְּמ' בְּתַר הָכֵי אֶלָּא מִדִּבְרֵי רַבִּי יִצְחָק הוּא וְרַבִּי יִצְחָק לְאוֹקְמֵי דֶּרֶךְ נְפִילָה וְאַפֵּילּוּ טוֹבָא מִשּׁוּם דְּסָבַר כְּאַבַּיֵי דְּיָאוּשׁ שֶׁלֹּא מִדַּעַת לֹא הֲוֵי יֵאוּשׁ אֶלָּא מוֹקֵי לָהּ בְּמַכְנְסָתָא דְּבֵי דָּרֵי שֶׁהִנִּיחָם שָׁם מִדַּעַת וּכְהָ"ג אֵיכָא בְּפִירְקֵין (דף ל:) דְּבָעֵי וְלִעוֹלָם אָמַר רַב יְהוּדָה כּוּ' דְּצָרִיךְ לוֹמַר דְּרַב יְהוּדָה אָמַר לְעוֹלָם וְכֵן בְּפֶרֶק לֹא יַחְפּוֹר (ב"ב דף כב: ושם ד"ה וכמה) גַּבֵּי מִרְחִיקִין מִן הַחֲלוֹנוֹת דְּקָאָמַר וְכַמָּה אָמַר רַב יֵיבֵא בְּמִלּוֹא רוֹחַב חֲלוֹנָן: **חָצֵי** קָב בְּשִׁתֵּי אַמּוֹת מַהוּ. תֵּינֵימָא הָלְאַ קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת הָוֵי נָמֵי חֲצִי קָב בְּשִׁתֵּי אַמּוֹת וּמַאי קָמְבָעֵיָא לֵיהּ ר"ל בֵּיוָן דְּלֵיכָּא אֶלָּא חֲצִי קָב לֵיכּוֹת בֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ טוֹרַח לְגַמּוֹר אֲבָל קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת יֵשׁ לוֹ טוֹרַח לְלַקּוֹת הַכֹּל וְאֵין מַלְקֹט בְּכָל אי נָמֵי קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת מְרוּבָּעִין הָוֵי חֲצִי קָב בְּשִׁתֵּי אַמּוֹת רוֹחַב וְאָרְבַּע אַמּוֹת אוֹרֶךְ וְהָכָא בְּעֵי חֲצִי קָב בְּב' אַמּוֹת עַל ב' אַמּוֹת:

יְרִמְיָה חָצֵי קָב בְּשִׁתֵּי אַמּוֹת מַהוּ קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת טַעֲמָא מַאי מִשּׁוּם דְּנָפִישׁ טִרְחַיֵּיהוּ חָצֵי קָב בְּשִׁתֵּי אַמּוֹת בֵּיוָן דְּלֵא נָפִישׁ טִרְחַיֵּיהוּ לֹא מַפְקַר לְהוּ אוֹ דִלְמָא מִשּׁוּם דְּלֵא חֲשִׁיבִי וַחֲצִי קָב בְּשִׁתֵּי אַמּוֹת בֵּיוָן דְּלֵא חֲשִׁיבִי מַפְקַר לְהוּ קַבְּיָים בְּשִׁמְוֹנָה אַמּוֹת מַהוּ קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת טַעֲמָא מַאי מִשּׁוּם דְּנָפִישׁ טִרְחַיֵּיהוּ וְכ"ש קַבְּיָים בְּשִׁמְוֹנָה אַמּוֹת בֵּיוָן דְּנָפִישָׁא טִרְחַיֵּיהוּ טְפֵי מַפְקַר לְהוּ אוֹ דִלְמָא מִשּׁוּם דְּלֵא חֲשִׁיבִי וְקַבְּיָים בְּשִׁמְוֹנָה אַמּוֹת בֵּיוָן דְּחֲשִׁיבִי לֵא מַפְקַר לְהוּ קָב שׁוֹמְשְׁמִין בְּאַרְבַּע אַמּוֹת מַהוּ קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת טַעֲמָא מַאי מִשּׁוּם דְּלֵא חֲשִׁיבִי וְשׁוֹמְשְׁמִין בֵּיוָן דְּחֲשִׁיבִי לֵא מַפְקַר לְהוּ אוֹ דִלְמָא מִשּׁוּם דְּנָפִישָׁא טִרְחַיֵּיהוּ וְכ"ש שׁוֹמְשְׁמִין בֵּיוָן דְּנָפִישׁ טִרְחַיֵּיהוּ טְפֵי מַפְקַר לְהוּ קָב תְּמָרֵי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת מַהוּ קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת טַעֲמָא מַאי מִשּׁוּם דְּלֵא חֲשִׁיבִי קָב תְּמָרֵי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת קָב רִמּוֹנֵי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת מַהוּ קָב בְּאַרְבַּע אַמּוֹת טַעֲמָא מַאי מִשּׁוּם דְּלֵא חֲשִׁיבִי קָב תְּמָרֵי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת קָב רִמּוֹנֵי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת נָמֵי בֵּיוָן דְּלֵא חֲשִׁיבִי מַפְקַר לְהוּ אוֹ דִלְמָא מִשּׁוּם דְּנָפִישָׁא טִרְחַיֵּיהוּ וְקָב תְּמָרֵי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת וְקָב רִמּוֹנֵי בְּאַרְבַּע אַמּוֹת בֵּיוָן דְּלֵא נָפִישׁ טִרְחַיֵּיהוּ לֹא מַפְקַר לְהוּ מַאי תֵּיקוּ: אִיתְמַר

דְּלָכְי נָפֵל מִינֵיהּ לֹא מָיֵאִי. וְאע"ג דְּהַשְׁתָּא מָיֵאִי אַקְרָאֵי בְּעִלְמָא הוּא וּמִתְּחִילָּה לֹא הָיָה עוֹמֵד לְיָאוּשׁ: **ת"ש** הַמּוֹצֵא מָעוֹת כו'. תִּימָה בֵּיוָן דִּבְכֹר הַקְּשָׁה מִמַּתְנִי' דְּמָעוֹת מִפְּזוּרוֹת אַמַּאי פָּרִיךְ תּוּ מֵהָךְ בְּרַיְיתָא וְדִבְי יִצְחָק נְמֵי אַמַּאי לֹא אָמַר לְמִילְתֵיהּ אַמַּתְנִי' וְר"ל דְּבְרַיְיתָא אִלְּיְמָא לֵיהּ לְאַקְשׁוּיֵי דְּמִשְּׁמַע דְּבִכְלָל עִנְיַן הָרֵי אִלּוּ שְׁלוֹ אע"ג דְּאֵינָא סִימָן מִדְּמוֹקֵי טַעְמָא שֶׁהָרַבִּים מְצוּיִין שָׁם וּמִשְּׁמָע נְמֵי אע"ג דְּכִשְׁזָּה הַגְּבִיהּ עֲדַיִין הָיָה בְּעל אֲבִידָה בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא יָדַע שֶׁנָּפַל מִינֵיהּ:

וּפְטוּרוֹת מִמַּעֲשֵׂר. בְּמַסֶּ' פֵּאָה (פ"א מ"ו) מִכְּלָה דְּוָקָא בְּהַפְקִיר קוֹדֶם גְּמַר מְלָאכָה פָּטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר אֲבָל אִם הִפְקִיר לְאַחַר גְּמַר מְלָאכָה שֶׁנִּתְחַיֵּב בְּכָר בְּמַעֲשֵׂר אֵין בְּכָךְ כְּלוּם וְה"נ מֵירֵי קוֹדֶם גְּמַר מְלָאכָה שֶׁלֹּא נִתְיַבְּשׁוּ עֲדַיִין דְּמוּכָּח בְּגְּמָרָא פֶּרֶק הַמֵּבִיא (דף לד:) דְּתָנַאִים הָעוֹמְדִין לְשׁוֹטְחָן בַּשָּׁדֶה וְלַעֲשׂוֹת מֵהֶן קְצִיעוֹת שֶׁהַמּוֹצֵא לֹא נִגְמַר מְלַאכְתָּן לְמַעֲשֵׂר עַד שֶׁיִּתְיַבְּשׁוּ וְאֲפִילּוּ זָכָה בָּהֶן הַמּוֹצֵא קוֹדֶם שֶׁיִּתְיַבְּשׁוּ פְּטוּרוֹת מִן הַמַּעֲשֵׂר כְּדַאֲמְרִינַן בְּב"ק (דף כח.) הַמַּפְקִיר חֲרְמוֹ וְהַשְּׁכִים בְּבֹקֶר וּבָצְרוֹ פָּטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂר וְגִבְיַי הַקְּדֵשׁ אֵינוֹ כֵּן שֶׁאִם הִקְדִּישׁ קוֹדֶם גְּמַר מְלָאכָה וְנִפְדֵּה קוֹדֶם גְּמַר מְלָאכָה חַיָּיב בְּמַעֲשֵׂר כְּדְמוּכָח קְצָת בְּפֶרֶק הָאוֹמֵר (סב:):

תְּאֵנָה נְמֵי מִידֵּע יְדִיעַ דְּתַנְרָא. פֵּירוּשׁ בְּשִׁלְמָא לְאַבְּיֵי הָתָנָא מוּתָּרוֹת בֵּיוָן דְּרִגְילוּת הִיא דְּתַנְרָא מְעִיקָּרָא מִתְיָאֵשׁ לְפִי שֶׁסְּבוּר שֶׁהַמּוֹצֵא יִקָּחֶנּוּ כִּי הוּא לֹא יָדַע שֶׁנָּפְלָה וְלֹא אָבְדָה אֶלָּא כְּבוּר הוּא מְעוֹבְרֵי דְּרָכִים נָפְלָה וּבְזִיתִים וּבְחֲרוּבִין אָסוּר דִּלְמָא מְעוֹבְרֵי אע"ג דְּתַנְרָא לֹא יָדְעִי דְּאִם הָיָה יוֹדֵעַ דְּנָפְלָה הָיָה מִתְיָאֵשׁ לְפִי שְׁעוֹבְרֵי דְּרָכִים יִקְּחוּ כִּי יִתְלוּ דְּנָפַל מֵעוֹבְרֵי דְּרָכִים הַשְׁתָּא דִּלְמָא יָדַע קְבוּר אֲבָל לְקָרָבָה דְּדַוְקָא יֵאוּשׁ אַמַּאי אָסוּר וְא"ת אִם כֵּן הוּא לֹא לְתִלּוֹת בְּעוֹבְרֵי דְּרָכִים וְלֹא בְּאֵילָן שֶׁאצְלוֹ אַמַּאי אָסוּר בְּזֵיתִים וּבְחֲרוּבִין ר"ל דְּבְדֵי וְדַאי אֵין לְתְלוֹת בְּעוֹבְרֵי דְּרָכִים אֶלָּא בְּאִילָן אֲבָל אֶלָּא שֶׁהַבְּעָלִים מִתְיָאֲשִׁים לְפִי שֶׁסְּבוּרִין שְׁעוֹבְרֵי דְּרָכִים דְּלִמָא מֵעֲלֵי יוֹרוּ הַיְתִירָא בְּפֵירוֹת שֶׁמּוֹצְאִים וְיִתְלוּם בְּעוֹבְרֵי דְּרָכִים וְא"ת אִם כֵּן מַאי פָּרִיךְ לְרַבָּה נֵימָא דְּזֵיתִים וְחֲרוּבִין אֲסִירֵי מִשּׁוּם דְּאָן לְאַחַר שֶׁיִּדְעוּ שֶׁהַמּוֹצֵא הַבְּעָלִים שֶׁנָּפְלוּ לֹא נִתְיָאֲשׁוּ לְפִי שֶׁיּוֹדְעִין שֶׁהַמּוֹצֵא לֹא יַקְּחֶם שֶׁיִּתְלֶה שֶׁנָּפְלוּ מִן הָאִילָן כְּאֲשֶׁר הוּא הָאֱמֶת שֶׁאֵין לְתְלוֹת בְּעוֹבְרֵי דְּרָכִים וְי"ל דְּאִם אֵינָן מִתְיָאֲשִׁים בְּתְאֵנָה אַמַּאי מוּתָּרוֹת מֵיהוּ אֵינָא סְפֵרִים דְּגְּרִסִינַן שֶׁאנִי תְּאֵנָה דְּמוּתָּרוֹת מִפְּזוּרוֹת וְאִי אֵינָא סְפֵרִים יְחִישׁוּ הַבְּעָלִים שֶׁהַמּוֹצֵא לֹא יַקְּחֶם תַּחַת הַזִּיתִים בְּעוֹבְרֵי דְּרָכִים אֲבָל תְּאֵנָה עִם נְפִילָתָהּ נִמְאֶסֶת פֵּירוּשׁ מִתְּלֻכְלֶכֶת וְנִמְאֶסֶת בְּעִינַיִם וּמִפְקִירָה אֲבָל בְּרוּב סְפָרִים גְּרִסִינַן הוֹאִיל וְחִזּוּתוֹ מוֹכִיחַ עָלֶיהָ וְאע"ג דְּמִתְּרֵץ מֵידַע יְדִיעַ דּוּכְתָּא דְּאִיגִּישׁ אִינִישׁ פֵּירוּשׁ זֵיתִים שֶׁנָּפְלוּ דּוֹמִין לְזֵיתִים שֶׁעוֹמְדִין בְּאִילָן וְלִפְיָכָךְ אַף כְּשֶׁיִּדְעוּ הַבְּעָלִים שֶׁנָּפְלוּ לֹא יְחִישׁוּ דְּיוֹדְעִין שֶׁהַמּוֹצֵא לֹא יַקְּחֶם אֲבָל תְּאֵנָה עִם נְפִילָתָהּ נִמְאֶסֶת כֵּן גְּרִסִינַן בְּעֵרוּבִין נִמְאֶסֶת בְּלֹא אֶלֶ"ף וְאֵין דּוֹמִין לְאוֹתָן שֶׁבְּאִילָן אִי נְמֵי גְּרִסִינַן נִמְאֶסֶת וּמְתֻמֶּמֶת שֶׁמִּתְלַכְלֶכֶת אֵינָהּ דּוֹמָה לְתְאֵנָה שֶׁבְּאִילָן:

מה

1 יֵאוּשׁ שֶׁלֹּא מִדַּעַת אַבַּיֵי אָמַר לֹא הֲוֵי יֵאוּשׁ וְרָבָא
2 אָמַר הֲוֵי יֵאוּשׁ בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן כּוֹלֵי עָלְמָא לֹא
3 פְּלִינֵי דִּלְכִי הֲוֵי יֵאוּשׁ וְאַף עַל גַּב דְּשַׁמְעִינְהוּ דְּמִיָּאֵשׁ
4 לְסוֹף לֹא הֲוֵי יֵאוּשׁ דִּכְוָתֵיהּ אָתָא לְיָדֵיהּ בְּאִיפּוּרָא הוּא
5 דְּאָתָא לְיָדֵיהּ דִּלְכִי יָדַע דְּנָפַל מִינֵיהּ לֹא מִיָּאֵשׁ מֵימַר
6 אָמַר סִימָנָא אִית לִי בְּגִינֵיהּ דְּהַבְנָא סִימָנָא וְשָׁקִילְנָא
7 לֵיהּ בְּזוּזֵי שֶׁל יַם וּבְשִׁלּוּלִיתוֹ שֶׁל נָהָר אע"ג דְּאִית
8 בֵּיהּ סִימָן רַחֲמָנָא שַׁרְיֵיהּ בִּדְבָעְינַן לְמֵימַר לְקַמָּן כִּי
9 פְּלִינֵי בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ סִימָן אֲבָל אָמַר לֹא הֲוֵי יֵאוּשׁ
10 דְּהָא לֹא יָדַע דְּנָפַל מִינֵיהּ רָבָא אָמַר הֲוֵי יֵאוּשׁ
11 דִּלְכִי יָדַע דְּנָפַל מִינֵיהּ מִיָּאֵשׁ מֵימַר אָמַר סִימָנָא
12 לֵית לִי בְּגִינֵיהּ מַהֵשְׁתָּא הוּא דְּמִיָּאֵשׁ (סִימָן פמג"ש
13 ממקנט"י כסבש"ן) תָּא שְׁמַע פֵּירוֹת מְפוּזָּרִין הָא
14 לֹא יָדַע דְּנָפַל מִינֵיהּ הָא אָמַר רַב עוּקְבָא בַּר חָמָא
15 הָכָא בְּמִבְנַסְתָּא דְּבֵיזֵי עָסְקִינַן דַּאֲבִידָה מִדַּעַת הִיא
16 ת"ש מָעוֹת מְפוּזָּרוֹת הָרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ אַמַּאי הָא לֹא
17 יָדַע דְּנָפַל מִינֵיהּ הָתָם נַמִּי כִּדְרַבִּי יִצְחָק דְּאָמַר
18 אָדָם עָשׂוּי לְמַשְׁמֵשׁ בְּכִיסוֹ בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה הָכָא
19 נַמִּי אָדָם עָשׂוּי לְמַשְׁמֵשׁ בְּכִיסוֹ בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה
20 ת"ש עִיגּוּלֵי דְּבֵילָה וְכַבָּרוֹת שֶׁל נַחְתּוֹם הָרֵי אִלּוּ
21 שֶׁלּוֹ אַמַּאי וְהָא לֹא יָדַע דְּנָפַל מִינֵיהּ הָתָם נַמִּי
22 אֲנַב דְּיַקִּירֵי מִידַע יָדַע בְּהוּ ת"ש וּלְשׁוֹנוֹת שֶׁל
23 אַרְנָמֶן הָרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ וְאַמַּאי הָא לֹא יָדַע דְּנָפַל
24 מִינֵיהּ הָתָם נַמִּי אֲנַב דַּחֲשִׁיבֵי מַשְׁמְשֵׁי מְמַשְׁמֵשׁ
25 בְּהוּ וְכִדְרַבִּי יִצְחָק ת"ש הַמּוֹצֵא מָעוֹת בְּבֵתֵי בַּנְיֵיוֹת
26 וּבְבֵתֵי מִדְרָשׁוֹת וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהָרַבִּים מְצוּיִין שָׁם
27 הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִים מִתְיָאֲשִׁין מֵהֶן וְהָא
28 לֹא יָדַע דְּנָפַל מִינֵיהּ אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָדָם עָשׂוּי
29 לְמַשְׁמֵשׁ בְּכִיסוֹ בְּכָל שָׁעָה ת"ש מַאֲימָתַי כָּל אָדָם
30 מוּתָּרִים בְּלֻקָּט מְשַׁלְּחוֹ בָּהּ הַנְּמוֹשׁוֹת וְאָמְרִינַן מַאי
31 נְמוֹשׁוֹת וא"ר יוֹחָנָן סָבֵי דְּאִילֵּי אִתְיְרָא רֵישׁ לָקִישׁ
32 אָמַר לְקוּטֵי בָּתַר לְקוּטֵי וְאַמַּאי נְהֵי דַּעֲנָיִים דְּהָכָא
33 מְיָאֲשֵׁי אֵיפָא עֲנָיִים בְּדוּכְתָּא אַחֲרִיתָא דִּלְמָא מְיָאֲשֵׁי
34 אַמְרֵי פֵּיוֹן דְּאֵיפָא עֲנָיִים הָכָא הָנֵךְ מַעֲיְקָרָא אַיְאוּשֵׁי
35 מְיָאֲשֵׁי וְאַמְרֵי עֲנָיִים דְּהָתָם מִלְּקֻטֵי לֵיהּ ת"ש קְצִיעוֹת
36 בַּדֶּרֶךְ וַאֲפִילּוּ בְּצַד שָׂדֶה קְצִיעוֹת וְכֵן תְּאֵנָה הַנּוֹטָה לַדֶּרֶךְ וּמָצָא תְּאֵנִים תַּחְתֶּיהָ מוּתָּרוֹת
37 מִשּׁוּם גֶּזֶל וּפְטוּרוֹת מִן הַמַּעֲשֵׂר בְּזֵיתִים וּבַחֲרוּבִים אָסוּר בְּשִׁלְמָא רֵישָׁא לְאַבַּיֵי לֹא קַשְׁיָא
38 אַבַּיֵי דַּחֲשִׁיבֵי מְמַשְׁמֵשׁ בְּהוּ תְּאֵנָה נַמִּי מֵידַע יְדַע דִּנְתַנְרָא אֶלָּא סֵיפָא לְרָבָא קַשְׁיָא דְּקָתָנֵי
39 בְּזֵיתִים וּבַחֲרוּבִים אָסוּר אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ שַׁאנִי זַיִת הוֹאִיל וְחִזּוּתוֹ מוֹכִיחַ עָלָיו וְאע"ג דְּנָתַרִין
40 זֵיתֵי מֵידַע יְדַע דּוּכְתָּא דְּאִינִישׁ אִינִישׁ הוּא אִי הָכִי אֲפִילּוּ רֵישָׁא נַמִּי אָמַר רַב פָּפָּא תְּאֵנָה
41 עִם נְפִילָתָהּ נִמְאֶסֶת תָּא שְׁמַע הַגַּנָּב שֶׁנִּטְּבָה מִמֶּנּוּ וְנָתַן לוֹ וְכֵן גַּזְלָן שֶׁנִּטְּבָה מִמֶּנּוּ וְנָתַן לוֹ

וכן

1 יאוש שלא מדעת. דבר שסתמו יאוש שנפל ממנו וכשמצאו עדיין לא ידעו
2 הבעלים שנפל מהן: **לא** הוי יאוש. לקמיה מפרש פלוגתייהו: **דמיאש לבסוף.** לאחר
3 שמצאו וזה ובלבלא דיאוש כגון דאמר ווי ליה לחסרון כיס דגלי דעתיה שנואש מהן
4 **באיסורא אתא** לידיי. דדבר שאינו עשוי להתיאש הוא: **וזוטו של ים.** מקומות בשפת הים
5 שדרך הים לחזור לאחוריו ר' פרקאות או חמשה
6 עשר פרקאות פעמיים ביום ושוטף מה שמוצא
7 שם והולך וזוטו לשון גודל ושירוש בלשון יווני
8 כמו שכתבוהו הזקנים לתלמי המלך ואל אצילי
9 ואל ואטוטיי (מגילה דף ט.): **שלולית**ו של **ים.** מקומות בשפת הים
10 כשהוא גדל ויוצא חוץ לגדותיו ושולל שלל
11 ושוטף הנמצא: **רחמנא** שריין. ואפי' באת לידי
12 המוצא לפני יאוש: **לקמן.** בשמעתין מנין
13 לאבידה ששטפה נהר כו': **מהשתא** הוי יאוש.
14 שהרי נפל ונשיירו שוב אין דעתו עליה: **דאבידה**
15 **מדעת היא.** שלא נפלו ממנו ומדעת הניחם
16 המפקר: **עשוי** למשמש. וקודם שמצאו זה נודע
17 לבעלים שנפלו ונואשו: **דיקיר.** כבד משא: **כבי**
18 **דאולי אתיקרא.** זקנים עניים הולכים על
19 משענתם בנחת ורואין כל שבולת ושבולת
20 ולשון נמושות כמו לא ימושו (ישעיה נט)
21 שממשמשין והולכים: **לקוטי בתר לקוטי.** לשון
22 נמושות כמו לא ימיש (שמות יג) שנושלין ומקיין
23 הכל מלפניהם: **ואמאי.** אי יאוש שלא מדעת
24 לאו יאוש הוא: **נהי.** דלגבי עניים דהכא הוי
25 יאוש מדעת שראו שהלכוה בה הנמושות
26 ונתייאשו אלא עניים דעיר אחרת עדיין לא ידעי
27 והיאך מתחרין בו אלא משום כיון דלכי ידעי
28 מיאשי הוי יאוש משעה שהלכוה בו בהיתר באו
29 ליד זה: **דוי** עיטים. תאנים שקוצצין אותם באמצע
30 ומוהל שלהן זב ושוטחן בשדה ליבש: **ואפי'** בצד
31 **שדה** קציעות. שדה ששוטחים בה קציעות דיודע
32 דמהנהו אתה: **מותרות משום** גזל. אע"ג דכי נפל
33 לא ידע ביון דלכי ידע מיאש משהשתא הוי יאוש
34 ברבא: **ופטורות** מן המעשר. בירן הפקר דהפקר
35 פטור מן המעשר: **בזיתים** ובחרובים אסור.
36 כאביי: **בשלמא** רישא לאבי. מצי לתרוצי
37 דמעובדי ידע ואיאש בדמפקר ואזיל: דקתני
38 בזיתים ובחרובין אסור. וסלקא דעתך משום
39 דלא עבידי דנתרי וליכא למימר ידע דאיאש
40 ואע"ג דלכי ידע מיאש לא הוי יאוש מהשתא:
41 **חזותו** מוכיח עליו. מראיתו ניכר של מי הוא
42 הלכך מריה לכי ידע דנפיש לא מיאש דמימר
43 אמר כולי עלמא ידעי דידיה נינהו ולא הפקר הן
44 ולא שקלי להו: **עם** נפילתה נמאסת. הלכך ביון
45 דידיע דנתרא מעיקרא מיאש משום מאיסותא
46 דמכי נפלה לא חשיבא עליה משפקר ליה: **לא**
47 **ידע.** לא גרסינן ופירוש הכי משונבש בספרים:

ירדן

וְכֵן יַרְדֵּן שֶׁנָּטַל מִזֶּה וְנָתַן לָזֶה מַה שֶּׁנָּטַל נָטַל וּמַה שֶּׁנָּתַן נָתַן בִּשְׁלָמָא גַּזְלָן וְיַרְדֵּן דְּקָא חָזֵי לְהוּ וּמְיָאֵשׁ אֶלָּא גַּנָּב מִי קָא חָזֵי לֵיהּ דְּמְיָאֵשׁ תַּרְגְּמָהּ רַב פַּפָּא בְּלִסְטִים מְזוּיָּן אִי הָכִי הַיְינוּ גַּזְלָן תְּרֵי גַּוְונֵי גַּזְלָן ת״ש שָׁטַף נָהָר קוֹרָיו עֵצָיו וַאֲבָנָיו וּנְתָנוֹ בְּתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵירוֹ הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ מִפְּנֵי שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים טַעְמָא דְּנִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים הָא סְתָמָא לֹא הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן כְּשֶׁיָּכוֹל לְהַצִּיל אִי הָכִי אֵימָא סֵיפָא אִם הָיוּ הַבְּעָלִים מְרַדְּפִין אַחֲרֵיהֶם חַיָּיב לְהַחֲזִיר אִי בִּיכוֹלִין לְהַצִּיל מַאי אִרְיָא מְרַדְּפִין אֲפִילּוּ אֵין מְרַדְּפִין נַמִּי הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן בִּיכוֹלִין לְהַצִּיל עַל יְדֵי הַדְּחָק מְרַדְּפִין לֹא אִיָּאוּשׁ אֵין מְרַדְּפִין אִיָּאוּשֵׁי מְיָאֵשׁ ת״ש כֵּיצַד אָמְרוּ הַתּוֹרֵם שֶׁלֹּא מִדַּעַת תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה הֲרֵי שֶׁיָּרַד לְתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵירוֹ וְלִיקֵּט וְתָרַם שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת אִם חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם גָּזֵל אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה וְאִם לַאו תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה וּמִנַּיִן הוּא יוֹדֵעַ אִם חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם גָּזֵל וְאִם לַאו הֲרֵי שֶׁבָּא בַּעַל הַבַּיִת וּמְצָאוֹ וְאָמַר לוֹ כַּלֵּךְ אֵצֶל יָפוֹת אִם נִמְצְאוּ יָפוֹת מֵהֶן תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה וְאִם לַאו אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה לִיקְּטוּ הַבְּעָלִים וְהוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה וְכִי נִמְצְאוּ יָפוֹת מֵהֶן תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה אַמַּאי בְּעִידָּנָא דְּתָרַם הָא לֹא הֲוָה יָדַע תַּרְגְּמָהּ רָבָא אַלִּיבָּא דְּאַבָּיֵי דְּשַׁוְּיֵהּ שָׁלִיחַ ה״נ מִסְתַּבְּרָא דְּאִי ס״ד דְּלֹא שַׁוְּיֵהּ שָׁלִיחַ מִי הָוְיָא תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה וְהָא אַתֶּם גַּם אַתֶּם אָמַר רַחְמָנָא לְרַבּוֹת שְׁלוּחֲכֶם מָה אַתֶּם לְדַעְתְּכֶם אַף שְׁלוּחֲכֶם לְדַעְתְּכֶם אֶלָּא הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן כְּגוֹן דְּשַׁוְּיֵהּ שָׁלִיחַ וְא״ל זִיל תְּרוֹם וְלֹא א״ל תְּרוֹם מֵהַנֵּי וּסְתָמֵיהּ דְּבַעַל הַבַּיִת כִּי תָּרוּם מִבֵּינוֹנִית הוּא תָּרוּם וְאָזַל אִיהוּ וְתָרַם מִיָּפוֹת וּבָא בַּעַל הַבַּיִת וּמְצָאוֹ וְא״ל כַּלֵּךְ אֵצֶל יָפוֹת אִם נִמְצְאוּ יָפוֹת מֵהֶן תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה וְאִם לַאו אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה אֲמֵימָר וּמָר זוּטְרָא וְרַב אַשִׁי אִקְלַעוּ לְבוּסְתָּנָא דְּמָרִי בַּר אִיסַק אַיְיתֵי אֲרִיסֵיהּ תַּמְרֵי וְרִימּוֹנֵי וְשָׁדָא קַמַּיְיהוּ אֲמֵימָר וְרַב אַשִׁי אַכְלֵי מָר זוּטְרָא לֹא אָכִיל אַדְּהָכִי אָתָא מָרִי בַּר אִיסַק אַשְׁכְּחִינְהוּ וְא״ל לַאֲרִיסֵיהּ אַמַּאי לֹא אַיְיתִית לְהוּ לְרַבָּנָן מֵהַנָךְ שַׁפִּירָתָא אָמְרוּ לֵיהּ אֲמֵימָר וְרַב אַשִׁי לְמָר זוּטְרָא הַשְׁתָּא אַמַּאי לֹא אָכִיל מָר וְהָתַנְיָא אִם נִמְצְאוּ יָפוֹת מֵהֶן תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה אָמַר לְהוּ הָכִי אָמַר רָבָא לֹא אָמְרוּ כַּלֵּךְ אֵצֶל יָפוֹת אֶלָּא לְעִנְיַן תְּרוּמָה בִּלְבַד מִשּׁוּם דְּמִצְוָה הוּא וְנִיחָא לֵיהּ אֲבָל הָכָא מִשּׁוּם כִּסִּיפוּתָא הוּא דְּאָמַר הָכִי תָּא שְׁמַע עוֹדֵהוּ הַטַּל עֲלֵיהֶן וְשָׂמַח הֲרֵי זֶה בְּכִי יוּתַּן נִגְּבוּ אַף עַל פִּי שֶׁשָּׂמַח

אינן

רש״י

יַרְדֵּן. וְכֵן שְׁאָר נְהָרוֹת וְתַנָּא זֶה עַל יַד הַיַּרְדֵּן הָיָה יוֹשֵׁב: בְּלִסְטִים מְזוּיָּן. וּבְחָזְקָה נְטָלָהּ הֵימֶנּוּ וּמֵעִיקָּרָא יָדַע וּמְיָיאֵשׁ: שָׁטַף נָהָר קוֹרָיו. שֶׁל זֶה וּמְצָאָן אַחֵר: הֲרֵי אֵלּוּ כו׳. ה״ג הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ מִפְּנֵי שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים דְּכָל שְׁטִיפַת נָהָר כְּקוֹרוֹת עֵצִים וַאֲבָנִים הַבְּעָלִים יָדְעוּ בָּהּ מִיָּד דְּיֵשׁ לָהּ קוֹל: הָא סְתָמָא. הָא אִם הָיְתָה אֲבֵידָה אַחֶרֶת שֶׁאֵין לָנוּ לוֹמַר שֶׁיָּדְעוּ הַבְּעָלִים לֹא הָוְיָא שֶׁל מוֹצְאָהּ קַשְׁיָא לְרָבָא: כְּשֶׁיָּכוֹל לְהַצִּיל. וּדְכַוְותָהּ בִּמְצִיאָה אַחֶרֶת דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן דְּיָכוֹל לִיתֵּן סִימָן וְלִיטּוֹל מוֹדֵינָא בָּהּ דְּחַיָּיב לְהַחֲזִיר: אֲפִילּוּ אֵין מְרַדְּפִין נַמִּי. דְּסָמְכֵי אַהֲצָּלָה דִּלְמָחָר וּלְיוֹמָא אוֹחֲרָא וְלֹא מְיָיאֲשֵׁי: ע״י הַדְּחָק. וְאִם לֹא יְמַהֵר לְהַצִּיל לֹא יַצִּילוּ הִלְכָּךְ אֵין מְרַדְּפִין אַפְקוּרֵי אַפְקְרִינְהוּ דְּהָא יָדְעוּ וְלֹא הִצִּילוּ: שֶׁלֹּא מִדַּעַת. בְּעָלִים: וְלִיקֵּט. לְצוֹרֶךְ בַּעַל הַבַּיִת: וְאִם חוֹשֵׁשׁ. בַּעַל הַבַּיִת וּמַקְפִּיד עַל מַה שֶּׁעָשָׂה זֶה: מִשּׁוּם גָּזֵל. שֶׁתָּרַם תְּרוּמָתוֹ בְּלֹא רְשׁוּתוֹ: כַּלֵּךְ אֵצֶל יָפוֹת. הָיָה לְךָ לֵילֵךְ אֵצֶל יָפוֹת לָתֵת מֵהֶן לַכֹּהֵן: לֹא הֲוָה יָדַע. אַלְמָא כֵּיוָן דִּלְכִי יָדַע דְּנִיחָא לֵיהּ אַמְרִינַן מֵעִיקָּרָא נַמִּי נִיחָא לֵיהּ וּלְעִנְיַן יֵאוּשׁ נַמִּי כֵּיוָן דִּלְכִי יָדַע מְיָיאֵשׁ מֵעִיקָּרָא נַמִּי הָוֵי יֵאוּשׁ: אַתֶּם גַּם אַתֶּם. כֵּן תָּרִימוּ גַּם אַתֶּם מֵהָכָא נַפְקָא לָן שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ לִתְרוּמָה שֶׁהַשָּׁלִיחַ שֶׁתָּרַם תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה וְכֵיוָן דִּשְׁלִיחוּת מֵהָכָא נַפְקָא לָן עַל כָּרְחָךְ שְׁלוּחֲכֶם דּוּמְיָא דְּאַתֶּם בְּעִינַן: אַף שְׁלוּחֲכֶם לְדַעְתְּכֶם. שֶׁהַבְּעָלִים מִינּוּהוּ שָׁלִיחַ: לְבוּסְתְּנָא. פַּרְדֵּס: לֹא אָכַל. דְּגָזֵל נִינְהוּ שֶׁהַבְּעָלִים לֹא יָדְעוּ: אִם נִמְצְאוּ יָפוֹת כו׳. אַלְמָא גַּלֵּי דַּעְתֵּיהּ דְּנִיחָא לֵיהּ ה״נ גַּלֵּי דַּעְתֵּיהּ דְּנִיחָא לֵיהּ בְּמַה שֶּׁנָּתַן לָנוּ: לֹא אָמְרוּ כַּלֵּךְ אֵצֶל יָפוֹת. דַּהֲוֵי גִּלּוּי דַּעַת אֶלָּא לְעִנְיַן תְּרוּמָה: עוֹדֵהוּ הַטַּל עֲלֵיהֶן. הַמַּעֲלֶה פֵּירוֹתָיו לַגַּג וְיָרַד עֲלֵיהֶן הַטַּל: וְשָׂמַח. בַּטַּל שֶׁיָּרַד עֲלֵיהֶן: הֲרֵי זֶה בְּכִי יוּתַּן. וְהוּכְשְׁרוּ לְטוּמְאָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: נִגְּבוּ. עַד שֶׁלֹּא מְצָאָן: אע״פ שֶׁשָּׂמַח. עַכְשָׁיו בַּטַּל שֶׁיָּרַד עֲלֵיהֶן:

אינן

תוספות

מַה שֶּׁנָּתַן נָתַן. אַתְיָא כְּרֵ׳ דְּאָמַר בְּפֶרֶק הַגּוֹזֵל [בַּתְרָא] (ב״ק דף קיד.) סְתַם גַּנָּב וְגַזְלָן הָוֵי יֵאוּשׁ בְּעָלִים:

שָׁטַף נָהָר קוֹרָיו עֵצָיו וַאֲבָנָיו. ה״ג אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ וְצ״ל דְּמַיְירֵי בְּיָכוֹל לְהַצִּיל בְּקַל אִם רוֹדֵף בִּשְׁעַת שְׁטִיפָה דְּאִי לַאו הָכֵי הֲוָה כְּזוּטוֹ שֶׁל יָם שֶׁאָבוּד מִמֶּנּוּ וּמִכָּל אָדָם וְעַל זֶה לֹא הָיָה אוֹמֵר הָא סְתָם לֹא אֶלָּא אַיְירֵי בְּיָכוֹל לְהַצִּיל בְּקַל בִּשְׁעַת שְׁטִיפָה וַאֲפִילּוּ אֵין בָּהֶן סִימָן וּלְפִי שֶׁיְּעַכְּבֵן עִקּוּלֵי וּפְשׁוּרֵי וְיִקָּחֵם שָׁם וַאֲפִי׳ יִקְדְּמוּ אֲחֵרִים וְיִקְחוּ יַחֲזִירוּם לוֹ לְפִי שֶׁנִּיכָּר שֶׁהוּא בְּעָלָיו לְפִי שֶׁרָדַף מִיָּד וְס״ד דְּמַיְירֵי דְּאִם לֹא רָדַף מִיָּד בִּשְׁעַת שְׁטִיפָה שֶׁלֹּא יָכוֹל עוֹד כְּלָל לְהַצִּיל כִּדְמוּכָח בְּסֵיפָא לְפִי שֶׁיִּקְחוּם אֲחֵרִים כְּשֶׁיְּעַכְּבוּם עִקּוּלֵי וּפְשׁוּרֵי וְלֹא יַחֲזִירוּ לְפִי שֶׁאֵין בָּהֶן סִימָן וְה״פ אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים דְּהַיְינוּ שֶׁהָיוּ שָׁם בִּשְׁעַת שְׁטִיפָה וְלֹא רָדְפוּ וַאֲפִילּוּ אוֹמְרִים שֶׁאֵין מִתְיָאֲשִׁים אֵין בְּכַךְ כְּלוּם דְּוַדַּאי הֵן מִתְיָאֲשִׁים בְּלִבָּן הָא סְתָמָא שֶׁלֹּא הָיוּ בְּעָלִים בִּשְׁעַת שְׁטִיפָה וְלֹא נִתְיָאֲשׁוּ עַד שֶׁיָּדְעוּ הַבְּעָלִים שֶׁשְּׁטָפָהּ נָהָר וְאָז כְּבָר אֵינוֹ יָכוֹל לְהַצִּיל לְפִי שֶׁאֵין בּוֹ סִימָן לֹא דִּכְשֶׁמְּצָאָן בְּאִיסּוּרָא אָתָא לְיָדֵיהּ שֶׁהַבְּעָלִים לֹא יָדְעוּ עֲדַיִין אַלְמָא יֵאוּשׁ שֶׁלֹּא מִדַּעַת לֹא הָוֵי יֵאוּשׁ וּמְשַׁנֵּי בְּיָכוֹל לְהַצִּיל אֲפִי׳ אַחַר שְׁטִיפָה כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ בָּאֲבֵידָה סִימָן שֶׁהַבְּעָלִים אֵינָן מִתְיָאֲשִׁין כְּשֶׁיֵּדְעוּ וּפָרִיךְ אִי הָכֵי אֵימָא סֵיפָא וְאִם הָיוּ הַבְּעָלִים מְרַדְּפִין כו׳ מַאי אִרְיָא מְרַדְּפִין אֲפִילּוּ הָיוּ בְּעָלִים שָׁם בִּשְׁעַת שְׁטִיפָה וְלֹא רָדְפוּ נַמִּי יַחֲזִיר וּמְשַׁנֵּי בְּיָכוֹל לְהַצִּיל אַחַר שְׁטִיפָה ע״י הַדְּחָק דְּאע״פ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן בְּטוֹרַח יָכוֹל לְהַצִּיל לְפִי שֶׁיִּתְרַחֲקוּ הַרְבֵּה שֶׁהַנָּהָר מוֹלִיכָן בְּרָחוֹק וּלְכַךְ אִם הָיָה בִּשְׁעַת שְׁטִיפָה וְאֵינוֹ מְרַדֵּף וַדַּאי מִתְיָאֵשׁ כֵּיוָן שֶׁעַתָּה יָכוֹל לְהַצִּיל בְּלֹא דּוֹחַק וְאֵינוֹ מַצִּיל אֲבָל אֵין הַבְּעָלִים בִּשְׁעַת שְׁטִיפָה יַחֲזִיר דִּכְשֶׁיֵּדְעוּ הַבְּעָלִים לֹא יִתְיָאֲשׁוּ וְיַצִּילוּ עַל יְדֵי הַדְּחָק וְא״ת מְנָלָן הָא סְתָמָא חַיָּיב לְהַחֲזִיר דִּלְמָא נִתְיָאֲשׁוּ אָתָא לַאֲפוּקֵי שֶׁהָיוּ שָׁם וְרָדְפוּ דְּחַיָּיב לְהַחֲזִיר וְי״ל דְּא״כ לֹא לִיתְנֵי אִם נִתְיָאֲשׁוּ אֶלָּא לִתְנֵי סְתָמָא שָׁטַף נָהָר קוֹרָיו עֵצָיו וַאֲבָנָיו הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ דִּפְשִׁיטָא דְּלֹא מַיְירֵי בְּרָדְפוּ בִּשְׁעַת שְׁטִיפָה דְּהָא קָתָנֵי סֵיפָא דְּאִם הָיוּ הַבְּעָלִים מְרַדְּפִים חַיָּיב וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּמָצֵי דַּיֵּיק מִסֵּיפָא טַעְמָא דִּמְרַדְּפִין הָא סְתָמָא הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ דִּלְעוֹלָם נֵימָא דְּהוּא הַדִּין סְתָמָא דְּיַחֲזִיר וְלֹא נָקַט מְרַדְּפִין אֶלָּא לַאֲפוּקֵי שֶׁהָיוּ הַבְּעָלִים בִּשְׁעַת שְׁטִיפָה וְלֹא רָדְפוּ וְע״י סֵיפָא יָדְעִינָן דְּמַיְירֵי בְּאֵין יָכוֹל לְהַצִּיל אֲבָל רַשִׁ״י דְּגָרַס מִפְּנֵי שֶׁנִּתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מַשְׁמַע לִישְׁנָא דְּפָשִׁיט לֵיהּ דְּנִתְיָאֲשׁוּ א״כ מֵרֵישָׁא גּוּפֵיהּ מָצֵי לְאוֹכוּחֵי דְּמַיְירֵי בְּאֵין יָכוֹל לְהַצִּיל וְלֹא הָיָה צָרִיךְ לְהָבִיא סֵיפָא וְתוּ מְנָלָן דְּהָא סְתָמָא לֹא דַּאֲפִילּוּ סְתָמָא נַמִּי מָצֵי מַיְירֵי:

הָכֵי גָּרְסִינַן ה״נ מִסְתַּבְּרָא דְּאִי לֹא שַׁוְּיֵהּ שָׁלִיחַ וְלֹא גָּרְסִינַן וְתִסְבְּרָא: **אִם** יֵשׁ יָפוֹת מֵהֶן תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. דְּמִסְּתָמָא גַּם מִתְּחִילָּה הָיָה דַּעְתּוֹ כֵּן וְא״ת וְנֵימָא דְּהַשְׁתָּא וַדַּאי נִיחָא לֵיהּ בְּיָפוֹת אֲבָל מִתְּחִילָּה בְּשָׁעָה שֶׁתָּרַם אִי הֲוָה יָדַע לֹא הֲוָה נִיחָא לֵיהּ דְּאֵין דֶּרֶךְ לִתְרוֹם מִן הַיָּפוֹת כִּדְאַמְרִינַן לְעֵיל (דף כא:) גַּבֵּי דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן דַּאֲפִילּוּ לְרָבָא חַיָּיב לְהַכְרִיז דְּאע״ג דְּהַשְׁתָּא מִתְיָאֵשׁ אֵין בְּכַךְ כְּלוּם וְי״ל דְּשָׁאנֵי הָכָא דְּכֵיוָן דְּחָזִינַן בֵּיהּ דְּנִיחָא לֵיהּ הַשְׁתָּא אַמְרִינַן נַמִּי נִיחָא לֵיהּ מֵעִיקָּרָא מִשּׁוּם מִצְוָה: **וְאִם** לַאו אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. וְא״ת דִּבְפֶרֶק אַלְמָנָה נִיזּוֹנִית (כתובות דף צט: ושם ד״ה פיחת) אַמְרִינַן דִּסְתָמֵיהּ דְּבַעַל הַבַּיִת הָוֵי אֶחָד מֵחֲמִשִּׁים וְאִם הַשָּׁלִיחַ פִּיחֵת י׳ אוֹ הוֹסִיף י׳ תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה דְּמָצֵי א״ל בְּהָכֵי אֲמַדְתִּיךְ ה״נ נֵימָא הָכֵי וְי״ל דְּהָתָם הָוֵי כּוּלֵּהּ שִׁיעוּר תְּרוּמָה וְיֵשׁ שֶׁתּוֹרֵם כָּךְ וְיֵשׁ שֶׁתּוֹרֵם כָּךְ לְכָךְ מָצֵי א״ל כֵּיוָן שֶׁלֹּא פֵּירַשְׁתָּ לִי בְּהָכֵי אֲמַדְתִּיךְ אֲבָל מִיָּפוֹת אֵין רְגִילוּת לִתְרוֹם וּלְכַךְ לֹא הָיָה לוֹ לִתְרוֹם בְּשׁוּם עִנְיָן מֵהֶם בְּלֹא רְשׁוּתוֹ:

מַר זוּטְרָא לֹא אָכַל. וְא״ת וְאַמַּאי לֹא אָכַל הָאָמַר רָבָא פֶּרֶק הַגּוֹזֵל בַּתְרָא (ב״ק דף קיט.) אֲרִיסָא מִדְּנַפְשֵׁיהּ קָא זָבֵן וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָתָם שֶׁהֵבִיא הָאָרִיס מִבֵּית דְּמִסְתָמָא מִמַּה שֶּׁהִגִּיעַ לְחֶלְקוֹ מֵבִיא אֲבָל הָכָא שֶׁהֵבִיא מִן הַפַּרְדֵּס הָיָה חוֹשֵׁשׁ מָר זוּטְרָא שֶׁמָּא בִּשְׁעַת חֲלוּקָה לֹא יֹאמַר לְבַעַל הַפַּרְדֵּס תִּטּוֹל כְּנֶגֶד מַה שֶּׁנָּתַתִּי לָהֶם וְרַב אַשִׁי לֹא הָיָה חוֹשֵׁשׁ לְזֶה וּלְכַךְ אָכַל קוֹדֶם שֶׁבָּא מָרִי בַּר אִיסַק מִשּׁוּם דְּאָרִיס מִדְּנַפְשֵׁיהּ קָא יָהֵיב דְּאֵין לוֹמַר שֶׁהָיָה סוֹמֵךְ שֶׁיִּתְרַצֶּה מָרִי בַּר אִיסַק כְּשֶׁיֵּדַע דַּהֲלָכָה כְּאַבָּיֵי וְאע״ג דְּהַשְׁתָּא נִיחָא לֵיהּ מֵעִיקָּרָא לֹא הֲוָה נִיחָא לֵיהּ:

איסורא

אי סורא דמפיק דהתיקא. מה שמתיר אבודה ממנו ומכל אדם ע"כ לא איצטריך קרא בידיד ומתאים דהא אפילו במציעא אצל כל אדם מותרת ביאוש אלא לא איצטריך קרא אלא כי לא ידע ואע"ג דלכי ידע לא מתאים אפי' אם יש בו סימן ביון שהיא אבודה מכל אדם ה"נ איסורא דהתינו במציעא אצל כל אדם דאסור כה"ג ודלא ידעינן דמתאים בין יש בו סימן בין שאין בו סימן ואין להתיר אלא דמתאים קודם דאתא לידיה דשריא רחמנא: **מאחר** דאיתותב רבא כו'. בשלמא לרבה אע"ג דאותם שתחת האילן או בסמוך לאילן אסירי דחזותם מוכיח עליו אבל תמרי שהרוח מוליכן ברחוק דלא שייך חזותו מוכיח עליו אע"פ שבעלים סבורין שיפלו תחת האילן מ"מ אם היו יודעין שהרוח מוליכן מרחוק היו מתייאשין אלא לאביי הא היו יאוש שלא מדעת שהבעלים סבורים שיפלו תחת האילן ולא יקדמם עובר דרכים משום דחזותו מוכיח עליו ומשני דאפילו אותן שתחת האילן שרי אפילו לאביי באתרא דשכיחי שקצים ורמשים דמיאש ור"ל דעבידי דנתרי כמו תאנים דאל"כ היו אסורים לאביי דהוי יאוש שלא מדעת דאינו סובר שיפלו כיון דלא עבידי דנתרי כמו זתים דחרובים דאסור כיון דלא עבידי דנתרי: **דלאו** בני מחזיק ניהו מאי. בשלמא לרבה כיון דלכי גדלי מיאשי השתא נמי מיקרי יאוש:

תיובתא דרבה. רבא ידע שפיר הך ברייתא דקאמר בזוטו של ים כ"ע לא פליגי דשרי כדבעינן למימר לקמן אלא דלא דייק איסורא דומיא דהתיקא:

ברתא מאי. אם יש גדר סביב האילן מי שרי אותם שהרוח מוליך אותן חוץ לגדר דרך עליו הלא הבעלים סבורין שבוודן יפלו תחת האילן ושם ישתמרו משקצים ורמשים:

אי דליכא סימן מאי מבריה. פירוש למה צריך להאי דשם ישתמרו משקצים ורמשים:

ליתן ומשני דזה מברייו שאותו שאבד יתן סימן מקום וכן לקמן (דף כח.) דקאמר כדי שיילך שלשה ויחזור שלשה ויברייו יום אחד היינו נמי דבפרק אלו עוברין (דף מט: ושם ד"ה וישו) אמרינן ע"א אין מכריזין על אבידתו והיאך אנו יודעין זה אם הוא של ע"א ויש לומר דמיירי במוצא במקום דשכיח ע"א ורש"י שפירש דהמוצא מכריז מקום שיאמר מצאתי חפץ במקום פלוני והוא יאמר חפץ פלוני יקחנה ק"ק דהא תנן בפרקין (דף כח:) אמר אבידה ולא אמר סימנין לא אמר כלום אלמא במה שמסתכן החפץ אינו סימן ור"ל דהתם נמי לאו משום שהוא חשוד לשקר שהפסיד החפץ אלא משום דא"ל כי היכי דאת אבדת חפץ ה"נ אימר אדם אחר הפסיד אבל הכא מהדרינן דאין רגילות שששי בני אדם אבדו חפץ זה בזה ובמקום אחד ולפרש"י הוה מכריז מקום דהכא פירושו ממקום דמיא במכריז מקום פלוני ומנין דשלהי פרק קמא (דף כ:): **ורבה** אמר מקום לא הוי סימן. ולפי דסבירא ליה לרבה מקום לא הוי סימנין הוא דערוך לומר לא הוי סימן:

אין

אינן בכי יותן. ולא אמרינן ביון דהשתא ניתא מדמי האי דעתא למעיקרא ותיהוי הכשר וקשקיה לרבה כתיב כי יתן ולא כתיב כי יותן: **לדעת.** שידע בבעיניה ובעיני ועודהו השל עליהן עדיין הן בבתיהן: **ממנו.** קרא יתירה הוא לאשמועינן שאינו אבוד אלא הימנו: **ואיסורא** דומיא דהתיקא. ביון דמחד קרא יליפינן מציאה אצל כל אדם ושיחזור ושאינה מציאה יזכה בה איתקוש איתקוש להדדי זו לאיסורא וזו לאיסורא: **מה** התיקא. שאינה מציאה לא חילק בין שיש בה סימן לשאין בה סימן: **אף איסורא.** דמציאה אצל כל אדם לא חילק בין אין בו סימן דכי יודע מאיש לית סימן דלכי יודע לא מאיש ובי היכי דיש סימן אסירא כי אין סימן נמי אסירא היכא דאיכא למימר לא ידע דנפלה קודם שבאת ליד זה: **יע"ל** קנ"ם. סימני הלבות הן יאוש שלא מדעת דהכא עד זומם למפרע הוא נפסל בסהדרין (דף כו.) לחי העומד מאיליו בעירובין (דף טו.) קדושין שלא נמסרו לביאה בקדושין (דף נא.) גלוי דעתא בגיטין (דף ל.) מומר אובד בגילוח להכעיס פסול לענין עדות בסהדרין (דף כו.): **הני** תמרי דיוקא. שהרוח משיר: **היכי אסלינן** ליה. הא לא מיאש והא דנקט למיבעי בעיא מאחר דאיתותב רבא קשיא לי דבלא איתותב רבא איבא למיבעי דהא מודה רבא בבל דבר שחזותו מוכיח עליו חוץ מן התאנה מפני שנמאסת עם נפילתה ונראה בעיני דלא נקט לה אלא להרחבות בחומר איסור בלומר מאחר דאיתותב אפילו בדבר שאין בו סימן כ"ש שאלו אסורין שיש בהן סימן: **מעיקרא.** מקודם נפילתה: **ואושי ניאש.** דיודע הוא שהרוח משיר מהן והשקצים מזוהמים לאוכלן: **יתמי.** קטנים שאין הפקירון הפקר: **באנא בארעא** דיתמי לא מחזקינן. אין עלינו להחזיק בכל הבקעה בחזקת הפקרם של יתומים ולאסור כל התמרים משום ספק קרקע של יתומים אלא הולכין אחר הרוב: **מחזק ועומד מאי.** קרקע עצמה של יתומים מאי: **ברתא מאי.** דקלים הכרוכין ומוקפין בגדר של אבנים סביב שאין שקצים ורמשים נכנסין שם: **העשוי לידרס.** שהמקום שהוא שם רגיל בדריסת בני אדם והחפץ נמוך ונוח לידרס: **לא** הוי סימן. שאין בעליו סומך לתת בו סימן מימר אמר נשחת הסימן בדריסת הרגלים: **ברה"י.** בגון בשדה זרועה שאין רוב בני אדם הורכין בה ויש מיעוט שהולכין בה: **ה"נ אי** דליית בהו סימן **ברה"י מאי** מצרי. כלומר כי מכריז זה מקא אבידה מאי מכריז שם האבידה אלא שם מצרי מקום. ואינו מכריז שם המקום שאבדה במקום פלוני יבא ויאמר מה איבד וזה בא ואומר אבדתי שם חפץ פלוני: **ואהאומות.** עומרים גדולים: **רבה** היכי מתרץ לה. רבה דאמר טעמא דרה"ר משום דנדרס מאי שנא אלומות: **ורבא.** דמוקים לברייתות בשאין בו סימן מאי שנא ברייתו ומאי שנא אלומות: **רבה** מתרץ למעשיה. דטעמא דרשות הרבים דברייתות משום סימן ובדבר שיש בה סימן: **במקום.** טעמא ברייתו ברשות הרבים משום מקום ובדבר שאין בו סימן:

דמדרסא

איני בכי יותן טעמא מאי לאו משום דלא אמרינן בין דאיגלאי מילתא דהשתא ניתא ליה מעיקרא נמי ניחא ליה שאני הכא דכתיב כי יתן עד שיתבן אי הכי רישא נמי הכא כדרב פפא דרב נמי כתיב כי יתן ויקרינן כי יותן הא ביצד בעינן כי יותן דומיא דכי יתן מה יתן לדעת אף כי יותן נמי לדעת ת"ש דא"ר יוחנן משום רבי ישמעאל בן יהוצדק מנין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת דכתיב וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לשלמתו וכן לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה מי שאבודה היכן ממנו ומציאה אצל כל אדם יצאתה זו שאבודה ממנו ואינה מציאה אצל כל אדם ואיסורא דומיא דהתיתירא מה התיתירא בין דאית בה סימן ובין דליית בה סימן שרא אף איסורא בין דאית בה סימן ובין דליית בה סימן אסורה תיובתא דרבא ורבא תיובתא והלכתא כוותיה דאביי ביע"ל קנ"ם א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי וכי מאחר דאיתותב רבא רבי אבלינן להו מעיקרא יאושי מיאש מניהו יתמי דלאו בני מחילה ניהו מאי אמר ליה באנא בארעא דיתמי לא מחזקינן ועומד מאי אמר ברתא מאי אמר ליה אבלי להו מעיקרא יאושי שקצים ורמשים דקא מיאש מניהו יתמי דלאו בני מחילה ניהו מאי אמר ליה באנא בארעא דיתמי לא מחזקינן ועומד מחזק מאי אמר ברתא מאי אמר ליה אסלינן להו אמר ליה היכי דמי אי דליתיה בהו סימן ואיבעא ברה"ר מאי מכריז אבידה מאי מכריז שם מקום אלא במקום דשכיח ע"א ורש"י שפירש דהמוצא מכריז מקום שיאמר מצאתי חפץ במקום פלוני והוא יאמר חפץ פלוני יקחנה ק"ק דהא תנן בפרקין (דף כח:) אמר אבידה ולא אמר סימנין לא אמר כלום אלמא במה שמסתכן החפץ אינו סימן ור"ל דהתם נמי לאו משום שהוא חשוד לשקר שהפסיד החפץ אלא משום דא"ל כי היכי דאת אבדת חפץ ה"נ אימר אדם אחר הפסיד אבל הכא מהדרינן דאין רגילות ששני בני אדם אבדו חפץ זה בזה ובמקום אחד ולפרש"י הוה מכריז מקום דהכא פירושו ממקום דמיא במכריז מקום פלוני ומנין דשלהי פרק קמא (דף כ:) ורבה אמר מקום לא הוי סימן. ולפי דסבירא ליה לרבה מקום לא הוי סימנין הוא דערוך לומר לא הוי סימן: **ורבה** מתרץ למעשיה בסימן במקום רבה מתרץ למעשיה בסימן במקום רבה מתרץ למעשיה בסימן ברישות הרבים הרי אלו שלו משום

דמדרסא

דְּמִדְּרָקָא. וְסֵימָן הָעֲשׂוּי לִידָּרֵס הוּא: דְּמִינַּשְׁתְּקָא. מִתְגַּלְגֵּל בְּרַגְלֵי אָדָם וּבְהֶמָּה וְאֵינָהּ נִמְצֵאת בְּמָקוֹם שֶׁנָּפְלָה תְּחִילָּה: דְּיַקְרֵי. כְּבִידוּת: הָא שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת חַיָּב לְהַכְרִיז. וְאַע"ג דִּבְדִבְרֵא תָּנֵי לָהּ בְּמַתְנִיתִין אַיְידֵי דְּנָקֵט לְאוֹתְבִיהּ מֵרֵישָׁא בְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים דְּאוֹתָיב מִינָּהּ לְרָבָא נָקֵט נָמֵי לְאוֹתוּבֵי לְרַבָּה מִדּוֹקֵי' דְּרֵישָׁא: אֵין מַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין. הַמּוֹצֵא אוֹכְלִין בְּדֶרֶךְ אֵין רָשַׁאי לַעֲבוֹר עֲלֵיהֶם וּלְהַנִּיחָם שָׁם הִלְכָּךְ לֹא נִדְרְסוּ שְׁמֵי שְׁמָעְנָא רִאשׁוֹן הַגִּיהָךְ: אֵין מַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין. לְאוֹ לְשׁוֹן דְּרִיסָה הוּא אֶלָּא כְּמוֹ אֵין מַעֲבִירִין עַל הַמִּצְוֹת (יומא דף לג.): חַיְישִׁי לְכַשָּׁפִים. סְבוּרִים שֶׁמַּהֲמַת כְּשָׁפִים הוּנְחוּ לְשָׁם כְּדֵי לְהַכְשִׁיל הַדּוֹרְסִים עֲלֵיהֶן וּנְמֵי דְּאֵין מַגְבִּיהִין אוֹתָם מִיהוּ לֹא דְּרִסֵי עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם כְּשָׁפִים: לֵימָא כִּתְנָאֵי. פְּלוּגְתָּא דְּרַבָּה וְרָבָא: הָבָא מֵאֵילָיו. הָתָם מֵאֵילָיו. לְבָא מֵאֵילָיו בְּגוֹן חֲרֵס פְּעָמִים שֶׁנּוֹפֵל בְּעִיגּוּל: חַיִּי סִימָן. דְּאָמְרִינַן לְשׁוֹן סִימָן נִתְּנוּ שָׁם וְלֹא נָפַל מֵאֵילָיו אוֹ סִימָן הוּא וְאַפֵּילּוּ הָכִי פְּלִיגִי רַבָּנַן וְאָמְרֵי הָרֵי אִלּוּ מְשׁוּם דְּסָכְסְרֵי מַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין וְהָוֵה לֵיהּ הָעֲשׂוּי לִידָּרֵס: וְרֵ"י סָבַר חַיִּי סִימָן. וְאֵ"פ שֶׁזֶּה עָשׂוּי לִידָּרֵס נְמֵי חַיִּי סִימָן: וּמַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין. וְאַפֵּילּוּ הָכִי כִּבְרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת חַיָּב לְהַכְרִיז דְּסִימָן הָעֲשׂוּי לִידָּרֵס חַיִּי סִימָן וְעִיגּוּל הֵיינוּ טַעֲמָא דְּסִימָן הָבָא מֵאֵילָיו לְאו סִימָן הוּא וְרַ' יְהוּדָה סָבַר חַיִּי סִימָן: וְרַבָּה אָמַר לָךְ בּוֹ. וְהָכָא הֵיינוּ טַעֲמָא דְּרֵ"י מִשּׁוּם דְּאֵין מַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין וְת"ק חַיִּי נָמֵי אֵית לֵיהּ אֵין מַעֲבִירִין וּמִשּׁוּם הָכִי כִּבְרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת חַיָּב לְהַכְרִיז וְטַעֲמַיְיהוּ בְּעִיגּוּל מִשּׁוּם דְּסִימָן הָבָא מֵאֵילָיו הוּא וְרֵ"י סָבַר חַיִּי סִימָן: אֵיכָא דְּאָמְרֵי סָבְרִיהּ בּוֹ. וְכִי אֹתָמַר לֵימָא כְּתַנָּאֵי אֵאֵין מַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין אֹתָמַר: הִלְכָתָא כְּרִיכוֹת בְּרֹהּ"ר בּוֹ. כְּדְמוֹקֵי לָהּ בְּשֵׁאֵין בּוֹ סִימָן: בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד אִי דֶּרֶךְ נְפִילָה הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ. דְּלֵיכָא לְמֵימַר מָקוֹם חַיִּי סִימָן הָכָא לֹא יָדַע הֵיכָא נָפַל מִינַּיהּ: אִי דֶּרֶךְ הִינּוּחַ נוֹטֵל וּמַכְרִיז. מָקוֹם וְלֹא יַנִּיחֵם שָׁם שֶׁמָּא יִמְצָאֵם עַכּוּ"ם וְיִטֹּל וְשָׁמָּא שְׁכִחוּם הַבְּעָלִים: אֲבָל בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן בּוֹ'. רָבָא לְטַעֲמֵיהּ דְּאָמַר סִימָן הָעֲשׂוּי לִידָּרֵס חַיִּי סִימָן.

בְּמַנְיָנָא

וְרֵ"י סָבַר חַיִּי סִימָן וְרַבָּה אָמַר לָךְ דְּכ"ע סִימָן הָעֲשׂוּי לִידָּרֵס לֵית חַיִּי סִימָן וְאֵין מַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין וְהָכָא בְּסִימָן הָבָא מֵאֵילָיו ת"ק סָבַר לֵית חַיִּי סִימָן וְרֵ"י סָבַר חַיִּי סִימָן אֵיכָא דְּאָמְרֵי סָבְרוּהָ דְּכ"ע סִימָן הָעֲשׂוּי לִידָּרֵס לֵית חַיִּי סִימָן מַאי לָאו בְּמַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין קָא מִיפַּלְגֵי מַר סָבַר לֵית חַיִּי סִימָן וְסִימָן הָעֲשׂוּי לִידָּרֵס לֵית חַיִּי סִימָן וּמַר סָבַר חַיִּי סִימָן אֲפִילּוּ הָכִי אֵין מַעֲבִירִין אָמַר רַב זְבִיד מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא אִי ס"ד סָבַר ת"ק סִימָן הָעֲשׂוּי לִידָּרֵס לֵית חַיִּי סִימָן וּמַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין כִּבְרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת בִּרה"ר אַמַּאי מַכְרִיז אֶלָּא אָמַר רַב זְבִיד מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא דְּכוּלֵּי עָלְמָא סָבְרִי סִימָן הָעֲשׂוּי לִידָּרֵס חַיִּי סִימָן וּמַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין וְהָכָא בְּסִימָן הָבָא מֵאֵילָיו קָא מִיפַּלְגִי דְּתַנָּא קַמָּא סָבַר סִימָן הָבָא מֵאֵילָיו לֵית חַיִּי סִימָן וְאֵין מַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין וְרַבָּה אָמַר לָךְ בּוֹ' סָבַר חַיִּי סִימָן וְרֵ"י סָבַר חַיִּי סִימָן וְהָכָא בְּסִימָן הָבָא מֵאֵילָיו קָא מִיפַּלְגִי תַּנָּא קַמָּא סָבַר סִימָן הָבָא מֵאֵילָיו לֵית חַיִּי סִימָן וְרֵ"י סָבַר חַיִּי סִימָן אָמַר רַב זְבִיד מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא בְּלָלָא דַּאֲבִידְתָּא כִּיוָן דְּאָמַר וַוי לֵהּ לְחַסְרוֹן כִּיס מְיָאֵשׁ לֵיהּ מִינָּהּ וְאָמַר רַב זְבִיד מִשְּׁמֵיהּ דְּרָבָא הִלְכְתָא בְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ אִי מִדֶּרֶךְ נְפִילָה הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ אִי דֶּרֶךְ הִנָּחָה נוֹטֵל וּמַכְרִיז וְזֶה וְזֶה בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ סִימָן אֲבָל בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן לֹא שָׁנָא בִּרה"ר וְלֹא שָׁנָא בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד בֵּין דֶּרֶךְ נְפִילָה וּבֵין דֶּרֶךְ הִנָּחָה חַיָּב לְהַכְרִיז:

וּמַחֲרוּזוֹת

תוספות

אֵין מַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין. פֵּי' אֵינוֹ רָשַׁאי לַעֲבוֹר כְּדִפֵּרֵשׁ רש"י אֶלָּא צָרִיךְ לְהַגְבִּיהָן אֲבָל אֵין לִפָּרֵשׁ דְּאֵין מַעֲבִירִין הַיְינוּ אֵין דּוֹרְסִין עֲלֵיהֶם כְּדַאֲמַר בְּפֶרֶק הַדָּר (עירובין דף סד:) דְּא"ל ר"ג לְרַבִּי אֶלְעָזָר טוֹל גְּלוֹסְקָא מִשּׁוּם דְּאֵין מַעֲבִירִין חֲרֵי מִשְּׁמַע שֶׁצָּרִיךְ לְהַגְבִּיהָם וְעוֹד דְּקָאָמַר הָתָם אֲבָל בְּדוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים שֶׁפְּרוּצוֹת בַּכַּשָּׁפִים מַעֲבִירִין וְאֵי אֵין מַעֲבִירִין הַיְינוּ אֵין דּוֹרְסִין אֵ"כ הַאי דְּקָאָמַר נְמֵי שֶׁפְּרוּצוֹת בְּכַשָּׁפִים הַיְינוּ דּוֹרְסִים וְהָכָא מִשְּׁמֵיהּ דִּבְאַתְרָא דְּחִישִׁי לְכַשָּׁפִים אֵין דּוֹרְסִין אֶלָּא וְדַאי צָרִיךְ לוֹמַר בְּדִפֵּרִישִׁית: וְהָא אֵיכָא נְכָרִים דְּלֹא אִיכְפַּת לְהוּ. פִּירוּשׁ שֶׁיִּדְרְסוּ הַנְּכָרִים קוֹדֶם שֶׁיָּבוֹא שָׁם שׁוּם יִשְׂרָאֵל וְיִגְבֶּה"ן וְא"ת וְלִפְרוֹק וְהָלֹא נְכָרִים שִׁקְּלֵי לֵיהּ וְי"ל דְּדִרְיסָתָה שְׁכִיחָא אִי לֹאו מִשּׁוּם כַּשָּׁפִים לְפִי שֶׁדּוֹרְסִין דֶּרֶךְ הִילּוּכָן אֲבָל נְטִילָה לֹא שְׁכִיחָא שֶׁיִּרְאִים שֶׁבַּעַל הַכֹּבֶד רוֹאֶה שֶׁכְּבוּרִים שֶׁלָּדַעַת הִנִּיחוּ שָׁם אֲבָל קְשֶׁה דְּהֵיכִי פָּרֵיךְ שַׁנִּיחוּשׁ שֶׁיִּדְרְסֶהָ נְכָרִים קוֹדֶם שֶׁיָּבוֹא שָׁם שׁוּם יִשְׂרָאֵל וְיִפָּטֵר מֵהַכְרָזָה אִדְּרַבָּה נִיחוּשׁ לְרוּב יִשְׂרָאֵל שֶׁרוֹאִין הַכֹּבֶד וְיִגְבֶּה"ן וְנִיחוּשׁ לְחוּמְרָא לְחַיְּבוֹ הַכְרָזָה וְדָא בְּצִיבּוּרֵי מְעוֹת מִכְּרֵי אע"פ שֶׁאֵם יִרְאוּ אוֹתָם הַנְּכָרִים קוֹדֶם וְדַאי שֶׁקְּלֵי לְהוּ וְעוֹד דְּבָעֵי לְמֵימַר דְּאַפִּילּוּ בְּרוּב נְכָרִים פְּלִיגִי רַבָּנַן מִמַּחֲזֵיבֵי לְהַכְרִיז וְאע"ג דְּאֵיכָא לְמֵימַר שֶׁקְּלֵי לְהוּ וּמִסְתָּמָא נַתְּיאֵשׁ וְעוֹד דְּהָוֵה לֵיהּ לְמֵימַר דְּמִנְּכָרִים נִפּוֹל וְנִיזִיל בָּתַר רוּבָּא אַפִּילּוּ לִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר בְּמָמוֹן אֵין הוֹלְכִין אַחַר הָרוֹב הֵיכָא דְּלֵיכָא חֲזָקָה מוֹדָה כְּדְמוּכָח בְּפֶרֶק לֹא יַחְפֹּר (ב"ב דף בג: ושם ד"ה חוץ) גַּבֵּי נִיפּוֹל לְתַשְׁלִיס מְמוֹן לְבַעֲלִים אֲבָל כָּל הֵיכָא דְּאִפְשָׁר לְתַקֵּן לְתַשְׁלִיס מְמוֹן לְבַעֲלִים ע"ש דְּהֵיכָא מְתַקְּנִינַן וא"כ מֵאי פָּרֵיךְ הָכָא:

וְהָא אֵיכָא בְּהֶמָּה וּכְלָבִים. וְא"ת לָרְבָּה נְמֵי יִקָּשֶׁה וְהָא אֵיכָא בְּהֶמָּה וּכְלָבִים דְּאִכְלֵי לְהוּ בְּדַאֲמַר לְעֵיל דְּאִיכָּא שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים דְּאִכְלֵי וְי"ל דְּהָכָא מְיִירֵי בִּכְבָרוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁיֹּאכְלוּם:

סִימָן הָבָא מֵאֵילָיו חַיִּי סִימָן. פֵּרֵשׁ"י דְּלֹשׁוֹן סִימָן נִתְּנוּ שָׁם וְלֹא נָפַל מֵאֵילָיו וְקָשֶׁה דְּאִי אָמְרַתְּ יָדַע לְתַת מְעוֹת בִּכְבָר לְסִימָן אֲפִילּוּ י"ל דְּאִימְּנוּ יָדַע שֶׁנָּפְלוּ לוֹ שָׁם וּמ"ד לֹא חַיִּי סִימָן כֵּיוָן דְּרִגִילוֹת לָבֹא מֵאֵילָיו מִסְתָּמָא לֹא יָדַע בֵּינָן שֶׁאֵין נִיכָּר בְּחוּץ אֲבָל סִימָנֵי בְּהֶמָּה שֶׁהֵן מֵאֵילָיו חַיִּי סִימָן כֵּיוָן שֶׁנִּיכָּר וְכֵן דָּבָר שֶׁאֵין נִיכָּר בְּחוּץ אִם אֵין רְגִילוֹת לָבֹא מֵאֵילָיו חַיִּי סִימָן:

מִדְּרֵי

מַחְרוֹזוֹת של דגים הֲרֵי אלו שלו. וה"ה מחרוזות של בשר כדאמר בתוספתא (פ"ב) וא"ת וְהָא אָמַר בפ' גיד הַנָּשֶׁה (חולין דף צה: ושם ד"ה בחרוזים) אֵל תְּהִא שׁוֹטֶה בָּשָׂר בַּחֲרוּזִים הֲוֵי ר"ל גַּבֵּי בָּשָׂר שֶׁנִּתְעַלֵּם מִן הָעַיִן הַקִּילָה בְּתַפֵּי דְּאִין הַלְבָּה כְּרַב מִדְּפָרֵיךְ (שם) וְרַב הֵיכִי אָכֵל בִּשְׂרָא מְשַׁמַּע דְּאָכֵל שְׁפִיר אִכְּלִינַן:

מִדְּמִשְׁקָל הֲוֵי סימן מִדָּה וּמִמְּנָן נַמִי הֲוֵי סימן. מִשְׁמַע דְּמִדָּה עֲדִיפָא וְאִ"ת וְהָא אָמְרִי' (לקמן דף כח.) יִתֵּן לְאוֹמֵר מִשְׁקָלוֹתָיו וְלֹא לְאוֹמֵר מִדָּה אַרְבּוּ וְרָחְבּוּ מִשְׁמַע דְּמִשְׁקָל הֲוֵי סימן וְתֵיפֵי וי"ל דה"מ בְּבָבָא דְּאֵין דֶּרֶךְ לְשָׁקוֹל הָתָם וְדַאי מִשְׁקָל עֲדִיף:

חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן וְשֶׁל גְּרוֹגָרוֹת הֲרֵי אלו שלו. אע"ג דתנן (לקמן דף כח:) מָצָא פֵּירוֹת בִּכְלֵי חֶרֶס לְהַכְרִיז משום סימן שֶׁל הַכְּלֵי הָכָא רְגִילוּת הוא דְּכָל הַחֲבִיּוֹת שְׁוִין וא"מ מִדַּת הַיַּיִן לְהֵוֵי סימן וי"ל שֶׁהַחֲבִיּוֹת מְלֵאוֹת וְכָל הַחֲבִיּוֹת שְׁוִין אֲבָל אם אֵין הַחֲבִית מְלֵאָה יֵדַע סימן לומר כַּמָּה יֵין יֵשׁ בּוֹ:

אַתְּלָתָא קַרְנָתָא. (וא"ת דְּרַב אָמַר בפ' אין מעמידין (ע"ז דף לט: ושם) חִבִּית שֶׁל יַיִן אָסוּר בְּחוֹתָם אֶחָד וְשַׁמּוֹאֵל נַמִי לא פְּלִיג עֲלֵיהּ אֶלָּא בְּחֶבֶל אֲבָל בְּשֶׁל יַיִן וּתְכֵלֶת מוּתָּר וְהָכָא הַמְפַקֵּד ר"ת דְּהָתָם מְיֵירֵי בְּיִשְׂרָאֵל חָשׁוּד וְכֵן מִשְׁמַע דְּמְיֵירֵי הָתָם לְעִיל בְּחָבֵר וְעַם הָאָרֶץ וְיִשְׂרָאֵל חָשׁוּד לא מִרְתַּת כְּמוֹ נָכְרִי:

בְּרְשׁוּם. שֶׁכָּל בַּעַל הַבַּיִת עוֹשֶׂה רְשִׁימָתוֹ מִשְׁנָה מִשֶּׁל חֲבֵירוֹ וְהֵוֵי סימן בְּרֵייתָא בְּלֹא רְשִׁימָה:

אֲבָיי אָמַר. אֲפִילּוּ רָשׁוּם לֹא הֲוֵי סימן אֶחָד שֶׁנִּפְתְּחוּ הָאוֹצָרוֹת שֶׁבְּעִיר הַבִּירָה אֶחָד מוֹכֵר לְחֲבֵרָה חֲנֻוָנִים וְכוֹתֵב רְשׁוּמִים בְּעִנְיַן אֶחָד וּפִרֵּשׁ"י אֵינוֹ נִרְאֶה:

בְּמֶסֶכְתָּ. וא"ת דְּתָנֵי וְהָאָמַר (קדושין דף ל.) וְשִׁנַּנְתָּם שְׁיֵהוּ דִּבְרֵי תוֹרָה מְחֻדָּדִין בְּפִיךָ שֶׁאִם יִשְׁאֲלוּךָ אָדָם אֵל תַּגְמֹגֵם וְתֹאמַר לוֹ אֶלָּא אָמוֹר לוֹ מָיַד וי"ל דְּהֵיינוּ דְּוַקָא בְּאָדָם הַבָּא לִשְׁאוֹל דִּין אוֹ הוֹרָאָה אוֹ לְהִתְלַמֵּד אֲבָל הָכָא שֶׁבָּא לְבַטְּלוֹ אִם יוֹדֵע מוֹתָר לְשָׁנוֹת וְלוֹמַר לא לְמַדְתִּי זֹת:

בְּפוּרְיָא. אֵין רְגִילוּת שֶׁיִּשְׁאֲלוּהוּ בְּפוּרְיָא רש"י אם שִׁמְּשׁוּ מִטָּתוֹ אֶלָּא אם בְּעל קֹרִי הָיָה וְלֹא בָּא לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְשׁוֹאֲלוּהוּ לְמָה לא בָּא יִשְׁנָה וְיֹאמַר שְׁחוּלְזָה הָיָה אוֹ שֶׁאֵר אוּנֹס אֵירַע לוֹ אִי נַמִי שֶׁאֲלוּהוּ שֶׁכְּבָרָ עָלָה מִטָּה זוֹ לא יֹאמַר לו כֵּן פֶּן יִרְאֶה בָּהּ קְרִי וְתִגְנֶה:

בְּאוּשְׁפִּיזָא. אם שְׁאֲלוּהוּ אם בְּקִבּוּלוֹ בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת יֹאמַר לא כִּדְפֵרֵשׁ רש"י דְּאָמְרִינַן בְּעֶרְכִין (דף טז.) מְגָרֵף רַעֲוָה בְּקוֹל גָּדוֹל (בְּבָבָר הַשָּׁבֵם בָּעֶרֶב קְלָלָה תִּחָשֵׁב לו וא"ת וְהָא אָמְרִינַן בִּבְרָכוֹת (דף נח.) אוֹרְחִי טוֹב אוֹמֵר כָּל מַה שֶׁטָּרַח בַּעַל הַבַּיִת לא טָרַח אֶלָּא בִּשְׁבִילִי וי"ל דְּהָתָם מְיֵירֵי בֵּין בְּנֵי אָדָם מְהוּגָנִים וְהָכָא בֵּין בְּנֵי אָדָם שֶׁאֵינָם מְהוּגָנִים וְהָא דְּלא חָשִׁיב הָכָא מוֹתָר לִשְׁנוֹת מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם דְּאִמְרִינַן פֶּרֶק הַבָּא עַל יְבִמְתּוֹ (יבמות דף סה:) מִשּׁוּם דַּהֲנֵי נַמִי מִשּׁוּם דַּרְכֵי שָׁלוֹם הֵן וּרְגִילִין יוֹתֵר מֵאֲחֵרִים לְהָבִי נָקֵט הָנֵי וּמִדְּהָ

וַמְחֲרוֹזוֹת שֶׁל דָּגִים: אַמַּאי הֲוֵי קֶשֶׁר סימן בְּקִטְרָא דְּצַיָּידָא דְּכוּלֵּי עָלְמָא הָכִי מִקַּמְּרִי וְלֵהֵוֵי מִמְּנָן סימן בְּמִמְּנָא דְּשִׁוְיָן בְּעוּ מִינֵּיהּ מַרְ דְּלָהוּ רַב שֵׁשֶׁת [מִמְּנָן] הֲוֵי סימן אוֹ לֹא הֲוֵי סימן אָמַר לָהוּ רַב שֵׁשֶׁת תְּנִיתוּהָ בְּמַתְנִיתִין: וַחֲתִיכוֹת שֶׁל בָּשָׂר וְכוּ': אַמַּאי לֵהֵוֵי מִשְׁקָלָא סימן בְּמִשְׁקָלָא דְּשִׁוְיָן וְתֶהֱוֵי חֲתִיכָה גּוּפָהּ סימן אוֹ דִּדְמָקָא אוֹ דְּאָמְטָא מִי לא תְּנֵיָא מָצָא חֲתִיכוֹת דָּגִים וְדָג נָשׁוּךְ חַיָּב לְהַכְרִיז חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן וְשֶׁל שֶׁמֶן וְשֶׁל תְּבוּאָה וְשֶׁל גְּרוֹגָרוֹת וְשֶׁל זֵיתִים הֲרֵי אלו שלו וְהָא תְּנַן כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן חַיָּב לְהַכְרִיז אִ"ר אַמַּי רַב מַתְנִיתִין בִּרְשׁוּם מִכְּלַל דִּבְרֵייתָא בְּפִתּוּחַ אִי בְּפִתּוּחַ אֲבָדָה מְדַעַת הִיא אֶמַּאי מַר חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן וְשֶׁל שֶׁמֶן וְשֶׁל תְּבוּאָה וְשֶׁל גְּרוֹגָרוֹת וְשֶׁל זֵיתִים הֲרֵי אלו שלו וְהָא תְּנַן כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן חַיָּב לְהַכְרִיז אִ"ר זֵירָא אָמַר רַב מַתְנִיתִין בִּרְשׁוּם מִכְּלַל דִּבְרֵייתָא בְּפִתּוּחַ אִי בְּפִתּוּחַ אֲבָדָה מְדַעַת הִיא אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָא בְּמִצְיָיף אֲבָל אֶפִילּוּ תִּימָא אִידֵי וְאִידֵי בִּרְשׁוּם וְלֹא קַשְׁיָא כָּאן קוֹדֶם שֶׁנִּפְתְּחוּ הָאוֹצָרוֹת כָּאן לְאַחַר שֶׁנִּפְתְּחוּ הָאוֹצָרוֹת כִּי הָא דְּרַב יַעֲקֹב בַּר אַבָּא אֲשֶׁכַּח חֲבִיתָא דְּחַמְרָא לְאַחַר שֶׁנִּפְתְּחוּ הָאוֹצָרוֹת אָתָא לְקַמֵּיהּ דַּאֲבַיֵּי א"ל זִיל שְׁקוֹל לְנִפְשָׁךְ בָּעָא מִינֵּיהּ רַב בֵּיבִי מַרְ נַחְמָן מָקוֹם הֲוֵי סימן אוֹ לֹא הֲוֵי סימן אָמַר לֵיהּ תְּנִיתוּהָ מָצָא חֲבִיּוֹת שֶׁל יַיִן וְשֶׁל שֶׁמֶן וְשֶׁל תְּבוּאָה וְשֶׁל גְּרוֹגָרוֹת וְשֶׁל זֵיתִים הֲרֵי אלו שלו וְאִי ס"ד דְּמָקוֹם הֲוֵי סימן לְכַרְוֵי מָקוֹם אָמַר רַב וְבִיד הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן בְּרַקְּתָא דְּנַהֲרָא אָמַר רַב מָרֵי מַאי טַעֲמָא דְּלָא מְהֵימְנִינַן לֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּאָתְרַמֵי לְיִדְדָךְ אִתְרַמֵי נַמִי לְחַבְרָךְ אוֹקֵי מָקוֹם לָא הֲוֵי סימן דְּאָמְרִינַן לֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּאָתְרַמֵי לְיִדְדָךְ הַאי מָקוֹם אִתְרַמֵי נַמִי לְחַבְרָךְ הַאי מָקוֹם הָהוּא גַּבְרָא דַּאֲשַׁכַּח כּוּפְרָא בֵּי מַעֲצַרְתָּא אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב א"ל זִיל שְׁקוֹל לְנִפְשָׁךְ חֲזִיֵיהּ דְּהָווּ קָא מְחַמֵּם א"ל זִיל פְּלוֹג לֵיהּ לְחֵיָיא בְּרֵי מִינֵּיהּ לֵימָא קָא סָבַר רַב מָקוֹם לֹא הֲוֵי סימן א"ר אַבָּא מִשּׁוּם יֵאוּשׁ בְּעָלִים נִגְעוּ בָּהּ דְּחָוְא דְּקָדְחֵי בֵּיהּ בְּמִגּוֹפְתָּא חֲרֵס וְשׁוֹרְקִין טִיט סְבִיב לְדֶבֶק הַמְּגוּפְתָּא שלא יֵצֵא רֵיחַ הַיַּיִן וּבִימֵי שַׁבָּט אוֹ נִיקּוֹ שְׁמוּרִין בַּעֲלֵי בָּתִּים חֲבִיּוֹת לְחָנְוָנִין בְּעֶשֶׂר אוֹ בְּט"ו יַחַד נוֹטְלִין מִגּוֹפוֹתֵיהֶם וְטוֹעֲמִין אֶת הַיַּיִן וְחוֹזְרִין וְסוֹתְמוֹ וְטָח בּוֹ טִיט סְבִיב הַמְּגוּפָה וְהוּא קָרוֹי רוֹשֵׁם וְנוֹשְׂאָן הַחֲנְוָנִי לְבֵיתוֹ וּמְתֻגְיָינִין בְּחֲבִית שְׁנוֹשְׂאִין אוֹתָהּ פְּתוּחָה לְמוֹכְרָהּ מִיָּד: **וּפְרֵכְנִן** מַבָּלֵל דִּבְרֵייתָא. דְּקָתָנֵי הָרֵי אלו שלו בְּפִתּוּחָה קָתָנֵי בְּתַחִילָּה פְּשִׁיטָא דְּהָא אֲבִידָה מִדַּעַת הִיא שֶׁהַנִּיחָהּ פְּתוּחָה וְכָל שֶׁקָּצִים וּרְמָשִׂים וּנְחָשִׁים שׁוֹתִים הַיְינָהוּ **בְּמִצְיָה**. שֶׁהַנִּיחַ מְגוּפָּה עָלֶיהָ וְלֹא שָׁרְקָהּ בְּטִיט שֶׁיֵּדַע לֵיכָא דְּאֵיכָּא מִדַּעַת עָלֶיהָ: **קוֹדֶם שֶׁנִּפְתְּחוּ הָאוֹצָרוֹת.** שֶׁעֲדַיִין לא הִגִּיעַ זְמַן מוֹכְרֵי הַחֲבִיּוֹת וְיָחִיד בְּעָלְמָא הוּא דְּעָבִיד הָכִי רוֹשֵׁם סימן: **בְּרַקְּתָא דְּנַהֲרָא.** וְהַיְינוּ בָּא לְעִיר בִּסְפִינָה וְהִלּוֹקְחִין מִפְּנֵי הַסְּפִינָה וּמַנִּיחִין עַל שִׁפַּת הַנָּהָר וּנוֹשְׂאִין אֶחַת אַחַת וּפְעָמִים שֶׁשּׁוֹבֵרֶת **אִיבָּא דְּאָמְרֵי כּוּ'.** נִפְקָא מִינָּה דְּאִפֵּי' הָכִי סימן: **בְּוּפְרֵיא.** זֶפֶת דָּבָר מוּשְׁבָּח מְסוּיָם לא הֲוֵי סימן: **מְחֻסָּם.** לְשׁוֹן לא תַּחְסֹם (דברים כה) מְגֻמְגָּם בְּדָבָר וְלִבּוֹ נוֹקְפוֹ: דְּקָדְחוּ בֵּיהּ **חִלְּפָ'.** אוֹרְיָא בִּלְעֵז גְּרוֹלוֹ"ן עֲלֵיהּ שֶׁ"מ מְיַמְּנִים רַבִּים הָיָה שָׁם וְכִבֵּר נוֹאֲשׁוּ הַבְּעָלִים: **שֶׁלֹּא שִׁבְּעָתָן.** עֲדַיִין לא הוּרְגוּ בְּרֵאשֵׁיהֶן וְתַשְׁמִישָׁן שֶׁיִּהְא מְכִירָן יָפָה וּלְשׁוֹן אַנְפַּרֵי"א נוֹטְרִיקוֹן אִין פֵּה רְאִיָה: **נִפְקָא מִינָּה כּוּ'.** וְכֵבוֹן דְּזֶה הַתּוֹבְעָן צוֹרְבָא מֵרַבָּנָן הוּא: **בְּמֶסֶכְתָּ.** יֵשׁ בְּיָדִךְ מַסֶּכֶת פְּלוֹנִי סְדוּרָה בְּגִירְסָה אוֹ לֵאו וְאע"ג שְׁסְדוּרָה הִיא לוֹ יֹאמַר לוֹ לֵאו וּמִדַּת עֲנִיעוּת הִיא: **בְּפוּרְיָא.** שֶׁמִּשְׁתֶּה מִשְׁתֶּה יֹאמַר לֵאו מִדַּת עֲנִיעוּת הוּא: בְּאוּשְׁפִּיזָא

קִים לֵיהּ בְּגַוֵּיהוּ וְלֹא מְהַדְּרִינַן לֵיהּ דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל בְּהָנֵי תְּלַת מִילֵּי עֲבִידִי רַבָּנָן דְּמִשַּׁנּוּ בְּמִלֵּיהוּ **בְּמֶסֶכְתָּ** וּבְפוּרְיָא וּבְאוּשְׁפִּיזָא

באושפיזא. שְׁאִלָּתוּ עַל אוּשְׁפִּיזוֹ אִם קִבְּלוֹ בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת וְאָמַר לְאוֹ מִדָּה טוֹבָה הִיא בְּדִי שֶׁלֹּא יְקַבְּצוּ בּוֹ בְּנֵי אָדָם שֶׁאֵינָן מְהוּגָנִין לְבַא תָּמִיד עָלָיו וְיִכְלֹּוּ אֶת מָמוֹנוֹ: **אֲנַנְיָא** לֵיהּ בְּבָא דְּכַפָּא. כְּלֵי שֶׁל אוּשְׁפִּיזוֹ הָיָה: **בְּדֵי מַתְּנֵיתִין** וְצִינּוֹרִיּוֹת. לְקַמְיֵהּ מְפָרֵשׁ בְּדֵי מַתְּנִיתִין שְׁתּוֹלִין בּוֹ מַתְּנִיתִין; וְצִינּוֹרִיּוֹת. מְזוֹלְגוֹת קְטַנּוֹת שְׁטוּחוֹת בּוֹ וְחָבִיּוֹת וּמַחֲרוֹזוֹת אַחַת: **חַיֵּיב לְהַכְרִיז.** דְּמִנְיָן הֵיזֵי סִימָן: **שׁוֹכִי.** עֲנָפִים שֶׁל אִילָן: **עֲלָה אֶחָד כְּבַר אֶחָד.** כְּמַסֶּכֶת סוּכָּה (דף מד:): **גַּבֵּי עֲרָבָה** שְׁנָשְׂרוּ מֻקְצַת עָלֶיהָ וְנִשְׁתַּיְּרוּ בָּהּ שְׁלֹשָׁה עָלִין לְחַיֵּב וְאֵיבָא דְּאָמְרִי אֲפִילּוּ עָלָה אֶחָד כְּבַר אֶחָד כְּשֶׁיֵּרָה: **בְּרֵילֵ"ם.** צְבוּעַ וְרֵ"ש פּוּטְיא"ש וְדֶרֶךְ לְהָרוֹג אֲוִזִּים וְתַרְנְגוֹלִים: **וְכָל מָקוֹם שֶׁהֲרֵבִּים כּוֹ.** וְאֲפִילּוּ דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן: **פְּלִינֵי רַבָּנַן עֲלֵיהּ.** בְּתוֹסְיָיתְהוּ: **הַמּוֹצֵא טָעוּת.** קָא ס"ד צְבוּרֵי מָעוֹת דְּקָתָנֵי מַתְנֵי' חַיֵּיב לְהַכְרִיז וְהָכָא הוֹאִיל וְרֹבָּם מְצוּיִין שָׁם הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ שֶׁנִּתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים: **דְּאָזִיל בְּתַר רוּבָּא.** כְּלוֹמַר שֶׁהוֹלֵךְ בְּדִין מְצִיאָה אַחַר טַעַם רַבִּים מְצוּיִים שָׁם: **בְּרוּב יִשְׂרָאֵל.** דִּסְתָם בְּתֵי כְּנִסְיוֹת יִשְׂרָאֵל בָּהֶן: **בְּמִפּוּזְרִין.** דְּרַבָּנַן הִיא דִּמְדוֹ בְּמִפּוּזְרִין דִּתְנַן מָעוֹת מִפּוּזָּרִין הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ: **בְּנֵסִיּוֹת.** אַסִּפּוֹת מָקוֹם שֶׁמִּתְכַּנְּסִים שָׁם לְהִתְפַּלֵּל וּלְהוֹדוֹת: **דְּיֵתְבֵי בְּהוּ כְּנַעֲנִים.** שֶׁהֵן חוֹרֵץ לְעִיר וּמוֹשִׁיבִין בָּהּ כְּנַעֲנִים לְשַׁמּוֹר: **מְצָא בָּהּ אֲבֵידָה.** מִשְׁנָה הִיא בְּסֵדֶר טָהֳרוֹת בְּעִיר שֶׁיִּשְׂרָאֵל וְכוּתִים כְּנַעֲנִים דָּרִים בָּהּ בְּמַסֶּכֶת מַכְשִׁירִין: **וְתִפְשׁוֹט מִיהָא.** מִקְצַת מִשְׁאֲלוֹתֵיהּ דְּמוֹדֶה רַבָּנַן בְּרוּב כְּנַעֲנִים וּפְלִינֵי בְּרוּב יִשְׂרָאֵל: **בְּמָטְמוֹן.** דִּכְיוָן דְּטָמְנוּ לֹאו אֲבִידָה הִיא הִלְכָךְ בְּרוּב יִשְׂרָאֵל יְחֵרֵז: **שֶׁאֵינָהּ עֲשׂוּיָה לִפְנוֹת.** רְגִילִים הֵיוּ בְּעֲלִים לְהַנִּיחָהּ יָמִים רַבִּים וְלֹא לִפְנוֹתָהּ מִיָּד: **וְנִמְלַךְ עָלֶיהָ לִפְנוֹתָהּ.** מִיָּד וְעַל בָּרְחוֹ אוֹ יִשְׁלַנּוּ אוֹ יֵהָא הַפְקֵר לְהֵבִי נָקְטִ שְׁאֵינָהּ עֲשׂוּיָה לִפְנוֹת דְּאִי עֲשׂוּיָה לִפְנוֹת אֲבִידָה מִדַּעַת הִיא שֶׁהָיָה לוֹ לְחוּשׁ שֶׁמָּא יִפְנֶה:

ואיבעיא

ומודה ר"ש בִּכְלִים שֶׁשִּׁבְתָּן הַעֵין כו'. מִדְּקָאָמַר וּמוֹדֶה מִשְּׁמַע דְּלִרְבָּנַן אֲפִילּוּ לֹא שִׁבְתָּן הַעֵין חַיֵּיב לְהַכְרִיז וְכֵן מְצִינוּ בְּרִבְּתָה בַּר בַּר חָנָה דְּאָמַר בפ"ק (לעיל דף יט.) אִי טְבִיעוּת עֵינָא אִית לֵי בְּגִוּיהּ וְגוּן לֹא שִׁבְתָּן הַעֵין דְּלָא מְשַׁהֵא אִינִישׁ גִּינְיָא בְּיָדֵיהּ וְקָשֶׁה דְּלָא מְצִינוּ דְּאָמְרִי רַבָּנַן זֶה בְּפֵירוּשׁ וְ"ל דְּמִדְּנָקֵט בְּמַתְנִי' בְּרִיכוּת וְצִינּוֹרִי דְּבִילְתָּא וּמַחֲרוֹזוֹת וְכִבְרוֹת הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ וְאִלּוּ דְּבָרִים אֵין דַּרְכָּן לִהְיוֹת בָּהֶן טְבִיעוּת הָעַיִן מִשְּׁמַע דְּדִבָּרִים שֶׁדַּרְכָּן לִהְיוֹת בָּהֶן טְבִיעוּת עַיִן בְּכָל עִנְיָן חַיֵּיב לְהַכְרִיז אֲפִילּוּ אִם שִׁבְתָּן הַעֵין אִי מִצָּא בְּמָקוֹם דְּשִׁכִיחַ רַבִּים:

אבל שְׁנַיִם חַיֵּיב לְהַכְרִיז. דְּמִנְיָן הֵיזֵי סִימָן וּמִתְּנִיתִין דְּקָתָנֵי מְחֲרוֹזוֹת וְכִבְרוֹת הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ אִי מִיירֵי דְּדָרֵי נְפִילָה אֲתֵי שְׁפִיר דְּאִז לֹא הָיָה מְנַיַּן סִימָן שֶׁאִינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁנָּפְלוּ בְּבֵית אַחַת אוֹ ב' מִיירֵי דֶּרֶךְ הֲיָינוּתָא וְלֵיכָא אֶלָּא מְחֲרוֹזָה אַחַת וְכֵן עִיגּוּל וְכִבְרָה וְקָא מַקְאֲמַר מֵחֲרוֹזוֹת הֵיזֵי וּמֵחֲרוֹזוֹת דְּעִגּוּלָא וְלִקְמָן (דף כה.) גַּבֵּי בְּצוּרֵי פִּירוֹת וְגַבֵּי בְּצוּרֵי מָעוֹת דְּפָרֵיךְ ש"מ מְנַיַּן הֵיזֵי סִימָן וְלֹא מִשְּׁנֵי בְּצוּרֵי דְּעִגּוּלָא דְּמִינָא דְּרֵישָׁא מֵחֲרוֹזוֹת וְעִיגּוּל וְכִבְרוֹת וּבְרִיכוֹת הֵיזֵי מִשּׁוּם דְּלֹא הָוֵה לֵיהּ לְמֵימַר אֶלָּא מְעוֹת וּפֵירוֹת וּבְצוּרוֹת וּפֵירוֹת בְּצוּרוֹת כְּדִקְתָנֵי מָעוֹת מִפּוּזָּרוֹת וּפֵירוֹת מִפּוּזָּרוֹת: **כי** קָאָמַר ר"ש בְּרוּב כְּנַעֲנִים, וא"ת אַ"כ מַה צָּרִיךְ טַעַם מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִים מִתְאַשְּׁשִׁים ת"ל דְּיֵשׁ לִתְלוֹת דִּמְכַנְּעָנִים נָפַל דְּהֲוֵו רוּבָּא וְ"ל דְּאִיצְטְרִיךְ דַּאֲפִילּוּ יוֹדֵעַ וְדַאי שֶׁמִּיִּשְׂרָאֵל נָפַל קָאָמַר הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ דְּהַמּוֹפְסִיד מִתְּיָאֵשׁ וְאוֹמֵר דִּכְנַעֲנִים שְׁקָלִי לֵיהּ וַאֲפִילּוּ אִם יִשְׂרָאֵל יִמְצָאֵם לֹא יַכִּירֵנּוּ דִּתְחוֹלֶת דָּמִן הַכְּנַעֲנִים נָפַל דְּהֵן רוּבָּא: **אֲפִילּוּ** בְּרוּב יִשְׂרָאֵל נַמִּי. הֲיֵי שְׁלּוּ וּמְעָטָא מִשּׁוּם דְּאֵיבָא אִינִישׁ דְּלָא מַעְלֵי וְשַׁקְלֵי לֵהּ:

אם תִּמְצֵי לוֹמַר פְּלִינֵי פְּלִינֵי בְּרוּב כְּנַעֲנִים אוֹ לֹא. לְהֵךְ גִּירְסָא מְסַפְּקָא אִי פְּלִינֵי אֲפִילּוּ בְּרוּב יִשְׂרָאֵל וְאִית סְפָרִים דְּלָא גָּרְסִי אֶלָּא גָּרְסִי אֶת"ל אֲפִילּוּ בְּרוּב יִשְׂרָאֵל פְּלִינֵי רַבָּנַן עֲלֵיהּ בְּרוּב כְּנַעֲנִים אוֹ לֹא וּלְהֵךְ גִּירְסָא פְּשִׁיטָא לֵיהּ דְּרַבָּנַן פְּלִינֵי עֲלֵיהּ בְּרוּב יִשְׂרָאֵל וְחַיֵּיב לְהַכְרִיז וְלֹא חַיְישִׁינַן לְאֵינְשֵׁי בְּרוּב יִשְׂרָאֵל דְּהָא תְּנַן אִלּוּ שֶׁחַיָּיבִין לְהַכְרִיז מָצָא פֵּירוֹת בִּכְלֵי וְכֵן בּוֹלְהִ"ד אֵיתָא בְּהוּ סִימָן וּמִשְּׁמַע דְּאֲפִילּוּ בְּרוּב"ר דְּבָרִים מְצוּיִים שָׁם חַיֵּיב לְהַכְרִיז וְלֹא מִדְּבַר רוּבָּא ר"ש בֶּן אֶלְעָזָר בְּתַר רוּבָּא אֲפִילּוּ בְּרוּב יִשְׂרָאֵל נַמִּי אֲפִילּוּ אֵין הָרַבִּים מְצוּיִין שָׁם אֶלָּא לְעוֹלָם בְּצוּרוּיְרִין וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת שֶׁל כְּנַעֲנִים בְּתֵי מִדְרָשׁוֹת מַאי אִיכָּא לְמֵימַר בְּתֵי מִדְרָשׁוֹת דִּידָן דַּיְתִבֵי בְּהוּ כְּנַעֲנִים הַשְׁתָּא דְּאִתְיָת לְהָכִי בְּתֵי כְּנֵסִיּוֹת נַמִּי דִּידָן דַּיְתִבֵי בְּהוּ כְּנַעֲנִים ת"ש מָצָא בָּהּ אֲבֵידָה אִם רוֹב יִשְׂרָאֵל חַיָּיב לְהַכְרִיז אִם רוֹב כְּנַעֲנִים אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז מַאן שָׁמְעַתְּ לֵיהּ דְּאָמַר אוֹזִילְנָן בָּתַר רוּבָּא רשב"א שְׁמַע מִינָּהּ כִּי קָאָמַר רשב"א בְּרוּב כְּנַעֲנִים אֲבָל בְּרוּב יִשְׂרָאֵל לֹא הָא מַנִּי רַבָּנַן הִיא תִּפְשׁוֹט מִינָּהּ דְּמוֹדֶה לֵיהּ רַבָּנַן לְרשב"א בְּרוּב כְּנַעֲנִים אֶלָּא לְעוֹלָם רשב"א הִיא וַאֲפִילּוּ בְּרוּב יִשְׂרָאֵל נַמִּי וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִי בְּטָמוֹן אִי בְּעֵדִיתַיְהוּ בַּיִת וְהָתָנֵן מָצָא כֵּלִי בָּאַשְׁפָּה מְכוּסֶּה לֹא יִגַּע בּוֹ מְגוּלֶּה נוֹגֵעַ וּמַכְרִיז כְּדַאָמַר רַב פָּפָּא בְּאַשְׁפָּה שֶׁאֵינָהּ עֲשׂוּיָה לִפְנוֹת לִפְנוֹת וְנִמְלַךְ עָלֶיהָ לִפְנוֹתָהּ הָכָא נַמִּי בְּאַשְׁפָּה שֶׁאֵינָהּ עֲשׂוּיָה לִפְנוֹת וְנִמְלַךְ עָלֶיהָ לִפְנוֹתָהּ

ואיבעיא

ואם תִּמְצֵי לוֹמַר פְּלִינֵי בְּרוּב יִשְׂרָאֵל וַדַּאי פְּלִינֵי בְּרוּב כְּנַעֲנִים פְּלִינֵי אוֹ לֹא פְּלִינֵי וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר פְּלִינֵי אֲפִילּוּ בְּרוּב כְּנַעֲנִים הָכָא כְּמוֹתוֹ אוֹ אֵין הָכָא כְּמוֹתוֹ אִם תִּמְצֵי לוֹמַר כְּמוֹתוֹ דְּיָקָא בְּרוּב כְּנַעֲנִים אוֹ אֲפִילּוּ בְּרוּב יִשְׂרָאֵל ת"ש הַמּוֹצֵא מָעוֹת בִּבְתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהָרַבִּים מְצוּיִין שָׁם הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִים מִתְיָאֲשִׁין מֵהֶן אִיבָּעְיָא לְהוּ כִּי קָאָמַר ר"ש בֶּן אֶלְעָזָר בְּרוּב כְּנַעֲנִים אֲבָל בְּרוּב יִשְׂרָאֵל לֹא אוֹ דִלְמָא אֲפִילּוּ בְּרוּב יִשְׂרָאֵל נַמִּי אָמַר אִם תִּמְצֵי לוֹמַר אֲפִילּוּ בְּרוּב יִשְׂרָאֵל נַמִּי אָמַר פְּלִינֵי רַבָּנַן עֲלֵיהּ אוֹ לֹא פְּלִינֵי

אַתְיָא א"כ בְּרוּב כְּנַעֲנִים הֲרֵי אִלּוּ שֶׁלּוֹ: **בְּטָמוֹן.** וְלֹא בְּעֵי לְאוּקְמֵהּ שֶׁאֵין רַבִּים מְצוּיִין שָׁם מִדְּמַפְלֵיג בֵּין רוּב הָעִיר כְּנַעֲנִים לְרוּב הָעִיר יִשְׂרָאֵל מִשְּׁמַע שֶׁמָּצָא בְּמָקוֹם שָׁרוּב בְּנֵי הָעִיר מְצוּיִים שָׁם דְּאִי מָצָא בְּמָקוֹם שֶׁאֵין רַבִּים מְצוּיִין לֵיכָא אֶלָּא אִם רוּב כְּנַעֲנִים אוֹ יִשְׂרָאֵל שׁכיחי בְּמָקוֹם שֶׁמָּצָא וְא"ת וּבְטָמוֹן לָמָּה יִגַּע בּוֹ אִי מִשּׁוּם לְקֻחָּה שֶׁמָּא יִתְבַּע וְיֹאמַר לֹא שָׂמְתָּ אֶת לִבְּךָ לְכָךְ וְיִכַּרְתִּי ר"ל דְּשָׁמָא הַמַּפְקִיד יְהֵא בְּעֵנִי אוֹ שָׁמָא לֹא יִמְצָאֶנּוּ הַמַּפְקִיד וְיִשְׁלְטֵנָּה לְחוֹרֵג עִם הַבֵּן וְא"ת וְאַמַּאי יַכִּרְתִּי יִקְחֶנָּה לְעַצְמוֹ דִּכְשֶׁלֹּא יִמְצָאֶנּוּ בְּעָלֶיהָ יְחַיְּישׁ וְיֹאמַר שֶׁאָדָם שֶׁאֵינוֹ הָגוּן לְקַחְתָּהּ וְאע"ג דְּאֵיכָא רוּבָּא יִשְׂרָאֵל דְּהֵיזֵי בְּרוּב יִשְׂרָאֵל וְ"ל דְּדָרֵי יִאוּשׁ אֵינוֹ מִדַּעַת דְּכִשְׁעָה שֶׁלֹּקְחָהּ עֲדַיִן לֹא יָדַע הָאוֹבֵד שֶׁנִּלְקְחָה וּבְרוּב כְּנַעֲנִים זַכּוּ שֶׁלּוֹ דְּתִלְיִנַן דִּכְנַעֲנִים הִטְמִינְהָ דָּהֲוֵו רוּבָּא:

וְאִיבָּעִית אֵימָא לְעוֹלָם רַבָּנָן מִי קָתָנֵי הֵן שֶׁלּוֹ אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז קָתָנֵי וְנֵינַח וְנֵיתֵי יִשְׂרָאֵל וְיָהִיב בֵּיהּ סִימָנָא וְשָׁקִיל ת"ש דְּאָמַר רַב אַסִּי מָצָא חָבִית יַיִן בְּעִיר שֶׁרוּבָּהּ כְּנַעֲנִים מוּתֶּרֶת מִשּׁוּם מְצִיאָה וַאֲסוּרָה בַּהֲנָאָה בָּא יִשְׂרָאֵל וְנָתַן בָּהּ סִימָן מוּתֶּרֶת בִּשְׁתִיָּה לְמוֹצְאָהּ כְּמַאן כְּר"ש בֶּן אֶלְעָזָר שְׁמַע מִינַּהּ כִּי קָאָמַר ר"ש בֶּן אֶלְעָזָר בְּרוֹב כְּנַעֲנִים אֲבָל בְּרוֹב יִשְׂרָאֵל לֹא לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ ר"ש בֶּן אֶלְעָזָר אֲפִי' בְּרוֹב יִשְׂרָאֵל נַמִּי קָאָמַר וְרַב אַסִּי סָבַר לָהּ כַּוָותֵיהּ בְּחָדָא וּפָלֵיג עֲלֵיהּ בְּחָדָא וְכִי מֵאַחַר דַּאֲסִירָא בַּהֲנָאָה מוּתֶּרֶת מִשּׁוּם מְצִיאָה לְמַאי הִלְכְתָא אָמַר רַב אַשִׁי לְקַנְקַנָּהּ: הַהוּא גַּבְרָא דְּאַשְׁכַּח אַרְבְּעָה זוּזֵי דְּצַיְירֵי בִּסְדִינָא וְשָׁדוּ בִּנְהַר בִּירָן אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב יְהוּדָה א"ל זִיל אַכְרִיז וְהָא זוּטוֹ שֶׁל יָם הוּא שָׁאנֵי נְהַר בִּירָן כֵּיוָן דְּמִתְקִיל לֹא מְיָאֵשׁ וְהָא רוּבָּא כְּנַעֲנִים נִינְהוּ ש"מ אֵין הֲלָכָה כְּר"ש בֶּן אֶלְעָזָר אֲפִי' בְּרוֹב כְּנַעֲנִים שָׁאנֵי נְהַר בִּירָן דְּיִשְׂרָאֵל סָכְרוּ לֵיהּ וְיִשְׂרָאֵל כָּרוּ לֵיהּ כֵּיוָן דְּיִשְׂרָאֵל סָכְרוּ לֵיהּ אֵימוּר מִיִּשְׂרָאֵל נָפַל וְכֵיוָן דְּיִשְׂרָאֵל כָּרוּ לֵיהּ לֹא מְיָאֵשׁ רַב יְהוּדָה הֲוָה שָׁקִיל וְאָזִיל בַּתְרֵיהּ דְּמַר שְׁמוּאֵל בְּשׁוּקָא דְּבֵי דַּיְסָא א"ל מָצָא כַּאן אַרְנְקֵי מַהוּ אָמַר לֵיהּ הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ בָּא יִשְׂרָאֵל וְנָתַן בָּהּ סִימָן מַהוּ א"ל חַיָּיב לְהַחֲזִיר תַּרְתֵּי אָמַר לֵיהּ לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין כִּי הָא דַּאֲבוּהּ דִּשְׁמוּאֵל אַשְׁכַּח הַנָךְ חֲמָרֵי בְּמַדְבְּרָא וְאַהַדְרִינְהוּ לְמָרַיְיהוּ לְבָתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי שַׁתָּא לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין רָבָא הֲוָה שָׁקִיל וְאָזִיל בַּתְרֵיהּ דְּר"נ בְּשׁוּקָא דְגַלְדָּאֵי וְאָמְרֵי לָהּ בְּשׁוּקָא דְּרַבָּנָן א"ל מָצָא כַּאן אַרְנְקֵי מַהוּ א"ל הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ בָּא יִשְׂרָאֵל וְנָתַן בָּהּ סִימָן מַהוּ אָמַר לֵיהּ הֲרֵי אֵלּוּ שֶׁלּוֹ וַהֲלֹא עוֹמֵד וְצוֹוֵחַ נַעֲשָׂה כְּצוֹוֵחַ עַל בֵּיתוֹ שֶׁנָּפַל וְעַל סְפִינָתוֹ שֶׁטָּבְעָה בַּיָּם הַהוּא דַּיּוֹ דְּשָׁקִיל בִּשְׂרָא בְּשׁוּקָא וְשַׁדְיֵהּ בִּצְנַיְיתָא דְּבֵי בַּר מֶרְיוֹן אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּאַבַּיֵי א"ל זִיל שְׁקוֹל לְנַפְשָׁךְ וְהָא רוּבָּא דְּיִשְׂרָאֵל נִינְהוּ שְׁמַעַת מִינַּהּ הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֲפִי' בְּרוֹב יִשְׂרָאֵל שָׁאנֵי דַּיּוֹ דִּכְזוּטוֹ שֶׁל יָם דָּמֵי וְהָא אָמַר רַב בָּשָׂר שֶׁנִּתְעַלֵּם מִן הָעַיִן אָסוּר בְּעוֹמֵד וְרוֹאֵהוּ: ר' חֲנִינָא מָצָא גְּדִי שָׁחוּט בֵּין טְבֶרְיָא לְצִיפּוֹרִי וְהִתִּירוּהוּ לוֹ אָמַר רַבִּי אַמִּי הִתִּירוּהוּ לוֹ מִשּׁוּם מְצִיאָה כְּר"ש בֶּן אֶלְעָזָר מִשּׁוּם שְׁחִיטָה כְּרַבִּי חֲנַנְיָא בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי דְּתַנְיָא הֲרֵי שֶׁאָבְדוּ לוֹ גְּדָיָיו וְתַרְנְגוֹלָיו וְהָלַךְ וּמְצָאָן שְׁחוּטִין ר' יְהוּדָה אוֹסֵר וְרַבִּי חֲנַנְיָא בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי מַתִּיר אָמַר רַבִּי נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה כְּשֶׁמְּצָאָן בָּאַשְׁפָּה וְדִבְרֵי רַבִּי חֲנַנְיָא בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי כְּשֶׁמְּצָאָן בַּבַּיִת מִדְּהִתִּירוּהוּ לוֹ מִשּׁוּם שְׁחִיטָה רוּבָּא יִשְׂרָאֵל נִינְהוּ שַׁמְעַת מִינַּהּ הֲלָכָה כְּר"ש בֶּן אֶלְעָזָר אֲפִי' בְּרוֹב יִשְׂרָאֵל אָמַר רָבָא רוֹב כְּנַעֲנִים וְרוֹב טַבָּחֵי יִשְׂרָאֵל רַבִּי אַמִּי אַשְׁכַּח פַּרְגִּיּוֹת שְׁחוּטוֹת בֵּין טְבֶרְיָא לְצִיפּוֹרִי אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּר' אַסִּי וְאָמְרֵי לָהּ לְקַמֵּיהּ דְּר' יוֹחָנָן וְאָמְרֵי לָהּ בֵּי מִדְרָשָׁא וְאָמְרוּ לֵיהּ זִיל שְׁקוֹל לְנַפְשָׁךְ רַבִּי יִצְחָק נַפְחָא אַשְׁכַּח קִיבּוּרָא דְּאַזְלֵי בֵּיהּ אִזְלוּיֵי אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּר' יוֹחָנָן וְאָמְרֵי לָהּ בְּבֵי מִדְרָשָׁא וְאָמְרוּ לֵיהּ זִיל שְׁקוֹל לְנַפְשָׁךְ: **מתני'** וְאֵלּוּ חַיָּיב לְהַכְרִיז מָצָא פֵּירוֹת בִּכְלִי אוֹ כְּלִי כְּמוֹת שֶׁהוּא מָעוֹת בְּכִיס אוֹ כִּיס כְּמוֹת שֶׁהוּא צִבּוּרֵי פֵּירוֹת צִבּוּרֵי מָעוֹת

רש"י

וְאִיבָּעִית אֵימָא לְעוֹלָם רַבָּנָן. וּבְשֶׁאֵינָהּ טָמוּן וְלֹא תִּפְשׁוֹט מִינָּהּ דְּמוֹדוּ לֵיהּ בְּרוֹב כְּנַעֲנִים: **מִי קָתָנֵי כו' אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז קָתָנֵי.** דְּכֵיוָן דְּרוּבָּא כְּנַעֲנִים דִּלְמָא דִּכְנַעֲנִים הוּא וְשֶׁלּוֹ נַמִּי לֹא הַוְיָא דְּלָא אַזְלֵי רַבָּנָן בָּתַר רוּבָּא בְּמָמוֹנָא: **מוּתֶּרֶת מִשּׁוּם מְצִיאָה.** דְּאֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז: **וַאֲסוּרָה בַּהֲנָאָה.** וּלְקַמֵּיהּ פָּרִיךְ א"כ מַה הֶיתֵּר יֵשׁ בִּמְצִיאָתָהּ: **בָּא יִשְׂרָאֵל וְנָתַן סִימָן.** יָצָאת מִסָּפֵק יֵין כְּנַעֲנִים וּמוּתֶּרֶת בִּשְׁתִיָּה לְמוֹצְאָהּ דְּכֵיוָן דְּרוּבָּא כְּנַעֲנִים נִתְיָיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים: **וְשָׁדוּ בִּנְהַר בִּירָן.** וּמוּשְׁלָכִין בִּנְהַר בִּירָן: **דְּמִתְקִיל.** יֵשׁ בּוֹ מִכְשׁוֹלִים אֲבָנִים וּסְתִימַת גָּדֵר שֶׁעוֹשִׂין לַדָּגִים וְלֹא מְיָאֵשׁ סָבַר לֹא יוּכַל הַנָּהָר לְהוֹלִיכָם חוּץ לַמִּכְשׁוֹלִים וּרְגִילִים הָיוּ לְסוֹכְרוֹ וּלְנַקּוֹתוֹ וְלִכְרוֹתוֹ שֶׁיִּשְׁטְפוּ מֵימָיו וְסוֹמֵךְ שֶׁיִּמְצָאֵם כְּשֶׁיִּסְכְּרוּ אוֹתוֹ וִינַקּוּם: **סָכְרוּ לֵיהּ.** שֶׁקּוֹרִין נשנ"ש בְּלַעַ"ז כְּמוֹ עוֹשֵׂי שֶׂכֶר אַגְמֵי נָפֶשׁ (ישעיה יט): **אֵימָא מִיִּשְׂרָאֵל נָפִיל.** לְפִיכָךְ חַיָּיב לְהַכְרִיז וְלֹא אָמְרִי' יָנִיחַ כִּדְאַמְרִינַן לְעֵיל בְּרוֹב כְּנַעֲנִים לְרַבָּנָן: **לֹא מְיָאֵשׁ.** שֶׁהַכּוֹרֶה יִמְצָאֵם: **דְּבֵי דַּיְסָא.** שֶׁמּוֹכְרִים שָׁם חִטִּים כְּתוּשִׁין לְדַיְיסָא וְרַבִּים מְצוּיִין שָׁם: **בָּתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי שַׁתָּא.** מְצָאָם: **דְּגַלְדָּאֵי.** רַצְעָנִים: **דַּיּוֹ.** עוֹף שֶׁקּוֹרִין אוזלטו"ר וְהוּא לְשׁוֹן דַּיָּה: **וְשַׁדְיֵהּ בִּצְנַיְיתָא דְּבֵי בַּר מֶרְיוֹן.** הִשְׁלִיכָתוֹ בֵּין דְּקָלִים שֶׁל בַּר מֶרְיוֹן: **אָסוּר.** שֶׁמָּא נִתְחַלֵּף בִּנְבֵילָה: **וְרוֹאֵהוּ.** מִשֶּׁנְּטָלוֹ עַד שֶׁהִשְׁלִיכוֹ: **כְּשֶׁמְּצָאוֹ בָּאַשְׁפָּה.** שֶׁדֶּרֶךְ נְבֵילָה לְהַשְׁלִיכָהּ בָּאַשְׁפָּה: **פַּרְגִּיּוֹת.** גּוֹזָלוֹת: **אַשְׁכַּח קִיבּוּרֵי דְּאַזְלֵי בֵּיהּ אִזְלוּיֵי.** מָצָא פַּקְעִיּוֹת שֶׁל טָווּי לְמִכְמוֹרוֹת וּרְשָׁתוֹת בְּמָקוֹם שֶׁהַצַּיָּידִין מְצוּיִין: **אִזְלוּיֵי.** צַיָּידִים הָעוֹשִׂים מִכְמוֹרוֹת: **מתני' מָצָא פֵּירוֹת בִּכְלִי.** וּסְתָם כְּלִי יֵשׁ בּוֹ סִימָן: **כְּמוֹת שֶׁהוּא.** רֵיקָן: **כִּיס.** יֵשׁ בּוֹ סִימָן לַבְּעָלִים: **צִבּוּרֵי פֵּירוֹת.** בַּגְּמָ' מְפָרֵשׁ סִימָנַיְיהוּ אוֹ מִנְיָן אוֹ מָקוֹם:

תוספות

סָבַר כַּוָותֵיהּ בְּחָדָא. וְלֹא בָּעֵי לְמֵימַר דְּסָבַר כְּרַבָּנָן דְּא"כ תִּפְשׁוֹט דְּמוֹדוּ רַבָּנָן בְּרוֹב כְּנַעֲנִים וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לִפְשׁוֹט דַּהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ בְּרוֹב כְּנַעֲנִים:

לְבָתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי שַׁתָּא כו'. פִּי' הֵן עַצְמָן הֶחֱזִיר אע"ג דְּלֹא הָיָה צָרִיךְ לִיתֵּן רַק דְּמֵיהֶם כִּדְתְנַן בְּפִרְקִין (דף כח:) כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל מְטַפֵּל בּוֹ י"ב חֹדֶשׁ מִכַּאן וְאֵילָךְ שָׁם דְּמֵיהֶן וּמַנִּיחָן אֲבָל רַשִׁ"י פֵּירֵשׁ שֶׁמְּצָאָן אַחַר י"ב חֹדֶשׁ שֶׁנֶּאֶבְדוּ קָשֶׁה דְּמְנָלָן שֶׁיְּהֵא בִּשְׁבִיל כַּךְ לַמּוֹצֵא דְּהָאוֹבֵד אֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ שֶׁסָּבוּר שֶׁהַמּוֹצֵא יִסְבּוֹר שֶׁמִּקָּרוֹב נֶאֶבְדוּ וְיַכְרִיז:

לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין. מֵאֲשֶׁר יַעֲשׂוּן נַפְקָא לָן לְקַמָּן בְּפִרְקִין (דף ל:) תֵּימַהּ דְּלֹא מַיְיתֵי קְרָא הָכָא כִּדְמַיְיתֵי לְקַמָּן בְּעוּבְדָּא דְּר' יִשְׁמָעֵאל וּבְהַגּוֹזֵל קַמָּא (ב"ק דף ק. ושם ד"ה לפנים) בְּעוּבְדָּא דְּרַבִּי חִיָּיא בְּמַרְאֶה דִּינָר לְשׁוּלְחָנִי וְנִמְצָא רַע וּלְקַמָּן בְּסוֹף פֶּרֶק הָאוּמְנִין (דף פג.) מַיְיתֵי קְרָא אַחֲרִינָא לְמַעַן תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ טוֹבִים שֶׁהוּא מִדִּבְרֵי קַבָּלָה וְשָׁבִיק קְרָא דַּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּן שֶׁהוּא מִדִּבְרֵי תּוֹרָה וְי"ל דְּלֹא מַיְיתֵי קְרָא דַּאֲשֶׁר יַעֲשׂוּן אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁאֲחֵרִים חַיָּיבִין וְהוּא פָּטוּר כְּמוֹ בְּמַרְאֶה דִּינָר דַּאֲחֵרִים דְּבָעוּ לְמֵילַף חַיָּיבִים וְר' חִיָּיא דְּלָא בָּעֵי לְמֵילַף פָּטוּר וְלִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין שִׁילֵּם כְּמוֹ אֲחֵרִים וְכֵן בְּעוּבְדָּא דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּזָקֵן וְאֵינוֹ לְפִי כְּבוֹדוֹ הֲוָה וְעָשָׂה לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין כְּמוֹ אֲחֵרִים וְהָכָא בִּשְׁמַעְתִּין דְּהַדְרִינְהוּ בָּתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי שַׁתָּא כ"ע פְּטוּרִים לְכַךְ לֹא מַיְיתֵי קְרָא הָכָא וּמ"מ מִשּׁוּם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין בָּעֵי לֵיהּ לְאַהֲדוּרֵי כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מִתְחַסֵּר מָמוֹנָא אֲבָל בְּסוֹף הָאוּמְנִין (שם) בְּהַנְהוּ שְׁקוּלָאֵי שֶׁשָּׁבְרוּ לוֹ הֶחָבִית וְעָשׂוּ לוֹ הֶפְסֵד גָּדוֹל מִשּׁוּם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין אֵין לוֹ לְהַפְסִיד לְכַךְ מַיְיתֵי קְרָא לְמַעַן תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ טוֹבִים:

אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַב גַּרְסִי' כִּדְמַשְׁמַע בִּירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק אֵין מַעֲמִידִין וַאֲפִילּוּ לִסְפָרִים דְּגַרְסֵי אַבַּיֵּי פָּרִיךְ שַׁפִּיר מִבָּשָׂר שֶׁנִּתְעַלֵּם מִן הָעַיִן דְּאַף ע"ג דְּלֹא קַיְימָא לָן כְּרַב כְּדִפְרִישִׁית לְעֵיל (דף כג: ד"ה מחרוזות) מִדְּפָרִיךְ בְּפֶרֶק גִּיד הַנָּשֶׁה (חולין דף צה: ושם) וְרַב הֵיכִי אָכִיל בִּשְׂרָא מ"מ פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּכֵיוָן דְּחָזֵי הַמּוֹצֵא שֶׁהָעוֹף הִשְׁלִיכָם שָׁם אֲפִילּוּ מַאן דְּפָלֵיג אַרַב מוֹדֶה הָכָא דְּאָסוּר דְּאֵימוּר נְטָלָהּ מֵעִיר שֶׁרוּבָּהּ כְּנַעֲנִים וּמְשַׁנֵּי בְּעוֹמֵד וְרוֹאֵהוּ שֶׁנְּטָלָהּ מֵעִיר שֶׁרוּבָּהּ טַבָּחֵי יִשְׂרָאֵל וּלְרַב מַיְירֵי בְּעוֹמֵד וְרוֹאֶה שֶׁנְּטָלָהּ לִפְנֵי טַבָּחֵי יִשְׂרָאֵל:

הֲרֵי שֶׁאָבְדוּ כו'. ה"ה נִגְנְבוּ וְאע"ג דְּעָבַר עַל לֹא תִּגְנוֹב לֹא עָבַר עַל לָאו דִּנְבֵילָה וּבְתוֹסֶפְתָּא (פ"ב דחולין) תַּנְיָא בְּהֶדְיָא הֲרֵי שֶׁאָבְדוּ אוֹ נִגְנְבוּ וְהָכָא נָקַט אָבְדוּ אוֹרְחָא דְּמִילְּתָא:

שֶׁמְּצָאָן בָּאַשְׁפָּה. בְּפ"ק דְּחוּלִּין (ד' יב:) מְפָרֵשׁ נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי חֲנַנְיָא כְּשֶׁמְּצָאָן בָּאַשְׁפָּה שֶׁבַּשּׁוּק שֶׁאַף רַבִּי חֲנַנְיָא לֹא פָּלֵיג עֲלֵיהּ אֶלָּא בְּאַשְׁפָּה שֶׁבַּבַּיִת וּבְעוּבְדָּא דְּהָכָא שֶׁמְּצָאָן בַּדֶּרֶךְ בְּלֹא אַשְׁפָּה הֲוֵי כְּאַשְׁפָּה שֶׁבַּבַּיִת:

אֲתָא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַסִּי גַּרְסִי' אע"ג דִּבְבָבֶל דּוּכְתֵּי חָשִׁיב רַבִּי אַמִּי בְּרֵישָׁא כִּדְאָמַר (גיטין דף נט:) רַבִּי אַמִּי וְרַבִּי אַסִּי כָּהֲנֵי חֲשִׁיבֵי דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל אַף עַל גַּב שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנּוּ אֵין תֵּימַהּ שֶׁבָּא לְפָנָיו לִישָּׁאֵל לְפִי שֶׁחֲבֵירוֹ הָיָה אֲבָל אִי גַּרְסִינַן רַבִּי אַבָּא קָשֶׁה דְּרַבִּי אַבָּא הָיָה תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּי אַמִּי כִּדְמוּכָח גַּבֵּי נַסְכָּא דְּרַבִּי אַבָּא (שבועות דף מז.) וְאֵיךְ הָיָה בָּא לְפָנָיו (לְעוֹלָם):

לְמֶחֱצָה – כְּשֵׁרָה. וְלָמָּה אָמַר פְּסוּלָה? מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן, שֶׁאִם תֵּימַר שֶׁיִּהְיֶה בְּתוֹךְ עֶשְׂרִים אַף הוּא נוֹתֵן לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים:

יְמַעֵט: כֵּיצַד יְמַעֵט? עוֹשֶׂה אִיסְטַבָּא עַל פְּתַח הַמָּבוֹי וּמַתִּיר. הַמָּבוֹי כַּמָּה יְהֵא בָּהּ? רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: אַרְבָּעָה טְפָחִים כְּדֵי מְבוֹי. רַבִּי יוֹסָה אוֹמֵר: טֶפַח כְּדֵי קוֹרָה. חַבְרַיָּא אָמְרִין: כָּל שֶׁהוּא, חֲרֵי אֵין כָּאן גֹּבַהּ עֶשְׂרִים אַמָּה עַל רֹחַב טֶפַח,

לֹא הָיָה גֹּבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים – צָרִיךְ לָחוֹק.

כַּמָּה יָחוֹק? רַבִּי אַחָא אָמַר: ד׳ אַמּוֹת כְּדֵי מָבוֹי. רַבִּי יוֹסָה אָמַר: ד׳ טְפָחִים כְּדֵי מָקוֹם.

ר׳ יַעֲקֹב בַּר אַחָא ר׳ יוֹסָה בְּשֵׁם ר׳ יוֹחָנָן: עוֹשֶׂה חָרִיץ עַל פֶּתַח הַמָּבוֹי עָמוֹק י׳ וְרָחָב ד׳ וּמַתִּיר הַמָּבוֹי, בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ, וְהוּא שֶׁיְּהֵא בְּתוֹךְ ג׳ לְכָתְלֵי הַמָּבוֹי, וְאֶפִּלּוּ כְּמַאן דְּמַר תַּמָּן אַרְבָּעָה – מוֹדֵי הָכָא בְּג׳. תַּמָּן חוּץ לַמָּבוֹי בְּרַם הָכָא בְּתוֹךְ הַמָּבוֹי.

עָשָׂה גָּדֵר בְּפֶתַח הַמָּבוֹי גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה וְרָחָב אַרְבָּעָה וּמַתִּיר הַמָּבוֹי, בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ. הָיָה שָׁם גָּדֵר, אִם מִתְלַקֵּט הוּא עֲשָׂרָה טְפָחִים מִתּוֹךְ ג׳ – צָרִיךְ קוֹרָה, וְאִם לָאו – אֵין צָרִיךְ. אִית תַּנֵּי תָּנֵי: ׳מִתּוֹךְ אַרְבַּע׳; מָאן דְּמַר

[דף ג׳ ע״א]

׳מִתּוֹךְ שָׁלֹשׁ׳ – רַבָּנָן. מַאן דְּמַר ׳מִתּוֹךְ אַרְבַּע׳ – רַבִּי מֵאִיר.

הָיָה מוּנְדָּרָן (מִדְרוֹן) בְּאֶמְצַע הַמָּבוֹי לָעֲלִיּוֹנִים – נִדּוֹן מִשּׁוּם חָרִיץ. לַתַּחְתּוֹנִים – מִשּׁוּם גָּדֵר:

הָרָחָב מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת יְמַעֵט: כֵּיצַד מְמַעֵט? נוֹתֵן מַלְתֵּרָה בְּפֶתַח הַמָּבוֹי וּמַתִּיר הַמָּבוֹי. לְרֹחַב אֵיתַמְּרַת. וְרַבָּנָן עָבְדִין לָהּ אֶפִּלּוּ בְּגָבוֹהַּ.

וְלֹא בְּפָרוּץ לְמִלּוּאוֹ הוּא?

נַעֲשֵׂית כְּאַכְסַדְרָה. רַבִּי מַתִּיר אַכְסַדְרָה בְּבֵית שָׁרֵיי. כַּמָּה עַמּוּדִין הָיָה בָּהּ? רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא: אָמַר ר׳ חִיָּא ר׳ יוֹסָה, חַד אָמַר: שִׁשָּׁה. וְחַד אָמַר: שִׁמּוֹנָה. אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא: וְלֹא פְּלִיגִי, מָאן דְּמַר שִׁשָּׁה – לֹא מְחַשֵּׁב אִילֵּין תְּרֵין בָּרַיְיתָא (לֹא מַחְשִׁיב אֶת שְׁנֵי הָעַמּוּדִים), מָאן דְּמַר שְׁמוֹנָה – מְחַשֵּׁב אִילֵּין תְּרֵין בָּרַיְיתָא.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְיעֶזֶר: לֹא סוֹף דָּבָר שֶׁשָּׁה לֹא סוֹף דָּבָר שְׁמוֹנָה, אֶלָּא אִם הָיוּ רַבִּים בּוֹקְעִין בָּהּ אֲפִלּוּ שְׁנַיִם יְהוּ אֲסוּרִין, אִם אֵין הָרַבִּים בּוֹקְעִין בָּהּ אֲפִלּוּ כַּמָּה יְהוּ מֻתָּרִין. מַה דְּהוּא עָבְדָא הָוְיָא עָבְדָה.

אַכְסַדְרָא שֶׁנִּפְרְצָה לִמְלוֹאָהּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, רַבִּי לָא וְרַבִּי יוֹחָנָן, תְּרֵיהוֹן אָמְרִין: מְטַלְטְלִין בְּכֻלָּהּ. שְׁמוּאֵל אָמַר: אֵין מְטַלְטְלִין בָּהּ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וְלֹא מוֹדֵי שְׁמוּאֵל בְּמָבוֹי שֶׁהוּא מְקֹרֶה לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה שֶׁהוּא כָּשֵׁר. אֶלָּא מִיסְבּוֹר סָבַר שְׁמוּאֵל, וְהוּא שֶׁיְּהֵא כָּל הֶכְשֵׁר קוֹרָה בְּתוֹךְ עֶשְׂרִים. אָתָא רַבִּי אַחָא רַבִּי חִינְנָא בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: וְהוּא שֶׁיְּהֵא הֶכְשֵׁר הַקּוֹרָה בְּתוֹךְ עֶשְׂרִים. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וַאֲפִלּוּ דְּסָבַר שְׁמוּאֵל בְּמָבוֹי הַמְקֹרֶה לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה – כָּשֵׁר, לֹא דָמֵי מָבוֹי לְאַכְסַדְרָא, מָבוֹי – נַעֲשָׂה לְתַשְׁמִישׁ בָּתִּים. אַכְסַדְרָא לֹא נַעֲשֵׂית אֶלָּא לְתַשְׁמִישׁ דָּבָר. אִילּוּ מָבוֹי שֶׁאֵינוֹ מְקֹרֶה וְנָתַן הַקּוֹרָה בְּתוֹךְ עֶשְׂרִים, שָׁמָּא אֵינוֹ כָּשֵׁר? אִילּוּ אַכְסַדְרָה שֶׁאֵינָהּ מְקֹרֶה וְנָתַן הַקּוֹרָה

[דף ג' ע"ב]

בְּתוֹךְ עֶשְׂרִים, שָׁמָּא כְּלוּם הִיא?

הָיָה רָחָב בְּתוֹךְ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, ר' בָּא וְרַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב: עוֹשֶׂה פֵּם שֶׁל ג' אַמּוֹת, וְכָל שֶׁהוּא מֵרָחִיקוֹ מִן הַכֹּתֶל שְׁתֵּי אַמּוֹת, אוֹתוֹ "וְכָל שֶׁהוּא" נִדּוֹן לְשֵׁם לֶחִי, וְהַשְּׁאָר, וְהוּא שֶׁיְּהֵא הָעוֹמֵד רַבָּה עַל הֶחָלָל. וְיַעֲשֶׂה פֵּם אַרְבָּעָה טְפָחִים! וְלֹא בֵן תָּנֵי עוֹשֶׂה פֵּם שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים? אָמַר רַבִּי בָּא בַּר פַּפִּי: בְּדֵי לְהַתִּיר שְׁנֵיהֶן בְּלֹא קוֹרָה.

אִית תַּנֵּי תָּנֵי, מַעֲמִיד קָנֶה וְדוֹקְרָן. אִית תַּנֵּי תָּנֵי, עוֹשֶׂה פֵּם שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים. אָמַר רַבִּי יוֹסָה: הֲלָכָה כְּאוֹמֵר עוֹשֶׂה פֵּם אַרְבָּעָה טְפָחִים.

תָּנֵי, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מָבוֹי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִים – נוֹתֵן קוֹרָה בְּאֶחָד מֵהֶן וּמַתִּיר. רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי לֵוִי: אֵין הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אָמַר רַבִּי בָּא: וְהוּא שֶׁהֶעֱמִיד קָנֶה וְדוֹקְרָן, אֲבָל אִם עָשָׂה פֵּם אַרְבָּעָה טְפָחִים הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. וּתְנִי כֵּן, מָבוֹי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַרְבָּעָה פְּתָחִים – נוֹתֵן קוֹרָה בְּאֶחָד מֵהֶן וּמַתִּיר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וְהוּא שֶׁנָּתַן עַל הָאֶמְצָעִי, אֲבָל אִם נָתַן עַל הַחִיצוֹן, נִיחָא עוֹמֵד שֶׁכָּאן מַתִּיר פִּרְצָה שֶׁכָּאן, וּמִי מַתִּיר פִּרְצָה שֶׁל הַלָּז? אָמַר רַבִּי שַׁמַּי: תִּפָּתֵר כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְלֵית אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

מָבוֹי עָקֹם וּמְפֻלָּשׁ; רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר: נוֹתֵן לֶחִי וְקוֹרָה מִיכַּן וְעוֹשֶׂה צוּרַת פֶּתַח מִיכַּן. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: נוֹתֵן לֶחִי אוֹ קוֹרָה וּמַתִּיר.

[דף ד' ע"א]

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרֵישׁ לָקִישׁ, בְּקִשּׁוּ לַעֲשׂוֹת לָהֶן תַּקָּנָה אֵילּוּ מִשְׁתַּמְּשִׁין עַד מְקוֹם הַכּוֹתֶל וְאֵילּוּ מִשְׁתַּמְּשִׁין עַד מְקוֹם הַכּוֹתֶל, וְלֹא נִמְצְאוּ שְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת מִשְׁתַּמְּשׁוֹת בִּרְשׁוּת אַחַת? אֶלָּא אֵילּוּ מִשְׁתַּמְּשׁוֹת דֶּרֶךְ עַקְמוּמְיוּת וְאֵילּוּ מִשְׁתַּמְּשׁוֹת דֶּרֶךְ עַקְמוּמְיוּת. וְלֹא נִמְצָא שְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת מִשְׁתַּמְּשׁוֹת בִּרְשׁוּת הָאֲסוּרָה לָהֶן?

רַב וּשְׁמוּאֵל. רַב בְּרַבִּי יוֹחָנָן וּשְׁמוּאֵל בְּרֵישׁ לָקִישׁ. רַבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ חָוּוֹן שַׁרְיָן בִּשְׁקָקָה דְּרַבִּי יִצְחָק, רֵישׁ לָקִישׁ טִלְטֵל כְּדַעְתֵּיהּ, רַבִּי יוֹחָנָן לֹא אָסַר וְלֹא טִלְטֵל. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִנִּיחוּ לִבְנֵי מָבוֹי שֶׁיְּהוּ שׁוֹגְגִין וְאַל יְהוּ מְזִידִין.

מַה, טִלְטֵל לֹא טִלְטֵל? אֵין תֵּימַר 'טִלְטֵל' – מְחָלְפָה שִׁיטַת ר' יוֹחָנָן. אֵין תֵּימַר 'לֹא טִלְטֵל' – יֶאֱסַר לִבְנֵי הַמָּבוֹי! ר' יוֹחָנָן בִּטֵּל רְשׁוּתוֹ. אָמַר רַבִּי אַחָא: כָּךְ הֵרִישׁ לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן וְטִלְטֵל. אָמַר רַבִּי מַתַּנְיָה: וְיָאוּת,

[דף ד' ע"ב]

מַה טַּעֲמָא דְּרַבִּי מֵאִיר? עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּשׁוֹגֵג אֵצֶל מֵזִיד. מַה טַּעֲמָא דְּרַבָּנָן? מִכֵּיוָן שֶׁהַחֲשׁוּדִין הֵן לְטַלְטֵל – כְּמְזִידִין הֵן. אָמְרִין לֵיהּ: אֵין כֵּינִי, יַעֲשֶׂה שׁוֹנְאִין שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן כִּצְדוֹקִי אֵצֶל בְּנֵי הַמָּבוֹי וְיֶאֱסַר לִבְנֵי הַמָּבוֹי.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בּוֹן: צְדוֹקִי חָשׁוּד לְטַלְטְלוֹ, וְכָא מַה אִית לָךְ?

מַה נָפַק מִבֵּינֵיהוֹן? הָיָה עָשׂוּי כְּמִין 'כִּי'; ר' יוֹחָנָן אָמַר: נוֹתֵן לְחִי וְקוֹרָה מִיכַּן וְעוֹשֶׂה צוּרַת פֶּתַח מִיכַּן. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר: אֲפִילּוּ כַּמָּה קוֹרוֹת אֵינָן מַתִּירִין אוֹתוֹ.

רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי בּוֹן: מָבוֹי שֶׁנִּפְרַץ מִכָּנֶגְדּוֹ – אַרְבָּעָה. מִן הַצַּד – יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר. חַבְרָיָא בְּשֵׁם רַב: לֹא שַׁנְיָא בֵּין שֶׁכָּנֶגְדּוֹ בֵּין מִן הַצַּד – אַרְבָּעָה. חָוּוֹן בָּעֵי מֵימָר: מָאן דְּמַר 'מִן הַצַּד – יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר, הָא עֶשֶׂר – מֻתָּר', בְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם רֹחַב אַרְבָּעָה. מַאן דְּמַר 'בֵּין מִכָּנֶגְדּוֹ בֵּין מִן הַצַּד אַרְבָּעָה' – בְּשֶׁאֵין שָׁם רֹחַב אַרְבָּעָה.

וְלֹא בֵּן סָבְרָן מֵימָר רַב בְּרַבִּי יוֹחָנָן? וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי בּוֹן: כְּדֵי לַעֲשׂוֹת כָּל

[דף ה' ע"א]

הֲרְשׁוּת כְּאַחַת.

מָבוֹי שֶׁנִּפְרַץ מִצִּדּוֹ כְּלַפֵּי רֹאשׁוֹ, רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין אָמַר רַבִּי חִיָּה ר' יוֹסֵה: אִם יֵשׁ שָׁם עוֹמֵד אַרְבָּעָה – צָרִיךְ קוֹרָה. וְאִי לֹא – לֹא צָרִיךְ.

מַה בֵּינוֹ לַמָּבוֹי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִים? אִלּוּ מָבוֹי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִים שֶׁמָּא אֵינוֹ נוֹתֵן קוֹרָה עַל אֶחָד מֵהֶן וּמַתִּיר?

אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב: וּמָבוֹי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁנֵי פְּתָחִים אֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִכָּנֵם בַּפֶּתַח הַזֶּה וְלָצֵאת בָּזֶה, בְּרֹם הָכָא דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִכָּנֵם בְּפֶתַח זֶה וְלָצֵאת בַּפְּרָצָה.

קוֹרָה אַחַת, מַהוּ שֶׁתַּתִּיר שְׁנֵי מְבוֹאוֹת? ר' יִרְמְיָה אָמַר רַבִּי זֵירָא וְרַבִּי אַבָּהוּ, חַד אָמַר: אָסוּר, וְחַד אָמַר: מֻתָּר. מַאן דְּמַר אָסוּר – בְּנִתְנִין לְמַעְלָה מִשְּׁלֹשָׁה לְכָתְלֵי הַמָּבוֹי, מַאן דְּמַר מֻתָּר – בְּנִתְנִין לְמַטָּה מִשְּׁלֹשָׁה בְּכָתְלֵי הַמָּבוֹי.

רַבִּי זְעֵירָה בָּעֵי: חָצֵר בַּמֶּה הִיא נִתֶּרֶת? אַשְׁכַּח תָּנֵי – רַבִּי אוֹמֵר: בְּפֶס אֶחָד. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בִּשְׁנֵי פַּסִּין. רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי חִיָּה: הֲלָכָה כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר בִּשְׁנֵי פַּסִּין, וּבִלְבַד פַּס שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים מִיכַּן וּפַס שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים מִיכַּן. וְר' יוֹסֵה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הֲלָכָה כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר בִּשְׁנֵי פַּסִּין, וַאֲנִי אוֹמֵר בְּפַס אֶחָד,

וּבִלְבַד פַּס שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים מִיכַּן וּפַס שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים מִיכַּן, וְאֵין כָּאן אֶלָּא פַּס ג' טְפָחִים מִיכַּן וְג' טְפָחִים מִיכַּן, הֲוֵי הוּ אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: פַּס וְכָל שֶׁהוּא מִיכַּן וּפַס וְכָל שֶׁהוּא מִיכַּן.

רַבִּי זְעֵירָא רַב חוּנָא בְּשֵׁם רַב: מָבוֹי שֶׁאָרְכּוֹ וְרָחְבּוֹ שָׁוִין אֵינָן נִתָּרוֹת בְּלֶחִי וְקוֹרָה אֶלָּא בְּפַסִּים כָּחָצֵר, שְׁמָעָהּ שְׁמוּאֵל מִינֵּיהּ וַלַּעֲתַהּ בַּתְּרֵיהּ אַרְבָּעִין זִימְנִין. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין לֹא אָמְרִין כֵּן, אֶלָּא שְׁמוּאֵל שָׁאַיִל לְרַב: כַּמָּה יְהֵא אָרְכָּן יוֹתֵר עַל רָחְבָּן? אָגִיב וְאָמַר לֵיהּ:

[דף ה' ע"ב]

כָּל שֶׁהוּא וְלַעֲתַהּ בַּתְּרֵיהּ אַרְבָּעִין זִימְנִין, דְּאַתְּ מִבָּעֵי רַב וְלֹא מְשַׁפֵּחַ יָתֵיהּ.

תַּמָּן תְּנִינַן, שֶׁהַמְּבוֹי לַחֲצֵרוֹת כֶּחָצֵר לַבָּתִּים. כַּמָּה חֲצֵרוֹת יְהוּ בַּמָּבוֹי? רַב וּשְׁמוּאֵל, תַּרְוֵיהוֹן אָמְרִין: אֵין לָהֶן פָּחוֹת מִשְּׁתַּיִם. ר' יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן: אֲפִלּוּ חָצֵר אַחַת מִיכַּן וְחָצֵר אַחַת מִכַּן. רַבִּי

אַחָא ר׳ חִינְנָא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֲפִלּוּ חָצֵר מִיכַּן וּבַיִת מִיכַּן, בַּיִת מִיכַּן וְחָנוּת מִיכַּן. רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מָבוֹי – אֵין פָּחוֹת מִשְּׁנֵי חֲצֵרוֹת, חָצֵר – אֵינָהּ פְּחוּתָה מִשְּׁנֵי בָתִּים,

מָבוֹי שֶׁאָרְכּוֹ וְרָחְבּוֹ שָׁוִין – אֵינוֹ נִתָּר בְּלָחְיֵי וְקוֹרָה אֶלָּא בִּפְסִים כָּחָצֵר. שְׁמוּאֵל שָׁאַל לְרַב: כַּמָּה יְהֵא אָרְכּוֹ יָתֵר עַל רָחְבּוֹ? וְהוּא אָמַר לֵיהּ: כָּל שֶׁהוּא, הָהֵין דָּרָיָא דְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל מָה בְּעוּ. חֲמִשָּׁה מְבוֹאוֹת פְּתוּחִין לְמָבוֹי, עוֹמֵד מְרֻבָּה עַל הַפָּרוּץ וּפָרוּץ מְרֻבֶּה עַל הָעוֹמֵד – אֵין צָרִיךְ קוֹרָה, אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶן אַרְבַּע אַמּוֹת – חֲפָלַג.

תְּנֵי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: פְּתָחִים פְּתוּחִין לִרְשׁוּת הָרַבִּים, נִפְתָּחִים – נַעֲשֶׂה מְקוֹמָם רְשׁוּת הָרַבִּים. נִנְעָלִים – נַעֲשֶׂה מְקוֹמָם רְשׁוּת הַיָּחִיד.

מְבוֹאוֹת הַמְפֻלָּשִׁים לַיָּם בְּמִפְלָשִׁים לַבִּקְעָה, וְהֶהֵן שְׁקָקָה דְּרַבִּי חַנִּין לֹא צָרִיךְ צוּרַת פֶּתַח, שֶׁהוּא כְּמִתְלַקֵּט עֲשָׂרָה טְפָחִים מִתּוֹךְ שָׁלֹשׁ, תַּקְנָה תִּקְנוּ בוֹ כְּדֵי לְהַתִּיר בָּתִּים שֶׁלְּמַטָּן:

אִם יֵשׁ לוֹ צוּרַת פֶּתַח אַף עַל פִּי שֶׁהוּא רָחָב מֵעֲשֶׂר אַמּוֹת אֵינוֹ צָרִיךְ לְמַעֲטוֹ: חֲנַנְיָה בַּר שִׁילְמָיָא הֲוָה יְתִיב מִיתְנָא לְחִיָּה בְּרִיהּ, דְּרַב אֲפִיק רַב רֵישֵׁיהּ מִן כַּוְתָּא, אָמַר לֵיהּ: לֵית בֵּן. אָמַר לֵיהּ: וְלֹא נִיתְנֵייהּ בֵּן? אָמַר לֵיהּ: דְּתָנִיתֵיהּ וְאוֹדְעֵיהּ דְּלֵית בֵּן.

אֲבָא בַּר הוּנָא אָמַר: צוּרַת פֶּתַח שֶׁאָמְרוּ קָנָה מִיכַּן וְקָנָה מִיכַּן וְגַמְיָא עַל גַּבֵּיהֶן.רַבִּי יַנַּאי בֵּי רַבִּי יְשָׁמָעֵאל בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ:

[דף ו׳ ע״א]

צִיר וְכֵן צִיר לֹא יְהֵא מְחַפֶּר אֶלָּא דֶּלֶת.

תָּנֵי ר׳ חִיָּה כֵּיצַד מַתִּירִין רְשׁוּת הָרַבִּים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֶחִי מִיכַּן וְלֶחִי מִיכַּן קוֹרָה מִיכַּן וְקוֹרָה מִיכַּן וַחֲכָמִים אוֹמְרִים לֶחִי וְקוֹרָה מִיכַּן וְעוֹשֶׂה צוּרַת פֶּתַח מִיכַּן.

רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק צִיר וְכֵן צִיר לֹא יְהֵא מְחַפֶּר אֶלָּא דֶּלֶת אֲמָרָהּ רַבִּי יִרְמְיָה קוֹמֵי רַבִּי זְעֵירָה אָמַר לֵיהּ וּמַה בְּיָדְךָ ר׳ אֵילָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן צוּרַת הַפֶּתַח שֶׁאָמְרוּ קָנָה מִיכַּן וְקָנָה מִיכַּן וְגָמִי עַל גַּבֵּיהֶן.

אָמַר רַבִּי יוֹסָה רַבָּנָן דְּהָכָא כְּדַעֲתּוֹן וְרַבָּנִין דְּתַמָּן כְּדַעֲתּוֹן רַבָּנָן דְּתַמָּן דְּאִינּוּן אָמְרִין צוּרַת הַפֶּתַח שֶׁאָמְרוּ קָנֶה מִיכַּן וְקָנֶה מִיכַּן וְגַמְיָא עַל גַּבֵּיהֶן וְאִינּוּן אָמְרִין לֵית כֵּן וְרַבָּנָן דְּהָכָא דְּאִינּוּן אָמְרִין צִיר וְכֵן צִיר לֹא יְהֵא מְחַפֶּר אֶלָּא דֶּלֶת וְאִינּוּן אָמְרִין דְּאִית כֵּן.

חֲנַנְיָה בֶּן אֲחִי ר' יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים דֶּלֶת מִיכַּן וְדֶלֶת מִיכַּן וּכְשֶׁהוּא מַכְנִיס מוֹצִיא וְנוֹעֵל וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִין דֶּלֶת מִיכַּן וְצוּרַת פֶּתַח מִיכַּן. אָמַר שְׁמוּאֵל הֲלָכָה כַּחֲנַנְיָה בֶּן אֲחִי ר' יְהוֹשֻׁעַ וְלֹא דָּא הִיא קַדְמֵיְתָא אָמַר רַבִּי בָּא עַל יְדֵי דֶּלֶת הוּא נִנְעוֹל.

הוֹרֵי רַבִּי אַחָא בְּהָהֵן דַּעֲבַד צוּרַת פֶּתַח שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַכְנִיס לִפְנִים מֵאַרְבַּע אַמּוֹת רַבִּי אַיְיבוֹן הוֹרֵי כְּהָהֵן.

רַבִּי זְעֵירָה בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא יְתֵדוֹת הַיּוֹצְאוֹת מִכָּתְלֵי הַמָּבוֹי אָדָם נוֹתֵן עֲלֵיהֶן אֶת הַקּוֹרָה וּמַתִּיר אֶת הַמָּבוֹי וְהֵן שֶׁיִּהוּ בְּתוֹךְ ג' לְכָתְלֵי הַמָּבוֹי.

תְּרֵין אֲמוֹרִין חַד אָמַר וְהֵן שֶׁיִּהְיוּ בְּרִיאוֹת כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַקּוֹרָה וְאָרִיחֶיהָ וְחָרָנָה אָמַר אֲפִלּוּ אֵינָן בְּרִיאוֹת לְקַבֵּל אֶת הַקּוֹרָה וְאָרִיחֶיהָ.

ר' זְעֵירָא בָּעֵי תַּחַת הַקּוֹרָה אָסוּר וּמַתִּיר אֶת הַמָּבוֹי אָמַר רַבִּי אַחָא בַּר עַלָּה וְלָמָּה לֹא אָמַר לֵיהּ וְלֹא אַשְׁכְּחָנַן כֵּן עַל דִּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר שְׁמוּאֵל תַּחַת הַקּוֹרָה אָסוּר וּמַתִּיר אֶת הַמָּבוֹי.

ר' זְעֵירָא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל תַּחַת הַקּוֹרָה וּבֵין לְחַיִּים נִדּוֹן כְּאַסְקַפָּה רַבִּי זְעֵירָא בָּעֵי כְּהַיְידָא אַסְקַפָּה כְּאַסְקַפָּה מַתָּרֶת אוֹ כְּאַסְקַפָּה אָסוּרָה אָמַר רַבִּי זֵירָא עַד דַּאֲנָא תַמָּן אֵיצְטְרָכָא לִי וְכַד סְלִיקַת לְהָכָא שְׁמַעִית רַבִּי יָסָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן אַסְקַפָּה הַגְּבוֹהָה י' וְאֵין רָחְבָּהּ ד' מוֹתָר לְכָאן וּמוֹתָר לְכָאן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא

[דף ו' ע"ב]

יַחְלִיף אָמַר רַבִּי מָנָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹסֵי חֲמֵי מַה אָמַר לֹא אָמַר אֶלָּא בְּשֶׁאֵין שָׁם רֹחַב אַרְבָּעָה אֲבָל יֵשׁ שָׁם רֹחַב אַרְבָּעָה אָסוּר.

אָמַר לֵיהּ וַהֲדָא הִיא אַמַלְתֵּרָה אִילּוּ מַלְתֵּרָה שֶׁמָּא אֵינָהּ מַתֶּרֶת.

רַבִּי זְעֵירָא אָמַר שְׁמוּאֵל וְרַבִּי יוֹחָנָן שְׁמוּאֵל אָמַר תַּחַת הַקּוֹרָה אָסוּר וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר מֻתָּר הַכֹּל מוֹדִין עַל בֵּין לְחָיַיִם שֶׁאָסוּר וְתָנֵי בֵּן מָבוֹי הֶעָשׂוּי לְחָיַיִם לְחָיַיִם אִם יֵשׁ בֵּין זוֹ לְזוֹ ד׳ טְפָחִים מְטַלְטְלִין עַד הַחִיצוֹן וְאִם לָאו מְטַלְטְלִין עַד הַפְּנִימִי.

רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם ר׳ עוּקְבָא בְּשֵׁיאֵין הַחִיצוֹן עוֹדֵף אֲבָל אִם הָיָה חִיצוֹן עוֹדֵף מְטַלְטְלִין עַד הַחִיצוֹן׃

הֲלָכָה ב׳ מַתְנִי׳ הֶכְשֵׁר הַמָּבוֹי בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִין לֶחִי וְקוֹרָה וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִין אוֹ לֶחִי אוֹ קוֹרָה רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר לְחָיַיִם.

מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר תַּלְמִיד אֶחָד לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָה לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל מָבוֹי שֶׁהוּא פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁהוּא אוֹ בְּלֶחִי אוֹ בְּקוֹרָה וְעַל מַה נֶּחְלְקוּ עַל רֹחַב מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וְעַד עֶשֶׂר שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים לֶחִי וְקוֹרָה וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אוֹ לֶחִי אוֹ קוֹרָה אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה עַל זֶה וְעַל זֶה נֶחְלְקוּ׃

גְּמָרָא מַה לְחָיַיִם לְחָיַיִם וְקוֹרָה בְּבֵית שַׁמַּאי לְחָיַיִם וְלֹא קוֹרָה בְּבֵית הִלֵּל ג׳ כְּר׳ יוֹסֵי כָּל שֶׁהוּא כְּרַבָּנִין נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא מַעֲשֶׂה שֶׁהָלַךְ רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אֵצֶל רַבִּי יוֹסֵי בֶּן יוֹסֵי בֶּן פְּרוֹרָה תַּלְמִידוֹ לְאוֹבְלִין וְהֶרְאָהוּ מָבוֹי אֶחָד וְלֹא הָיָה בּוֹ אֶלָּא לֶחִי אֶחָד בִּלְבַד אָמַר לוֹ עָשָׂה לוֹ לְחָיַיִם אָמַר לוֹ מַה אַתְּ אָמַר לִי לְסוֹתְמוֹ אָמַר לוֹ יִסְתֹּם וְכִי מַה רְאָיָה רְשׁוּת לַשַּׁבָּת לָבוֹא לְכָאן הָדָא אֲמָרָהּ ג׳ כְּר׳ יוֹסֵי אֵין תֵּימַר כָּל שֶׁהוּא כְּרַבָּנָן כָּל שֶׁהוּא סוֹתֵם.

תָּנֵי וַהֲלָכָה כִּדְבָרֵי הַתַּלְמִיד

[דף ז׳ ע״א]

דִּילְבַן מַה נָן אָמְרִין כְּבֵית שַׁמַּאי וְיֵשׁ הֲלָכָה כְּבֵית שַׁמַּאי וְלֹא כְּבֵית הִלֵּל אֶלָּא בְּגִין דְּתָנֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מָבוֹי שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים אֵינוֹ צָרִיךְ קוֹרָה דִּבְרֵי חֲכָמִים רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב מָבוֹי שֶׁהִיא פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת אֵינוֹ צָרִיךְ כְּלוּם׃

הֲלָכָה ג׳ מַתְנִי׳ קוֹרָה שֶׁאָמְרוּ רְחָבָה כְּדֵי לְקַבֵּל אָרִיחַ וְהָאָרִיחַ חֲצִי לְבֵנָה שֶׁל ג׳ טְפָחִים דִּיהּ לַקּוֹרָה שֶׁתְּהֵא רְחָבָה טֶפַח כְּדֵי לְקַבֵּל אָרִיחַ לְאָרְכּוֹ׃

גְּמָרָא אָמַר ר׳ בָּא כְּדֵי לְקַבֵּל עָלָיו דִּימוֹם שֶׁל אָרְחִין לְאָרְכּוֹ תָּנֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כְּדֵי לְקַבֵּל עָלָיו דִּימוֹם שֶׁל אָרְחִין לְרָחְבּוֹ מַה בֵּינֵיהֶן אָמַר רַבִּי שִׁין בְּרוּיוֹת בֵּינֵיהֶן עַל דַּעְתֵּיהֶן דְּרַבָּנָן אַרְבָּעִין אָרְחִין עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל עֲשָׂרָה אָרְחִין.

שְׁתֵּי קוֹרוֹת בְּזוֹ חֲצִי טֶפַח וּבְזוֹ חֲצִי טֶפַח כַּמָּה יְהֵא בֵּינֵיהֶן ר׳ זְעֵירָא אָמַר חֲצִי טֶפַח מַה בֵּין חֲצִי טֶפַח מִיכַּן וַחֲצִי טֶפַח מִיכָּן וַחֲצִי טֶפַח בְּאֶמְצַע תָּנֵי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה טֶפַח.

שְׁתֵּי קוֹרוֹת בְּזוֹ שְׁלִישׁ וְכָל שֶׁהוּא וּבְזוֹ שְׁלִישׁ וְכָל שֶׁהוּא וּבֵינֵיהֶן פָּחוֹת מִשְּׁלִישׁ יֵיבָא כַּיי דְּמַר רַבִּי יוֹחָנָן הָעוֹמֵד וְהֶחָלָל מִצְטָרְפִין בְּאַרְבָּעָה וְהוּא שֶׁיְּהֵא עוֹמֵד רֻבָּה עַל הֶחָלָל.

קוֹרָה שֶׁהִיא יוֹצְאָה מִכֹּתֶל זֶה וְאֵינָהּ נוֹגַעַת בַּכֹּתֶל הַשֵּׁנִי אוֹ שֶׁהָיוּ שְׁתַּיִם זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ אִם יֵשׁ בֵּין זוֹ לְזוֹ ג׳ טְפָחִים צָרִיךְ קוֹרָה וְאִם לָאו אֵין צָרִיךְ קוֹרָה.

[דף ז׳ ע״ב]

אִית תַּנֵּי תָּנֵי אַרְבָּעָה מַאן דְּמַר שְׁלֹשָׁה כְּדֵי עֲבֵרַת אָדָם מָאן דְּמַר אַרְבָּעָה כְּדֵי מָקוֹם.

קוֹרָה שֶׁרֹאשָׁהּ אֶחָד לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה וְרֹאשָׁהּ אֶחָד לְמַטָּה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה רוֹאִין שֶׁאִלּוּ יָגוּד בְּתוֹךְ ג׳ טְפָחִים וְהִיא נִרְאֵית בְּתוֹךְ עֶשְׂרִים אַמָּה מֻתָּר וְאִם לָאו אָסוּר.

קוֹרָה שֶׁרֹאשָׁהּ אֶחָד לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים וְרֹאשָׁהּ אֶחָד לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים רוֹאִין שֶׁאִלּוּ יָגוּד בְּתוֹךְ ג׳ וְהִיא נִרְאֵית בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה טְפָחִים מֻתָּר וְאִם לָאו אָסוּר.

שְׁתֵּי קוֹרוֹת זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ רַבִּי יוֹסֵי בֵּי רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר רוֹאִין אֶת הַתַּחְתּוֹנָה כְּאִלּוּ הִיא לְמַעְלָן וְהָעֶלְיוֹנָה כְּאִלּוּ הִיא לְמַטָּה וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תְּהֵא הָעֶלְיוֹנָה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה וְהַתַּחְתּוֹנָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים.

אַשְׁכַּח תָּנֵי רַבִּי יוֹסָה בֵּי רַבִּי יוּדָה בְּשִׁיטַת אֲבִיו וְחָלוֹק עַל אֲבִיו בְּשִׁיטַת אֲבִיו דּוּ אָמַר רוֹאִין אֶת הַתַּחְתּוֹנָה כְּלּוּ הִיא לְמַעְלָן וְהָעֶלְיוֹנָה כְּלּוּ הִיא לְמַטָּן וְחָלוֹק עַל אֲבִיו דּוּ אָמַר וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תְּהֵא הָעֶלְיוֹנָה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה וְהַתַּחְתּוֹנָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. אֵין תֵּימַר בְּשִׁיטַת אֲבִיו הוּא אֲפִלּוּ לְמַעְלָה מִמַּמָּה רַבִּי יוֹסָה חִינְנָא בַּר שַׁלְמָיָא רַבִּי יוּדָן חִינְנָא בַּר שַׁלְמָיָא בְּשֵׁם רַב וְהוּא שֶׁתְּהֵא הָעֶלְיוֹנָה בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים לַתַּחְתּוֹנָה׃

הֲלָכָה ד׳ מַתְנִי׳ רְחָבָה בְּדֵי לְקַבֵּל אָרִיחַ וּבְרִיאָה כְּדֵי לְקַבֵּל אָרִיחַ ר׳ יְהוּדָה אוֹמֵר רְחָבָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ בְּרִיאָה׃

גְּמָרָא תָּנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר בְּרִיָּה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ רְחָבָה רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר שְׁמוּאֵל אָמַר הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בִּרְנָקָא מִכְּיוָן דְּתִימַר הֲלָכָה כְּהָדֵין וַהֲלָכָה כְּהָדֵין מַאן דְּעָבַד הֵכִין לֹא חָשַׁשׁ וּמַאן דַּעֲבַד הָכִין לֹא חָשַׁשׁ. אָמַר רַבִּי מְנָא מִכְּיוָן דְּאִתְמַר הֲלָכָה כְּרַבָּנָן שָׁבְקִין לֵיהּ וְעָבְדִין כְּרַבָּנָן.

רַב אָזַל לְחַד אֲתַר חָמָא חַד מָבוֹי שְׁרִיתֵיהּ בְּלֵיחַיָּא יָהֵב לָהּ בְּחוּטְרָא וַאֲפֵלָה אָמַר לוֹ רַב חוּנָא דְּיוֹקְלָא קָאֵים אָמַר לוֹ רַב עֵינוֹי דְּרַב חוֹנָא גַּבָּהּ וְעֵינוֹי דְּרַב לֵית אִינּוּן גַּבָּהּ אֶלָּא הֲרֵינִי אוֹסֵר לָהֶן מִשּׁוּם קוֹרָה וּלַשַּׁבָּת הַבָּאָה אֲנִי מַתִּיר לָהֶן מִשּׁוּם לֶחִי שֶׁיִּהְיוּ יוֹדְעִין שֶׁאִם יִנָּטֵל הַדֶּקֶל שֶׁהוּא אָסוּר לְטַלְטֵל וְאֵית בָּעֵי מֵימַר דְּלֹא יֶהְוּוּן סָבְרִין כְּרַבִּי יוּדָה, דְּרַבִּי יוּדָה אָמַר: רְחָבָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ בְּרִיָּה.

דְּרַבִּי חִינְנָא

[דף ח׳ ע״א]

לֹא אָמַר כֵּן, אֶלָּא רַב אָזַל לְחַד אֲתַר, חָמָא חַד מָבוֹי שָׁנְטַל קוֹרָתוֹ וְאָסַר לָהּ. אָמַר לֵיהּ רַב חוֹנָה: דְּיוֹקְלָא קָאֵים! אָמַר לֵיהּ רַב עֵינוֹי דְּרַב חוֹנָה גַּבָּהּ וְעֵינוֹי דְּרַב לֵית אִינּוּן גַּבָּהּ, אֶלָּא הֲרֵינִי אוֹסֵר לָהֶן מִשּׁוּם קוֹרָה וּלַשַּׁבָּת הַבָּאָה אֲנִי מַתִּיר לָהֶן מִשּׁוּם לֶחִי שֶׁיִּהְיוּ יוֹדְעִין שֶׁאִם יִנָּטֵל הַדֶּקֶל שֶׁהוּא אָסוּר לְטַלְטֵל.

אִית דְּבָעֵי מֵימַר דְּלֹא יֶהְוּוּן סָבְרִין כְּרַבִּי יוּדָה.

דְּתָנֵינַן תַּמָּן אֵי זֶהוּ קַרְפֵּף כָּל שֶׁהוּא סָמוּךְ לָעִיר דִּבְרֵי רַבִּי יוּדָה וְהָכָא הוּא אוֹמֵר הָכֵן אָמַר רַבִּי מָנָא כְּבֵית דִּירָה עָבַד לָהּ רַבִּי יוּדָה׃

הֲלָכָה ה׳ מַתְנִי׳ הָיְתָה שֶׁל קַשׁ אוֹ שֶׁל קָנִים, רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאִלּוּ הִיא שֶׁל מַתֶּכֶת. עֲקֻמָּה, רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאִלּוּ הִיא פְּשׁוּטָה. עֲגֻלָּה, רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאִלּוּ הִיא מְרֻבַּעַת. אִם יֵשׁ בְּהֶקְפּוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, יֵשׁ בּוֹ רֹחַב טֶפַח׃

גְּמָרָא לְמַי נִצְרְכָה לְר׳ יוּדָה דְּרַבִּי יוּדָה אָמַר רְחָבָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ בְּרִיאָה׃

עֲקוּמָה רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאִלּוּ הִיא פְּשׁוּטָה׃ רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם ר׳ זְעֵירָא רַבִּי יוּדָה הִיא ר׳ יוֹסָה בְּשֵׁם ר׳ יוֹסָה בְּשֵׁם ר׳ זְעֵירָא דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא וְהוּא שֶׁתְּהֵא עֲקִמּוּמִית מִן הַצַּד עֲקִמּוּמִית שֶׁאֵינָהּ מְעַכֶּבֶת אֶת הַמָּבוֹי

אֲבָל עַקְמוּמִית שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַמָּבוֹי חֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה וְאֵי זֶהוּ עַקְמוּמִית שֶׁהִיא מְעַכֶּבֶת אֶת הַמָּבוֹי כָּל שֶׁאֹלּוּ יָגוּד וְאֵין בֵּין זוֹ לְזוֹ ג׳׃

עֲנָלָה רוֹאִין אוֹתָהּ כְּאִלּוּ הִיא מְרֻבַּעַת עוֹד הִיא דְּרִבִּי יוּדָה מִן הַיָּם לָמְדוּ׃ ״וַיַּעַשׂ אֶת הַיָּם מוּצָק עֶשֶׂר בָּאַמָּה״ וְגוֹ׳ (מלכים א׳ ז, כג) אִיפְשֵׁר לוֹמַר עָגוֹל שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר מְרֻבָּע אִיפְשֵׁר לוֹמַר מְרֻבָּע שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר עָגוֹל,

[דף ח׳ ע״ב]

אֵין תֵּימַר עָגוֹל נִמְצֵאתָ אוֹמֵר ק״ם יָדוֹת טָהֳרָה הוּא מַחֲזִיק אֵין תֵּימַר מְרֻבָּע נִמְצֵאתָ אוֹמֵר ק״ב וּשְׁתֵּי יָדוֹת טָהֳרָה הָיָה מַחֲזִיק אֶמוֹר מֵעַתָּה שְׁתֵּי אַמּוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת עֲגוּלוֹת הָיוּ שָׁלֹשׁ אַמּוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת מְרֻבָּעוֹת הָיוּ נִמְצֵאתָ אוֹמֵר מֵאָה וַחֲמִשִּׁים יָדוֹת טָהֳרָה הָיָה מַחֲזִיק כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר אַלְפַּיִם בַּת יָכִיל וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר מַחֲזִיק בָּתִּים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים יָכִיל אִפְשֵׁר לוֹמַר אַלְפַּיִם שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִפְשֵׁר לוֹמַר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר אַלְפַּיִם בַּת נִמְצֵאתָ אוֹמֵר אַלְפַּיִם בַּלַּח שֶׁהֵן שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים בְּיֵבֵשׁ מִיכַּן לָמְדוּ חֲכָמִים אַרְבָּעִים סְאָה בַּלַּח שֶׁהֵן כּוֹרִים בַּיָּבֵשׁ׃

הֲלָכָה ו׳ מַתְנִי׳ – לְחַיִּין שֶׁאָמְרוּ, גָּבְהָן עֲשָׂרָה טְפָחִים, וְרָחְבָּן וְעָבְיָן כָּל שֶׁהוּא. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, רָחְבָּן שְׁלֹשָׁה טְפָחִים׃

גְּמָרָא מַתְנִיתִין בְּמִשּׁוּכִין מִן הַכֹּתֶל אֲבָל אִם הָיוּ סְמוּכִין לַכֹּתֶל אוּף רַבִּי יוֹסֵי מוֹדֶה וּתְנִי כֵּן עֲשָׂה לְחַיִּים לַמָּבוֹי אִם גְּבוֹהִין מִן הָאָרֶץ פָּתוּחַ מִג׳ אוֹ שֶׁהָיוּ סְמוּכִין לַכֹּתֶל פָּחוֹת מִג׳ מַתָּר׃ ג׳׃ וְהוּא שֶׁיְּהֵא הָעוֹמֵד רַב עַל הֶחָלָל אַבְנֵי הַבִּנְיָן הַיּוֹצְאוֹת מִן הַבִּנְיָן אִם אֵין בֵּין אַחַת לַחֲבֶרְתָּהּ ג׳ טְפָחִים נִדּוֹן כִּלְחַיִּים.

קֶרֶן זָוִית יוֹצֵא מִיכַּן וְקֶרֶן זָוִית יוֹצֵא מִיכַּן נִדּוֹן כִּלְחַיִּים כֹּתֶל הַנִּכְנָס וְנִרְאָה כְּפֵם מִכְפָּנִים וְשָׁוֶה מִבַּחוּץ אוֹ שֶׁנִּרְאֶה כְּפֵם מִבַּחוּץ וְשָׁוֶה מִכְּפָנִים נִדּוֹן כִּלְחַיִּים

[דף ט׳ ע״א]

הָיָה מָשׁוּךְ אַבָּא בַּר רַב חוֹנָה אוֹמֵר׃ רוֹאִין אוֹתוֹ כְּלוּ הוּא כָּנוּס הַתִּיב רַב חִסְדָּאי וְהָתַנִּינָן חָצֵר גְּדוֹלָה שֶׁנִּפְרְצָה לִקְטַנָּה הַגְּדוֹלָה מַתָּרֶת וְהַקְּטַנָּה אֲסוּרָה וְיַעֲשׂוּ כָּתְלֵי גְדוֹלָה כִּלְחַיִּים אֵצֶל כָּתְלֵי קְטַנָּה וְהוּתְּרָה קְטַנָּה אָמַר לֵיהּ אַבָּא בַּר רַב חוֹנָה תִּפָּתֵר בְּמִשּׁוּכִין יוֹתֵר מֵעֲשָׂר.

תָּנֵי רַבִּי שַׁיָּן קוֹמֵי רַבִּי אַחָא בְּגְדוֹלָה אַחַת עֲשָׂרָה וּבְקְטַנָּה עֲשָׂר אִיתְבַּעַת מַתְנִיתִין וְלֹא אִישְׁתְּכַח אָמַר לֵיהּ אַחָא בֵּן אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ׃ כָּל מִשְׁנָה שֶׁלֹּא נִכְנַס לַחֲבוּרָה אֵין סוֹמְכִין עָלֶיהָ אָמַר

רַבִּי יוֹסָה אַתְיָא כְּמַן דְּמַר חָצֵר נִטָּרֶת בִּשְׁנֵי פַּתִּין וּבִלְבַד פַּם שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים מִיכַּן וּפַם שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים מִיכַּן אָמַר רַבִּי יוֹסָה בֵּי רַבִּי בּוֹן וַאֲפִילּוּ תֵּימָא בֶּן אַתְיָא כְּמַאן דְּמַר חָצֵר נִטָּרֶת בְּב׳ פַּתִּים וּבִלְבַד פַּם שֶׁל ד׳ טְפָחִים מִיכַּן וּפַם שֶׁל ד׳ טְפָחִים מִיכַּן רַב עוּקְבָה בְּשֵׁם רַבָּנָן דְּתַמָּן לִגְדוֹלָה הֵן נִדּוֹנוֹת וְאֵינָן נִדּוֹנוֹת לִקְטַנָּה.

כֹּתֶל שֶׁצָּדּוֹ א׳ יוֹצֵא וְצָדּוֹ א׳ כָּנוּס כַּהֲנָא אָמַר נוֹתֵן אֶת הַקּוֹרָה לוֹכָן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ לוֹכָן רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם כַּהֲנָא נוֹתֵן הַקּוֹרָה לוֹכָן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ לוֹכָן וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תְהֵא הַקּוֹרָה מְשׁוּכָּה יוֹתֵר מֵעֲשָׂר וּמְדַּרְבִּי יוֹסֵי קַיְימָא רַב אַבְדִּימִי נְחִיתָה וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תְהֵא הַקּוֹרָה מְשׁוּכָּה יוֹתֵר מֵעֲשָׂר רַבִּי אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ׃ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא הַכּוֹתֶל מָשׁוּךְ יוֹתֵר מֵאַרְבַּע אַמָּה דצריכא לְהֶן פְּשִׁיטָא לְהֶן אָמַר רַבִּי עוּלָּא מִשְּׁלֹשָׁה וְעַד אַרְבָּעָה הִיא מַתְנִיתִין,

[דף ט׳ ע״ב]

פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה אֲפִילּוּ יוֹתֵר מֵעֲשָׂר – מֻתָּר. אַרְבָּעָה, אֲפִילּוּ פְּחוֹת מֵעֲשָׂר – אָסוּר, אֶלָּא אִם כֵּן אֲנָנ קָיְימִין מִשְּׁלֹשָׁה וְעַד אַרְבָּעָה׃

הֲלָכָה ז׳ מַתְנִי׳ – בַּכֹּל עוֹשִׂין לְחָיַיִן, אֲפִילּוּ בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִים. וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר. וּמְטַמֵּא מְשׁוּם גּוֹלֵל, וְרַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר. וְכוֹתְבִין עָלָיו גִּטֵּי נָשִׁים, וְרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי פּוֹסֵל.

גְּמָרָא תָּנֵי כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִים עוֹשִׂין אוֹתוֹ דֹּפֶן וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ לֶחִי דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ דֹּפֶן אֲבָל עוֹשִׂין אוֹתוֹ לֶחִי.

אָמַר רַבִּי אַחָא׃ חַד תַּנָּא הוּא! מַאן דְּמַר עוֹשִׂין אוֹתוֹ דֹּפֶן עוֹשִׂין אוֹתוֹ לֶחִי וּמָאן דְּמַר אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ דֹּפֶן – אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ לֶחִי. אָמַר ר׳ יוֹסָה׃ תְּרֵין תְּנָאִין אִינּוּן וְלָמָּה עוֹשִׂין אוֹתוֹ דֹּפֶן שֶׁאִלּוּ יִשָּׁמֵט אֵינוֹ מַרְגִּישׁ וְאֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ לֶחִי שֶׁאִלּוּ יִשָּׁמֵט הוּא מַרְגִּישׁ.

קָם ר׳ יוֹשׁוּעַ דְּרוֹמְיָא עִם תַּלְמִידוֹי דְּרַבִּי אַחָא אָמְרוּ לוֹ׃ אָמְרִין דְּבַתְרֵיהּ דְּהִיא פְּלִיגָא עַל רַבְּכוֹן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ דֹּפֶן אֲבָל עוֹשִׂין אוֹתוֹ לֶחִי. מַה אִם בְּשָׁעָה שֶׁאִלּוּ יִשָּׁמֵט אֵינוֹ מַרְגִּישׁ אַתְּ אָמַר מֻתָּר כָּאן שֶׁאִלּוּ יִשָּׁמֵט הוּא מַרְגִּישׁ לֹא כָל שֶׁכֵּן חֲיֵי תְּרֵין תַּנַּיִן אִינּוּן עַל דְּרַבִּי אַחָא הֵיכְמָה דְּתֵימַר תַּמָּן תְּרֵין תַּנַּיִן אִינּוּן עַל דְּרַבִּי יוֹסֵי בֵּן אַתְּ אָמַר אוֹף הָכָא תְּרֵין תַּנַּיִן אִינּוּן עַל דְּרַבִּי אַחָא.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר כַּרסנא בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה שְׁלָשְׁתָּן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד רַבִּי מֵאִיר דְּלְחָיַיִם מְטַמֵּא מְשׁוּם גּוֹלֵל רַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר רַבִּי יוֹסָה דְּאָהִילוֹת רַבִּי יוֹסָה אוֹמֵר הַבַּיִת

שֶׁבַּסְּפִינָה אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַשְּׁמָאָה רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה דְּתָנֵי מַעֲשֶׂה בֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהָיוּ בָּאִין בִּסְפִינָה וְעָשָׂה רַבִּי עֲקִיבָא סָכָּה בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה וּבָאת הָרוּחַ וְהִפְרִיחַתְהּ וְאָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: עֲקִיבָא הֵיכָן סוֹפָתְךָ.

מַה טַּעֲמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי סֵפֶר מַה סֵּפֶר מְיֻחָד שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים אַף כָּל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים מַה סֵּפֶר דָּבָר מְיֻחָד שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל אַף כָּל שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל מַה תַּעֲמָא דְּרַבָּנָן מַה סֵּפֶר מְיֻחָד שֶׁהוּא בְּתָלוּשׁ אַף כָּל דָּבָר שֶׁהוּא

[דף י' ע"א]

בְּתָלוּשׁ.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי יָדוֹת אוֹכְלִין כְּאוֹכְלִין. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא כְּתָבוֹ עַל קֶרֶן הַצְּבִי וּגְדָרוֹ וַחֲתָמוֹ וּנְתָנוֹ לָהּ כָּשֵׁר מִפְּנֵי שֶׁגְּדָרוֹ וְאַחַר כָּךְ חֲתָמוֹ הָא אִם חִתְּמוֹ וְאַחַר כָּךְ גְּדָרוֹ לֹא ר' אַחָא בְּשֵׁם ר' מֵישָׁא וְהוּא שֶׁכָּתַב עַל זַכְרוּתוֹ שֶׁל קֶרֶן אֲבָל אִם כָּתַב עַל נִרְתִּיקוֹ כְּפֵרוּשׁ הוּא וְכָשֵׁר.

ר' יוֹנָה בָּעֵי אַף לְעִנְיַן הֶכְשֵׁר זָרִעִים בֵּן הֵיךְ עֲבִידָא חֹשֶׁב עֲלֵיהֶן שֶׁיֵּרְדוּ עַל הַבְּהֵמָה וּמִן הַבְּהֵמָה עַל הָאוֹכְלִין תֵּמָן אָמַר רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי סֵפֶר מַה סֵּפֶר מְיֻחָד שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים אַף כָּל דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים אוּף הָכָא בֵּן אוֹ שַׁנְיָא הִיא דִּכְתִיב וְכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה בְּכָל כְּלִי יִטְמָא (ויקרא יא, לד) מֵעָתָּה אֲפִילוּ חֹשֶׁב שֶׁיֵּרְדוּ לַבּוֹרוֹת לַשִּׁיחִין וּמְעָרוֹת שַׁנְיָא הִיא הָכָא דִּכְתִיב כְּלִי:

הֲלָכָה ח' מַתְנִי' – שְׁיָרָא שֶׁחִנְּתָהּ בַּבִּקְעָה וְהִקִּיפוּהָ בִּכְלֵי בְהֵמָה מְטַלְטְלִין בְּתוֹכָהּ, וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא גָּדֵר גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וְלֹא יִהְיוּ פְּרָצוֹת יְתֵרוֹת עַל הַבִּנְיָן.

כָּל פִּרְצָה שֶׁהִיא כְעֶשֶׂר אַמּוֹת, מַתָּרֶת, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כַּפָּתַח. יָתֵר מִכָּאן, אָסוּר;

גְּמָרָא רַב אָדָא בְּשֵׁם ר' חִסְדָּיָא לְמִי נִצְרְכָה לְר' יוֹסָה בֵּי ר' יוּדָה דְּרַבִּי יוּדָה בֵּי ר' יוּדָה אוֹמֵר כָּל מְחִיצָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל שְׁתֵּי וְשֶׁל עֵרֶב אֵינָהּ מְחִיצָה וּמוֹדֶה הוּא הָכָא וּתְנִי כֵּן בַּכֹּל עוֹשִׂין מְחִיצוֹת אֲפִילוּ אוּכְפִין אֲפִילוּ עֲבִיטִין אֲפִילוּ גְּמַלִּים וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא בֵּין אִיכּוּף לְאִיכּוּף מְלוֹא אִיכּוּף בֵּין עֲבִיט לְעֲבִיט מְלוֹא עֲבִיט בֵּין גָּמָל לְגָמָל כְּמְלֹא גְּמָל וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא עוֹמֵד כְּנֶגֶד עוֹמֵד וּפָרוּץ כְּנֶגֶד פָּרוּץ אֶלָּא עוֹמֵד כְּנֶגֶד פָּרוּץ וּפָרוּץ כְּנֶגֶד עוֹמֵד.

נִמְצֵאתָ אוֹמֵר לְעִנְיַן כְּלָאַיִם כָּל הַפָּחוּת מִגּ' כְּסָתוּם מִגּ' וְעַד אַרְבָּעָה

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת נָזִיר פֶּרֶק חֲמִישִׁי

ה,א כָּל אֵלּוּ שֶׁאָמְרוּ ׳אֵין מַתְחִיל לִמְנוֹת עַד שֶׁיִּטָּהֵר׳, אִם נִטְמָא – אֵין מֵבִיא קָרְבַּן טֻמְאָה. כָּל אֵלּוּ שֶׁאָמְרוּ ׳מַתְחִיל וּמוֹנֶה מִיַּד׳, אִם נִטְמָא – מֵבִיא קָרְבַּן טֻמְאָה.

ה,ב טֻמְאָה שֶׁנְּתוּנָה עַל גַּבֵּי כֹּתֶל, אֲפִלּוּ מֻחֱצָה עַל מֻחֱצָה, וְכֵן עֵדֶר בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף חַיִּין, שֶׁהָיוּ מְהַלְכִין זֶה אַחַר זֶה, אֲפִלּוּ רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה וְרֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בֵּין רַגְלוֹ שֶׁל זֶה – אֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עֲלֵיהֶן, וְאֵין חַיָּבִין עָלָיו עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ זְקֵנִים חֲלוּקִין, מִקְצָתָן אוֹמְרִים: רְבִיעִית דָּם, וְרֹבַע עֲצָמוֹת. וּמִקְצָתָן אוֹמְרִים: חֲצִי קַב עֲצָמוֹת וַחֲצִי לוֹג דָּם. בֵּית דִּין שֶׁאַחֲרֵיהֶן אָמְרוּ: רְבִיעִית דָּם וְרֹבַע עֲצָמוֹת לְתִרוּמוֹת וְקָדָשָׁיו. חֲצִי קַב עֲצָמוֹת וַחֲצִי לוֹג דָּם לַנָּזִיר וְלַמְקֻדָּשׁ.

ה,ג אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כְּשֶׁהָלַכְתִּי לְעַרְדְּסְקָיָא, מְצָאתִי אֶת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּתָר, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב וְדָן לִפְנֵי רַבִּי מֵאִיר בַּהֲלָכָה: כָּל טֻמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁהַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלֶיהָ – חַיָּבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם בִּיאַת מִקְדָּשׁ, וְכָל טֻמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלֶיהָ – אֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ. אָמַר לוֹ: אַל תְּהִי זוֹ קַלָּה מִן הַשֶּׁרֶץ! אָמַרְתִּי לוֹ: כְּלוּם אַתָּה בָּקִי בִּיהוֹשֻׁעַ בַּר מָמֶל? אָמַר לִי: הֵן[1]! כָּךְ אָמַר יְהוֹשֻׁעַ בַּר מָמֶל מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כָּל טֻמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁהַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלֶיהָ – חַיָּבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם בִּיאַת מִקְדָּשׁ, וְכָל טֻמְאָה מִן הַמֵּת שֶׁאֵין הַנָּזִיר מְגַלֵּחַ עָלֶיהָ – אֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ, וְרוֹאֶה אֲנִי אֶת דְּבָרָיו.

ה,ד שָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן: הֲרֵי שֶׁהָיָה נָזִיר וּמְצָרָע, מֵהוּ שֶׁיְּגַלַּח תִּגְלַחַת אַחַת, וְתַעֲלֶה לִנְזִירוּ וּלְצָרַעְתּוֹ? אָמַר לָהֶן: אֵין מְגַלְּחַ. אָמְרוּ לוֹ: לָמָּה? אָמַר לָהֶם: אֶלָּא זֶה מְגַלֵּחַ לְהַעֲבִיר שֵׂעָר – יָפֶה אַתֶּם אוֹמְרִים! אֶלָּא נָזִיר מְגַלֵּחַ ״לְהַעֲבִיר מְגַלֵּחַ ״לְגַדֵּל״ שֵׂעָר. אָמְרוּ לוֹ: אַף אָנוּ אוֹמְרִין לֹא תַעֲלֶה לוֹ בִּימֵי גְּמָרוֹ, תַּעֲלֶה לוֹ בִּימֵי סְפִירוֹ. אָמַר לָהֶם: אִילּוּ זֶה מְגַלֵּחַ לְאַחַר בִּיאַת מַיִם, וְזֶה מְגַלֵּחַ לְאַחַר בִּיאַת מַיִם – יָפֶה אַתֶּם אוֹמְרִים! אֶלָּא נָזִיר מְגַלֵּחַ ״לְאַחַר״ בִּיאַת מַיִם, וּמְצָרָע מְגַלֵּחַ ״קֹדֶם״ בִּיאַת מַיִם. אָמְרוּ לוֹ: אַף אָנוּ אוֹמְרִים לֹא תַעֲלֶה לוֹ לִימֵי סְפִירוֹ, וּנְזִירוּתוֹ תַּעֲלֶה לוֹ לִימֵי חֲלוּטוֹ וְטֻמְאָתוֹ. אָמַר לָהֶם: אִילּוּ מְגַלְּחִים לְאַחַר דָּמִים – יָפֶה אַתֶּם אוֹמְרִים! אֶלָּא נָזִיר מְגַלֵּחַ ״לְאַחַר״ דָּמִים, וּמְצָרָע מְגַלֵּחַ ״לִפְנֵי״ דָּמִים. אָמְרוּ לוֹ: תִּקּוּן הַדָּבָר – לֹא תַעֲלֶה לוֹ לִימֵי צָרַעְתּוֹ וּנְזִירוּתוֹ, תַּעֲלֶה לוֹ לִימֵי צָרַעְתּוֹ וְטֻמְאָתוֹ. אָמַר לָהֶם: נָזִיר טָהוֹר וְהוּא מְצוֹרָע, זֶה לְגַדֵּל וְזֶה לְהַעֲבִירוֹ, אִם נָזִיר טָמֵא וְהוּא מְצוֹרָע – זֶה לִפְנֵי בִּיאַת מַיִם וְזֶה לְאַחַר בִּיאַת מַיִם (סְפָרִים אֲחֵרִים: ׳אֲבָל אִם הָיָה נָזִיר – מְגַלֵּחַ תִּגְלַחַת אַחַת עַל שְׁתֵּיהֶן׳).

ה,ה שְׁנֵי נְזִירִין שֶׁאָמַר לָהֶן אֶחָד: ׳רְאִיתִי אֶת אֶחָד מִכֶּם שֶׁנִּטְמָא, וְאֵינִי יוֹדֵעַ אִי זֶה מִכֶּם׳ – סוֹפְרִין שִׁלְשִׁים יוֹם, וּמְבִיאִין קָרְבַּן טֻמְאָה וְקָרְבַּן טָהֳרָה, וְאוֹמֵר: ׳אִם אֲנִי טָמֵא – קָרְבַּן טֻמְאָה שֶׁלִּי וְקָרְבַּן טָהֳרָה שֶׁלְּךָ. וְאִם אֲנִי טָהוֹר – קָרְבַּן טָהֳרָה שֶׁלִּי וְקָרְבַּן טֻמְאָה שֶׁלְּךָ׳; וְסוֹפְרִין שִׁלְשִׁים יוֹם, וּמְבִיאִין קָרְבַּן טֻמְאָה וְקָרְבַּן טָהֳרָה, וְאוֹמֵר: ׳אִם אֲנִי טָמֵא – קָרְבַּן טֻמְאָה שֶׁלִּי וְקָרְבַּן טָהֳרָה שֶׁלְּךָ, וְזֶה קָרְבַּן טַהֲרָתִי. אִם אֲנִי טָהוֹר – קָרְבַּן טָהֳרָה שֶׁלִּי וְקָרְבַּן טֻמְאָה שֶׁלְּךָ, וְזֶה קָרְבַּן טַהֲרָתְךָ׳.

מֵת אֶחָד מֵהֶן, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: יְבַקֵּשׁ אֶחָד מִן הַשּׁוּק שֶׁיִּדֹּר כְּנֶגְדּוֹ בַּנָּזִיר, וְאוֹמֵר: אִם טָמֵא הָיִיתִי – הֲרֵי אַתָּה נָזִיר מִיָּד, וְאִם טָהוֹר הָיִיתִי – הֲרֵי אַתָּה נָזִיר לְאַחַר שִׁלְשִׁים יוֹם. וְסוֹפְרִין שִׁלְשִׁים יוֹם וּמְבִיאִין קָרְבַּן טֻמְאָה וְקָרְבַּן טָהֳרָה, וְאוֹמֵר: אִם אֲנִי טָמֵא – קָרְבַּן טֻמְאָה שֶׁלִּי, וְקָרְבַּן טָהֳרָה שֶׁלְּךָ, סָפֵק. וְאִם אֲנִי טָהוֹר – קָרְבַּן טָהֳרָה שֶׁלִּי, וְקָרְבַּן טֻמְאָה שֶׁלְּךָ סָפֵק׳; וְסוֹפְרִין שִׁלְשִׁים

[1] בְּנוּסְחַת הַסְּפָרִים מוּבָא: הֵן, וּבַעַל הֲלָכוֹת הָיָה.

תּוֹסֶפְתָּא

יוֹם, וּמְבִיאִין קָרְבָּן טָמֵא וְקָרְבָּן טָהֳרָה, וְאוֹמֵר: ״אִם אֲנִי טָמֵא – קָרְבָּן טָמֵא שֶׁלִּי וְקָרְבָּן טָהֳרָה שֶׁלְּךָ, וְזֶה קָרְבָּן טַהֲרָתִי. וְאִם אֲנִי טָהוֹר – קָרְבָּן טָהֳרָה שֶׁלִּי וְקָרְבָּן טָמֵא שֶׁלְּךָ, וְזֶה קָרְבָּן טַהֲרָתְךָ׳. שְׁלֹשִׁים יָמִים הָרִאשׁוֹנִים וּשְׁלֹשִׁים יָמִים הָאַחֲרוֹנִים – אָסוּר לְגַלֵּחַ, וְלִשְׁתּוֹת יַיִן, וְלִטָּמֵא לַמֵּתִים, אִם גִּלַּח וְשָׁתָה יַיִן וְנִטְמָא לַמֵּתִים – סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים, הוּא עַצְמוֹ, עַל הָרִאשׁוֹנִים – חַיָּב. וְעַל הָאַחֲרוֹנִים – פָּטוּר.

מַסֶּכֶת נָזִיר פֶּרֶק שִׁישִׁי

ו,א סָפֵק נָזִיר טָמֵא, סָפֵק נָזִיר טָהוֹר – אֲבָל נָזִיר וַדַּאי[2]. סָפֵק מְצוֹרָע טָמֵא סָפֵק מְצוֹרָע טָהוֹר – אֲבָל מְצוֹרָע וַדַּאי. אוֹכֵל בְּקָדָשִׁים אַחַר שִׁשִּׁים יוֹם. שׁוֹתֶה יַיִן וּמְטַמֵּא לַמֵּתִים לְאַחַר מֵאָה וְעֶשְׂרִים יוֹם. כֵּיצַד? אָמְרוּ לוֹ: נָזִיר טָמֵא אַתָּה וְאֵין נָזִיר טָמֵא מְגַלֵּחַ, אֶלָּא עַד שִׁבְעָה, צָא וּמְנֵה שִׁבְעָה. הִזָּה וְשָׁנָה, גִּלַּח וְהֵבִיא קָרְבָּן, מָנָה שִׁבְעָה וּבִקֵּשׁ לְגַלֵּחַ, וְאָמְרוּ לוֹ: נָזִיר טָהוֹר אַתָּה וְאֵין נָזִיר טָהוֹר מְגַלֵּחַ, אֶלָּא עַד שִׁבְעָה, צָא וּמְנֵה שִׁבְעָה. הִזָּה וְשָׁנָה, גִּלַּח וְהֵבִיא קָרְבָּן, מָנָה שִׁבְעָה וּבִקֵּשׁ לְגַלֵּחַ, וְאָמְרוּ לוֹ: נָזִיר טָהוֹר אַתָּה וְאֵין נָזִיר טָהוֹר מְגַלֵּחַ, אֶלָּא עַד שְׁלֹשִׁים, צָא וּמְנֵה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה לְהַשְׁלִים שְׁלֹשִׁים, גִּלַּח וְהֵבִיא קָרְבָּן, מָנָה שְׁלֹשִׁים, וּבִקֵּשׁ לְגַלֵּחַ, אָמְרוּ לוֹ: נָזִיר טָהוֹר אַתָּה! וְאֵין נָזִיר טָהוֹר מְגַלֵּחַ אֶלָּא עַל הַדָּמִים. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מֵבִיא עוֹלַת בְּהֵמָה וּמַתְנֶה עָלֶיהָ, וְאוֹמֵר, אִם נָזִיר טָהוֹר אֲנִי – הֲרֵי זֶה חוֹבָה. וְאִם לָאו – הֲרֵי זֶה נְדָבָה. כֵּיצַד תַּעֲשֶׂה לוֹ לְהַחְמִיר עָלָיו? מֵבִיא פְּילֵי שֶׁל חֶרֶס חֲדָשָׁה, וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ רְבִיעִית מַיִם חַיִּים, וּמֵבִיא שְׁתֵּי צִפֳּרִים, וְשׁוֹחֵט אֶת אַחַת מֵהֶן אֶל כְּלִי חֶרֶס עַל מַיִם חַיִּים, חָפְרָה וְקָבְרָה בְּפָנָיו, וַאֲסוּרָה בַּהֲנָאָה, וּמֵבִיא חַטָּאת הָעוֹף, וּמַתְנֶה עָלֶיהָ, וְאוֹמֵר: אִם טָמֵא אֲנִי – חַטָּאת מְחוֹבָתִי וְעוֹלָה נְדָבָה. אִם טָהוֹר אֲנִי – עוֹלָה מְחוֹבָתִי וְחַטָּאת עוֹף סָפֵק. וּמְגַלֵּחַ רֹאשׁוֹ וּזְקָנוֹ וְגַבּוֹת עֵינָיו כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּצָרְעִין מְגַלְּחִין. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְמָחָרת מֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלָגוֹ בְּיָדוֹ, וּמַעֲמִידָן עַל שַׁעֲרֵי נִקָּנוֹר, וּמַתְנֶה עֲלֵיהֶן, וְאוֹמֵר: ״אִם מְצוֹרָע אֲנִי – הֲרֵי זֶה אֲשָׁמִי. וְאִם לָאו – הֲרֵי זֶה שַׁלְמֵי נְדָבָה׳. אֶשֶׁם זֶה נִשְׁחָט בַּצָּפוֹן, וְטָעוּן מַתָּן בְּהוֹנוֹת, וּסְמִיכָה, וּנְסָכִים, וּתְנוּפָה חָזֶה וְשׁוֹק, וְנֶאֱכָל לְזִכְרֵי כְהוּנָּה, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, שֶׁמֵּבִיא קָדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל. לְהָבִיא חַטָּאת בְּהֵמָה אֵין יָכוֹל – שֶׁאֵין חַטָּאת בְּהֵמָה בָּאָה עַל הַסָּפֵק. לְהָבִיא חַטָּאת הָעוֹף אֵין יָכוֹל – שֶׁהֲעָשִׁיר שֶׁהֵבִיא קָרְבָּן עָנִי, לֹא יָצָא. כֵּיצַד עוֹשֶׂה? יִכְתֹּב נְכָסָיו לְאַחֵר, וּמֵבִיא קָרְבָּן עָנִי. נִמְצָא עָנִי הֵבִיא חַטָּאת הָעוֹף, וּמַתְנֶה עֲלֵיהֶם, וְאוֹמֵר: ״אִם מְצוֹרָע אֲנִי, הֲרֵי זֶה חַטָּאת, אִם לָאו – הֲרֵי זֶה סְפֵקוֹ׳, וְאוֹכֵל בְּקָדָשִׁים מִיָּד. אֲבָל לִשְׁתּוֹת יַיִן וְלִטָּמֵא אֵין יָכוֹל, שֶׁאֵין יְמֵי נִזְרוֹ עוֹלִין לוֹ בְּתוֹךְ יְמֵי צָרַעְתּוֹ. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה לוֹ? כִּדְבְרֵי בֶן זוֹמָא סוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמֵבִיא עוֹלַת בְּהֵמָה וּמְגַלֵּחַ, וּמֵבִיא חַטָּאת הָעוֹף, וּמַתְנֶה עָלֶיהָ, וְאוֹמֵר: אִם טָמֵא אֲנִי – חַטָּאת מְחוֹבָתִי וְעוֹלָה נְדָבָה. וְאִם טָהוֹר אֲנִי – עוֹלָה מְחוֹבָתִי וְחַטָּאת סָפֵק. וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמֵבִיא קָרְבְּנוֹתָיו שְׁלֵמִים וְעוֹלָה, וּמַתְנֶה עָלֶיהָ וְאוֹמֵר: אִם טָמֵא אֲנִי – עוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה חוֹבָה וְזוֹ נְדָבָה. וְהַחַטָּאת הָעוֹף מְחוֹבָתִי, וְאִם טָהוֹר אֲנִי – עוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה נְדָבָה, וְזוֹ חוֹבָה, וְהַחַטָּאת הָעוֹף סָפֵק, וּמְגַלֵּחַ, וּמֵבִיא חַטָּאת הָעוֹף, וּמַתְנֶה עָלֶיהָ, וְאוֹכֵל בְּקָדָשִׁים לְאַחַר שִׁשִּׁים יוֹם, וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמְטַמֵּא לַמֵּתִים מִיָּד. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁנָּזַר שְׁלֹשִׁים, אֲבָל נָזַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ – אוֹכֵל בְּקָדָשִׁים לְאַחַר שְׁתֵּי שָׁנִים, וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמְטַמֵּא לַמֵּתִים לְאַחַר אַרְבָּעָה שָׁנִים.

הַשָּׁלֵם

עָלֶיהָ, וְאוֹמֵר: ״אִם טָהוֹר הָיִיתִי – עוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה חוֹבָה, וְזוֹ נְדָבָה, וְהַחַטָּאת עוֹף סָפֵק מְחוֹבָתִי, וְאִם טָהוֹר אֲנִי – עוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה נְדָבָה, וְזוֹ חוֹבָה, וְחַטָּאת עוֹף סָפֵק, וּמְגַלֵּחַ רֹאשׁוֹ וּזְקָנוֹ וְגַבּוֹת עֵינָיו כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּצָרְעִין מְגַלְּחִין. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לְמָחָרת מֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְלָגוֹ בְּיָדוֹ, וּמַעֲמִידָן עַל שַׁעֲרֵי נִקָּנוֹר, וּמַתְנֶה עֲלֵיהֶן, וְאוֹמֵר: ״אִם מְצוֹרָע אֲנִי – הֲרֵי זֶה אֲשָׁמִי. וְאִם לָאו – הֲרֵי זֶה שַׁלְמֵי נְדָבָה׳. אֶשֶׁם זֶה נִשְׁחָט בַּצָּפוֹן, וְטָעוּן מַתָּן בְּהוֹנוֹת, וּסְמִיכָה, וּנְסָכִים, וּתְנוּפָה חָזֶה וְשׁוֹק, וְנֶאֱכָל לְזִכְרֵי כְהוּנָּה, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, שֶׁמֵּבִיא קָדָשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל. לְהָבִיא חַטָּאת בְּהֵמָה אֵין יָכוֹל – שֶׁאֵין חַטָּאת בְּהֵמָה בָּאָה עַל הַסָּפֵק. לְהָבִיא חַטָּאת הָעוֹף אֵין יָכוֹל – שֶׁהֲעָשִׁיר שֶׁהֵבִיא קָרְבָּן עָנִי, לֹא יָצָא. כֵּיצַד עוֹשֶׂה? יִכְתֹּב נְכָסָיו לְאַחֵר, וּמֵבִיא קָרְבָּן עָנִי. נִמְצָא עָנִי הֵבִיא חַטָּאת הָעוֹף, וּמַתְנֶה עֲלֵיהֶם, וְאוֹמֵר: ״אִם מְצוֹרָע אֲנִי, הֲרֵי זֶה חַטָּאת, אִם לָאו – הֲרֵי זֶה סְפֵקוֹ׳, וְאוֹכֵל בְּקָדָשִׁים מִיָּד. אֲבָל לִשְׁתּוֹת יַיִן וְלִטָּמֵא אֵין יָכוֹל, שֶׁאֵין יְמֵי נִזְרוֹ עוֹלִין לוֹ בְּתוֹךְ יְמֵי צָרַעְתּוֹ. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה לוֹ? כִּדְבְרֵי בֶן זוֹמָא סוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמֵבִיא עוֹלַת בְּהֵמָה וּמְגַלֵּחַ, וּמֵבִיא חַטָּאת הָעוֹף, וּמַתְנֶה עָלֶיהָ, וְאוֹמֵר: אִם טָמֵא אֲנִי – חַטָּאת מְחוֹבָתִי וְעוֹלָה נְדָבָה. וְאִם טָהוֹר אֲנִי – עוֹלָה מְחוֹבָתִי וְחַטָּאת סָפֵק. וְסוֹפֵר שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמֵבִיא קָרְבְּנוֹתָיו שְׁלֵמִים וְעוֹלָה, וּמַתְנֶה עָלֶיהָ וְאוֹמֵר: אִם טָמֵא אֲנִי – עוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה חוֹבָה וְזוֹ נְדָבָה. וְהַחַטָּאת הָעוֹף מְחוֹבָתִי, וְאִם טָהוֹר אֲנִי – עוֹלָה הָרִאשׁוֹנָה נְדָבָה, וְזוֹ חוֹבָה, וְהַחַטָּאת הָעוֹף סָפֵק, וּמְגַלֵּחַ, וּמֵבִיא חַטָּאת הָעוֹף, וּמַתְנֶה עָלֶיהָ, וְאוֹכֵל בְּקָדָשִׁים לְאַחַר שִׁשִּׁים יוֹם, וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמְטַמֵּא לַמֵּתִים מִיָּד. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁנָּזַר שְׁלֹשִׁים, אֲבָל נָזַר שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ – אוֹכֵל בְּקָדָשִׁים לְאַחַר שְׁתֵּי שָׁנִים, וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמְטַמֵּא לַמֵּתִים לְאַחַר אַרְבָּעָה שָׁנִים.

---

[2] כלומר הוא נזיר ודאי ואין ספק בנזירותו.

תּוֹסֶפְתָּא

ו,ב טָמֵא בְּסָפֵק, וּמְחֻלָּט בְּוַדַּאי – אוֹכֵל בֶּקֶדֶשִׁים לְאַחַר שְׁמוֹנָה יָמִים, וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמִטַּמֵּא לַמֵּתִים לְאַחַר שִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנָה יוֹם. טָמֵא בְּוַדַּאי וּמְחֻלָּט בְּסָפֵק – אוֹכֵל בַּקֳּדָשִׁים לְאַחַר שִׁלְשִׁים וְשִׁבְעָה יוֹם, וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמִטַּמֵּא לַמֵּתִים לְאַחַר שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה יוֹם. טָמֵא בְּוַדַּאי וּמְחֻלָּט בְּוַדַּאי – אוֹכֵל בֶּקֶדֶשִׁים לְאַחַר שְׁמוֹנָה יָמִים, וְשׁוֹתֶה יַיִן וּמִטַּמֵּא לַמֵּתִים אַחַר אַרְבָּעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם.

ו,ג כָּל קָרְבְּנוֹת צִבּוּר וְיָחִיד – הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל טֻמְאַת הַדָּם וְעַל טֻמְאַת הַגּוּף, חוּץ מִנְּזִיר וְעוֹשֶׂה פֶּסַח, שֶׁמְּרַצֶּה לְטֻמְאַת הַדָּם, וְאֵינוֹ מְרַצֶּה עַל טֻמְאַת הַגּוּף, וְאִם נִטְמָא טֻמְאַת הַתְּהוֹם – הֲרֵי זֶה מְרַצֶּה.

כֵּיצַד? הָיָה הוֹלֵךְ לִשְׁחוֹט אֶת פִּסְחוֹ, וְאָמְרוּ לוֹ: מֵת הָיָה עִמְּךָ בַּבַּיִת שֶׁנִּכְנַסְתָּ לוֹ, תַּחַת אֶבֶן שֶׁיִּשַּׁבְתָּ עָלָיו, וְנוֹדַע לוֹ בֵּין בִּשְׁעַת פִּסְחוֹ בֵּין עַד שֶׁלֹּא עָשָׂה פִּסְחוֹ – צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי. אֲבָל אָמְרוּ לוֹ: קֹבֶר הַתְּהוֹם הָיָה עִמְּךָ בַּבַּיִת שֶׁנִּכְנַסְתָּ לוֹ, אוֹ תַּחַת אֶבֶן שֶׁיִּשַּׁבְתָּ עָלָיו, וְנוֹדַע לוֹ עַד שֶׁלֹּא עָשָׂה פִּסְחוֹ, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי, מִשֶּׁעָשָׂה פִּסְחוֹ – אֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי. וְכֵן נָזִיר שֶׁהָלַךְ לְהָבִיא קָרְבְּנוֹתָיו, וְאָמְרוּ לוֹ: מֵת הָיָה עִמְּךָ בַּבַּיִת שֶׁנִּכְנַסְתָּ לוֹ, אוֹ תַּחַת אֶבֶן שֶׁיִּשַּׁבְתָּ עָלָיו, וְנוֹדַע בֵּין מִשֶּׁהֵבִיא קָרְבְּנוֹתָיו בֵּין עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא קָרְבְּנוֹתָיו – צָרִיךְ לְהָבִיא קָרְבָּן טָמֵא. אֲבָל אָמְרוּ לוֹ: קֹבֶר הַתְּהוֹם הָיָה עִמְּךָ בַּבַּיִת שֶׁנִּכְנַסְתָּ לוֹ, תַּחַת אֶבֶן שֶׁיִּשַּׁבְתָּ עָלָיו, וְנוֹדַע לוֹ עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא קָרְבְּנוֹתָיו – צָרִיךְ לְהָבִיא קָרְבָּן טָמֵא. מִשֶּׁהֵבִיא קָרְבְּנוֹתָיו – אֵין צָרִיךְ לְהָבִיא קָרְבָּן טָמֵא.

ו,ד חֹמֶר בְּאִשְׁתּוֹ וּבְתּוֹ מֵה שֶׁאֵין בְּעַבְדּוֹ, וְחֹמֶר בְּשִׁפְחָתוֹ וּבְעַבְדּוֹ מֵה שֶׁאֵין בְּאִשְׁתּוֹ וּבְתּוֹ, שֶׁאִשְׁתּוֹ וּבְתּוֹ מֵפֵר אֶת נִדְרָן וְאֵין כּוֹפֶן לִשְׁתּוֹת יַיִן וְלִטָּמֵא לַמֵּתִים, אֲבָל עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ – אֵין מֵפֵר אֶת נִדְרָן אֲבָל כּוֹפֶן לִשְׁתּוֹת יַיִן וְלִטָּמֵא לַמֵּתִים. וְאֵין שׁוֹתִין אֶלָּא בְּפָנָיו, וְאֵין מִטַּמֵּא לַמֵּתִים אֶלָּא בְּפָנָיו.

הַשָּׁלֵם

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: עֵבֶד שֶׁאָמַר לוֹ רַבּוֹ – ׳הֲוֵי שׁוֹתֶה יַיִן שְׁתֵּי שָׁנִים, וּמִטַּמֵּא לַמֵּתִים שְׁתֵּי שָׁנִים׳ – שׁוֹתֶה יַיִן בְּפָנָיו וְשֶׁלֹּא בְּפָנָיו, וּמִטַּמֵּא לַמֵּתִים בְּפָנָיו וְשֶׁלֹּא בְּפָנָיו, לְמַה רַבּוֹ כּוֹפוֹ? לִנְזִירוּת, אֲבָל לֹא לִנְדָרִים וְלֹא לִשְׁבוּעוֹת.

ו,ה עֶבֶד שְׁנָזַר, וְגִלַּח, וְיָצָא לְחֵרוּת – יָצָא. נָזַר וְלֹא גִלַּח, וְיָצָא לְחֵרוּת – לֹא יָצָא. נִטְמָא וְיָצָא לְחֵרוּת – מוֹנֶה מִשָּׁעָה שֶׁנִּטְמָא.

מַסֶּכֶת סוֹטָה פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א,א הַמְקַנֵּא לְאִשְׁתּוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְקַנֵּא לָהּ עַל פִּי שְׁתַּיִם, וּמַשְׁקֶה עַל פִּי אֶחָד אוֹ עַל פִּי עַצְמוֹ.

הַמְקַנֵּא לְאִשְׁתּוֹ עַל פִּי עֵד אֶחָד, אוֹ עַל פִּי עַצְמוֹ, וּמַשְׁקֶה לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם. הֵשִׁיבוּ חֲכָמִים לְדִבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה: אֵין לַדָּבָר סוֹף.

אֵי זוֹ הִיא עֵדוּת הָרִאשׁוֹנָה? זוֹ עֵדוּת סְתִירָה. עֵדוּת אַחֲרוֹנָה – זוֹ עֵדוּת טֻמְאָה. וְכַמָּה הִיא שִׁעוּר סְתִירָה? כְּדֵי טֻמְאָה. וְכַמָּה הִיא טֻמְאָה? כְּדֵי בִיאָה. וְכַמָּה הִיא כְּדֵי בִיאָה? כְּדֵי הַעֲרָאָה. וְכַמָּה הִיא הַעֲרָאָה? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כְּדֵי חֲזָרַת דֶּקֶל. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: כְּדֵי מְזִיגַת כּוֹס. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר: כְּדֵי לְשִׁתּוֹתוֹ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: כְּדֵי לְצֻלּוֹת בֵּיצָה. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אוֹמֵר: כְּדֵי לְגָמְעָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יִרְמְיָה אוֹמֵר: כְּדֵי לְקַשֵּׁר הַגַּרְדִּי נִימָא. חָנָן בֶּן פִּינְחָס אוֹמֵר: כְּדֵי שֶׁתּוֹשִׁיט אֶצְבַּע לְתוֹךְ פִּיהָ, לְתֵּן קֵיסָם. פְּלִימוֹ אוֹמֵר: כְּדֵי שֶׁתּוֹשִׁיט יָדָהּ לַסַּל לְטוֹל כְּכָר, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר, זֵכֶר לַדָּבָר,ר שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ו, כו): ״כִּי בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם״.

א,ב רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּעְלָהּ נֶאֱמָן עָלֶיהָ, מִקֹּל וָחֹמֶר: וּמָה נִדָּה, שֶׁחַיָּבִים עַל בִּיאָתָהּ כָּרֵת – בַּעְלָהּ נֶאֱמָן עָלֶיהָ, סוֹטָה, שֶׁאֵין חַיָּבִין עַל בִּיאָתָהּ כָּרֵת – אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא בַּעְלָהּ נֶאֱמָן עָלֶיהָ?! אָמְרוּ לוֹ: וְכָל שֶׁכֵּן!

תּוֹסֶפְתָּא

הוֹאִיל וְאֵין חַיָּבִין עַל בִּיאָתָהּ כָּרֵת – לֹא יְהֵא בַּעְלָהּ נֶאֱמָן עָלֶיהָ!

דָּבָר אַחֵר: לֹא! אִם אָמְרָתָ בִּנְדָּה שֶׁיֵּשׁ לָהּ הֶתֵּר אַחַר אִסּוּרָהּ – תֹּאמַר בְּסוֹטָה, שֶׁאֵין לָהּ הֶתֵּר אַחַר אִסּוּרָהּ?! וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי ט, יז): "מַיִם גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ וְגוֹ'. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הַכָּתוּב הֱאֶמִינוֹ עָלֶיהָ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה, טו): "וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֹּהֵן".

א,ג מַעֲלִין אוֹתָהּ לְשַׁעֲרֵי מִזְרָח, לְשַׁעֲרֵי נִקָּנוֹר, שֶׁשָּׁם מַשְׁקִים אֶת הַסּוֹטוֹת, מְטַהֲרִין אֶת הַיּוֹלְדוֹת, וּמְטַהֲרִין הַמְצֹרָעִים, שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א ח, לא לב): "אֶת אֲשֶׁר יֶחֱטָא אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְאָתָה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְעָשִׂיתָ וְשָׁפַטְתָּ אֶת עֲבָדֶיךָ לְהַרְשִׁיעַ רָשָׁע לָתֵת דַּרְכּוֹ בְּרֹאשׁוֹ" – "וְצָבְתָה בִּטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ" (בַּמִּדְבָּר ה, כז). "וּלְהַצְדִּיק צַדִּיק לָתֵת לוֹ כְּצִדְקָתוֹ" – "וְאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה וּטְהוֹרָה הִיא וְנִקְּתָה וְנִזְרְעָה זֶרַע". הִיא עוֹמֶדֶת מִבִּפְנִים, וְהַכֹּהֵן עוֹמֵד מִבַּחוּץ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה, יח): "וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה לִפְנֵי ה'", וְאֵין כֹּהֵן לִפְנֵי ה', וּכְדֶרֶךְ שֶׁמַּאֲימִין עָלֶיהָ שֶׁתַּחְזֹר בָּהּ – כָּךְ מַאֲימִין עָלֶיהָ שֶׁלֹּא תַחְזֹר בָּהּ. אוֹמְרִים לָהּ: בִּתִּי! אִם בָּרוּר לְךָ שֶׁאַתְּ טְהוֹרָה – עִמְדִי עַל בּוּרְיֵךְ, וּשְׁתִי, שֶׁאֵין הַמַּיִם הַלָּלוּ דּוֹמִין אֶלָּא לְסֹם יֶבֶשׁ שֶׁנְּתוּן עַל גַּבֵּי בָּשָׂר חַי, אִם יֵשׁ שָׁם מַכָּה – מְחַלְחֵל וְיוֹרֵד. אֵין שָׁם מַכָּה – אֵינוֹ מַזִּיקוֹ.

א,ד אֵין מַשְׁקִין שְׁתֵּי סוֹטוֹת כְּאַחַת, שֶׁלֹּא יְהֵא לִבָּהּ גַּס בַּחֲבֶרְתָּהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא מִן הַשֵּׁם הוּא זֶה, אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר(בַּמִּדְבָּר ה, טז): "וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן" – אַחַת מַקְרִיב, וְלֹא שְׁתַּיִם.

א,ה כֹּהֲנִים מַטִּילִין בֵּינֵיהֶם גּוֹרָלוֹת. כָּל מִי שֶׁעָלָה גּוֹרָלוֹ, וַאֲפִילוּ כֹּהֵן גָּדוֹל – יוֹצֵא וְעוֹמֵד בְּצַד סוֹטָה, וְאוֹחֵז בִּבְגָדֶיהָ, אִם נִקְרְעוּ – נִקְרְעוּ. וְאִם נִפְרְמוּ – נִפְרְמוּ. עַד שֶׁמְּגַלֶּה לִבָּהּ, וְסוֹתֵר אֶת שְׂעָרָהּ; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה לִבָּהּ נָאֶה – לֹא הָיָה מְגַלֶּהוּ,

הַשָּׁלֵם

וְאִם הָיָה שְׂעָרָהּ נָאֶה – לֹא הָיָה סוֹתְרָהּ, מִפְּנֵי פִּרְחֵי כְהוּנָּה.

א,ו שְׁלֹשָׁה צְרִיכִין שֶׁיֵּרָאוּ עַל פְּנֵי הַמַּיִם, אֲפִר פָּרָה וַעֲפַר סוֹטָה, וְדַם צִפּוֹר. אֲפִר פָּרָה – כְּדֵי שֶׁיֵּרָאוּ עַל פְּנֵי הַמַּיִם. עֲפַר סוֹטָה – כְּדֵי שֶׁיֵּרָאֶה עַל פְּנֵי הַמַּיִם. דַּם צִפּוֹר שֶׁל מְצוֹרָע – כְּדֵי שֶׁיֵּרָאֶה עַל פְּנֵי הַמַּיִם. רַק יְבָמָה – כְּדֵי שֶׁיֵּרָאֶה לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים.

א,ז רַשָּׁאִין הַכֹּהֲנִים לִתֵּן בִּשְׂיָרֵי מְנָחוֹת יַיִן, שֶׁמֶן וּדְבַשׁ, וַאֲסוּרִין לְחַמֵּץ. כָּל הַמְּנָחוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה טְעוּנָה שֶׁמֶן וּלְבוֹנָה, חוּץ מִמִּנְחַת חוֹטֵא וּמִנְחַת קְנָאוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה, טו): "לֹא יִצֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלָיו לְבוֹנָה" וְגוֹ'. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל חַטָּאת שֶׁבַּתּוֹרָה – אֵין טְעוּנָה נְסָכִים, חוּץ מֵחַטָּאתוֹ וַאֲשָׁמוֹ שֶׁל מְצוֹרָע, שֶׁלֹּא יְהֵא קָרְבָּן חוֹטֵא מְהֻדָּר. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: כָּל זְכָרוֹנוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה נֶאֶמְרוּ לְטוֹבָה, חוּץ מִזּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה, טו): "מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן". רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אַף זוֹ לְטוֹבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה, כח): "וְאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה וּטְהוֹרָה הִיא וְנִקְּתָה וְנִזְרְעָה זָרַע".

מַסֶּכֶת סוֹטָה פֶּרֶק שֵׁנִי

ב,א הָיָה נוֹטֵל אֶת מִגְלָתָהּ וְנִכְנָס לוֹ לָאוּלָם, טַבְלָא שֶׁל זָהָב הָיְתָה קְבוּעָה בְּכָתְלוֹ שֶׁל הֵיכָל וְהִיא נִרְאֵית בָּאוּלָם, מִמֶּנָּה רוֹאֶה וְכוֹתֵב, לֹא חַסִּיר וְלֹא יַתִּיר, יוֹצֵא וְעוֹמֵד בְּצַד סוֹטָה, קוֹרֵא וְדוֹרֵשׁ, וּמְדַקְדֵּק בְּכָל דִּקְדּוּקֵי פָּרָשָׁה, וּמַשְׁמִיעָהּ בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁשּׁוֹמַעַת, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא יוֹדַעַת עַל מָה הָיְתָה שׁוֹתָה וּבַמֶּה הָיְתָה שׁוֹתָה, עַל מָה הָיְתָה טְמֵאָה וּבַמֶּה הָיְתָה טְמֵאָה, וְאוֹמֵר לָהּ: 'מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עָלַיִךְ, וְיָבֹא עָלַיִךְ וְיִבּוֹאוּ עָלַיִךְ' – זֶה אָלָה. 'מַשְׁבִּיעַ עָלַיִךְ' – זוֹ שְׁבוּעָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אָמֵן שֶׁלֹּא נִטְמֵאתִי, אָמֵן שֶׁלֹּא אָטָמֵא, לֹא שֶׁהַמַּיִם בּוֹדְקִין אוֹתָהּ מִיַּד, אֶלָּא אֲפִלּוּ תִּקְלְקֵל לְאַחַר עֶשְׂרִים שָׁנָה – הַמַּיִם מִתְעַרְרִין עָלֶיהָ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ה, טו):

תּוֹסֶפְתָּא

״מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן״, נִכְנַס וְכוֹתֵב, יוֹצֵא וּמוֹחֵק.

ב,ב עַד שֶׁלֹּא נִמְחֲקָה הַמִּגִּלָּה, אָמְרָה: ׳אֵינִי שׁוֹתָה׳, אוֹ שֶׁאָמְרָה: ׳טְמֵאָה אֲנִי׳, אוֹ שֶׁבָּאוּ עֵדִים וְאָמְרוּ שֶׁהִיא טְמֵאָה – הַמַּיִם נִשְׁפָּכִין, וְאֵין בָּהֶן מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה, וּמְגִלָּתָהּ נִגְנֶזֶת תַּחַת צִירוֹ שֶׁל הֵיכָל, וּמִנְחָתָהּ מִתְפַּזֶּרֶת. נִמְחֲקָה הַמִּגִּלָּה וְאָמְרָה: ׳אֲנִי טְמֵאָה׳ – הַמַּיִם נִשְׁפָּכִין, וְאֵין בָּהֶן מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה, וּמְגִלָּתָהּ נִגְנֶזֶת תַּחַת צִירוֹ שֶׁל הֵיכָל, וּמִנְחָתָהּ מִתְפַּזֶּרֶת בְּבֵית הַדֶּשֶׁן, וְאֵין מְגִלָּתָהּ כְּשֵׁרָה לְהַשְׁקוֹת בָּהּ סוֹטָה אַחֶרֶת.

ב,ג נִמְחֲקָה הַמִּגִּלָּה, וְאָמְרָה: ׳אֵינִי שׁוֹתָה׳ – מְעַרְעֲרִין אוֹתָהּ וּמַשְׁקִין אוֹתָהּ בְּעַל כָּרְחָהּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּצַבַּת שֶׁל בַּרְזֶל פּוֹתְחִין פִּיהָ שֶׁל זוֹ וּמְעַרְעֲרִין אוֹתָהּ וּמַשְׁקִין אוֹתָהּ בְּעַל כָּרְחָהּ. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: וְכִי לָמָּה מַשְׁקִין אוֹתָהּ? לֹא לְבָרְקָהּ? הֲרֵי זוֹ בְּדוּקָה וּמְנֻוֶּלֶת! אֶלָּא לְעוֹלָם יְכוֹלָה הִיא שֶׁתַּחֲזֹר, עַד שֶׁתִּקָּרַב מִנְחָתָהּ. קָרְבָה מִנְחָתָהּ וְאָמְרָה: ׳אֵינִי שׁוֹתָה׳ – מְעַרְעֲרִין אוֹתָהּ וּמַשְׁקִין אוֹתָהּ בְּעַל כָּרְחָהּ.

ב,ד רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: שְׁתֵּי קָנָאוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּפָּרָשָׁה, קִנְאָה אַחַת שֶׁמְּקַנֵּא לַבַּעַל, וְאַחַת שֶׁמְּקַנֵּא לַמָּקוֹם. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: מַה תַּלְמוּד לוֹמַר (בַּמִּדְבָּר ה, כב): ״וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן״ – רָאוּיָה הָיְתָה הָאִשָּׁה לְבֹא עָלֶיהָ פְּרָעָנִיּוֹת גְּדוֹלוֹת מֵאֵלּוּ, שֶׁהֲבִיאָה עַצְמָהּ לִידֵי סָפֵק זֶה, אֶלָּא שֶׁנִּיקַּל נְוֹלָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): ״וְנִקְתָה״ – נִקָּתָה מִכָּל פְּרָעָנִיּוֹת הָרְאוּיוֹת לָבֹא עָלֶיהָ. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָא אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן תִּימָא: מַה תַּלְמוּד לוֹמַר (שָׁם): ״וְאִם לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה״ – שֶׁאִם הָיְתָה יוֹלֶדֶת בְּצַעַר – יוֹלֶדֶת בְּרִוַח, נְקֵבוֹת – יוֹלֶדֶת זְכָרִים, מְכֹעָרִין – יוֹלֶדֶת נָאִים. שְׁחוֹרִים – יוֹלֶדֶת לְבָנִים. קְצָרִים – יוֹלֶדֶת אֲרֻכִּים. אֶחָד אֶחָד – יוֹלֶדֶת שְׁנַיִם שְׁנַיִם.

הַשָּׁלֵם

ב,ה תִּינוֹק שֶׁלֹּא כָּלוּ לוֹ חֳדָשָׁיו – הֲרֵי זֶה מְכֻלֶּה עוֹלָם. עַל כָּל בִּיאָה וּבִיאָה שֶׁבָּא עָלֶיהָ בַּעְלָהּ – הֲרֵי הוּא חַיָּב עָלֶיהָ.

ב,ו נִטְמְאָה מִנְחָתָהּ עַד שֶׁלֹּא קִדְּשָׁה בַּכְּלִי – הֲרֵי הִיא כְּכָל הַמִּנְחוֹת. תִּפָּדֶה וְתֵאָכֵל. מִשֶּׁקִּדְּשָׁה בַּכְּלִי – תְּעַבֵּר צוּרָתָהּ וְתֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. קָרְבָה מִנְחָתָהּ וְלֹא הִסְפִּיק לְקָרֵב הַקֹּמֶץ עַד שֶׁמֵּת הַבַּעַל, אוֹ שֶׁמֵּתָה הִיא – שִׁירַיִם אֲסוּרִים, שֶׁעַל הַסָּפֵק בָּאת בִּתְחִלָּה, כִּפְּרָה סְפֵקָהּ וְהָלְכָה לָהּ. קָרַב הַקֹּמֶץ וְאַחַר כָּךְ מֵתָה הִיא, אוֹ שֶׁמֵּת הַבַּעַל – שִׁירַיִם מָתָרִין, שֶׁעַל הַסָּפֵק בָּאתָה מִתְּחִלָּה, כִּפְּרָה סְפֵקָהּ וְהָלְכָה לָהּ. בָּאוּ לָהּ עֵדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – מִנְחָה אֲסוּרָה, נִמְצְאוּ עֵדִים זוֹמְמִין – בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ מִנְחָתָהּ חֹלִין.

ב,ז כָּל הַנְּשׁוּאוֹת לַכֹּהֵן, בֵּין כֹּהֶנֶת, בֵּין לְוִיָּה, בֵּין יִשְׂרְאֵלִית – אֵין מִנְחָתָהּ נֶאֱכֶלֶת, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּהּ שְׁתּוּפוּת, וְאֵין עוֹלָה כָּלָה כָּלִיל לְאִשִּׁים, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּהּ שְׁתּוּפוּת, כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? הַקֹּמֶץ קָרֵב לְעַצְמוֹ וְשִׁירַיִם קְרֵבִין בְּעַצְמָן. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: קֹמֶץ קָרֵב בְּעַצְמוֹ וְשִׁירַיִם מִתְפַּזְּרִין.

ב,ח כֹּהֵן עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּכֹהֶנֶת. הָאִישׁ זַכַּאי בְּבִתּוֹ בְּקִדּוּשֶׁיהָ, בְּכֶסֶף בִּשְׁטָר וּבִבְיָאָה, וְזַכַּאי בְּמְצִיאָתָהּ, וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ, וּבְהַפָּרַת נְדָרֶיהָ – מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאִשָּׁה. הָאִישׁ עוֹבֵר עַל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא – מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאִשָּׁה. הָאִישׁ עוֹבֵר עַל ״בַּל תַּקִּיף״ וְעַל ״בַּל תַּשְׁחִית״, וְעַל ״בַּל תִּטַּמֵּא לַמֵּתִים״ – מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאִשָּׁה. הָאִישׁ נִדּוֹן ״בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה״ וְאֵין הָאִשָּׁה נִדּוֹנִית ״בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה״. הָאִישׁ מְעַשֵּׂר וּמְסַפֵּר, וְהָאִשָּׁה מְעַשֶּׂטֶת וְאֵין מְסַפֶּרֶת. הָאִישׁ נִמְכָּר וְנִשְׁנָה, וְאֵין הָאִשָּׁה נִמְכֶּרֶת וְנִשְׁנֵית. הָאִישׁ נִמְכָּר עֶבֶד עִבְרִי, וְאֵין הָאִשָּׁה נִמְכֶּרֶת עֶבֶד עִבְרִי. הָאִישׁ נִרְצָע וְאֵין הָאִשָּׁה נִרְצַעַת. הָאִישׁ

תּוֹסֶפְתָּא

הַשָּׁלֵם

קוֹנֶה עֶבֶד עִבְרִי, וְאֵין הָאִשָּׁה קוֹנָה עֶבֶד עִבְרִי.

מַסֶּכֶת סוֹטָה פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

ג,א הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מִנַּיִן אַתָּה אוֹמֵר שֶׁבִּמְדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָהוּ כז, ח): "בְּסַאסְאָהּ בְּשַׁלְחָהּ תְּרִיבֶנָּה", אֵין לִי אֶלָּא סְאָה, מִנַּיִן לְרִבּוֹת תַּרְקַב וַחֲצִי תַּרְקַב? קַב וָחֵצִי, קַב רוֹבַע, וַחֲצִי רֹבַע, תְּמָן וְעוֹכְלָא, תַּלְמוּד לוֹמַר (יְשַׁעְיָה ט, ד): "כִּי כָּל סְאוֹן סֹאֵן בְּרַעַשׁ" – הֲרֵי כָּאן מִדּוֹת הָרִבֵּה, חֶשְׁבּוֹנוֹת הָרִבֵּה. אֵין לִי אֶלָּא דָּבָר הַבָּא בְּמִדָּה, מִנַּיִן שֶׁאֲפִלּוּ פְּרוּטוֹת קְטַנּוֹת מִצְטָרְפוֹת לְחֶשְׁבּוֹן גָּדוֹל? תַּלְמוּד לוֹמַר (קֹהֶלֶת ז, כז): "אַחַת לְאַחַת לִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן". וְכֵן מָצִינוּ בְּסוֹטָה, שֶׁבִּמְדָּה שֶׁמְּדָדָה – בָּהּ מָדְדוּ לָהּ. הִיא עָמְדָה עַל פֶּתַח בֵּיתָהּ לְרָאוֹת לוֹ – לְפִיכָךְ כֹּהֵן מַעֲמִידָהּ עַל שַׁעֲרֵי נִיקָנוֹר וּמַרְאָה קְלוֹנָהּ לַכֹּל. הִיא פֵּרְסָה לוֹ סוּדְרִין נָאִין עַל רֹאשָׁהּ – לְפִיכָךְ כֹּהֵן נוֹטֵל צְעִיפָהּ מֵרֹאשָׁהּ וּמַנִּיחָהּ תַּחַת רַגְלֶיהָ. הִיא קָלְעָה לוֹ שַׂעֲרָהּ – לְפִיכָךְ כֹּהֵן סוֹתְרָהּ. הִיא קִשְּׁטָה פָּנֶיהָ – לְפִיכָךְ פָּנֶיהָ מוֹרִיקוֹת. הִיא כָּחֲלָה לוֹ עֵינֶיהָ – לְפִיכָךְ עֵינֶיהָ בּוֹלְטוֹת. הִיא הֵרְאָתָה לוֹ בְּאֶצְבַּע – לְפִיכָךְ צַפְרֶנֶיהָ נוֹשְׁרוֹת. הִיא הֵרְאָתָה אֶת בְּשָׂרָהּ – לְפִיכָךְ כֹּהֵן קוֹרֵעַ חֻלְקָּהּ, וּמַרְאָה קְלוֹנָהּ לָרַבִּים. הִיא חָגְרָה לוֹ בְּפָנִים – לְפִיכָךְ כֹּהֵן מֵבִיא חֶבֶל מִצְרִי וְקוֹשֵׁר לְמַעְלָה מִדֶּיהָ, וְכָל הָרוֹצֶה לִרְאוֹת לִרְאוֹת בָּא וְרוֹאֶה. הִיא פָּשְׁטָה לוֹ יֶרֶךְ – לְפִיכָךְ יֶרֶךְ נִמַּקּ. הִיא קִבְּלַתּוּ עַל כְּרֵסָהּ – לְפִיכָךְ כְּרֵסָהּ צָבָה. הִיא הֶאֱכִילַתּוּ מַעֲדַנֵּי עוֹלָם – לְפִיכָךְ מְנֻחָתָהּ מַאֲכַל בְּהֵמָה. הִיא הִשְׁקָתוּ יַיִן בְּכוֹסוֹת מְשֻׁבָּחוֹת – לְפִיכָךְ כֹּהֵן מַשְׁקֶה אוֹתָהּ מַיִם הַמָּרִים בְּמַקֵּדָה שֶׁל חֶרֶס. הִיא עָשְׂתָה בַּסֵּתֶר שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב כד, טו): "וְעֵין נֹאֵף שָׁמְרָה נֶשֶׁף לֵאמֹר" וְגוֹ', וְאֵינָהּ יוֹדַעַת הֵיאַךְ בְּסִתְרוֹ שֶׁל עוֹלָם שָׁם בָּהּ פָּנִים, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "וְסֵתֶר פָּנִים יָשִׂים". דָּבָר אַחֵר: מְלַמֵּד שֶׁהַמָּקוֹם מוֹצִיא סִתְרָהּ לְגִלּוּי, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כו, כו): "תְּכַסֶּה שִׂנְאָה בְּמַשָּׁא תִּגָּלֶה רָעָתוֹ בְּקָהָל" וְגוֹ'.

ג,ב אַנְשֵׁי הַמַּבּוּל לֹא נִתְגָּאוּ לִפְנֵי הַמָּקוֹם אֶלָּא מִתּוֹךְ הַטּוֹבָה שֶׁהִשְׁפִּיעַ לָהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב כא, ט– יג): "בָּתֵּיהֶם שָׁלוֹם מִפַּחַד וְלֹא שֵׁבֶט אֱלוֹהַּ עֲלֵיהֶם וְגוֹ'. "שׁוֹרוֹ עִבֵּר וְלֹא יַגְעִל תְּפַלֵּט פָּרָתוֹ וְלֹא תְשַׁכֵּל; יְשַׁלְּחוּ כַצֹּאן עֲוִילֵיהֶם וְיַלְדֵיהֶם יִרְקֹדוּן; וְכִתְיב: "יִשְׂאוּ כְתֹף וְכִנּוֹר וְיִשְׂמְחוּ לְקוֹל עוּגָב". וְכִתְיב: "יְבַלּוּ בַטּוֹב יְמֵיהֶם" וְגוֹ'. הִיא גְּרִמָה לָהֶם שֶׁאָמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ; מַה שַׁדַּי כִּי נַעֲבְדֶנּוּ וּמַה נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע בּוֹ (אִיּוֹב יד– טו). אָמְרוּ: כְּלוּם צְרִיכִין אָנוּ לוֹ אֶלָּא לְטִפָּה שֶׁל גֶּשֶׁמִים? הֲרֵי יֵשׁ לָנוּ נְהָרוֹת וּמַעְיָנוֹת שֶׁאָנוּ מִסְתַּפְּקִין בָּהֶם בִּימוֹת הַחַמָּה וּבִימוֹת הַגְּשָׁמִים, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ב, ו): "וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ"; אָמַר לָהֶם הַמָּקוֹם: בְּטוֹבָה שֶׁהִשְׁפַּעְתִּי לָכֶם, בָּהּ אַתֶּם מִתְגָּאִים לְפָנַי? בָּהּ אֲנִי נִפְרָע מִכֶּם! מַהוּ אוֹמֵר (שָׁם ו, יז): "וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מַיִם עַל הָאָרֶץ". רַבִּי יוֹסֵי בֶּן דּוּרְמַסְקִית אוֹמֵר: דּוֹר הַמַּבּוּל לֹא נִתְגָּאוּ לִפְנֵי הַמָּקוֹם אֶלָּא בְּגַלְגַּל עַיִן שְׁדוֹמָה לְמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם ו, ב): "וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ", לְפִיכָךְ דָּן אוֹתָם בְּמַיִם שֶׁדּוֹמֶה לְגַלְגַּל עַיִן, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם ז, יא): "בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל מַעְיְנוֹת תְּהוֹם רַבָּה" וְגוֹ'.

ג,ג אַנְשֵׁי הַמִּגְדָּל לֹא נִתְגָּאוּ לִפְנֵי הַמָּקוֹם אֶלָּא מִתּוֹךְ הַטּוֹבָה שֶׁהִשְׁפִּיעַ לָהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יא, א– ב): "וַיְהִי כָל הָאָרֶץ שָׂפָה אַחַת וּדְבָרִים אֲחָדִים, וַיְהִי בְּנָסְעָם מִקֶּדֶם וְגוֹ'. וְאֵין יְשִׁיבָה אֶלָּא אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לב, ו): "וַיֵּשֶׁב הָעָם לֶאֱכֹל וְשָׁתוֹ" וְגוֹ', הִיא גְּרָמָה לָהֶם, שֶׁאָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית יא, ד): "הָבָה נִבְנֶה לָנוּ עִיר וּמִגְדָּל" וְגוֹ', וּמַהוּ אוֹמֵר (שָׁם יא, ח): "וַיָּפֶץ ה' אוֹתָם" וְגוֹ'.

אַנְשֵׁי סְדוֹם לֹא נִתְגָּאוּ לִפְנֵי הַמָּקוֹם, אֶלָּא מִתּוֹךְ הַטּוֹבָה שֶׁהִשְׁפִּיעַ לָהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב

תּוֹסֶפְתָּא

כח, ה- ח): "אֶרֶץ מִמֶּנָּה יֵצֵא לְחֶם וְכוּ', מְקוֹם סַפִּיר אֲבָנֶיהָ וְעַפְרֹת זָהָב לוֹ; נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עָיִט וְלֹא שְׁזָפַתּוּ עֵין אַיָּה; לֹא הִדְרִיכוּהוּ בְּנֵי שָׁחַץ לֹא עָדָה עָלָיו שָׁחַל. אַנְשֵׁי סְדוֹם אָמְרוּ: הוֹאִיל וּמָזוֹן יוֹצֵא מֵאַרְצֵנוּ, וְכֶסֶף וְזָהָב יוֹצֵא מֵאַרְצֵנוּ, וַאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת יוֹצֵא מֵאַרְצֵנוּ - אֵין אָנוּ צְרִיכִין שֶׁיָּבוֹאוּ בְּנֵי אָדָם אֵלֵינוּ, שֶׁאֵין הֵם בָּאִים אֶלָּא לְחַסְרֵנוּ בּוֹאוּ וְנִשַּׁכַּח תּוֹרַת רֶגֶל מֵאַרְצֵנוּ. שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם פָּסוּק ד): "פָּרַץ נַחַל מֵעִם גָּר" וְגוֹ'. (אִיּוֹב יב, ו): "יִשְׁלְיוּ אָהֳלִים לְשֹׁדְדִים" וְגוֹ'. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יְחֶזְקֵאל טז, מח- מט): "חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹקִים אִם עָשְׂתָה סְדֹם אֲחוֹתֵךְ וְגוֹ' הִנֵּה זֶה הָיָה עֲוֹן סְדֹם אֲחוֹתֵךְ גְּאוֹן שִׂבְעַת לֶחֶם". מִצָּרִים לֹא נִתְגָּאוּ לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא אֶלָּא בַּמַּיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת א, כב): "וַיְצַו פַּרְעֹה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֵּן הַיִלוֹד" וְגוֹ'. אַף הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא לֹא נִפְרַע מֵהֶם אֶלָּא בַּמַּיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת טו, ד): "מֶרְכְּבוֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרֶה בַּיָּם". סִיסְרָא לֹא נִתְגָּאָה לִפְנֵי הַמָּקוֹם אֶלָּא בִּלְגְיוֹנוֹת, שֶׁאֵין מְקַבְּלִין שָׂכָר, שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים ה, יט): "בָּאוּ מְלָכִים נִלְחָמוּ בָּצַע כֶּסֶף לֹא לָקָחוּ" וְגוֹ'. וְלֹא זָזוּ מִשָּׁם וְלֹא סַפְּנוּהוּ מִפְּנֵי שֶׁהוּא גּוֹלְיָר.

ג,ד שִׁמְשׁוֹן - בְּעֵינָיו מָרַד שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים יד, ג): "וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל אָבִיו אוֹתָהּ קַח לִי כִּי הִיא יָשְׁרָה בְּעֵינָי", אַף הוּא בְּעֵינָיו לָקָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים טז, כא): "וַיֹּאחֲזוּהוּ פְּלִשְׁתִּים וַיְנַקְּרוּ אֶת עֵינָיו" וְגוֹ'. רַבִּי אוֹמֵר: תְּחִלַּת קְלְקָלָתוֹ הָיְתָה בְּעַזָּה, אַף עוֹנְשׁוֹ לֹא הָיְתָה אֶלָּא בְּעַזָּה. אַבְשָׁלוֹם - בְּשָׁעָרוֹ מָרַד, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל- ב יד, כה- כו): "וּכְאַבְשָׁלוֹם לֹא הָיָה אִישׁ וְגוֹ', וּבְגַלְּחוֹ אֶת רֹאשׁוֹ" וְגוֹ', לְפִיכָךְ לָקָה בְּשָׁעָרוֹ.

הַשָּׁלֵם

רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אוֹמֵר: אַבְשָׁלוֹם - נָזִיר עוֹלָם הָיָה, וְאֶחָד לִשְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ הָיָה מְגַלֵּחַ, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל- ב טו, ז- ח): "וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל הַמֶּלֶךְ אֵלְכָה נָּא וַאֲשַׁלֵּם וְגוֹ' כִּי נֵדֶר נָדַר עַבְדְּךָ" וְגוֹ'. רַבִּי נְהוֹרַאי אוֹמֵר: אֶחָד לִשְׁלֹשִׁים יוֹם הָיָה מְגַלֵּחַ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל- ב יד, כו): "וְהָיָה מִקֵּץ יָמִים יָמִים" וְגוֹ'. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה מְגַלֵּחַ, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ מְלָכִים לְגַלֵּחַ מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בְּכֹהֲנִים (יְחֶזְקֵאל מד, כ): "וְרֹאשָׁם לֹא יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ" וְגוֹ'. וְשָׁקַל אֶת שְׂעַר רֹאשׁוֹ מָאתַיִם שְׁקָלִים בְּאֶבֶן הַמֶּלֶךְ, אֶבֶן שֶׁאֲנָשֵׁי טִבֶרְיָה וַאֲנָשֵׁי צִפּוֹרִין שׁוֹקְלִים בּוֹ, לְפִי שֶׁבָּא עַל עֶשֶׂר פִּלַגְשֵׁי אָבִיו, לְפִיכָךְ נִתְקְעוּ בּוֹ עֶשֶׂר לוֹנְבִיוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל- ב יח, טו): "וַיַּסֹּבּוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים" וְגוֹ'. וּלְפִי שֶׁגָּנַב שְׁלֹשׁ לְבָבוֹת, לֵב אָבִיו וְלֵב בֵּית דִּין וְלֵב כָּל יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ נִתְקְעוּ בּוֹ שְׁלֹשָׁה שִׁבָּטִים שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שִׁבָּטִים בְּכַפּוֹ" וְגוֹ'.

ג,ה סַנְחֵרִיב לֹא נִתְגָּאָה לִפְנֵי הַמָּקוֹם אֶלָּא עַל יְדֵי מַלְאָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים- ב יט, כג- כד): "בְּיַד מַלְאָכֶיךָ חֵרַפְתָּ וְגוֹ', אֲנִי קָרְתִּי וְשָׁתִיתִי מַיִם" וְגוֹ'. אַף הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא לֹא נִפְרַע מֵהֶן אֶלָּא עַל יְדֵי מַלְאָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם יט, לה): "וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֵּצֵא מַלְאַךְ ה' וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר" וְגוֹ', וְכֻלָּם מְלָכִים קְשׁוּרֵי כְתָרִים בְּרֹאשֵׁיהֶם.

ג,ו נְבוּכַדְנֶצַּר אָמַר: אֵין בָּאֵי הָעוֹלָם כְּדַאי לָדוּר בֵּינֵיהֶם, אֶלָּא אֶעֱשֶׂה לִי עֵב קְטַנָּה וְאָדוּר בְּתוֹכָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה יד, יד): "אֶעֱלֶה עַל בָּמֳתֵי עָב", אָמַר לוֹ הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא (שָׁם יד, יג): "וְאַתָּה אָמַרְתָּ בִּלְבָבְךָ הַשָּׁמַיִם אֶעֱלֶה מִמַּעַל לְכוֹכְבֵי אֵל אָרִים כִּסְאִי" וְגוֹ' אֲנִי מוֹרִידְךָ לִבְאֵר שַׁחַת", מַהוּ אוֹמֵר (שָׁם): "אַךְ אֶל שְׁאוֹל תּוּרָד" וְגוֹ', אַתָּה אָמַרְתָּ אֵין בָּאֵי הָעוֹלָם כְּדַאי לָדוּר בֵּינֵיהֶם, מַהוּ אוֹמֵר? - "וּמִן אֲנָשָׁא לְךָ טָרְדִין וְגוֹ', בָּהּ שַׁעְתָּא מִלְתָא סָפַת עַל

תּוֹסֶפְתָּא

נְבוּכַדְנֶצַּר, וּמִן בְּנֵי אֲנָשָׁא טְרִיד, כֹּלָּא מְטָא עַל נְבוּכַדְנֶצַּר לְקֻצַּת יַרְחִין תְּרֵי עְשָׂר״ (דָּנִיֵּאל ד, ל).

מַסֶּכֶת סוֹטָה פֶּרֶק רְבִיעִי

ד,א אֵין לִי אֶלָּא מִדַּת פַּרְעָנִיּוֹת, שֶׁבְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ, מִדַּת הַטּוֹב מִנַּיִן? אָמְרָתָ מְרֻבָּה מִדַּת הַטּוֹב מִמִּדַּת פַּרְעָנִיּוֹת עַל אַחַת מֵחֲמֵשׁ מֵאוֹת, בְּמִדַּת הַפּוּרְעָנִיּוֹת כְּתִיב (שְׁמוֹת לד, ז): ״עֹנֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים״, בְּמִדַּת הַטּוֹב כְּתִיב (שָׁם כ, ו): ״וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים״, הֱוֵי אוֹמֵר: מְרֻבָּה מִדַּת הַטּוֹב מִמִּדַּת פַּרְעָנִיּוֹת עַל אַחַת מֵחֲמֵשׁ מֵאוֹת. וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא בְּאַבְרָהָם, שֶׁבְּמִדָּה שֶׁמָּדַד בָּהּ מָדְדוּ לוֹ, אַבְרָהָם רָץ לִפְנֵי מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת שֶׁלֹּשׁ רִיצוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יח, ב): ״וַיַּרְא וַיָּרָץ לִקְרָאתָם״ וְגוֹ׳ וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל שָׂרָה וְגוֹ׳, וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם אַף הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא רָץ לִפְנֵי בָּנָיו שָׁלֹשׁ רִיצוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לג, ב): ״ה׳ מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן״ וְגוֹ׳, בְּאַבְרָהָם הוּא אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית יט, א): ״וַיִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם״, אַף הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא בִּשֵּׁר אֶת בָּנָיו לָעָתִיד לָבֹא שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָהוּ מט, כג): ״וְהָיוּ מְלָכִים אֹמְנֶיךָ וְשָׂרוֹתֵיהֶם מֵינִיקֹתָיִךְ אַפַּיִם אֶרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ״. בְּאַבְרָהָם הוּא אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית יח, ד): ״יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם״, אַף הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא פָּרַע וְנָתַן לְבָנָיו בְּאֵר בַּמִּדְבָּר, שֶׁהָיְתָה שׁוֹפַעַת בְּכָל מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כא, יח): ״בְּאֵר חָפָרוּהָ שָׂרִים כָּרוּהָ נְדִיבֵי הָעָם״ וְגוֹ׳, מְלַמֵּד שֶׁהוֹלֶכֶת עַל פְּנֵי כָּל הַדְּרוֹם וּמַשְׁקָה אֶת פְּנֵי כָּל הַיְשִׁימוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם כא, כ): ״וְנִשְׁקָפָה עַל פְּנֵי הַיְשִׁימֹן״. בְּאַבְרָהָם הוּא אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית יח, ד): ״וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ״, אַף הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא נָתַן לְבָנָיו שִׁבְעָה עֲנָנֵי כָבוֹד בַּמִּדְבָּר, אֶחָד מִיְּמִינָם וְאֶחָד מִשְּׂמֹאלָם, וְאֶחָד לִפְנֵיהֶם וְאֶחָד לְאַחֲרֵיהֶם, וְאֶחָד לְמַעְלָה מֵרָאשֵׁיהֶם וְאֶחָד לַשְּׁכִינָה שֶׁבֵּינֵיהֶם, וְעַמּוּד עָנָן שֶׁהָיָה מַקְדִּים לִפְנֵיהֶם הוֹרֵג נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים, וְשׂוֹרֵף סִירִים וְקוֹצִים וְאָטָד, וּמַשְׁפִּיל לָהֶם אֶת הַגְּבוֹהַּ וּמַגְבִּיהַּ לָהֶם אֶת הַשָּׁפֵל, וְעוֹשֶׂה לָהֶן דֶּרֶךְ מֵישָׁר, דֶּרֶךְ סַרְטָיָא, מוֹשֵׁךְ וְהוֹלֵךְ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר י, לג): ״וַאֲרוֹן בְּרִית ה׳ נוֹסֵעַ לִפְנֵיהֶם״ וְגוֹ׳. וּבוֹ הָיוּ מִשְׁתַּמְּשִׁין כָּל אַרְבָּעִים שָׁנָה שֶׁהָיוּ בַּמִּדְבָּר, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם י, לד): ״וַעֲנַן ה׳ עֲלֵיהֶם יוֹמָם״ וְגוֹ׳, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר (שְׁמוֹת יג, כב): ״לֹא יָמִישׁ עַמּוּד הֶעָנָן יוֹמָם״, שֶׁל יוֹם מַשְׁלִים לְשֶׁל לַיְלָה, וְשֶׁל לַיְלָה מַשְׁלִים לְשֶׁל יוֹם, בַּאֲבָרָהָם הוּא אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית יח, ה): ״וְאֶקְחָה פַּת לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְכֶם״ וְגוֹ׳, אַף הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא נָתַן לְבָנָיו מָן בַּמִּדְבָּר, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר יא, ח): ״שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ וְגוֹ׳ לְשַׁד הַשֶּׁמֶן״, כְּיוֹצֵא מִן הַדֵּד שֶׁמָּן, מַה דַּד זֶה עִקַּר לַתִּינוֹק וְהַכֹּל טָפֵל, כָּךְ הָיָה הַמָּן עִקָּר לְיִשְׂרָאֵל וְהַכֹּל טָפֵל לָהֶם. דָּבָר אַחֵר: מַה הַדַּד הַזֶּה אֲפִלּוּ תִּינוֹק יוֹנֵק מִמֶּנּוּ כָּל הַיּוֹם אֵינוֹ מַזִּיק, כָּךְ הָיָה הַמָּן שֶׁאֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל אוֹכְלוֹ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ אֵינוֹ מַזִּיקָן, וְכֵן נַעֲשֶׂה לְמִי שֶׁאֵין נֶחְשָׁב עָלָיו, אֲבָל מִי שֶׁנֶּחְשָׁב עָלָיו מִתְהַפֵּךְ בְּפִיו לְכָל אֵיזֶה טַעַם שֶׁיִּרְצֶה, שֶׁנֶּאֱמַר: ״וַיִּתֵּן לָהֶם שְׂאֵלָתָם (תְּהִלִּים קו, טו), וַתְּאַוָּתָם יָבִיא לָהֶם״ (שָׁם עח, כט), וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁיָּרַד לָהֶם מָזוֹן שְׁנֵי אֲלָפִים שָׁנָה בְּיוֹם אֶחָד, בְּאַבְרָהָם מַהוּ אוֹמֵר: ״וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם״ (בְּרֵאשִׁית יח, ז), אַף הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא הֵגִיז לְבָנָיו שְׂלָיו מִן הַיָּם, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר יא, ל): ״וְרוּחַ נָסַע מֵאֵת ה׳ וַיָּגָז שַׂלְוִים מִן הַיָּם״ וְגוֹ׳, שְׁתֵּי אַמּוֹת הָיְתָה גְּבוֹהַּ מִן הָאָרֶץ; דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: ״וַיִּטֹּשׁ עַל הַמַּחֲנֶה כְּדֶרֶךְ יוֹם כֹּה״ (שָׁם יא, לא), מַה תַּלְמוּד לוֹמַר שׁוּב: ״וּכְדַרְכְּךָ יוֹם כֹּה״, מְלַמֵּד שֶׁהָיְתָה עוֹלָה מִן הָאָרֶץ וְעַד הָרָקִיעַ, וְחוֹפֶה אֶת גַּלְגַּל הַחַמָּה, וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר (שָׁם יא, לא): ״וּכְאַמָּתַיִם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ״, שְׁתֵּי אַמּוֹת הָיְתָה נְטוּלָה מִן הָאָרֶץ, שֶׁהָיְתָה פּוֹרַחַת וְעוֹלָה עַל רוּם מִן הָאָרֶץ שְׁתֵּי אַמּוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהוּ מִצְטַעֲרִין עָלֶיהָ בִּשְׁעַת

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

לְקִיטָתָהּ, לְהֵיוֹת שׁוֹחִין וְנוֹטְלִין, בְּאַבְרָהָם מַהוּ אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית יח, ח): ״וְהוּא עוֹמֵד עֲלֵיהֶם וְגוֹ׳, אַף הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא הֵגֵן עַל בָּנָיו בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יב, כג): ״וּפָסַח ה׳ עַל הַפֶּתַח״, בְּאַבְרָהָם מַהוּ אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית יח, טז): ״וְאַבְרָהָם הוֹלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם״, אַף הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא הִלְוָה אֶת בָּנָיו אַרְבָּעִים שָׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ב, ז): ״זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה ה׳ אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ״ וְגוֹ׳.

ד,ב יוֹסֵף זָכָה בְּעַצְמוֹת אָבִיו, אַף הוּא לֹא נִתְעַסֵּק בּוֹ אֶלָּא מֹשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יג, יט): ״וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ״, מְלַמֵּד שֶׁכָּל הָעָם הָיוּ עֲסוּקִין בַּבִּזָּה, וְהוּא עוֹסֵק בְּמִצְוָה, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי י, ח): ״חֲכַם לֵב יִקַּח מִצְוֹת״ וְגוֹ׳. וְאִלּוּ לֹא הָיָה מֹשֶׁה מִתְעַסֵּק בּוֹ – לֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל מִתְעַסְּקִין בּוֹ, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר (יְהוֹשֻׁעַ כד, לב): ״וְאֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף אֲשֶׁר הֶעֱלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם קָבְרוּ בִּשְׁכֶם״, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁרָאוּ יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בּוֹ, אָמְרוּ: ׳הַנִּיחוּ לוֹ כְּבוֹדוֹ בִּגְדוֹלִים יוֹתֵר מִקְּטַנִּים׳, וְאִלּוּ לֹא הָיָה מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל מִתְעַסְּקִין בּוֹ, לֹא הָיוּ בָּנָיו מִתְעַסְּקִין בּוֹ, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר (שָׁם): ״וַיִּהְיוּ לִבְנֵי יוֹסֵף לְנַחֲלָה״, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁרָאוּ בָּנָיו אֶת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ מִתְעַסְּקִין בּוֹ, אָמְרוּ: ׳הַנִּיחוּ לוֹ כְּבוֹדוֹ בְּמֻרְבִּין יוֹתֵר מִן הַמּוּעָטִין׳.

ד,ג מִנַּיִן הָיָה מֹשֶׁה יוֹדֵעַ הֵיכָן יוֹסֵף קָבוּר? אָמְרוּ: סָרַח בַּת אָשֵׁר נִשְׁתַּיְּרָה מֵאוֹתוֹ הַדּוֹר, הָלְכָה וְאָמְרָה לוֹ: בִּנְהַר נִילוּס יוֹסֵף קָבוּר, שֶׁעָשׂוּ לוֹ מִצְרַיִם שִׁפּוּדִין שֶׁל מַתֶּכֶת, וְחִבְּרוּם בְּבַעַץ וְקָבְעוּ בַּנִּילוּס – נָהָר, כְּדֵי שֶׁתִּתְבָּרֵךְ מֵימָיו, הָלַךְ מֹשֶׁה וְעָמַד עַל נִילוּס – נָהָר, וְאָמַר: יוֹסֵף, יוֹסֵף! הִגִּיעָה שָׁעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גּוֹאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל, הֲרֵי שְׁכִינָה מִתְעַכֶּבֶת לָךְ, וְיִשְׂרָאֵל מִתְעַכְּבִין לָךְ, וְעַנְנֵי כָבוֹד מִתְעַכְּבִין לָךְ, אִם אַתָּה מְגַלֶּה אֶת עַצְמְךָ – מֻטָּב, וְאִם לָאו – נְקִיִּים אָנוּ מִשְּׁבוּעָתֶךָ. אֶת אֱלוֹתֵינוּ מֵיַד צָף אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף לִשְׁפַּת הַיָּם, וּנְטָלוֹ מֹשֶׁה וּבָא לוֹ. וְאַל תִּתְמַהּ, שֶׁהֲרֵי הוּא אוֹמֵר (מִלָּכִים- ב ו, ה): ״וַיְהִי הָאֶחָד מַפִּיל הַקּוֹרָה וְאֶת הַבַּרְזֶל נָפָל וְגוֹ׳, וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים אָנָה נָפָל? וַיַּרְאֵהוּ אֶת הַמָּקוֹם, וַיִּקְצָב עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ שָׁמָּה וַיָּצֶף הַבַּרְזֶל״; וַהֲלֹא דְּבָרִים קַל וָחֹמֶר, וּמַה אֲלִישָׁע תַּלְמִידוֹ שֶׁל אֵלִיָּהוּ, וְאֵלִיָּהוּ תַּלְמִידוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, צָף הַבַּרְזֶל מִפָּנָיו, מֹשֶׁה רַבּוֹ שֶׁל אֵלִיָּהוּ, רַבּוֹ שֶׁל אֱלִישָׁע עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, יֵשׁ אוֹמְרִים בְּקִבְרוֹת מְלָכִים הָיָה יוֹסֵף קָבוּר, וְהָלַךְ מֹשֶׁה וְעָמַד עַל קֵבִירָנַט שֶׁל מְלָכִים, וְאָמַר: יוֹסֵף, יוֹסֵף! הִגִּיעָה שָׁעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גּוֹאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהִגִּיעַ הַשְׁבוּעָה שֶׁהִשְׁבַּעְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל, אִם אַתָּה מְגַלֶּה אֶת עַצְמְךָ – מוּטָב. וְאִם לָאו – אָנוּ נְקִיִּים מִשְּׁבוּעָתְךָ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִזְדַּעֲזָע אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף, נְטָלוֹ מֹשֶׁה וַהֲבִיאוֹ אֶצְלוֹ, וְהָיוּ שְׁנֵי אֲרוֹנוֹת מְהַלְּכִין, אֶחָד אֲרוֹן קֹדֶשׁ וְאֶחָד אֲרוֹן שֶׁל מֵת, וְהָיוּ כָּל עוֹבְרִין וְשָׁבִין אוֹמְרִין: מַה טִּיבָן שֶׁל שְׁנֵי אֲרוֹנוֹת הַלָּלוּ? אֹמְרִים: אֶחָד אֲרוֹן קֹדֶשׁ וְאֶחָד שֶׁל מֵת. אָמְרוּ לָהֶם: וְכִי אֶפְשָׁר לַאֲרוֹן קֹדֶשׁ לַהֲלֹךְ עִם אֲרוֹנוֹ שֶׁל מֵת? אָמְרוּ לָהֶם: מֵת שֶׁבַּאֲרוֹן זֶה – קַיֵּם כָּל מַה שֶּׁכָּתוּב וּמְנֻחָ בְּאָרוֹן קֹדֶשׁ זֶה.

ד,ד מֹשֶׁה זָכָה בְּעַצְמוֹת יוֹסֵף, אַף הוּא לֹא נִתְעַסֵּק בּוֹ אֶלָּא הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לד, ו): ״וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בַּגַּי״ וְגוֹ׳, מְלַמֵּד שֶׁהָיָה מַטָּל בִּזְרוֹעַ שֶׁל שְׁכִינָה כְּאַרְבָּעָה מִילִין מֵחֶלְקוֹ שֶׁל רְאוּבֵן לְחֶלְקוֹ שֶׁל גָּד, שֶׁמֵּת בְּתוֹךְ שָׂדֶה שֶׁל רְאוּבֵן, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר לב, לז): ״וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ וְגוֹ׳. וּמִנַּיִן שֶׁנִּקְבַּר בְּתוֹךְ שְׂדֵה נַחֲלָתוֹ שֶׁל גָּד? שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לג, כ): ״וּלְגָד אָמַר בָּרוּךְ מַרְחִיב גָּד, וַיֵּרֶא רֵאשִׁית לוֹ כִּי שָׁם חֶלְקַת מְחוֹקֵק סָפוּן״. וּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרַת סוֹפְדִין, וְאוֹמְרִין לְפָנָיו (שָׁם): ״צִדְקַת ה׳ עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל״.

וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּסוֹטָה (בַּמִּדְבָּר ה, כב): ״וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה וְגוֹ׳ יָרֵךְ״ – מָקוֹם שֶׁהַתְּחִילָה בַּעֲבֵרָה תְּחִלָּה, מִשָּׁם פֻּרְעָנֻיּוֹת מַתְחֶלֶת לָבֹא עָלֶיהָ. יֶרֶךְ הַתְּחִילָה

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

בַּעֲבָרָה תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ בֶּטֶן, לְפִיכָךְ תִּלְקֶה יָרֵךְ תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ בֶּטֶן, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): ״וְהִשְׁקָה אֶת הַמַּיִם״. וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא בְּאַנְשֵׁי הַמַּבּוּל, אָדָם הִתְחִיל בַּעֲבָרָה שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ו, ה): ״וַיַּרְא ה׳ כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ״, אַף הֵן לָקוּ תְּחִלָּה, וְהַשְּׁאָר לֹא פָּלְטוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ז, כג): ״וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם״ וְגוֹ׳. קְטַנֵּי סְדוֹם הֵן הִתְחִילוּ בַּעֲבָרָה תְּחִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יט, ד): ״טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ וַאֲנְשֵׁי הָעִיר״ וְגוֹ׳ – אַף הֵן לָקוּ תְּחִלָּה וְהַשְּׁאָר לֹא פָּלְטוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם יט, יא): ״וְאֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פֶּתַח הַבַּיִת״ וְגוֹ׳. פַּרְעֹה וְגִדּוֹלוֹ מִצְרַיִם – הֵן הִתְחִילוּ בַּעֲבָרָה תְּחִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת א, כב): ״וַיְצַו פַּרְעֹה לְכָל עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל הַבֵּן״ וְגוֹ׳, אַף הֵן לָקוּ תְּחִלָּה וְהַשְּׁאָר לֹא פָּלְטוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ז, כט): ״וּבְכָה וּבְעַמְּךָ״ וְגוֹ׳. מְרַגְּלִים הֵן הִתְחִילוּ בַּעֲבָרָה תְּחִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר יג, לב): ״וַיֹּצִיאוּ דִּבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אוֹתָהּ״ וְגוֹ׳, הֵן לָקוּ תְּחִלָּה וְהַשְּׁאָר לֹא פָּלְטוּ, הֵן לָקוּ תְּחִלָּה דִּכְתִיב (בְּמִדְבַּר יד, לז): ״וַיָּמֻתוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דִּבַּת הָאָרֶץ״, וְהַשְּׁאָר לֹא פָּלְטוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם יד, לה): ״אֲנִי ה׳ דִּבַּרְתִּי אִם לֹא זֹאת אֶעֱשֶׂה״ וְגוֹ׳. שִׁכְנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִתְחִילוּ בַּעֲבָרָה תְּחִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה יב, יד): ״כֹּה אָמַר ה׳ עַל כָּל שְׁכֵנַי הָרָעִים הַנֹּגְעִים בַּנַּחֲלָה״ וְגוֹ׳, אַף הֵן לָקוּ תְּחִלָּה, וְהַשְּׁאָר לֹא פָּלְטוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): ״הִנְנִי נֹתְשָׁם״ וְגוֹ׳. נְבִיאֵי יְרוּשָׁלַיִם הֵן הִתְחִילוּ בַּעֲבָרָה תְּחִלָּה שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה כג, טו): ״כִּי מֵאֵת נְבִיאֵי יְרוּשָׁלַיִם יָצְאָה חֲנֻפָה לְכָל הָאָרֶץ״, אַף הֵן לָקוּ תְּחִלָּה וְהַשְּׁאָר לֹא פָּלְטוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָהוּ כט, כב): ״וְלָקַח מֵהֶם קְלָלָה לְכָל גָּלוּת יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּבָבֶל״ וְגוֹ׳.

ד,ה כְּשֵׁם שֶׁאָסוּרָה לְבַעַל כָּךְ אֲסוּרָה לַבּוֹעֵל, נִמְצֵאתָ אוֹמֵר בְּסוֹטָה: שֶׁנִּתְּנָה עֵינֶיהָ בְּמָה שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לָהּ, מַה שֶּׁבִּקְּשָׁה לֹא נִתַּן לָהּ, וּמַה שֶּׁבִּידָהּ נִטַּל מִמֶּנָּה. וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא בְּנָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי שֶׁהָיָה עָרוּם מִכֹּל הַבְּהֵמָה וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ג, א): ״וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל״ וְגוֹ׳, וְנָתַן עֵינָיו בְּמָה שֶׁאֵינָהּ רָאוּי לוֹ מָה שֶּׁבִּקֵּשׁ לֹא נִתַּן לוֹ וּמַה שֶּׁבִּידוֹ נִטְלוּהוּ הֵיטֵב, בִּקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת אָדָם וְלִשְׁא אֶת חַוָּה. אָמַר לוֹ הַמָּקוֹם: אֲנִי אָמַרְתִּי – תִּהְא מֶלֶךְ עַל כָּל בְּהֵמָה וְחַיָּה, וְעַכְשָׁו אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וּמִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, אֲנִי אָמַרְתִּי – בְּקוֹמָה זְקוּפָה תֵּלֵךְ כְּאָדָם, וְעַכְשָׁו (שָׁם): ״עַל גְּחוֹנְךָ תֵּלֵךְ״, אֲנִי אָמַרְתִּי – תֹּאכַל מַאֲכַל אָדָם וְתִשְׁתֶּה מַשְׁקֵה אָדָם, וְעַכְשָׁו (שָׁם): ״וְעָפָר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ״, אַתָּה בִּקַּשְׁתָּ לַהֲרֹג אֶת אָדָם וְלִשְׁא אֶת חַוָּה, עַכְשָׁו (שָׁם): ״וְאֵיבָה אָשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה״, נִמְצֵאתָ אוֹמֵר, מַה שֶּׁבִּקֵּשׁ לֹא נִתַּן לוֹ וּמַה שֶּׁבִּידוֹ נִטַּל מִמֶּנּוּ. וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא בְּקַיִן, וְקֹרַח, וּבִלְעָם, וְדוֹאֵג, וַאֲחִיתֹפֶל, וְגֵחֲזִי, וְאַבְשָׁלוֹם, וַאֲדוֹנִיָּה, וְהָמָן, שֶׁנָּתְנוּ עֵינֵיהֶם בְּמָה שֶׁאֵין רָאוּי לָהֶם, מַה שֶּׁבִּקְּשׁוּ לֹא נִתַּן לָהֶם וּמַה שֶּׁבִּידָם נִטְלוּ הֵיטֵב.

מַסֶּכֶת סוֹטָה פֶּרֶק חֲמִישִׁי

ה,א הַמְקַנֵּא לָאֲרוּסָתוֹ וּלְשׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁלּוֹ, אִם מִשֶּׁנִּכְנְסָה נִסְתְּרָה – אוֹ שׁוֹתָה אוֹ לֹא נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּה. הָרוֹבֵא שֶׁנָּשָׂא עֲקָרָה וּזְקֵנָה, וְיֵשׁ לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים – אוֹ שׁוֹתוֹת אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה. מְעֻבֶּרֶת עַצְמוֹ וּמֵינֶקֶת עַצְמוֹ – אוֹ שׁוֹתוֹת אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה.

ה,ב כֹּהֶנֶת לְוִיָּה וְיִשְׂרְאֵלִית שֶׁנִּשְׂאוּ לְכֹהֵן וְלֵוִי וְיִשְׂרְאֵל, מְמְזֶרֶת לְמְמְזָר, נְתִינָה לְנָתִין, וְאִשֶּׁת גֵּר לְגֵר, וְעֶבֶד מְשֻׁחְרָר וְאִילוֹנִית – אוֹ שׁוֹתוֹת אוֹ נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אִילוֹנִית לֹא שׁוֹתָה וְלֹא נוֹטֶלֶת כְּתֻבָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר ה): ״וְנִקְּתָה וְנִזְרְעָה זָרַע״ – שֶׁרְאוּי לִזְרוֹעַ, פָּרַט לְאֵילוֹנִית שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לִזְרוֹעַ. אֲבָל הַמְקַנֵּא לַאֲרוּסָתוֹ וּלְשׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁלּוֹ, וְעַד שֶׁלֹּא כְּנָסָהּ נִסְתְּרָה – לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה. הָרוֹבֵא שֶׁנָּשָׂא עֲקָרָה וּזְקֵנָה, וְאֵין לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים – לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה. מְעֻבֶּרֶת חֲבֵרוֹ וּמֵינֶקֶת חֲבֵרוֹ – לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתֻבָּה. רַבִּי

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

אֶלְעָזָר אוֹמֵר: יָכוֹל הוּא לְהַפְרִישָׁהּ וּלְהַחֲזִירָהּ אַחַר זְמַן.

ה,ג עַל יְדֵי כָּל עֲרָיוֹת מְקַנְּאִין, חוּץ מִן הַקָּטָן וּמִי שֶׁאֵינוֹ אִישׁ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יַשְׁקֶנָּה, שֶׁמָּא נִתְפַּקַּח הַחֵרֵשׁ, וְנִשְׁתַּפֶּה הַשּׁוֹטֶה, וְהִגְדִּיל הַקָּטָן, אוֹ שֶׁהָלַךְ בַּעְלָהּ לִמְדִינַת הַיָּם, אוֹ שֶׁהָיָה בַּעְלָהּ חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים – יַשְׁקֶנָּה.

ה,ד הַמְסוֹלֶלֶת בִּבְנָהּ קָטָן וְהֶעֱרָה בָּהּ; בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: פְּסָלָהּ מִן הַכְּהוּנָּה. וּבֵית הִלֵּל מַכְשִׁירִין. עַד אוֹמֵר נִטְמֵאת, וְעַד אוֹמֵר לֹא נִטְמֵאת, אִשָּׁה אוֹמֶרֶת נִטְמֵאת, וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת לֹא נִטְמֵאת – אוֹ שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתָבָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא כָל הַיָּמִנּוּ עַד אֶחָד לְהַפְסִידָהּ כְּתֻבָּתָהּ, אֶלָּא עַד אוֹמֵר נִטְמֵאת וּשְׁנַיִם אוֹמְרִים לֹא נִטְמֵאת, שְׁנַיִם אוֹמְרִים נִטְמֵאת וְעַד אֶחָד אוֹמֵר לֹא נִטְמֵאת, בָּטֵל יָחִיד בְּמִעוּטוֹ.

ה,ה הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁדֵּעוֹת בַּמַּאֲכָל, כָּךְ דֵּעוֹת בַּנָּשִׁים, יֵשׁ לְךָ אָדָם שֶׁהַזְּבוּב עוֹבֵר עַל גַּבֵּי כּוֹסוֹ מַנִּיחוֹ וְאֵינוֹ טוֹעֲמוֹ – זֶה חֵלֶק רַע בַּנָּשִׁים, שֶׁנָּתַן עֵינָיו בְּאִשְׁתּוֹ לְגָרְשָׁהּ. יֵשׁ לְךָ אָדָם שֶׁהַזְּבוּב שׁוֹכֵן בְּתוֹךְ כּוֹסוֹ, וְזוֹרְקוֹ וְאֵין שׁוֹתֵהוּ – כְּגוֹן פַּפּוּס בֶּן יְהוּדָה שֶׁנָּעַל דֶּלֶת בִּפְנֵי אִשְׁתּוֹ וְיָצָא. יֵשׁ לְךָ אָדָם שֶׁהַזְּבוּב נוֹפֵל בְּתוֹךְ כּוֹסוֹ, וְזוֹרְקוֹ וְשׁוֹתֵהוּ – זוֹ מִדַּת כָּל אָדָם, שֶׁרוֹאֶה אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁמְּדַבֶּרֶת עִם שְׁכֵנֶיהָ וְעִם קְרוֹבוֹתֶיהָ וּמַנִּיחָהּ. יֵשׁ לְךָ אָדָם שֶׁהַזְּבוּב נוֹפֵל לְתוֹךְ תַּמְחוּי שֶׁלּוֹ, נוֹטְלוֹ וּמוֹצְצוֹ, וְזוֹרְקוֹ, וְאוֹכֵל אֶת מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ – זוֹ מִדַּת אָדָם רָשָׁע. שֶׁרוֹאֶה אֶת אִשְׁתּוֹ יוֹצֵאת, וְרֹאשָׁהּ פָּרוּעַ, יוֹצֵאת וּצְדָדֶיהָ פְּרוּמִין, לְבָהּ גַּס בַּעֲבֶרָה, יוֹצֵאת וְטוֹוָה בַּשּׁוּק, רָצַת וּמִשְׁחֶקֶת עִם כָּל אָדָם – מִצְוָה לְגָרְשָׁהּ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כד): "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר" – הַכָּתוּב קָרָאוֹ 'אַחֵר', שֶׁאֵינוֹ בֶּן זוּגוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן, הָרִאשׁוֹן הוֹצִיאָהּ מִפְּנֵי עֶבְרָה, בָּא זֶה וְנִתְקַל בָּהּ, אִם זָכָה הַשֵּׁנִי לַשָּׁמַיִם – מוֹצִיאָה מִתַּחַת יָדוֹ. אִם לָאו – לְסוֹף קוֹבְרָתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן" וְגוֹ', כְּדַאי הָאִישׁ הַזֶּה לְמִיתָה, שֶׁכָּנַס אִשָּׁה זוֹ לְבֵיתוֹ, הַנּוֹתֵן עֵינָיו בְּאִשְׁתּוֹ שֶׁתָּמוּת וְיִירָשֶׁנָּה, אוֹ שֶׁתָּמוּת וְיִשָּׂא אֶת אֲחוֹתָהּ, לְסוֹף שֶׁקּוֹבַרְתּוֹ. וְכֵן הִיא שֶׁנֶּתְנָה עֵינֶיהָ בְּבַעְלָהּ, שֶׁיָּמוּת וְתִנָּשֵׂא לְאַחֵר – סוֹף שֶׁקּוֹבְרָהּ.

ה,ו הַמְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה מִפְּנֵי שֶׁהוּא בּוֹשׁ מֵאֲחֶיהָ מִקְּרוֹבֶיהָ, לְסוֹף שֶׁקּוֹבַרְתּוֹ. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְקַדְּשָׁה לוֹ מִפְּנֵי שֶׁהִיא בּוֹשָׁה מֵאָבִיו, מֵאֶחָיו מִקְּרוֹבָיו לְסוֹף שֶׁקּוֹבְרָהּ, הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הַנּוֹשֵׂא אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ הוֹגֶנֶת לוֹ עוֹבֵר מִשּׁוּם חֲמִשָּׁה לָאוִין, מִשּׁוּם (וַיִּקְרָא יט): "בַּל תִּקֹּם", מִשּׁוּם "בַּל תִּטֹּר", "לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ", "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ", (וַיִּקְרָא כה): "וְחֵי אָחִיךָ עִמָּךְ", וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁמְּבַטֵּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה מִן הָעוֹלָם.

ה,ז הָאוֹמֶרֶת לְבַעְלָהּ: 'הַשָּׁמַיִם בֵּינִי לְבֵינְךָ' – יַעֲשֶׂה דֶּרֶךְ בַּקָּשָׁה בֵּינֵיהֶן, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּשָׂרָה אִמֵּנוּ, שֶׁאָמְרָה לְאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית טז): "יִשְׁפֹּט ה' בֵּינִי וּבֵינֶךָ", אֶלָּא כָּךְ אָמְרָה לוֹ (בְּרֵאשִׁית כא): גָּרֵשׁ הָאָמָה הַזֹּאת וְאֶת בְּנָהּ, מִלְּמַד שֶׁהָיְתָה שָׂרָה אִמֵּנוּ רוֹאָה אֶת יִשְׁמָעֵאל בּוֹנֶה בָּמְסִין וְצָד חֲגָבִין וּמַקְטִירָן לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים. אָמְרָה: שָׁמָּא יִלְמַד יִצְחָק בְּנֵי כָּךְ, וְיֵלֵךְ וְיַעֲבֹד כָּךְ, וְנִמְצָא שָׁם שְׁמַיִם מִתְחַלֵּל בַּדָּבָר. אָמַר לָהּ: לְאַחַר שֶׁזָּכִין לוֹ לְאָדָם חָבִין לוֹ? לְאַחַר שֶׁעָשִׁינוּהָ מַלְכָּה, אַחַר שֶׁעָשִׁינוּהָ גְּבִירָה, וְהִכְנַסְנוּהָ לִגְדֻלָּה זוֹ – נִטְרָדְנָה מִתּוֹךְ בָּתֵּינוּ? מַה הַבְּרִיּוֹת אוֹמְרוֹת עָלֵינוּ? לֹא נִמְצָא שָׁם שְׁמַיִם מִתְחַלֵּל בַּדָּבָר?! אָמְרָה לוֹ: הוֹאִיל וְאַתָּה אוֹמֵר חְלוֹל הַשֵּׁם בַּדָּבָר הַזֶּה – יַכְרִיעַ הַמָּקוֹם בֵּין דְּבָרַי לִדְבָרֶיךָ, הִכְרִיעַ הַמָּקוֹם בֵּין דְּבָרֶיהָ לִדְבָרָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַיִךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ", שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר 'כָּל', וּמָה תַּלְמוּד לוֹמַר 'כָּל'? מְלַמֵּד שֶׁהִכְרִיעַ לִשְׁנֵיהֶם וְהִכְרִיעַ

הַשָּׁלֵם

לְרֹאשׁוֹנָה, מַה שְׁנִיָּה עַל אוֹדוֹת הָגֶר, אַף הָרִאשׁוֹנָה עַל אוֹדוֹת הָגֶר.

ה,ח דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא: ״וְכָל כְּלִי חֶרֶשׂ וְגוֹ׳ יִטָּמֵא״ (וַיִּקְרָא יא), אֵינוֹ אוֹמֵר ׳טָמֵא׳ אֶלָּא ״יִטְמָא״ – לְטַמֵּא אֲחֵרִים, לְלַמֵּד כְּפָר שֵׁנִי שֶׁמְּטַמֵּא אֶת הַשְּׁלִישִׁי, כֵּיצַד? תָּגוּר תְּחִלָּה כְּפָר הַנּוֹגֵעַ בְּכְפַר שְׁלִישִׁי. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כָּךְ הָיָה דּוֹרֵשׁ יְהוּדָה בֶּן פְּטִירִי: ״וּמַדְּתָם מִחוּץ לָעִיר״ וְגוֹ׳ (בַּמִּדְבָּר לה). וּמִקְרָא אֶחָד אוֹמֵר: ״מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֶלֶף אַמָּה סָבִיב״, אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר ׳אַלְפַּיִם בָּאַמָּה׳, שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר ׳אֶלֶף אַמָּה׳, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר ׳אֶלֶף אַמָּה׳ שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר ׳אַלְפַּיִם בָּאַמָּה׳, וְלָמָּה נֶאֱמַר ׳אֶלֶף אַמָּה׳? וְלָמָּה נֶאֱמַר ׳אַלְפַּיִם בָּאַמָּה׳? אֶלָּא ׳אֶלֶף אַמָּה׳ – מִגְרָשׁ, ו׳אַלְפַּיִם׳ – תְּחוּם שַׁבָּת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: אַלְפַּיִם אַמָּה תְּחוּם עָרֵי הַלְוִיִּם, צֵא מֵהֶן אֶלֶף אַמָּה מִגְרָשׁ, נִמְצָא רְבִיעַ מִגְרָשׁ וְהַשְּׁאָר שָׂדוֹת וּכְרָמִים.

צפניה פרק ג

א הוֹי מֹרְאָה וְנִגְאָלָה הָעִיר הַיּוֹנָה: **ב** לֹא שָׁמְעָה
בְּקוֹל לֹא קָחָה מוּסָר בַּיהוָה לֹא בָטָחָה אֶל־
אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרֵבָה: **ג** שָׂרֶיהָ בְקִרְבָּהּ אֲרָיוֹת
שֹׁאֲגִים שֹׁפְטֶיהָ זְאֵבֵי עֶרֶב לֹא גָרְמוּ
לַבֹּקֶר: **ד** נְבִיאֶיהָ פְּחָזִים אַנְשֵׁי בְּגִדוֹת כְּהֲנֶיהָ
חִלְּלוּ־קֹדֶשׁ חָמְסוּ תוֹרָה: **ה** יְהוָה צַדִּיק בְּקִרְבָּהּ
לֹא יַעֲשֶׂה עַוְלָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר מִשְׁפָּטוֹ יִתֵּן לָאוֹר
לֹא נֶעְדָּר וְלֹא־יוֹדֵעַ עַוֶל בֹּשֶׁת: **ו** הִכְרַתִּי גוֹיִם
נָשַׁמּוּ פִּנּוֹתָם הֶחֱרַבְתִּי חוּצוֹתָם מִבְּלִי עוֹבֵר נִצְדּוּ
עָרֵיהֶם מִבְּלִי־אִישׁ מֵאֵין יוֹשֵׁב: **ז** אָמַרְתִּי אַךְ־
תִּירְאִי אוֹתִי תִּקְחִי מוּסָר וְלֹא־יִכָּרֵת מְעוֹנָהּ כֹּל
אֲשֶׁר־פָּקַדְתִּי עָלֶיהָ אָכֵן הִשְׁכִּימוּ הִשְׁחִיתוּ כֹּל
עֲלִילוֹתָם: **ח** לָכֵן חַכּוּ־לִי נְאֻם־יְהוָה לְיוֹם קוּמִי
לָעַד כִּי מִשְׁפָּטִי לֶאֱסֹף גּוֹיִם לְקָבְצִי מַמְלָכוֹת
לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי כָּל חֲרוֹן אַפִּי כִּי בְאֵשׁ קִנְאָתִי
תֵּאָכֵל כָּל־הָאָרֶץ: **ט** כִּי־אָז אֶהְפֹּךְ אֶל־עַמִּים
שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהוָה לְעָבְדוֹ שְׁכֶם
אֶחָד: **י** מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי־כוּשׁ עֲתָרַי בַּת־פּוּצַי יוֹבְלוּן
מִנְחָתִי: **יא** בַּיּוֹם הַהוּא לֹא תֵבוֹשִׁי מִכֹּל עֲלִילוֹתַיִךְ
אֲשֶׁר פָּשַׁעַתְּ בִּי כִּי־אָז | אָסִיר מִקִּרְבֵּךְ עַלִּיזֵי
גַאֲוָתֵךְ וְלֹא־תוֹסְפִי לְגָבְהָה עוֹד בְּהַר
קָדְשִׁי: **יב** וְהִשְׁאַרְתִּי בְקִרְבֵּךְ עַם עָנִי וָדָל וְחָסוּ
בְּשֵׁם יְהוָה: **יג** שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא־יַעֲשׂוּ עַוְלָה
וְלֹא־יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא־יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית
כִּי־הֵמָּה יִרְעוּ וְרָבְצוּ וְאֵין מַחֲרִיד: {פ}
יד רָנִּי בַת־צִיּוֹן הָרִיעוּ יִשְׂרָאֵל שִׂמְחִי וְעָלְזִי בְכָל־
לֵב בַּת יְרוּשָׁלִָם: **טו** הֵסִיר יְהוָה מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה
אֹיִבֵךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל | יְהוָה בְּקִרְבֵּךְ לֹא־תִירְאִי רָע
עוֹד: {פ}
טז בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָמֵר לִירוּשָׁלִַם אַל־תִּירָאִי צִיּוֹן
אַל־יִרְפּוּ יָדָיִךְ: **יז** יְהוָה אֱלֹהַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ גִּבּוֹר
יוֹשִׁיעַ יָשִׂישׂ עָלַיִךְ בְּשִׂמְחָה יַחֲרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ יָגִיל
עָלַיִךְ בְּרִנָּה: **יח** נוּגֵי מִמּוֹעֵד אָסַפְתִּי מִמֵּךְ הָיוּ
מַשָּׂאֵת עָלֶיהָ חֶרְפָּה: **יט** הִנְנִי עֹשֶׂה אֶת־כָּל־
מְעַנַּיִךְ בָּעֵת הַהִיא וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת־הָצֹלָעָה
וְהַנִּדָּחָה אֲקַבֵּץ וְשַׂמְתִּים לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם בְּכָל־
הָאָרֶץ בָּשְׁתָּם: **כ** בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת
קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי־אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל
עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר
יְהוָה: {ש}

חגיי פרק א

א בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי
בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה בְּיַד־חַגַּי הַנָּבִיא
אֶל־זְרֻבָּבֶל בֶּן־שְׁאַלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה וְאֶל־
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לֵאמֹר: **ב** כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר הָעָם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא
עֵת־בֹּא עֵת־בֵּית יְהוָה לְהִבָּנוֹת: {פ}
ג וַיְהִי דְבַר־יְהוָה בְּיַד־חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר: **ד** הַעֵת
לָכֶם אַתֶּם לָשֶׁבֶת בְּבָתֵּיכֶם סְפוּנִים וְהַבַּיִת הַזֶּה
חָרֵב: **ה** וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ
לְבַבְכֶם עַל־דַּרְכֵיכֶם: **ו** זְרַעְתֶּם הַרְבֵּה וְהָבֵא
מְעָט אָכוֹל וְאֵין־לְשָׂבְעָה שָׁתוֹ וְאֵין־לְשָׁכְרָה
לָבוּשׁ וְאֵין־לְחֹם לוֹ וְהַמִּשְׁתַּכֵּר מִשְׁתַּכֵּר אֶל־צְרוֹר
נָקוּב: {פ}
ז כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל־
דַּרְכֵיכֶם: **ח** עֲלוּ הָהָר וַהֲבֵאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת
וְאֶרְצֶה־בּוֹ וְאכבד וְאֶכָּבְדָה אָמַר יְהוָה: **ט** פָּנֹה

אֶל־הַרִבֹּה וְהִנֵּה לִמְעָט וַהֲבֵאתֶם הַבַּיִת וְנָפַחְתִּי בּוֹ יַעַן מֶה נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת יַעַן בֵּיתִי אֲשֶׁר־הוּא חָרֵב וְאַתֶּם רָצִים אִישׁ לְבֵיתוֹ: י עַל־כֵּן עֲלֵיכֶם כָּלְאוּ שָׁמַיִם מִטָּל וְהָאָרֶץ כָּלְאָה יְבוּלָהּ: יא וָאֶקְרָא חֹרֶב עַל־הָאָרֶץ וְעַל־הֶהָרִים וְעַל־הַדָּגָן וְעַל־הַתִּירוֹשׁ וְעַל־הַיִּצְהָר וְעַל אֲשֶׁר תּוֹצִיא הָאֲדָמָה וְעַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל־ יְגִיעַ כַּפָּיִם: {ס} יב וַיִּשְׁמַע זְרֻבָּבֶל | בֶּן־שַׁלְתִּיאֵל וְיהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכֹל | שְׁאֵרִית הָעָם בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְעַל־דִּבְרֵי חַגַּי הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּירְאוּ הָעָם מִפְּנֵי יְהוָה: יג וַיֹּאמֶר חַגַּי מַלְאַךְ יְהוָה בְּמַלְאֲכוּת יְהוָה לָעָם לֵאמֹר אֲנִי אִתְּכֶם נְאֻם־יְהוָה: יד וַיָּעַר יְהוָה אֶת־רוּחַ זְרֻבָּבֶל בֶּן־שַׁלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה וְאֶת־ רוּחַ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶת־רוּחַ כֹּל שְׁאֵרִית הָעָם וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ מְלָאכָה בְּבֵית־יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵיהֶם: {פ}

טו בְּיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ בַּשִּׁשִּׁי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ:

חגיי פרק ב

א בַּשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרִים וְאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה בְּיַד־חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר: ב אֱמָר־נָא אֶל־זְרֻבָּבֶל בֶּן־שַׁלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה וְאֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶל־שְׁאֵרִית הָעָם לֵאמֹר: ג מִי בָכֶם הַנִּשְׁאָר אֲשֶׁר רָאָה אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה בִּכְבוֹדוֹ הָרִאשׁוֹן וּמָה אַתֶּם רֹאִים אֹתוֹ עַתָּה הֲלוֹא כָמֹהוּ כְּאַיִן בְּעֵינֵיכֶם: ד וְעַתָּה חֲזַק זְרֻבָּבֶל | נְאֻם־יְהוָה וַחֲזַק יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַחֲזַק כָּל־ עַם הָאָרֶץ נְאֻם־יְהוָה וַעֲשׂוּ כִּי־אֲנִי אִתְּכֶם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת: ה אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־כָּרַתִּי אִתְּכֶם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְרוּחִי עֹמֶדֶת בְּתוֹכְכֶם אַל־ תִּירָאוּ: {ס} ו כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד אַחַת מְעַט הִיא וַאֲנִי מַרְעִישׁ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־הַיָּם וְאֶת־הֶחָרָבָה: ז וְהִרְעַשְׁתִּי אֶת־כָּל־ הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֶמְדַּת כָּל־הַגּוֹיִם וּמִלֵּאתִי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה כָּבוֹד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ח לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת: ט גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּבַמָּקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן שָׁלוֹם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת: {פ}

י בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁעִי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר: יא כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁאַל־נָא אֶת־ הַכֹּהֲנִים תּוֹרָה לֵאמֹר: יב הֵן | יִשָּׂא־אִישׁ בְּשַׂר־ קֹדֶשׁ בִּכְנַף בִּגְדּוֹ וְנָגַע בְּכְנָפוֹ אֶל־הַלֶּחֶם וְאֶל־ הַנָּזִיד וְאֶל־הַיַּיִן וְאֶל־שֶׁמֶן וְאֶל־כָּל־מַאֲכָל הֲיִקְדָּשׁ וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא: יג וַיֹּאמֶר חַגַּי אִם־יִגַּע טְמֵא־נֶפֶשׁ בְּכָל־אֵלֶּה הֲיִטְמָא וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ יִטְמָא: יד וַיַּעַן חַגַּי וַיֹּאמֶר כֵּן הָעָם־הַזֶּה וְכֵן־הַגּוֹי הַזֶּה לְפָנַי נְאֻם־יְהוָה וְכֵן כָּל־מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וַאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ שָׁם טָמֵא הוּא: טו וְעַתָּה שִׂימוּ־נָא לְבַבְכֶם מִן־הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה מְטֶרֶם שׂוּם־אֶבֶן אֶל־אֶבֶן בְּהֵיכַל יְהוָה: טז מֵהְיוֹתָם בָּא אֶל־עֲרֵמַת עֶשְׂרִים וְהָיְתָה עֲשָׂרָה בָּא אֶל־הַיֶּקֶב לַחְשׂף חֲמִשִּׁים פּוּרָה וְהָיְתָה עֶשְׂרִים: יז הִכֵּיתִי אֶתְכֶם בַּשִּׁדָּפוֹן וּבַיֵּרָקוֹן וּבַבָּרָד אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם וְאֵין־אֶתְכֶם אֵלַי נְאֻם־יְהוָה: יח שִׂימוּ־נָא לְבַבְכֶם מִן־הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה מִיּוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁעִי לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר־יֻסַּד הֵיכַל־

יְהוָה שִׂימוּ לְבַבְכֶם: **יט** הַעוֹד הַזֶּרַע בַּמְּגוּרָה
וְעַד־הַגֶּפֶן וְהַתְּאֵנָה וְהָרִמּוֹן וְעֵץ הַזַּיִת לֹא נָשָׂא
מִן־הַיּוֹם הַזֶּה אֲבָרֵךְ׃ {ס} **כ** וַיְהִי דְבַר־יְהוָה |
שֵׁנִית אֶל־חַגַּי בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ
לֵאמֹר: **כא** אֱמֹר אֶל־זְרֻבָּבֶל פַּחַת־יְהוּדָה לֵאמֹר
אֲנִי מַרְעִישׁ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־
הָאָרֶץ: **כב** וְהָפַכְתִּי כִּסֵּא מַמְלָכוֹת וְהִשְׁמַדְתִּי
חֹזֶק מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם וְהָפַכְתִּי מֶרְכָּבָה וְרֹכְבֶיהָ
וְיָרְדוּ סוּסִים וְרֹכְבֵיהֶם אִישׁ בְּחֶרֶב
אָחִיו: **כג** בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָה צְבָאוֹת אֶקָּחֲךָ
זְרֻבָּבֶל בֶּן־שַׁאַלְתִּיאֵל עַבְדִּי נְאֻם־יְהוָה וְשַׂמְתִּיךָ
כַּחוֹתָם כִּי־בְךָ בָחַרְתִּי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ {ש}

זכריה פרק א

א בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה
דְבַר־יְהוָה אֶל־זְכַרְיָה בֶּן־בֶּרֶכְיָה בֶּן־עִדּוֹ הַנָּבִיא
לֵאמֹר: **ב** קָצַף יְהוָה עַל־אֲבוֹתֵיכֶם
קָצֶף: **ג** וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
שׁוּבוּ אֵלַי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וְאָשׁוּב אֲלֵיכֶם אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת: **ד** אַל־תִּהְיוּ כַאֲבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר
קָרְאוּ־אֲלֵיהֶם הַנְּבִיאִים הָרִאשֹׁנִים לֵאמֹר כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שׁוּבוּ נָא מִדַּרְכֵיכֶם הָרָעִים
ומעלליכם וּמַעַלְלֵיכֶם הָרָעִים וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא־
הִקְשִׁיבוּ אֵלַי נְאֻם־יְהוָה: **ה** אֲבוֹתֵיכֶם אַיֵּה־הֵם
וְהַנְּבִאִים הַלְעוֹלָם יִחְיוּ: **ו** אַךְ | דְּבָרַי וְחֻקַּי אֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶת־עֲבָדַי הַנְּבִיאִים הֲלוֹא הִשִּׂיגוּ אֲבוֹתֵיכֶם
וַיָּשׁוּבוּ וַיֹּאמְרוּ כַּאֲשֶׁר זָמַם יְהוָה צְבָאוֹת לַעֲשׂוֹת
לָנוּ כִּדְרָכֵינוּ וּכְמַעַלְלֵינוּ כֵּן עָשָׂה אִתָּנוּ:
{ס} **ז** בְּיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לְעַשְׁתֵּי־עָשָׂר חֹדֶשׁ
הוּא־חֹדֶשׁ שְׁבָט בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה
דְבַר־יְהוָה אֶל־זְכַרְיָה בֶּן־בֶּרֶכְיָה בֶּן־עִדּוֹ הַנָּבִיא
לֵאמֹר: **ח** רָאִיתִי | הַלַּיְלָה וְהִנֵּה־אִישׁ
רֹכֵב עַל־סוּס אָדֹם וְהוּא עֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים אֲשֶׁר
בַּמְּצֻלָה וְאַחֲרָיו סוּסִים אֲדֻמִּים שְׂרֻקִּים
וּלְבָנִים: **ט** וָאֹמַר מָה־אֵלֶּה אֲדֹנִי וַיֹּאמֶר אֵלַי
הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי אֲנִי אַרְאֲךָ מָה־הֵמָּה
אֵלֶּה: **י** וַיַּעַן הָאִישׁ הָעֹמֵד בֵּין־הַהֲדַסִּים וַיֹּאמַר
אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ: **יא** וַיַּעֲנוּ
אֶת־מַלְאַךְ יְהוָה הָעֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים וַיֹּאמְרוּ
הִתְהַלַּכְנוּ בָאָרֶץ וְהִנֵּה כָל־הָאָרֶץ יוֹשֶׁבֶת
וְשֹׁקֶטֶת: **יב** וַיַּעַן מַלְאַךְ־יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה
צְבָאוֹת עַד־מָתַי אַתָּה לֹא־תְרַחֵם אֶת־יְרוּשָׁלַם
וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה זֶה שִׁבְעִים
שָׁנָה: **יג** וַיַּעַן יְהוָה אֶת־הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי דְּבָרִים
טוֹבִים דְּבָרִים נִחֻמִים: **יד** וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמַּלְאָךְ
הַדֹּבֵר בִּי קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
קִנֵּאתִי לִירוּשָׁלַם וּלְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה: **טו** וְקֶצֶף
גָּדוֹל אֲנִי קֹצֵף עַל־הַגּוֹיִם הַשַּׁאֲנַנִּים אֲשֶׁר אֲנִי
קָצַפְתִּי מְעָט וְהֵמָּה עָזְרוּ לְרָעָה: **טז** לָכֵן כֹּה־אָמַר
יְהוָה שַׁבְתִּי לִירוּשָׁלַם בְּרַחֲמִים בֵּיתִי יִבָּנֶה בָּהּ
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וקוה וְקָו יִנָּטֶה עַל־
יְרוּשָׁלִָם: **יז** עוֹד | קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת עוֹד תְּפוּצֶינָה עָרַי מִטּוֹב וְנִחַם יְהוָה עוֹד
אֶת־צִיּוֹן וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלִָם: {ס}

זכריה פרק ב

א וָאֶשָּׂא אֶת־עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אַרְבַּע
קְרָנוֹת: **ב** וָאֹמַר אֶל־הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי מָה־אֵלֶּה
וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר זֵרוּ אֶת־יְהוּדָה
אֶת־יִשְׂרָאֵל וִירוּשָׁלִָם: {ס} **ג** וַיַּרְאֵנִי יְהוָה

אַרְבָּעָה חָרָשִׁים: **ד** וָאֹמַר מָה אֵלֶּה בָּאִים
לַעֲשׂוֹת וַיֹּאמֶר לֵאמֹר אֵלֶּה הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר־זֵרוּ
אֶת־יְהוּדָה כְּפִי־אִישׁ לְאֹ־נָשָׂא רֹאשׁוֹ וַיָּבֹאוּ אֵלֶּה
לְהַחֲרִיד אוֹתָם לְיַדּוֹת אֶת־קַרְנוֹת הַגּוֹיִם הַנֹּשְׂאִים
קֶרֶן אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה לְזָרוֹתָהּ: {ס} **ה** וָאֶשָּׂא עֵינַי
וָאֵרֶא וְהִנֵּה־אִישׁ וּבְיָדוֹ חֶבֶל מִדָּה: **ו** וָאֹמַר אָנָה
אַתָּה הֹלֵךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי לָמֹד אֶת־יְרוּשָׁלַם לִרְאוֹת
כַּמָּה־רָחְבָּהּ וְכַמָּה אָרְכָּהּ: **ז** וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר
בִּי יֹצֵא וּמַלְאָךְ אַחֵר יֹצֵא לִקְרָאתוֹ: **ח** וַיֹּאמֶר אֵלָיו
רֻץ דַּבֵּר אֶל־הַנַּעַר הַלָּז לֵאמֹר פְּרָזוֹת תֵּשֵׁב
יְרוּשָׁלַם מֵרֹב אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ: **ט** וַאֲנִי
אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד
אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ: {פ}
י הֲוֹי הֲוֹי וְנֻסוּ מֵאֶרֶץ צָפוֹן נְאֻם־יְהוָה כִּי כְּאַרְבַּע
רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פֵּרַשְׂתִּי אֶתְכֶם נְאֻם־יְהוָה: **יא** הֲוֹי
צִיּוֹן הִמָּלְטִי יוֹשֶׁבֶת בַּת־בָּבֶל: {ס} **יב** כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אַחַר כָּבוֹד שְׁלָחַנִי אֶל־הַגּוֹיִם
הַשֹּׁלְלִים אֶתְכֶם כִּי הַנֹּגֵעַ בָּכֶם נֹגֵעַ בְּבָבַת
עֵינוֹ: **יג** כִּי הִנְנִי מֵנִיף אֶת־יָדִי עֲלֵיהֶם וְהָיוּ שָׁלָל
לְעַבְדֵיהֶם וִידַעְתֶּם כִּי־יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחָנִי:
{ס} **יד** רָנִּי וְשִׂמְחִי בַּת־צִיּוֹן כִּי הִנְנִי־בָא וְשָׁכַנְתִּי
בְתוֹכֵךְ נְאֻם־יְהוָה: **טו** וְנִלְוּוּ גוֹיִם רַבִּים אֶל־יְהוָה
בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכֵךְ וְיָדַעַתְּ
כִּי־יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֵלָיִךְ: **טז** וְנָחַל יְהוָה
אֶת־יְהוּדָה חֶלְקּוֹ עַל אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ וּבָחַר עוֹד
בִּירוּשָׁלִָם: **יז** הַס כָּל־בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי נֵעוֹר
מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ: {ס}

זכריה פרק ג

א וַיַּרְאֵנִי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי
מַלְאַךְ יְהוָה וְהַשָּׂטָן עֹמֵד עַל־יְמִינוֹ
לְשִׂטְנוֹ: **ב** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן יִגְעַר יְהוָה בְּךָ
הַשָּׂטָן וְיִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַבּוֹחֵר בִּירוּשָׁלִַם הֲלוֹא זֶה
אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ: **ג** וִיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבֻשׁ בְּגָדִים
צוֹאִים וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ: **ד** וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל־
הָעֹמְדִים לְפָנָיו לֵאמֹר הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים
מֵעָלָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו רְאֵה הֶעֱבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ עֲוֹנֶךָ
וְהַלְבֵּשׁ אֹתְךָ מַחֲלָצוֹת: **ה** וָאֹמַר יָשִׂימוּ צָנִיף
טָהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ וַיָּשִׂימוּ הַצָּנִיף הַטָּהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ
וַיַּלְבִּשֻׁהוּ בְּגָדִים וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד: **ו** וַיָּעַד מַלְאַךְ
יְהוָה בִּיהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר: **ז** כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אִם־בִּדְרָכַי תֵּלֵךְ וְאִם אֶת־מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמֹר וְגַם־
אַתָּה תָּדִין אֶת־בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמֹר אֶת־חֲצֵרָי וְנָתַתִּי
לְךָ מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה: **ח** שְׁמַע־נָא
יְהוֹשֻׁעַ | הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵעֶיךָ הַיֹּשְׁבִים
לְפָנֶיךָ כִּי־אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה כִּי־הִנְנִי מֵבִיא אֶת־
עַבְדִּי צֶמַח: **ט** כִּי | הִנֵּה הָאֶבֶן אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵי
יְהוֹשֻׁעַ עַל־אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם הִנְנִי מְפַתֵּחַ
פִּתֻּחָהּ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּמַשְׁתִּי אֶת־עֲוֹן הָאָרֶץ־
הַהִיא בְּיוֹם אֶחָד: **י** בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת
תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ אֶל־תַּחַת גֶּפֶן וְאֶל־תַּחַת
תְּאֵנָה:

זכריה פרק ד

א וַיָּשָׁב הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיְעִירֵנִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר־
יֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ: **ב** וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה
וָאֹמַר רָאִיתִי | וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כֻּלָּהּ
וְגֻלָּהּ עַל־רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה
וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת לַנֵּרוֹת אֲשֶׁר עַל־

רֹאשָׁה׃ **ג** וּשְׁנַ֣יִם זֵיתִ֗ים עָלֶ֙יהָ֙ אֶחָ֔ד מִימִ֥ין הַגִּ֖לָּה
וְאֶחָ֑ד עַל־שְׂמֹאלָֽהּ׃ **ד** וָאַ֣עַן וָאֹמַ֔ר אֶל־הַמַּלְאָ֖ךְ
הַדֹּבֵ֣ר בִּ֑י לֵאמֹ֕ר מָה־אֵ֖לֶּה אֲדֹנִֽי׃ **ה** וַיַּ֣עַן הַמַּלְאָ֗ךְ
הַדֹּבֵר֙ בִּ֔י וַיֹּ֥אמֶר אֵלַ֖י הֲלוֹא֙ יָדַ֣עְתָּ מָה־הֵ֔מָּה אֵ֖לֶּה
וָאֹמַ֕ר לֹ֥א אֲדֹנִֽי׃ **ו** וַיַּ֣עַן וַיֹּ֗אמֶר אֵלַי֙ לֵאמֹ֔ר זֶ֚ה
דְּבַר־יְהוָ֔ה אֶל־זְרֻבָּבֶ֖ל לֵאמֹ֑ר לֹ֤א בְחַ֙יִל֙ וְלֹ֣א בְכֹ֔חַ
כִּ֖י אִם־בְּרוּחִ֑י אָמַ֖ר יְהוָ֥ה צְבָאֽוֹת׃ **ז** מִי־אַתָּ֣ה הַר־
הַגָּד֗וֹל לִפְנֵי֙ זְרֻבָּבֶ֔ל לְמִישֹׁ֖ר וְהוֹצִיא֙ אֶת־הָאֶ֣בֶן
הָרֹאשָׁ֔ה תְּשֻׁאֹ֖ות חֵ֣ן חֵ֔ן לָ֑הּ׃ {פ}
ח וַיְהִ֥י דְבַר־יְהוָ֖ה אֵלַ֥י לֵאמֹֽר׃ **ט** יְדֵ֤י זְרֻבָּבֶל֙ יִסְּד֣וּ
הַבַּ֣יִת הַזֶּ֔ה וְיָדָ֖יו תְּבַצַּ֣עְנָה וְיָדַ֣עְתָּ כִּֽי־יְהוָ֔ה צְבָאֹ֖ות
שְׁלָחַ֥נִי אֲלֵיכֶֽם׃ **י** כִּ֣י מִי בַז֮ לְי֣וֹם קְטַנּוֹת֒ וְשָׂמְח֗וּ
וְרָאוּ֙ אֶת־הָאֶ֣בֶן הַבְּדִ֔יל בְּיַ֖ד זְרֻבָּבֶ֑ל שִׁבְעָ֥ה־אֵ֛לֶּה
עֵינֵ֥י יְהוָ֖ה הֵ֣מָּה מְשׁוֹטְטִ֥ים בְּכָל־הָאָֽרֶץ׃ **יא** וָאַ֣עַן
וָאֹמַ֔ר אֵלָ֖יו מַה־שְּׁנֵ֣י הַזֵּיתִ֑ים הָאֵ֖לֶּה עַל־יְמִ֥ין
הַמְּנוֹרָ֖ה וְעַל־שְׂמֹאולָֽהּ׃ **יב** וָאַ֣עַן שֵׁנִ֔ית וָאֹמַ֕ר
אֵלָ֖יו מַה־שְּׁתֵּ֣י שִׁבֳּלֵ֣י הַזֵּיתִ֑ים אֲשֶׁ֤ר בְּיַד֙ שְׁנֵ֣י
צַנְתְּר֣וֹת הַזָּהָ֔ב הַמְרִיקִ֖ים מֵעֲלֵיהֶֽם
הַזָּהָֽב׃ **יג** וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֔י לֵאמֹ֖ר הֲלוֹא֙ יָדַ֣עְתָּ מָה־
אֵ֔לֶּה וָאֹמַ֕ר לֹ֥א אֲדֹנִֽי׃ **יד** וַיֹּ֕אמֶר אֵ֖לֶּה שְׁנֵ֣י בְנֵי־
הַיִּצְהָ֑ר הָעֹמְדִ֕ים עַל־אֲדֹ֖ון כָּל־הָאָֽרֶץ׃

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת ויקרא

יום **ראשון**	**ז** 17	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא יח ירושלמי: ערובין ג תוספתא: נזיר ה נ"ך: צפניה ג	עלות השחר (72 דק) ... 4:33 | חצות היום ..... 11:46 נץ החמה ..... 5:45 | שקיעה ..... 5:47 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:10 | צאת הכוכבים ..... 6:02 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:46 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 6:59
יום **שני**	**ח** 18	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא יט ירושלמי: ערובין ד תוספתא: נזיר ו נ"ך: חגי א	עלות השחר (72 דק) ... 4:32 | חצות היום ..... 11:46 נץ החמה ..... 5:44 | שקיעה ..... 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:09 | צאת הכוכבים ..... 6:02 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:45 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 7:00
יום **שלישי**	**ט** 19	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא כ ירושלמי: ערובין ה תוספתא: סוטה א נ"ך: חגי ב	עלות השחר (72 דק) ... 4:31 | חצות היום ..... 11:46 נץ החמה ..... 5:43 | שקיעה ..... 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:08 | צאת הכוכבים ..... 6:03 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:44 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 7:00
יום **רביעי**	**י** 20	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא כא ירושלמי: ערובין ו תוספתא: סוטה ב נ"ך: זכריה א	עלות השחר (72 דק) ... 4:29 | חצות היום ..... 11:45 נץ החמה ..... 5:41 | שקיעה ..... 5:49 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:07 | צאת הכוכבים ..... 6:04 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:44 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 7:01
יום **חמישי**	**יא** 21	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא כב ירושלמי: ערובין ז תוספתא: סוטה ג נ"ך: זכריה ב	**תענית אסתר** עלות השחר (72 דק) ... 4:28 | חצות היום ..... 11:45 נץ החמה ..... 5:40 | שקיעה ..... 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:06 | צאת הכוכבים ..... 6:05 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:43 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 7:02
יום **שישי**	**יב** 22	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא כג ירושלמי: ערובין ח תוספתא: סוטה ד נ"ך: זכריה ג	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק) ... 4:27 | חצות היום ..... 11:45 נץ החמה ..... 5:39 | שקיעה ..... 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:05 | צאת הכוכבים ..... 6:05 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:42 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 7:02 הדלקת נרות (40 דק): 5:10 (20 דק): 5:30
שב"ק	**יג** 23	**לימוד יומי:** בבלי: בבא מציעא כד ירושלמי: ערובין ט תוספתא: סוטה ה נ"ך: זכריה ד	**שבת זכור פרשת ויקרא** עלות השחר (72 דק) ... 4:25 | חצות היום ..... 11:44 נץ החמה ..... 5:37 | שקיעה ..... 5:51 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:04 | צאת הכוכבים ..... 6:06 סו"ז קר"ש - גר"א .... 8:41 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 7:03 מוצש"ק לשיטת ר"ת: 7:03

בְּיוֹם פּוּרִים הַקָּדוֹשׁ, יֶשְׁנוֹ אוֹר שֶׁלֹּא מֵאִיר בְּכָל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ - אֲפִלּוּ לֹא בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים - אֶלָּא רַק בְּפוּרִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינֶנּוּ בַּטֶּלֶן, אֶלָּא הוּא מְנַצֵּל אֶת הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה עַל כָּל פֶּרֶט וּפֶרֶט שֶׁהוּא צָרִיךְ, הֵן בְּרוּחָנִיּוּת וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוּת! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)